

SOTAVETERAANI KRIIGSVETERANEN

N:o 3/2008 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Kesäkuun 18. päivänä 2008

Sotaveteraaniliiton XXIII liittopäivät pidettiin aurinkoisessa Turussa. Kuva Tertti Pietilä

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta Veva luovutti kuudelle keskeisesti veteraanijärjestöjen toimitila-asiansa toimineelle henkilölle veteraaniliittojen valtuuskunnan kiitoksena teräslautasen. Saajat (vas.) kansliapäällikkö Kari Rimpi, valtiosihteeri Raimo Sailas, Pohjoismaiden neuvoston pääsihteeri Jan-Erik Enestam, I varapuhemies Seppo Kääriäinen, ja pääministeri Matti Vanhanen. Kuvasta puuttuu puheenjohtaja Eero Heinäluoma. Kuva Tuomas Sauliala

Sotaveteraaniliiton lentopallomestaruus ratkottiin. Helsingin joukkueessa pelasi presidentti Mauno Koivisto. Kuva Tuomas Sauliala

Naisjärjestö 40 vuotta (sivut 11–13)

Vapaus muistaa – kansallinen veteraanipäivä Kouvolaissa (sivu 17)

Viisi perinnetyön vuotta (sivu 19)

Hengellisen työn virikepäivät Turussa (sivut 20–21)

Veteraanin vierellä (sivu 22)

Anna palauteta kuntoutuksesta (sivu 23)

Vapaussodan päättymisestä 90 vuotta (sivut 28–29)

Paul Saarelle harvinainen kunniamerkki (sivu 38)

Helsingissä 18. kesäkuuta 2008

Turun tunnelmissa – kohti Kuopiota

Sotaveteraaniliiton Turun liittopäivät olivat alkuehtokistään lähtien sekä juhlaa että työtä. Naisjärjestömme aloitti 40-vuotisen taipaleensa kunniaksi järjestetyllä vastaanotolla ja juhlalla, liitto puolestaan tulevaisuusfoorumilla, jossa 22 piiriyhdistyksen edustajat kertoivat piirinsä ja paikallisyhdistystensä ehtoovuosien suunnitelmista.

Tulevaisuusfoorumin annin runsaus oli mieluisa kokemus. Kentällä on vakavasti paneuduttu asiaan. Kertynyt aineisto antaa vankan pohjan pohdinnalle liiton johdon nyt ryhtyessä Turussa tarkennetun tulevaisuus suunnitelman edellyttämään työhön ehdotuksen laatimiseksi piirien ja yhdistysten mallisäännöiksi, ”jotka ovat tarpeen siirryttäessä tuki- ja perinneyhdistyksiksi, kun valtaosa jäsenistä on kannattajajäseniä”.

Varsinaisen liittokokouksen hyväksymät muutokset liiton sääntöihin merkitsevät jokaisen piirin ja Naisjärjestön edustajista koostuvan valtuuston painoarvon lisääntymistä. Valtuuston tehtävänä on päättää laajakantoisista ja periaatteellisista liiton toimista liittokokousten välisenä aikana, myös asioista, jotka viedään lopullisesti liittokokouksen päätettäväksi. Valtuuston painoarvon tähdentämistä merkitsee myös sääntömuutos, jolla liiton puheenjohtajuus siirrettiin valtuuston puheenjohtajalle.

Syksyllä kokoontuvan uuden valtuuston ensimmäisiä tehtäviä on ensi vuodenvaihteessa työnsä aloittavan hallituksen valinta. Hallitus ei enää rakennu alueellisesti sidottuun edustukseen. Uusien sääntöjen

mukaan se koostuu liittokokouksen valitsemasta puheenjohtajasta ja valtuuston valitsemista 4-10 jäsenestä. Erillistä työvaliokuntaa ei soukennetussa hallituksessa enää ole.

Perusluonteeltaan hallitus on valtuuston päätettäväksi tulevien asioiden valmistelija ja niiden toimeenpanija. Sen työssä ovat veteraanien rinnalla mukana myös nuoremman polven asiantuntemusta omaavat kannattajajäsenet. Tätä linjausta toteutti jo Turun liittokokous valitsemalla hallituksen puheenjohtajaksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi kannattajajäsenkunnan edustajan Finn-Göran Wennströmin.

Sää suosi kokoontumistamme jo kesäasuunsa ehtineessä Turussa. Liittopäivät toteutettiin vielä perinteisin ohjelmin ja järjestelyin. Kokouspäivän iltaohjelma Mesukeskuksessa ja Mikaelin kirkossa sekä itse juhlapäivä jumalanpalveluksineen ja päiväjuhlineen pysyvät pitkään mielessä.

Kohdistan lämpimät kiitokset järjestelyhelteen kantaneelle, puheenjohtaja Eeri Hyrkön ja toiminnanjohtaja Osmo Suomen johtamalle Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirille. Turusta meidän oli hyvä lähteä uudelle kaksivuotistaipaleelle kohti Kuopiota, jonne Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Olavi Karttunen meidät toivotti tervetulleiksi kesäkuussa 2010.

Aarno Strömmer

Kannattajajäsenet - jatkuvuuden varmistajat

Sotaveteraaniihdistyksissä on yli 25 000 kannattajajäsentä. Liiton, piirien ja yhdistysten aktiivisin toiminnassa kannattajajäsenten määrä on kuuden vuoden aikana kaksinkertaistunut. Mikäli kannattajajäseniä ei olisi lainkaan otettu, voi olettaa, että kymmenissä yhdistyksissä olisi toiminta jouduttu lopettamaan tai se olisi oleellisesti heikompaa. Liiton jäsenyhdistykset ovat kooltaan pieniä. Vain 112 yhdistyksessä on yli 100 varsinaista jäsentä. Suurissa yli tuhannen jäsenen yhdistyksissä järjestötoimet saadaan edelleen tehdyksi varsinaisten jäsenten voimin eikä niissä kannattajajäseniä ole vielä merkittävästi tarvittu. Yhdistysten tilanne siis vaihtelee huomattavan paljon.

Liiton kunniapuheenjohtaja Aarno Lampi on luokitellut kannattajajäsenet neljään ryhmään.

1. Jäsenet, jotka jäsenmaksuilla ja muutoin taloudellisesti haluavat tukea toimintaamme, mutta eivät muulla tavoin osallistu järjestöelämään.
2. Jäsenet, jotka asemallaan, arvovallallaan ja asiantuntemuksellaan monin tavoin tukevat meitä ehtimättä kuitenkaan juuri olemaan mukana järjestötoiminnassa.
3. Jäsenet, jotka talkoohenkinä ja veteraanityön ystävinä haluavat

olla mukana ja ottavat suoritaakseen kaikenlaisia järjestöelämän arkeen liittyviä tehtäviä.

4. Jäsenet, jotka ovat valmiita, halukkaita ja kykeneviä vastaanottamaan vastuullisia johtotehtäviä ja olemaan mukana, kun yhteisön tulevaisuuden eri vaiheita suunnitellaan ja toteutetaan sekä tehtäviä jaetaan perinnettä leväisyydessä, kun veteraaneja ei enää ole.

Paras tilanne on, kun kannattajajäseniä on kaikissa luokissa.

Sotiemme veteraanien perinnön vaaliminen on arvokas tehtävä. Siksi meidän kannattajajäsenten tulee toimia yhteisymmärryksessä veteraanien kanssa. Veteraanit antavat perinnetoiminnalle suunnan. Kannattajajäsenten tehtävänä on toteuttaa tämä suunnitelma.

Perinnettulevaisuudessa kannattajajäsenet hoitavat alueellista perinnetyötä yhteistyössä muiden paikallisten toimijoiden sekä Tammehvän Perinneliiton kanssa.

Liittokokouksessa hyväksytty kannattajajäsenten määrän kartuttaminen seuraavan kahden vuoden aikana 30 000 jäseneseen on haastava, mutta realistinen tavoite. Tähtäin on asetettu vastaamaan tulevan perinnetyön haasteisiin.

Markku Seppä

Suomen Veteraaniliittojen valtuuskunta luovutti 90-vuotiaalle Suomen puolustusvoimille kristallipaaden 5. kesäkuuta. Kristallipaaden otti vastaan puolustusvoimain komentaja amiraali Juhani Kaskeala.

Puolustusvoimain lippujuhlan päivän paraati pidettiin Mikkeliissä. Paraatia komensi Itä-Suomen sotilasläänin komentaja kenraalimajuri Jukka Pennanen. Ohimarssin vastaanottivat Puolustusvoimain komentaja amiraali Juhani Kaskeala seuranaan maavoimien komentaja kenraaliluutnantti Ilkka Aspara, Itä-Suomen läänin maaherra Pirjo Ala-Kapee ja Mannerheim-ristin ritarit Tuomas Gerdt ja Pentti Iisalo. Veteraanijärjestöjen lippulinnaa johti Suur-Savon Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Pertti Pulkkinen. Paraattia seuraamassa oli 10 000 henkeä.

Onnittelemme

Pentti Tapio 90 vuotta

Sotaveteraaniliiton hengellisen toimikunnan pitkäaikainen puheenjohtaja, opetusneuvos Pentti Tapio täyttää 90 vuotta 8. syyskuuta. Hän on toiminut vuodesta 1996 liiton hengellisen toimikunnan puheenjohtajana sekä lähes saman ajan veteraanijärjestöjen yhteisen hengellisen neuvottelukunnan puheenjohtajana.

Pentti Tapio tuli ylioppilaaksi 1937 ja aloitti teologiset opinnot, jotka YH ja talvisota syksyllä 1939 keskeyttivät. Pentti Tapion elämänura alkoi ankarimmassa miesten koulussa, sodassa. Täydennettyään sotavuosien vielä kestäessä opintojaan hän toimi sodan loppuvuosina myös sotilaspappina. Tämän ”peruskoulutuksensa” hän toi rauhan tultua varsinaiseen elämäntehtäväänsä Suomen kristillisen poikatyön

käynnistäjänä, organisoijana ja sieluna, Partaharjun leirikylän perustajana ja rakentajana ja sitten Poikien Keskuksen toiminnanjohtajana aina vuoteen 1983, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Tuoreessa kirjoituksessaan ”Me olemme omatunto maan” Pentti Tapio lähestyi veteraaneja: ”Kenraali Aika voi milloin tahansa antaa meille viimeisen tehtävän. Toistan sen, minkä sanoin Kuortaneen kirkkopäivänä (2003). Kahta en vaihda, kahdesta en luovu. Toinen on isänmaa, toinen on toivo päästä kerran taivaalliseen isänmaahan.”

Sotiemme veteraanien hengelliselle työlle on ollut erityinen lahja, että Pentti Tapio on ollut kokoamassa joukkoja ja viemässä kahden isänmaan sanomaa laajoille veteraanijoukoille. Monet yhteisesti koetut

hetket ovat antaneet kuulijoille ajateltavaa.

Ansioistaan Pentti Tapiolle on myönnetty VR 3 r.a., VR 4, SL R1 ja Sotaveteraanien kulta-ansioristi. Merkkipäivää Pentti Tapio viettää perhepiirissä.

Aarno Strömmer
Markku Seppä

Tupaantuliaiset Pasilassa

Noin 130 veteraani- ja perinnejärjestöjen ystävää ja tukijaa oli oman väen ohella juhlistamassa järjestöjen yhteisten toimitilojen tupaantuliaisia 22. toukokuuta.

Mukana olivat muun muassa eduskunnan varapuhemiehet **Seppo Kääriäinen** ja **Johannes Koskinen**. Kutsuvieraiden joukossa nähtiin lisäksi Korkeimman hallinto-oikeuden presidentti **Pekka Hallberg** ja Helsingin hovioikeuden presidentti **Lauri Melander** sekä puolustushallinnon ylintä johtoa edustanut ja toimitilahankkeen toteutumiseen merkittävällä tavalla vaikuttanut kansliapäällikkö **Kari Rimpi**.

Ilahduttavan runsaslukuisasti olivat kiireiltään mukaan ehtineet myös monet veteraanijärjestöjen kanssa yhteistyötä tekevien sosiaali- ja terveysalan viranomaisten ja järjestöjen edustajat. Merkillepantavaa oli myös toimitilojen vuokranmaksua tukevan Raha-automaattiyhdistyksen edustajien läsnäolo.

Kutsuvieraiden joukossa oli myös koko joukko veteraaneja, muun muassa Mannerheim-ristin ritari **Pentti Iisalo**, jonka kanssa monet vieraat kävivät vaihtamassa kuulumisia.

Tervehdyksiään järjestöille esittäneiden vieraiden yhteisenä viestinä oli, että veteraani- ja perinnejärjestöt olivat nyt saaneet käyttöönsä erinomaiset toimitilat, jotka entisestään ovat omiaan vahvistamaan yhteistä esiintymistä ja veteraanisukupolven hyväksi tehtävää työtä. Tähän näkemykseen on omankin väen helppo yhtyä.

Vieraiden viihtyvyydestä omalta osaltaan vastasivat tupaantuliaisten ”emännöyttä” hoitaneet Helsingin Sotilaskotiyhdistyksen sisaret. Kiitos vielä heille.

Teksti: Pertti Suominen
Kuvat: Tuomas Sauliala

Veteraanijärjestöjen yhteistilojen aulassa on vitriini, jossa on kaikkien tiloissa olevien järjestöjen pienoisliput tai standaarit sekä neljän veteraanijärjestön saamat kristallipaadet.

Tupaantuliaisissa tapasivat kansanedustaja Arja Karhuvaara ja raha-automaattiyhdistyksen puheenjohtaja Jukka Vihriälä. Selin kansaneläkelaitoksen pääjohtaja Jorma Huuhtanen.

Kunniamerkkejä puolustusvoimain lippujuhlapäivänä

Vapaudenristin ritarikunta myöntää kunniamerkkejä pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa, puolustusvoimain lippujuhlapäivänä (4. kesäkuuta) palveluksessa oleville puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen so-

tilaille sekä Suomen itsenäisyyspäivänä (6. joulukuuta) siviilihenkilöille ja reservissä oleville sotilaille.

Puolustusvoimain lippujuhlapäivänä 4.6.2008 myönnetyt Vapaudenristin Ritarikunnan kunniamerkit

1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen

Rannikko Erkki Ensio Valdemar, kenraaliluutnantti, Hämeenlinna

1. luokan Vapaudenristi

Kilpinen Asko Olavi, prikaatikenraali, Helsinki
Pennanen Jukka Mikko, kenraalimajuri, Kuusankoski

2. luokan Vapaudenristi

Janhunen Kari Matti Antero, eversti, Kauhava
Pyötsiä Eero Tapio, eversti, Espoo
Virtanen Harri Tapani, eversti, Hämeenlinna

3. luokan Vapaudenristi

Hartikainen Antti Juhani, everstiluutnantti, Helsinki
Mattila Petri Matti Mikael, everstiluutnantti, Riihimäki
Nissinen Vesa Tapani, everstiluutnantti, Helsinki
Palola Valde Armas, kenttärovasti, Jyväskylä
Vauhkonen Juha Sakari, komentaja, Espoo
Viskari Jarmo Tuomas, majuri, Lappeenranta

4. luokan Vapaudenristi

Pakarinen Ari Ensio, kapteeni, Hämeenlinna

1. luokan Vapaudenmitali

Halmetsalo Juhani Erik, sotilasmestari, Turku

2. luokan Vapaudenmitali

Pekkala Ville Henrik, upseerikokelas, Kiuruvesi

Sotaveteraaniliiton toimisto on suljettu 7.7. – 27.7. henkilökunnan lomien vuoksi.

Kesä-, heinä- ja elokuussa liiton toimisto on avoinna perjantaisin kello 8.30 – 15.00, muina päivinä kello 8.30 – 16.00.

Tarvittaessa voitte ottaa yhteyttä

toiminnanjohtaja Markku Seppä puh. 0400 921 332 tai sosiaalisihiteeri Anni Grundström puh. 040 822 3998

Henkilökunta toivottaa lehtemme lukijoille aurinkoista kesää.

INHIMILLINEN KRISTILLISYYS

Profeetta Hoosean kirjasta löytyy teksti, josta ilmenee uskonnollisen elämän tärkeä piirre, nimittäin inhimillisyys. Seuraava ote kirjasta vahvistanee tätä havaintoa: ”Kun Israel oli nuori, minä rakastin sitä, Egyptistä minä kutsuin Poikani...Minä opetin Efraimin kävelemään, kannattelin sitä käsivarsista. Mutta Efraim ei käsittänyt, että minä sitä hoidin. Lempeästi, rakkauden köysin minä vedin sitä luokseni. Niin kuin mies syöttäessään juhtaansa, nostaa ikeen sen niskasta, niin minä käännyin Efraimin puoleen ja annoin sen syödä”. (11:1-4)

Nykypäivinäkin tällainen inhimillisyys joutuu koetukselle. Yhteiskunnan avuttomat ja köyhimmät joutuvat kaltevalle pinnalle. Suunta on vain alaspäin. Tähän joukkoon kuuluvat myös maahanmuuttajat ja ennen kaikkea pakolaiset. Näin ei tarvitse olla. Liikuttavana esimerkkinä on eräiden pakolaisten hakeutuminen kirkkojen suojiin. He etsivät inhimillistä kohtelua niiden puolelta, jotka kokoontuvat jumalanpalveluksiin ja ylläpitävät kirkkorakennuksia, missä rauhan sanomaa julistetaan.

Rohkenen mainita, että oma paikkakuntani, Rvajaan 10.000 asukkaan Närpiö on vuodesta 1989 ottanut vastaan maahanmuuttajia niin, että paikkakunnalla nykyään asuu 34 eri kansallisuutta. He ovat sopeutuneet kiitettävän hyvin, oppivat nopeasti paikkakunnan kieltä, ovat saaneet työtä ja ovat saavuttaneet hyvän maineen työntekijöinä. Muutamat ovat ostaneet asuntoja. Muistuu mieleen piispa G.O. Rosenqvistin määritelmä kristillisestä rakkaudesta: ”Asiallinen huolenpito kanssaihmisestä”. Tähän voi lisätä rintamasotilaiden tunnuksen: Toveria ei jätetä. Tai Jeesuksen kertomuksen laupiaasta

samarialaisesta, kertomus, jota voi myös soveltaa rintama- ja kotirintamaolojen tilanteisiin.

Tulee tässä yhteydessä mieleen suuri tanskalainen kirkonmies ja kansalaisopetuksen isä, N.F.S. Grundtvig, joka jätti meille perinnöksi sanonnan: Menneske först, kristen saa. Ensin ihminen, sitten kristitty. Rohkeasti sanottu. Inhimillisen piirteen saarnassa muistan 1940-vuoden loppupuolelta, kun Suomen Kristillinen Ylioppilasliitto oli järjestänyt viiden päivän kristillisen ylioppilaskokouksen Oulussa. Puhujana oli mm. Suomen Lähetysseuran silloinen johtaja Tuure Vapaavuori, joka puheessaan käytti sen verran huumoria, että kuulijat silloin tällöin purskahtivat nauruun. Kun seuraava puhuja, piispa itse, oli vuorossa, hän aloitti viittamalla edelliseen puheeseen: ”Mutta hyvät ylioppilaat, ettehan sentään tulleet kirkkoon nauramaan!” Joukko oli kyllä sen jälkeen hiljaa!

Muistuu silloin tällöin mieleen roomalaisen puhetaidon kolme elementtiä: docere (opetus, koskee järkeä), flectere (taivuttaa, koskee tahtoa), delectare (ilahduttaa, koskee tunteita). Tätä kolmatta ainesta piispa ei nähtävästi ymmärtänyt eikä hyväksynyt.

Minkä takia alleviivaan tätä inhimillistä piirrettä? Vastaus perustuu kristinuskon keskeisimpään aiheeseen: Jumala tuli ihmiseksi Kristuksessa Jeesuksessa. Jeesuksen lyhyt elämä maan päällä oli suurelta osin inhimillisyyden leimaama. Muita esimerkkejä tästä löytyy evankeliumien kertomuksista. Osoittakaamme siis kanssaihmisille inhimillisyyttä - Jeesuksen esimerkkiä noudattaen.

Holger Andersson

Liiton valtuustolla vuosikokous

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuusto kokoontui vuosikokoukseen veteraanijärjestöjen yhteistiloihin Helsingin Pasilaan 7. toukokuuta.

Vuosikokoukselle esiteltiin liiton tilinpäätös, joka sisälsi tuloslaskelman, taseen, toimintakertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2007. Valtuusto vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille.

Liiton vuoden 2007 tulot olivat 2 640 451,11 € ja kulut 2 542 863,33 €. Avustuksia liitto antoi jäsenyhdistyksilleen ja sotaveteraaneille 1 243 249 €. Liiton tase vuoden 2007 lopussa oli 1 543 945,62 €.

Liitolle perinnerahasto

Valtuusto perusti Suomen Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlavuoden perinnerahaston ja hyväksyi sille säännöt. Rahastoon on tarkoitus kartuttaa varoja, joilla rahoitetaan Suomen Sotaveteraaniliiton perinnettä vaalivan perinneyhteisön työtä. Rahaston asioita hoitavat liiton ja hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtajat ja toiminnanjohtaja. Rahaston sääntöjen muuttamisesta päättää valtuusto.

Liiton 50-vuotisjuhlavuonna liittoa muistaneet lahjoittivat onnittelurahoja rahastoon. Samoin liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer ohjasi 80-vuo-

tispäivänsä onnittelurahat rahastoon. Liiton Lahdessa 2002 hyväksytyn tulevaisuussuunnitelman mukaan liitto luovuttaa perinnetyön käynnistämiseen tarvittavat varat. Rahaston varoja on tarkoitus kartuttaa lähivuosina. Rahastossa on varoja nyt noin 50 000 euroa.

Rahaston perustamisella varat perinnetyöhön erotetaan omaksi rahastoksi ja muut liiton varat käytetään sotaveteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä hyväksi.

Perinnerahaston pankkiyhteys on 554128-29935.

Opetusneuvos Raili Malmberg. Kuva K.E. Koskivuori.

Raili Malmberg vuoden lotaksi

Lotta-Svärd Säätiö on valinnut Vuoden Lotaksi opetusneuvos Raili Malmbergin Helsingistä. Vuoden Lotta julkistettiin Syvärannan Lottamuseossa Tuusulassa äitienpäivänä 11. toukokuuta.

Raili Malmberg on toiminut koulumaailmassa, lehtimaailmassa, kirjailijana ja runoilijana. Erityisesti valinnan perusteena on ollut hänen toi-

mintansa Lottaperinneliiton puheenjohtajana 2004-2007. Hän on tarmokkaasti ja itseään säästämättä toiminut lottien hyväksi heidän ehtoopäivinä. Hän on tehnyt työtä lottien hyväksi jo silloin, kun heistä ei vielä yleisesti puhuttu 1980-luvulla. Liiton 25 yhdistystä toimivat virkeästi järjestäen eri paikkakunnilla juhlia ja perinnetilaisuuksia.

Risto Voipio Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön puheenjohtajaksi

Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiö piti vuosikokouksen 18. huhtikuuta Helsingissä. Kokoukselle esitetty tilinpäätös vahvistettiin ja tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus.

Vuoden 2008 toimintasuunnitelma ja talousarvio hyväksyttiin. Säätiö jatkaa tulevaisuussuunnittelua yhdessä Sotaveteraaniliiton suunnittelun kanssa. Säätiö avustaa sotaveteraaneja ja perinnetyötä. Talousarvio on 25 000 euroa alijäämäinen.

Säätiön hallituksen puheenjohtajaksi vuodelle 2008 valittiin **Risto Voipio**, varapuheenjohtajaksi **Aarno Lampi** ja asiamieheksi **Markku Seppä**. Säätiön tilintarkastajina jatkavat KHT, JHTT **Reijo Peltola** ja varatuomari **Antti Pihlajamäki**.

Säätiön toiminnan alusta (vuodesta 1981) lähtien puheenjohtajana yhtäjaksoisesti toiminut yli-insinööri **Gunnar Laatio** siirtyi hallituksen jäseneksi. Samalla hänet nimitettiin säätiön kunniapuheenjohtajaksi.

Varatuomari Risto Voipio (59) toimii sopimusjohtajana kirkon työmarkkinalaitokses-

Varatuomari Risto Voipio (59) on uusi Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön puheenjohtaja.

sa. Hänen luottamustoimistaan mainittakoon Eevi ja Emil Tannisen säätiön puheenjohtajuus 2008-, (hallituksen jäsen 1997), Karjalan Kulttuurirahasto, asiamies 1998 -

Sortavala-säätiön puheenjohtajuus 2007- (hallituksen jäsen 2001) Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiö, hallintoneuvoston jäsen 2002 -

Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön hallituksen jäsen Risto Voipio on ollut vuodesta 2005.

Sotaveteraanit kokoontuivat Turussa

Suomen Sotaveteraaniliiton XXIII liittopäivät useine tapahtumineen järjestettiin toukokuun lopulla Turun Messu- ja Kongressikeskuksessa. Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön 40-vuotisjuhla oli samassa yhteydessä. Tapahtumapaikkana Messukeskuksen valinta oli onnistunut, koska kaikki tilaisuudet kirkkokonserttia lukuun ottamatta voitiin pitää samassa kohteessa.

Liittopäivillä saatettiin jäsenistön ja järjestön hallinnon kannalta päätöksen kaksikeskeistä asiaa. Ne olivat liiton hallituksen laatima ehdotus ”Sotaveteraaniliiton tulevaisuussuunnitelman tarkennus 2008” ja liiton sääntömuutos vastaamaan tulevien vuosien toimintaa. Varsinaisten jäsenten keski-ikä nousi jo yli 85:een vuoteen, antaa jo tämä sinänsä selkeän viitteen toiminnan ja toimintatavoitteiden uudelleen arviointiin.

Kun liittopäivät edellisen kerran kokoontuivat kaksi vuotta sitten, oli varsinaisten jäsenten määrä vielä 49 000, mutta nyt 41 000. Keski-ikä nousee vuoteen 2010 mennessä 87 vuoteen. Korkeasta iästä johtuen veteraanien huolto- ja tukitoiminnan jatkuvuus on saatava turvatuksi ja siinä kotija avokuntoutuksen määrää li-

sätyksi sekä jäsenten sosiaali-, terveys- ja tukipalvelut mahdollisuuksien mukaan samais-
tetuiksi muiden veteraaniryhmien kanssa. Järjestöltä tämä edellyttää toiminnan tehostamista.

Naisten juhlinnalla aloitettiin

Liittopäivät aloitettiin valtakirjojen tarkastuksella ja Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön 40-vuotisvastaanotolla. Onnittelijatulvan aloittivat liiton ja piirien edustajat. Tämän lähestymisen puhujana esiintyi liiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer**, joka kiitti Naisjärjestöä työstä veteraanien hyväksi ja toivoi työn edelleen jatkuvan.

Onnittelut vastaanotti Naisjärjestön puheenjohtajisto: puheenjohtaja **Vuokko Hurme** Paimiosta, I vpj. **Helvi Peltonen** Oulusta ja II vpj. **Liisa Sil-**

Varusmiehet tarjoilivat lounasta liittopäivävieraille.

vennoinen Haminasta. Varsinaisessa juhlassa juhlapuhujana esiintyi sanan ja tunteen taitaja, valtiopäiväneuvos **Mikko Pesälä**.

Naisjärjestö kokoontuu varsinaiseen kokoukseensa vain liittokokouksien yhteydessä. Työ yhdistyksissä ja piireissä on jatkuvaa ja paikallisten kokoontumisien innoittamaa. Naisjärjestön tarkoituksena on toiminnallaan liiton rinnalla tukea työtä sotaveteraanien hyväksi. Myös naisjärjestö tarvitsee lisää aktiivista kannattajajäsenistöä.

Tulevaisuusfoorumi ensi kertaa

Ensi kertaa järjestön historiassa oli järjestetty tapahtuma, jossa kukin sotaveteraanipiiri esitteli lyhyesti ja tiiviisti oman alueensa tulevaisuussuunnitelmaa. Sen lisäksi kukin piiri oli ennalta jättänyt liitolle kirjallisen laajemman aineiston tulevaisuuspohdinnoistaan. Parituntiseen tilaisuuteen osallistui viitisensataa henkilöä. Tulevalla liittopäivillä Kuopiossa on esillä seuraava tulevaisuusfoorumi.

Hallituksen tulevaisuussuunnitelmalle hyväksyntä

Liittokokous käsitteli hallituksen laatiman ”Sotaveteraaniliiton tulevaisuussuunnitelman tarkennus 2008” -ohjelman. Ohjelmaluonnos oli talvela lähetetty jäsenyhdistyksille käsittelyyn lausuntopyynnöllä. Kevättalvella 2008 saatujen lausuntojen perusteella hallitus työsti tulevaisuussuunnitelman lähiajan linjauksena vuoteen 2012 sekä pitkän ajan ohjelmaksi vuoteen 2020.

Suunnitelman sekä lyhyen

että pitkänajan linjaukset käsitellään ja päivitetään jatkossa kahden vuoden välein liittokokouksen yhteydessä.

Suunnitelman keskeiset kohdat koskivat valtuuston painoarvon lisäämistä, hallituksen koon pienentämistä, työvaliokunnan ja hallituksen yhdistämistä ja veteraania nuoremman valitsemista hallituksen puheenjohtajaksi, jotta sotaveteraani voidaan pitää mahdollisimman pitkään liiton ja valtuuston puheenjohtajana.

Seuraavaan liittokokoukseen mennessä selvitetään mahdollisuuksia laajentaa jäsenkuntaa. Myös sääntömuutoksen valmistelu sotaveteraaniyhdistysten muuttamiseksi tuki- ja perinneyhdistyksiksi on valmisteilla.

Valtuuston painoarvon lisääminen sinänsä edellyttää muutosta liiton sääntöihin sekä yhdistysten muuttaminen tuki- ja perinneyhdistykseksi uusia mallisääntöjä. Toimintamallin muuttaminen liiton hallinnossa merkitsee asioiden siirtämistä hallitukselta valtuuston päätettäväksi. Tehtävien uudelleen järjestelyn jälkeen valtuuston puheenjohtajasta tulee myös liiton puheenjohtaja.

Lyhyellä aikajänteellä tul-
laan korostuneesti lisäämään sekä varsinaisiin, että puoliso- ja leskijäseniin kohdistuvaa tukitoimintaa.

Liittokokous rutiineilla päätöksiin

Liittokokous päätti kutsua liiton kunniapuheenjohtajaksi liiton puheenjohtajana toimineen **Aarno Lammen** Espoosta sekä kunniajäsenikseen **Antti Malmbergin** Raisiosta ja **Holger Strandbergin** Vaasasta. Kunniajäsenille sekä kuu-

delle sotaveteraanityössä ansioituneelle luovutettiin liiton pienoislippu vapaudenristin tunnuksin. Lipun saivat **Malmbergin** ja **Strandbergin** ohella **Olavi Eronen, Annikki Iloranta, Kalevi Raatikainen, Juhani Soila, Heikki Talvela** ja **Matti Viitanen**.

Sotaveteraaniliiton tulevaisuussuunnitelman tarkennus 2008 -ohjelman esitteli liittokokoukselle liiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer**. Koska jäsenyhdistykset olivat jo talvella voineet ohjelmaa käsitellä ja kun puheenjohtajan esitys oli vielä selkeä ja perusteltu, ohjelman käsittelyn aikana käytyt kaksi puheenvuoroa eivät johtaneet muutoksiin. Tulevaisuussuunnitelma tuli yksimielisesti hyväksytyksi.

Sääntömuutoksen käsittelyssä päästiin nopeasti päätökseen ja liittokokous hyväksyi liitolle uudet säännöt.

Liiton valtuuston ja samalla liiton puheenjohtajaksi alkaneelle kaksivuotiskaudelle valittiin, tähän asti hallituksen puheenjohtajana toiminut **Aarno Strömmer** ja hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi **Finn-Göran Wennström**. Puheenjohtajuudet tulivat voimaan liittokokouksen päätöksellä heti.

Vaihteeksi viihteelle

Päivällistauon aikana A-hallin suuri näyttämö lavastettiin nopeasti ”rintamalinjaksi”, jonka todellisuustuntua vielä lisättiin äänitehostein ja savupommein, Korsuorkesterin tuottaman, lauluun ja musiikkiin perustuvan ohjelman teema oli *Kirje sieltä jostakin*. Korsuorkesterin taiteellista voimaa ja ilmaisua vahvistivat **Hilkka Mäkitalo** ja **Pertti Keihäs**.

Aamukahvilla alkuun. Samaan kahvipöytään osuivat **Eero Lehtonen Lahdesta, Heikki Talvela Tuusulasta, Eeri Hyrkkö Nousiaisista** ja **Finn-Göran Wennström Helsingistä**.

Tulevaisuussuunnitelmaa käsiteltäessä helsinkiläinen **Esko Kosunen** esitti poistettavaksi sääntömuutos ehdotuksessa olleen esimerkin hallituksen jäsenten valinnasta, mutta esitys ei saanut kannatusta.

Jumalanpalvelus Messukeskuksessa. Kuva Tertti Pietilä

Liittopäiviltä lähetettiin havuseppele Turun Sankariristille ja Veteraanikivelle. Viestiä lähtivät viemään (vas.) Arvo Nevala, Pentti Valjanen, Eero Laaksonen, Heikki Winter, Kalevi Reku ja Matti Päävola. Kuva Tertti Pietilä

Sotaveteraaniliiton johtotrio. Vasemmalta hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström, valtuuston puheenjohtaja Aarno Strömmer ja toiminnanjohtaja Markku Seppä.

Perinnesauvaa pitelevä Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Olavi Karttunen toivottaa kaikki veteraanit tervetulleiksi liittopäiville Kuopioon 8.-9.6.2010.

Liittujuhlan eturivin kuvaa, vasemmalta Gunnar Laatio, Aarno Lampi, Pekka Ruola, Aarno Strömmer, Rauno Saari, Eeri Hyrkkö, Erkki Setälä, Markku Nikkilä ja Veli-Jukka Pennala. Kuva Tertti Pietilä

Ohjelma muodosti musikaalimaisen kuvauksen nuorten miesten lähdöstä sotaan, taisteluista ja vartiotehtävistä eturintamalla, kirjeenvaihdosta tyttöystävän tai nuoren vaimon kanssa ja viihdekiertueesta rintamalinjassa.

Esitys oli nostalginen ja tunteita pintaan nostava. Monet esitystä seuranneet totesivatkin ohjelman päätyttyä: se oli syvällisesti satuttava ja palautti rintamatapahtumat elävästi mieleen. Ei siinä tippa silmäkulmasta kaukana ollut. Korusorkesterin esityksen jälkeen yleisö ravisteltiin takaisin nykyhetken tanssin keinoin.

Tangokuninkaalliset tarjosivat kirkkokonsertin

Ensimmäinen liittokokouspäivä päättyi kello 20 alkaneeseen kirkkokonserttiin Turun Mikaelin kirkossa. Kirkkokonsertissa lauloivat serkukset, vuoden 1992 tangokuningas **Jouni Keronen** ja vuoden 2002 tangokuningatar **Johanna Debreczeni**.

Ohjelma oli koottu suomalaisille tutuista lauluista, joiden esittämiseksi kirkon akustiikka antoi loistavat puitteet. Salin täyteinen yleisö hiljeni kuulemaan vaikuttavan konserttiohjelman ja sai odotuksilleen varmasti vastineen.

Toisen kokouspäivän alkuun jumalanpalvelus

Yön aikana A-halli oli loihdittu kirkkosaliksi. Videotykillä taustaseinään heijastettu kuva kirkon alttarista sai näyttämön muistuttamaan todellista kirkkoa. Somistettu puhujapöytä kävi mainiosti saarnastuolista ja himmennetty valaistus hallissa loi aidosti kirkkosalitunnelmaa.

Jumalanpalvelus oli ekuumeeninen. Pääosaltaan se oli luterilainen, mutta käsitti osia myös ortodoksisesta palveluksesta. Saarna ja messu olivat osin ruotsinkielisiä. Jumalanpalveluksessa saarnasi rovasti **Kauko Sainio** ja liturgina toimi rovasti **Kai Kiilunen**, molemmat sodan käyneitä veteraaneja. Avustavina pappeina toimivat kirkkoherrat **Eero Seppänen** ja **Ion Durac**. Kuulijaa puhutteleva saarna oli selvästi suunnattu sotaveteraaneille ja saarnan sisältöön ja ilmaisuun voi pystyä vain pappi, joka itsekin on läpikäynyt sodan koetelemukset.

Jumalanpalveluksen toteuttamiseen osallistuivat myös Laivaston Soittokunta ja Turun Sotaveteraanilaulajat.

Liittujuhla liittopäivien huipentuma

Liittujuhlan musiikista vastasi Laivaston Soittokunta ja laulusta laulutaiteilija **Tuija Saura**, Turun Sotaveteraanilaulajat, Mieskuoro Laulun Ystävät ja yleisö. Tervehdyspuheen piti liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer, juhlapuheen Länsi-Suomen läänin maaherra **Rauno Saari** ja päätössanat lausui Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja, maanviljelysneuvos **Eeri Hyrkkö**.

Juhlassa esitettiin myös kaksi tervehdystä. Puolustusvoimain tervehdyksen esitti lippuamiraali **Veli-Jukka Pennala** ja Tu-

Kanadan piirissä on 7 yhdistystä ja niissä 775 jäsentä, joista jo puolet kannattajajäseniä. Turkuun olivat saapuneet vas. Veikko Kallio (lähtöisin Lammilta), Aarno Forslund (Helsinki), Sauli Häkkinen (Mikkeli) ja Kerttu Häkkinen (Kangasniemi).

Liittokokous valitsi liiton kunniapuheenjohtajaksi Aarno Lammen (oik) Espoosta sekä kunniajäseniksi Antti Malmbergin Raisiosta ja Holger Strandbergin Vaasasta. Kuva Tertti Pietilä

Liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer ja kunniapuheenjohtaja Gunnar Laatio luovuttivat kahdeksalle sotaveteraanityössä ansioituneelle henkilölle liiton pienoislipun vapaudenristitunnuksin. Pienoislipun saivat (vas.) Matti Viitanen Nokialta, Heikki Talvela Tuusulasta, Annikki Iloranta Hauholta, Olavi Eronen Haminasta, Kalevi Raatikainen Mikkelistä, Juhani Soila Joensuusta, Holger Strandberg Vaasasta ja Antti Malmberg Raisiosta. Kuva Tertti Pietilä

run kaupungin kaupunginhalituksen puheenjohtaja **Pekka Ruola**.

Juhlapuhuja Rauno Saaren viesti veteraaneille ja valtiovalan päättäjille oli selkeä ja perusteltu. Puheessaan hän painotti ikääntyvien veteraanien kotona selviytymisen edellytyksiä, monipuolisten tukitoimintojen ja erityispalvelujen tärkeyttä. Tavoitteena tulee olla säännöllinen, vuosittainen kuntoutus kaikille veteraaneille asuinkunnasta riippumatta.

”Veteraanien iän ja sen myötä vääjäämättömästi myös heidän kuntonsa heiketessä tulee veteraanietuudet yhtenäistää kaikille samoiksi. Se edellyttää säädosmuutosta. Lounais-Suomen veteraaniasiain neuvottelukunta on tehnyt asiasta aloitteen sosiaali- ja terveysministeriölle. Mitään ei kuitenkaan ole tapahtunut”, Rauno Saari totesi. ”Uudistin tämän esityksen läänin veteraanipäivillä huhtikuussa Tampereella ja uudistan sen taas täällä Turussa, Sotaveteraanien liittopäivillä.”

”Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelma lupaa huo-

lehtia veteraanien hyvinvoinnista. Sen mukaan sekä sotaveteraanien että sotainvalidien sosiaaliturvaa ja palveluja kehitetään. Tämä lupaus on ymmärrettävissä niin, että riittäviä kotipalveluja ja nykyistä yksilöllisempää kuntoutusta on saatavissa kaikille tarvitsijoille”, Rauno Saari sanoo.

Liittujuhlan ja samalla liittopäivien päätössanat muotoili Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Eeri Hyrkkö. Hän totesi liittopäivien aikana vahvasti tulleen linjatuksi sotaveteraanipiirien ja yhdistysten tulevaa toimintaa.

Liittokokouksen tekemät päätökset sääntömuutoksesta ja tulevaisuussuunnitelmasta luovat selkeät ohjeet ja toiminnan linjat tuleviksi vuosiksi.

Eeri Hyrkkö esitti kiitoksen kaikille liittopäivien suunnitteluun, järjestelyyn ja ohjelman toteuttamiseen osallistuneille henkilöille. Takana ovat nyt XXIII liittopäivät, jotka tul- laan muistamaan onnistuneina, kantaaottavina ja toimintalinjoja määritelleenä tapahtumana.

**Kuvat ja teksti
Matti Värri**

Liittujuhla aloitettiin laulamalla yhteisesti Sillanpään Marssilaulu.

Liittujuhlassa lauloi taiteilija Tuija Saura. Kuva Tertti Pietilä

Vuokko Hurme onnitteli juuri valittua hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennströmiä.

Suomen Sotaveteraaniliiton XXIII liittokokouksen julkilausuma

Suomen Sotaveteraaniliiton XXIII liittopäiville Turkuun kokoontuneet veteraanit vetoavat valtiovaltaan kiireellisten toimien aloittamiseksi erityisesti pienituloisten rintamaveteraanien kotona selviytymisen tukemisessa.

Veteraanien ja veteraanijärjestöjen toiveen mukaisesti kotikunnan tulisi kutsua veteraani vuosittaiseen terveydentilan tarkastukseen ja kuntoutustarpeen arviointiin. Tällä toimenpiteellä varmistettaisiin avun ja tuen kohdistaminen tukea tarvitseville veteraaneille.

Liittopäivät pitävät tärkeänä, että toteutuvien hallinnollisten rakenneuudistusten yhteydessä huolehditaan veteraaneihin kohdistuneiden kunnallisten erityisjärjestelyjen säilymisestä ja kehittämisestä.

Sotaveteraanijärjestöjen kannattajajäseniä tarvitaan hoitamaan sotaveteraanijärjestöjen käytännön toimia. Heidän tehtävänä on jatkaa sotaveteraanien, heidän puolisojensa ja leskiensä hyväksi tehtäviä tukitoimia. Tälle työlle veteraanit antavat suuren arvon.

Sotaveteraaneilla on myönteinen näkemys nuorempien polvien kyvystä ja taidosta hoitaa menestyksellä isänmaan asioita.

Suomen Sotaveteraaniliiton tulevaisuussuunnitelman tarkennus liittokokouksessa 28.5.2008

Pitkän ajan linjaukset (aikajänne vuoteen 2020)

1. Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset jatkavat huolto- ja tukitoimintaansa niin kauan kuin sotaveteraanit, heidän puolisojensa ja leskiensä tarvitsevat tukitoimia.
2. Kannattajajäsenet ottavat veteraanien kanssa yhteisymmärryksessä vastattavakseen sotaveteraanijärjestöjen toiminnan.
3. Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset vastaavat oman perinteensä vaalimisesta ja ovat vastuullisia toimijoita perinneajakautena alkavassa alueellisessa perinnetyössä. Liitto on aloitteellinen jäsen Tammenlehvän Perinneliitossa.
4. Sotaveteraanijärjestöjen varat käytetään sotaveteraanien ja heidän puolisojensa ja leskiensä hyväksi. Perinnetyötä varten jätetään työn käynnistämiseen tarvittavat varat.

Lähiajan linjaukset (aikajänne vuoteen 2012)

1. Varsinaisiin sekä puoliso- ja leskijäseniin kohdistuvaa tukitoimintaa lisätään yhdistys-, piiri- ja liittotasolla.
2. Liitto tukee taloudellisesti heikoimpia sotaveteraanijärjestöjä, ellei piirien ja niiden tukiyhteisöjen tuki riitä siihen.
3. Liitto selvittää yhdessä piiri- ja paikallisyhdistystensä kanssa mahdollisuudet sotaveteraanijärjestöjen yhteistoiminnan tehostamiseen myös hallinnollisin ratkaisuin.
4. Sotaveteraaniliitto ja -piirit varmistavat veteraanien, puolisojensa ja leskien jäsenyyden jatkumisen järjestössä, mikäli paikallisyhdistyksen toiminnalla ei ole edellytyksiä jatkaa.
5. Kannattajajäsenten määrää kasvatetaan 30 000:en vuoteen 2010 mennessä. Kannattajajäsenten valmiuksia vastaanottaa ja hoitaa yhä vaativampia tehtäviä parannetaan.
6. Liittokokoukseen 2010 mennessä selvitetään mahdollisuudet laajentaa liiton jäsenkuntaa uusilla yhteisöjäsenryhmillä.
7. Liiton hallinnon rakennetta kehitetään sääntömuutoksella lisäämällä valtuuston tehtäviä, pienentämällä hallituksen kokoa ja samalla monipuolistamalla sen koostumusta sekä uudistamalla valtuuston ja hallituksen toimintatapoja.
8. Sotaveteraanipiireille ja -yhdistyksille laaditaan mallisäännöt, jotka ovat tarpeen siirryttäessä tuki- ja perinnetyöstä tukitoimiksi, kun valtaosa jäsenistä on kannattajajäseniä.

Kokousedustajilta edellytettiin valtakirjojen tarkastusta. Juukalais-ten Elsi Porokan ja Anja Tikkanen sekä ilomantsilaisen Vappu Haapalaisen kohdalla asia oli kunnossa. Sen totesi viherkasvin taakse jäänyt Leena Karttunen.

Parketilla tapasivat Erkki Vitikainen Kouvolasta ja Raija Hinkkala Orivedeltä.

Jaakko Valve laskee, montako liittopäiväsolkea Miehikkälästä tul-
leiden naisten nauhassa on. Mirjam Kimmolla niitä oli 11 ja Saara
Laherrolla 18.

Tangokuninkaallisten Johanna Debreczenin ja Jouni Kerosen kirkkokonsertti kokosi Mikaelin kirkon
täyteen kuulijoita. Kuva Tertti Pietilä

Virolaiset kokousedustajat Villem Ahas, Elnet Epner, Mati Blumfeldt ja Evald Mäepalu sekä heidän
keskellään Pentti Hautamäki Vantaalta. Ahas on osallistunut liittopäiville vuodesta 1998 lähtien jo-
ka kerta. Toiset olivat ensimmäistä kertaa. Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksessä on 226 var-
sinaista jäsentä.

Lievestuoreen veteraanit Seppo Etu-Prami, Pentti Laitinen, Tuomo Pöyhönen, Pentti Suuronen ja Ei-
no Pöyhönen kertoivat kaikki kovasti pitäneensä Korsuorkesterin viihdeillan ohjelmasta. He pitivät
sitä nostalgisena, muistoja esiin nostavana ja syvästi vaikuttavana ohjelmana. Kyllä siinä kyöneleet
useimman silmiin nousivat.

Viihdeillan varsinainen ohjelma koostui Korsuorkesterin laulu- ja musiikkikuvaelmasta, "Kirje sieltä jostakin".

Vaasalaisseurue. Tuula Harjunpää, Andres Knip, Hans Ingvesgård ja Holger Strandberg.

Muisto- ja lahjaesineiden myynnistä huolehtivat turkulaiset Ritva Jokinen, Heli Kirjonen ja Sinikka Vuorinen.

Ellei ruoka- ja kahvilippuja ollut ennalta varannut, oli se mahdollista myös kokouspaikalla. Tampere-laiset Pirkko Räsänen, Tuija-Leena Juutilainen ja Inga Saraste hoitivat asian kuntoon ensitöikseen. Heistä kaikki ovat käyneet liittokokouksessa muutamia kertoja, mutta sisarpäivillä ehdottoman säännöllisesti.

Projekti nimeltä liittopäivät

Projekti on hanke, jolla on määritellyt alkamis- ja päättymisajankohdat, taloudelliset ja toiminnalliset raamit sekä ennen kaikkea nimetyt vastuuhenkilöt. Yritän tässä seuraavaksi hieman käsitellä yhtä tällaista projektia, vaikka tiedänkin, että ajallinen etäisyys sen toteuttamisesta ei ole vielä riittävän pitkä kovin syvällisen analyysin tekemiselle.

Ottaessani vastaan Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajan tehtävät joulukuussa 2006 tiesin saaneeni myös otsikon tehtävän hoidettavakseni. Olin saanut hoidettavakseni projektin, joka nyt järjestettiin 23. kerran, ja josta minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta edes osanottajana. Haaste oli siis kohtuullisen iso. Olen kuitenkin osallistunut aiemmin erään muun järjestön vastaaviin tilaisuuksiin oman tahoni virallisena edustajana, joten jonkinlainen kalpea aavistus oli olemassa siitä, mitä tuleman pitää.

Kun tällaista tapahtumaa ryhdytään valmistelemaan, niin aikaa ei ole koskaan liian paljon käytettävissä. Aina tulee loppuvaiheessa kiire. Lisäksi olisi tietysti hyvä, että vastuuvetäjät olisivat alusta alkaen samat, jolloin ei tarvitsisi erikseen selvittää, mitä on jo tehty, miten on tehty ja miksi juuri niin on tehty. Onneksi kohdallani tämä työ jäi – kiitos hyvän opastuksen – melkoisen vähäiseksi.

Jos joku luulee, että tällainen projekti on vain tapahtumapaikan hankinta, ohjelman suunnittelu, puhujien ja esiintyjien hankinta ja tapahtuman päätyttyä laskujen maksaminen, niin hän vahvasti erehtyy. Mainitun lisäksi tulee suunnitella mm. opasteet, käsiohjelmat, erikseen jaettavat muut ohjeet

ja painotuotteet, majoitus, ruokailut, kuljetukset, lääkintä, liikenne ja paikoitus, varsinaisten kokousten etukäteen tehtävät asiat, liputukset, jne., jne., jne. Monikohan muuten tietää, että tilapäisille tienvarsiopasteilekin tulee olla lupa, joka tällä kertaa jouduttiin hankkimaan kahdelta taholta. Listaa lueteluista asioista voisi vielä kosolti jatkaa. On varmistettava, että löytyy tarpeeksi talkooväkeä ja on varmistettava, ettei jäädä taloudellisesti ainakaan kauheasti miinukselle. Tämänkertaisen projektin kohdalla lähdettiin liikkeelle siitä, että liikaa ei rahasteta, mutta omilleen tulisi päästä. Tulevat viikot kertovat lopullisesti sen, miten tässä onnistuttiin.

Katson omalta osaltani, että projektimme varsinainen toteutusvaihe oli onnistunut kokonaisuus, vaikka aina tietysti jonkin asian voisi tehdä toisin. Palaute on ollut pääosin positiivista, kiitos siitä kaikille. Tulevien viikkojen aikana varmasti vielä eri yhteyksissä palaamme asiaan. Tämä on tarpeen siksi, että tällaisen hankkeen jälkeen sen toteuttajilla vallitsee aina tietynlainen tyhjyyden tunne. Siksi on hyvä tehdä "surutyö" kunnolla loppuun.

Seuraavan kerran liittopäivät järjestetään kahden vuoden kuluttua Kuopiossa. Ilmoitan jo tässä vaiheessa, että kaikki se tiedollinen apu, mitä meillä on olemassa, on tulevien järjestäjien käytettävissä. Emme tule projektianne tekemään, mutta ohjeita annamme – jos kelpaavat. Yksi tulee tässä ja nyt – aloittakaa jo tänään. Aikaa ei ole yhtään liikaa.

Osmo Suominen

Löydetty Turun liittopäiviltä:

1 villapusero, 1 Keskuskauppakamarin 30-vuotis-
merkki, Akateemisen karjalaseuran (AKS) rinta-
merkki. Tiedustelut piirin toimistosta puh.
(02) 233 3602.

YLEINEN TOIMINTASUUNNITELMA KESÄKUUSTA 2008 TOUKOKUUHUN 2010

1. Lähtökohtia

Rintamaveteraanien lukumäärä suunnittelukaudella laskee 72 000:sta noin 55 000:een. Veteraanien keski-ikä nousee 86 vuoteen vuonna 2008. Liiton jäsenyhdistyksiin kuuluvien sotaveteraanien määrä vähenee 40 000:sta noin 33 000:een. Liittokokous käsittelee tulevaisuussuunnitelman tarkennuksen ja ehdotuksen liiton sääntöjen muuttamisesta.

Sotaveteraanien määrän pieneneminen edellyttää aikaisempaa enemmän näkyvyyttä, jotta veteraanit tulisivat kohdelluiksi jatkossakin erityisryhmänä erityisetuineen. Sotaveteraaniyhdistöjen mahdollisuudet saada henkistä ja taloudellista tukea myös tulevina vuosina yhteisöiltä ja kansalaisilta säilyvät hyvinä.

Suomen Sotaveteraaniliitto osallistuu edelleen aktiivisena toimijana Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan ja Tammenlehvän Perinneliiton sekä liittojen yhteiseen varainhankintaan Veteraanivastuu-yhdistyksessä.

Suurimpana veteraanijärjestönä Sotaveteraaniliitto on kantanut keskeisen vastuun monissa hankkeissa, joissa kaikki sotiemme veteraanit ja niiden järjestöt ovat olleet osallisina. Liiton ja sen jäsenyhdistysten yhteistyökykyinen ja päämäärätietoinen linja jatkuu. Perustan muodostaa sotaveteraaniyhdistöjen vuosikymmenien aikana tekemä työ.

2. Veteraanien kotona selviytyminen

Sotiemme veteraanien tukemisen kannalta haastavin vaihe on käsillä. Tämä edellyttää nykyisten erityisuuksien säilyttämistä nykyisellä tasolla ja lisäksi uusia etuuksia, joilla erityisesti pienituloisille eniten tukea tarvitseville voidaan suunnata kotona selviytymistä tukevia toimia.

Liiton koko organisaatio piiri- ja yhdistystasolla edistää omilla toimillaan palveluista ja eduista tiedottamista, välittää päätöksentekijöille tietoa veteraanien muuttuvista tarpeista sekä hoitaa veteraanitukena asioita, joihin yhteiskunnan palvelut eivät ulotu tai ovat riittämättömiä. Sotaveteraaniyhdistöjen työn tavoitteena on:

- edistää kuntoutuksen saatavuutta ja kuntoutuksen monipuolisuutta siten, että yksilölliseen tarpeeseen ja kiireellisyysperustuvan kuntoutuksen saaminen kaikille niille veteraaneille, jotka ovat siihen oikeutettuja, sitä haluavat ja tarvitsevat, toteutuu
- pienituloisten veteraanien puolisoiden ja leskien ottaminen palvelujen ja tuen piiriin
- sotaveteraaniyhdistöjen oman virkistyskurssitoiminnan edistäminen ja laajentaminen tarvetta vastaavaksi ja kohdistaminen eniten henkistä ja sosiaalista tukea tarvitseville. Eri-tyisryhminä tulee huomioida mm. leskeksi jääneet veteraanit, jotka tarvitsevat tukea arkipäivän selviytymisessä

- piirien sosiaalineuvojen koulutus ja perehdyttäminen veteraanietuuksia koskeviin asioihin sekä toiminnan laajeneminen piiritasolta yhdistykseen.

3. Järjestötoiminta

Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset jatkavat järjestötoimintaansa vuosina 2002, 2006 ja 2008 vahvistettujen tulevaisuussuunnitelmien mukaisesti. Turun liittokokouksessa saatujen kokeusten mukaisesti järjestetään seuraavan liittokokouksen yhteydessä tulevaisuusfoorumi, jossa käsitellään tulevan toiminnan muotoja.

Sotaveteraanien vanheneminen aiheuttaa tarvetta siirtää yhdistys- ja piiritason tehtäviä veteraaneja nuorempien kannattajajäsenten tehtäviksi. Kannattajajäsenten perehdyttämistä tehtäviinsä jatketaan.

Järjestötoiminta säilytetään elävänä ja toimintaa jatketaan seuraavin toimin:

- Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri järjestää XXIV liittopäivät kesäkuussa 2010.
- Sotaveteraaniviikkoa vietetään vuosina 2009 ja 2010, 43. ja 44. kerran. Juhlatalaisuuksiin kutsutaan vieraiksi myös veteraaneja nuorempia osanottajia.
- Sotaveteraani-Krigsveteranen -lehteä julkaistaan kuusi numeroa vuodessa. Osa lehden sisällöstä julkaistaan äänikasettina.
- Seuraavaan liittokokoukseen mennessä sotaveteraaniyhdistyksien ja liiton kannattajajäsenten määrää kasvatetaan 30 000 kannattajajäsenten tasolle.
- Liiton hiihto-, lentopallo-, pilkki-, golf-, ilma-aseammunta-, keila- ja shakkikisat järjestetään kisailijoiden niin halutessa ja sotaveteraanipiirien vuorollaan järjestäessä kisat.
- Sotaveteraanipiirien puheenjohtajille ja toiminnanjohtajille järjestetään vuosittain neuvottelupäivät. Lisäksi piirien toiminnanjohtajille järjestetään oma neuvottelutilaisuus.
- Sosiaalineuvoja -hanke laajennetaan ulottumaan kaikkien sotaveteraanipiirien alueelle koskemaan kaikkia sotiemme veteraaneja. Toimintaa laajennetaan kuntatasolle.
- Liiton internet -sivujen uudistamista jatketaan. Sivustoa käytetään tiedottamisessa ja sitä kehitetään myös sotaveteraaniperinteen tallentamisen ja siirtämisen välineeksi.
- Liiton harjoittama tiedotustoiminta kohdistetaan sekä sotaveteraaneihin että tukijoihin ja päätöksentekijöihin, jäsenyhdistyksiin ja koko väestöön.

4. Siirtolaisveteraanit ja ulkomaalaiset vapaaehtoiset

Liitto jatkaa yhteistyötä suomalaisen sotaveteraanien muissa maissa perustamien yhteisöjen kanssa sekä pitää yhteyttä viime sodissa puolustusvoimissamme palvelleisiin virolaisiin, inkeriläisiin ja karjalaisiin, ruotsalaisiin, tanskalaisiin ja norjalaisiin vapaaehtoisin ja heidän yhteisöihinsä. Liitto hankkii ja välittää tarvittaessa taloudellista tukea jäsenyhdistyksiensä veteraaneille ja heidän leskilleen sekä tarvittaessa varmistaa yhdistysten toiminnan jatkumisen, mikäli muut edellytykset sille ovat olemassa.

5. Kotimainen yhteistyö

Liitto toimii kiinteässä yhteistyössä Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön, Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön ja Tammenlehvän Perinneliiton sekä Sotavahinkosäätiön, Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruunin säätiön ja Kaatuneiden Muistosäätiön kanssa. Muita keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat muut veteraanijärjestöt ja Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta (VEVA), STM:n rintamaveteraanasian neuvottelukunta, kansallisen veteraanipäivän valtakunnallinen päätoimikunta sekä Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys.

Liitto esittää yhdessä muiden veteraanijärjestöjen kanssa, että valtakunnallisen rintamaveteraanasian neuvottelukunnan työtä jatkettaisiin asettamalla uusi neuvottelukunta 30.9.2009 päättyvän toimikauden jälkeen.

6. Kansainvälinen yhteistyö

Liitto toimii jäsenenä Maailman Veteraanijärjestössä ja osallistuu kahdenkeskiseen yhteistyöhön lähinnä naapurimaiden kanssa. Veteraanijärjestöt ovat sopineet Suomen Rauhanturvaajaliiton kanssa, että se ottaisiin hoitaakseen aikaisemmin veteraanijärjestöjen hoitamat tehtävät Maailman Veteraanijärjestössä (MVJ:ssä).

7. Talous

Liitto jatkaa piirien kautta järjestön toiminnan tukemista varoilla, joita se on itse hankkinut tai saanut välitettäväksi. Keräysten ja varainhankinnan tuloksellisuuteen kiinnitetään huomiota ottamalla käyttöön uusia menetelmiä ja uudistamalla aikaisempia hankintatapoja.

Sotaveteraaniliiton toimiston työtapoja ja resursseja uudistetaan niin, että ne mahdollisimman hyvin vastaavat liiton hallinnon tarpeita.

Helsingissä 17.4.2008

Suomen Sotaveteraaniliitto
ry:n hallitus

Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsenet ja varajäsenet 2008-2010

	<i>varsinainen edustaja</i>	<i>varaedustajat</i>
Etelä-Karjala	Kyösti Parviainen	Antero Osmo, Pertti Ovaska
Etelä-Pohjanmaa	Ville Sointula	Samuli Niinistö, Mauno Tyynismaa
Helsingin Seutu	Pentti Laamanen	Pentti Hautaniemi, Eino Luostarinen
Kainuu	Seppo Tähtikäpää	Matti Pietikäinen, Veikko Juntunen
Kanada	Sauli Häkkinen	Ben Järvenpää, Ossi Tossavainen
Kanta-Häme	Vihtori Karikytö	Vilho Virtanen, Matti Veräväinen
Keski-Pohjanmaa	Seppo Yli-Norppa	Matti Isomaa, Reino Perander
Keski-Suomi	Birger Fält	Isto Korhonen, Eino Lintunen
Kymenlaakso	Olavi Eronen	Pentti Herranen, Arto Mikkonen
Lahti	Jukka Simola	Eero Lehtonen, Pentti Korpimies
Lappi	Paavo Köngäs	Vilho Kannala, Väinö Kujala
Pirkanmaa	Matti Anttila	Leo Kari, Eero Tamminen
Pohjois-Karjala	Eero Makkonen	Kauko Karttunen, Vilho Tikka
Pohjois-Pohjanmaa	Tapio Karjula	Atte Autio, Paavo Kurttila
Pohjois-Savo	Markku Tomperi	Eero Valkonen, Reino Savolainen
Ruotsi	Heikki Lirberg	Jouni Knuuttila, Bengt Lönnqvist
Satakunta	Väinö Vilponiemi	Eino Nerg, Juhani Norri
Suuri-Savo	Martti Repo	Raimo Paajanen, Mauno Koljonen
Södra Finland	Carl Gustaf Wolff	Holger Grönroos, Åke Qvist
Uusimaa	Heikki Talvela	Yrjö Räisänen, Jouko Mattila
Vaasa	Holger Strandberg	Veikko Kurkiala, Karl Nymark
Varsinais-Suomi	Antti J. Näsi	Toivo Mattila, Toivo Haarala
Naisjärjestö	Vuokko Hurme	Irja Lohjama, Helvi Peltonen

Sisaret 40-vuotisjuhlassa ja kokouksessa

Liiton kunniapuheenjohtaja Gunnar Laatio ja naisjärjestön puheenjohtaja Vuokko Hurme.

Liittopäivillä Turussa oli sisarilla aihetta juhlaan. Lähes päivälleen 40 vuotta sitten 1.6.1968 perustettiin Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö Seinäjoella. Tätä pitkää taivalta muisteltiin juhlassa ennen varsinaista kokousta.

Puheenjohtajisto: **Vuokko Hurme, Helvi Peltonen ja Liisa Silvennoinen** vastaanottivat noin sadan hengen onnittelut ja kiitokset.

Lähes täysi viidensadan hengen auditorio tarjosi loistavat puitteet juhlallemme. Kauniit kansallispuvut lisäsivät tunnelmaa.

Tervehdyspuheessaan puheenjohtaja Vuokko Hurme esitti myös historiikin. Naisjärjestön perustajajäseniltä ja samalla vielä elossa olevilta keskustoimikunnan jäseniltä saimme tervehdyksen. Raili Sandelín Nurmesta, Laina Kähönen Espoosta ja Helvi Koponen Ristijärveltä eivät tervehdellisistä syistä johtuen päässeet saapumaan Turkuun.

- Vuonna 1969 valittu puheenjohtaja Elli Mikkonen oli 1970 mukana lähetystössä esittämässä valtiovalan edustajille, että sotatoimialueella työskennelleille naisille myönnettäisiin rintamapalvelustunnus, jotta naiset pääsisivät osalliseksi samoista eläke- ja kuntoutuseduista kuin rintamamiehillä jo oli. Asetus tästä tuli voimaan vasta 1978.

- On kuitenkin muistettava, etteivät vain sotatoimialueella, vaan myös kotirintamalla Suomen naiset täyttivät velvol-

Sotilaskotiliiton onnittelut Naisjärjestölle esitti Heli Jukala.

lisuutensa isänmaan vapauden säilyttämiseksi. Suurin osa jäsenistöstämme on näitä kotirintaman ahertajia. Heitä Naisjärjestö on pyrkinyt vuosien mittaan sekä henkisesti että fyysisesti kuntouttamaan järjestämällä kursseja kansan- ja urheiluopistoissa.

- Vuodesta 1971 lähtien on sisarjoukko kokoontunut sisarpäiville vuorovuosina varsinaisen kokouksen kanssa. Sadoittain, jopa tuhansittain sisaria on ollut mukana virkistytymässä ja saamassa voimia sekä intoa palvelutyöhömmä. Yhteenkuuluvuus on tuntunut miltei käsin kosketeltavalta.

- Vuodesta 1974 vuoteen 1984 puheenjohtajana toimineen Sylvi Yli-Ketelän aikana Naikeskustoimikunta rekisteröitiin ja nimi muutettiin Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ry:ksi. Rekisteröinnistä on ollut hyötyä. Järjestö, vaikka toimiikin liiton tuki- ja rinnakkaisjärjestönä, pystyy itse- näisesti työskentelemään myös omien jäsentensä hyväksi. Jär-

jestö on voinut vuosittain anoa ja saada Lotta Svärd Säätiöltä sekä Raha-automaattiyhdistykseltä avustusta jäsentensä kuntoutukseen.

- Annikki Iloranta Hauholta valittiin puheenjohtajaksi 1984. Hän hoiti tehtävänsä sisulla ja sydämellä. Jäsenmäärä kasvoi. Enimmillään se oli 1992, jolloin 307 naisjaostossa oli 51 213 sisarta. Kuluvan vuoden alussa järjestöön kuului 29 470 sisarta 245 naisjaostosta.

Nykyistä kunniapuheenjohtajaamme Annikki Ilorantaa seurasivat puheenjohtajina 1998-2001 Lahja Saura ja vuodesta 2002 lähtien Vuokko Hurme Paimiosta. Merkkipäällyksinä järjestöämme historiassa Vuokko mainitsi sisartunnuksen saamisen vuonna 1975 ja sisarstandaanimme, jota vuodesta 1999 lähtien on jaettu tuhansille sotaveteraanityössä ansioituneille sisarille sekä järjestöämme tukeneille yhteisöille ja henkilöille.

- Tukijoukkomme, meitä nuorempien ja jaksavampien

Naisjärjestön keskustoimikunta 2008-2010

Puheenjohtaja Vuokko Hurme

Sotaveteraanipiiri	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Etelä-Karjala	Raija Virolainen	Alice Rundgren
Etelä-Pohjanmaa	Kyllikki Falbén	Saima Martikkala
Helsingin Seutu	Kaija Uksulainen	Maj-Lis Mustonen
Kanta-Häme	Riitta Kuronen	Henna Kiuru
Keski-Pohjanmaa	Anna-Kaija Annala	Maila Lehtimäki
Keski-Suomi	Raija Kähkölä	Elsa Vartio
Kymenlaakso	Liisa Silvennoinen	Helvi Glad
Lahti	Anja Kuittinen	Senja Hynynen
Pirkanmaa	Raija Hinkkala	Tuija-Leena Juutilainen
Pohjois-Karjala	Helvi Viertomies	Tytti Salimäki
Pohjois-Pohjanmaa	Helvi Peltonen	Anna-Liisa Collan
Pohjois-Savo	Katri Pasanen	Sirkka Luukkonen
Satakunta	Leila Kyttä	Maila Lehtimäki
Suur-Savo	Ritva Seppänen	Tellervo Hämäläinen
Uusimaa	Terttu Niemelä	Maija Pohjola
Vaasa	Anna-Liisa Tuomi	Anna-Liisa Taipalus
Varsinais-Suomi	Mirja-Liisa Salminen	Pirkko Kuorehjärvi
Lapin naisjaostojen yhteyshenkilö:		
	Hilkka Meriläinen	Bertta Niemi

Naisjärjestön 40-vuotisjuhlassa puhui valtiopäiväneuvos Mikko Pesälä, toinen vasemmalta. Tässä vielä odotellaan juhlan alkua.

Ensimmäisenä 40 vuotta täyttävää Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestöä ennättivät onnittelemaan liiton ja piirien edustajat. Onnittelut vastaanotti Naisjärjestön puheenjohtajisto, kuvassa oikealta: pj. Vuokko Hurme Paimiosta, I vpj. Helvi Peltonen Oulusta ja II vpj. Liisa Silvennoinen Haminasta. Onnittelijoiden edustajana puhui liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer.

avulla me sotaveteraanisaret haluamme jatkaa toimintaamme aina veteraaniajan loppuun asti. Hyvä Jumala siihen meillä voimia suokoon! Meitä tarvitaan vielä.

Juhlapuheessa hehkua

Iitistä saapunut puhujamme, valtiopäiväneuvos **Mikko Pesälä** korosti suomalaisten isänmaallisuutta, joka sotien aika-

na vallitsi (Suojeluskunnat ja Lotta Svärd). Hän painotti erityisesti kotirintaman naisten vahvaa osuutta kansamme selviytymisessä. Koko kansan yhtenäisyyttä ja ahkeruutta tarvittiin myös jälleenrakentamisessa. Hän toivoi kaikille iloa ja uskoa eteenpäin elämässä.

Sotaveteraaniliiton tervehdyksessä valtuuston puheenjohtaja **Aarno Lampi** kiitti si-

saria heidän työstään. -”Naiset ovat viisaampia kuin miehet. He ehkä tietävät vähemmän, mutta he ymmärtävät enemmän”.

Orkesterina juhlassa oli Lavaston soittokunnan vaskikvintetti. Viulunsoittoa esitti koululainen **Suvi-Tuuli Laaksonen** ja lausuja **Marjatta Järvinen** sikermän suomalaisia runoja. Paimion Sotaveteraani-

kuoro johtajanaan dir.mus. **Jukka Kuninkaanniemi** esittivät kolme laulua, joista ensimmäinen oli sodan ajan naisille omistettu Kodin vartijat.

Varsinainen kokous

Virallisia kokousedustajia oli 186 ja ainakin saman verran muita sisaria. Kokouksen erinomaisena ja tehokkaana puheenjohtajana toimi paikallisen naisjaoston puheenjohtaja **Pirkko Kuorehjärvi**, sihteereinä **Raija Hinkkala** ja **Irja Lohjama**.

Toimintakertomukset ja tilit vuosilta 2006 ja 2007 hyväksyttiin ja vastuuvapaus myönnettiin. Toimintasuunnitelmien mukaan toiminta jatkuu entiseen tapaan. Ensi vuosi on jälleen sisarpäivävuosi. Ne järjestetään 13-14.5. Ikaalisissa. Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin naistoimikunnan puheenjohtaja **Raija Hinkkala** toivotti kaikki tervetulleiksi päiville.

Vuokko Hurme valittiin yksimielisesti jatkamaan puheenjohtajana. Keskustoimikunnan kokoonpanoon tuli pieniä muutoksia. Luettelo jäsenistä s. 11.

Kokouksen puheenjohtajan tehokkuutta osoitti se, että varsinaisen kokouksen 50 minuuttiin saatiin käsiteltyä vielä

koko sääntömuutos. Naisjärjestön säännöt olivat rekisteriöinnin yhteydessä vuonna 1982 hyväksytyt ja perusteellisen uusimisen tarpeessa. Rekisteriviranomaisten hyväksymisen jälkeen keskustoimikunta ryhtyy laatimaan mallisääntöjä piirien naistoimikunnille ja yhdistysten naisjaostoilta.

Järjestäytymiskokouksessa valittiin Naisjärjestön ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi **Helvi Peltonen** Pohjois-Pohjanmaalta ja 2. varapuheenjohtajaksi **Leila Kyttä** Satakunnasta. Rahastonhoitajana jatkaa **Eeva-Liisa Snäll** Kanta-Hämeestä ja toiminnanjohtajana **Irja Lohjama** Haminasta.

Naisjärjestö kiittää lämpimästi Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiriä ja sen naistoimikuntaa, sisaria ja veljiä, hyvistä juhla- ja kokousjärjestelyistä. Me viihdyimme Turussa.

Irja Lohjama

Raili Sandelin

Naisjärjestön ensimmäinen puheenjohtaja 1966-70

Sotaveteraanitoiminnan vakiinnuttua heräsi muutamissa yhdistyksissä ajatus naisjaostojen perustamiseen osaksi yhdistyksen toimintaa. Tätä vauhdittivat myös naisveteraanit, jotka tunsivat olevansa jossain määrin sivullisia sotaveteraaniihdistyksen ”jermujen” seurassa.

Niinpä Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin aloitteesta ryhdyttiin toimiin maakunnan tasolla ja kutsuttiin maakunnan naisia keskustelemaan piirin naistoimikunnan tarpeellisuudesta. Sen tehtävänä olisi toimia piirin toiminnan tukena sekä myös sotaveteraaniihdistysten naisjaostojen yhdyselimenä, tarvittaessa myös neuvoa-antavana ja toimintoja yhtenäistävänä organisaattorina.

Kutsua noudatti 16 henkilöä kahdeksasta eri kunnasta. Vilkkaan keskustelun jälkeen päätettiin 19. elokuuta 1966 yksimielisesti perustaa Etelä-Poh-

janmaan Sotaveteraanipiirin Naistoimikunta, joka oli ensimmäinen koko maassa. Tehtäväksi määriteltiin toimia olemassa olevien ja perustettavien paikallisten naisjaostojen keskuselimenä. Naistoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin **Raili Sandelin** Nurmesta. Hän oli myös mukana perustamassa lukuisia naisjaostoja eri puolilla Etelä-Pohjanmaata.

Rahavarojen hankkiminen toiminnan vauhdittamiseen ja erilaiset muonitustehtävät lan- kesivat luontevasti naisjaostojen tehtäväksi, niin myös sotaveteraanien piirissä. Oman toimeliaisuuden ja mielikuvituksen puitteissa hankittiin varoja oman yhdistyksen huolto-toimintaan.

Naistoimikunta puolestaan ryhtyi hankkimaan rahaa erilaisilla tempauksilla ja vuosittain toistuvilla arpajaisilla. Mieleen painuvia olivat kansallispukukatselmus sekä muodikasta tuotantoa esittelevä man-

nekiininäytös. Teatteriesitysten liput saatiin helposti loppuunmyydyiksi naisten toimeliaisuuden ansiosta. Kertyneet varat suunnattiin Sotaveteraanipiirin osoittamiin kohteisiin, erityisesti vaikeuksissa olevien veteraanien tukemiseen.

”Tämä työ on ensisijaisesti sosiaalista työtä maamme sotaveteraanien ja heidän perheittensä hyväksi. Tällaiseen huoltotyöhön me naiset olemme tottuneet. Meidän ei tarvitse olla erikoisia yhdistysnaisia pystyäksemme tähän, sillä se on meille luontaista,” toteaa Raili Sandelin tervehdyksessään Sotaveteraanin Joululehdessä 1966.

Eteläpohjalaisten esimerkki ja hyvin käynnistynyt naisjaostojen toiminta innosti vastaavanlaiseen työhön myös muissa maakunnissa.

Kun naiset oli saatu mukaan eri puolilla maata, katsottiin tarvittavan valtakunnallinen yhdyselin. Etelä-Pohjanmaan

Sotaveteraanipiirin Naistoimikunta oli aktiivinen perustettaessa Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestöä. Seinäjoen Kauppaoppilaitokselle oli kutsuttu Liiton Naiskeskustoimikunnan perustava kokous Suomen Sotaveteraaniliiton liittokokouksen yhteyteen 1.6.1968. Läsä oli 50 edustajaa Kainuuta, Karjalaa, Uuttamaata, Satakuntaa ja Etelä-Pohjanmaata myöten. Perustamisesta jouduttiin äänestämään, mutta perustamisen puolesta äänestäneet voittivat 19-4. Kokouksessa käsiteltiin mallisäännöt ja todettiin, että taloudellinen tuki Liitolta on tarpeen ja välttämätön. Keskustoimikunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti **Raili Sandelin** Nurmesta ja jäseniksi **Lahja Salviander** Varsinais-Suomesta, **Mielikki Vasko** Keski-Suomesta, **Ella Harju** Pohjanmaalta, **Helvi Koponen** Kainuusta, **Laina Kähönen** Helsingistä, ja **Alli**

Morikka Pirkanmaalta. Neuvoa-antaviksi jäseniksi valittiin **Aini Korhonen** Pohjois-Pohjanmaalta ja **Sylvi Yli-Ketälä** Etelä-Karjalasta.

Raili Sandelin toteaa, että vähäisestä alusta toiminta kasvoi nopeasti ja Naisjärjestö jaostoineen on luonnollinen osa sotaveteraanityötä. Ajatus toiminnan aloittamisesta oli oikea ja oikeaan aikaan osunut. Tämän työn tuloksena on voitu omatoimisesti auttaa monia avun tarpeessa olevia ja osoittaa siten kunnioitusta niille, joiden ansiosta lippu liehuu. Naisten toiminta on ollut tukemassa koko järjestön tavoitetta saada enemmän arvostusta sotaveteraanityölle.

Kyllikki Falbén

Naisjärjestö 40 vuotta

Naisjärjestö vietti 40-vuotisjuhlaa liittokoukuspäivänä oman varsinaisen kokouksensa yhteydessä Turussa.

Me sisaret olemme hyvillä mielin siitä, että olemme saaneet vuosikymmeniä toimia Sotaveteraaniliiton rinnalla pitämässä huolta veteraaniveljistä ja -sisarista. ”Auta, tue, palvele” on ollut toimintaohjeenamme.

Kymmenettuhannet sisaret ovat näiden vuosien ajan ahertaneet omien paikallisyhdistystensä sotaveteraaniväen parissa. Lukemattomat ovat ne kirkkopäivät, juhlat, kokoukset ja retket, joissa he ovat tehneet palvelutyötä. Kaikenlainen yhteisestä toiminnasta huolehtiminen sekä erityisesti ystävänpalvelu, yksinäisten so-

taveteraaniveljien ja -sisarten muistaminen, ovat naisjaostojen tärkeintä toimintaa tänä päivänä. ”Kukaan ei niin köyhä, ettei jaettavaksi ystävyyden lahjaa, kukaan ei niin rikas, ettei sitä tarvitsisi.”

Työntäyteiset vuosikymmenet ovat vaatineet veronsa. Sisaret, enimmäkseen veteraanien puolisoita ja leskiä, ovat ikääntyneet rinnan veteraaniveljien kanssa. Rivit ovat harvenneet. On selvää, että sisartoiminnassa ei enää pystytä samaan kuin 40 vuotta sitten. Tärkeintä on kuitenkin olla yhdessä vertaistukena toinen toisillemme.

Naisjärjestö on vuosittain järjestänyt eri puolilla maata sisarjoukolle kunto- ja virkistyskursseja. Niiden ja joka toinen vuosi järjestettävien sisarpäivien tarkoituksena on tuoda iloa

ja uusia voimia työhömmekä vahvistaa yhteenkuuluvuutta. Tämän lisäksi Sotaveteraaniliitto on jo muutamana vuonna järjestänyt veteraanien vähävaraisille omaishoitajille, puolisoille ja leskille useita virkistysleirejä. Liitto on antanut myös rahaa heidän sairauskulujensa avustamiseen. Naisjärjestössä on liiton tuki otettu kiitollisena vastaan.

Viime ja kuluneen vuoden aikana on liiton, piirien ja yhdistysten sääntöihin kirjattu puoliso- ja leskijäsenyys. Tämä mahdollistaa sen, että sotaveteraanien puoliset ja lesket otetaan tukitoiminnan piiriin kaikilla veteraanityön tasoilla. On todella jo yhdestoista hetki siihen, että veteraanien puoliset ja lesket, usein vuosia omaishoitajina väsyneet, saavat jonkinlaista tukea elämänsä ehtoolla.

Liian monet sisaret ovat ehtineet vuosien myötä siirtyä ajan rajan taa saamatta minkäänlaista taloudellista apua.

Näitä uusia jäseniä on liittynyt yhdistyksiin jo tuhansia ja määrä kasvaa jatkuvasti. Naisjaostojen jäseninä samat sisaret jatkavat edelleen, sillä liiton, piirien ja yhdistysten naistoiminta säilyy entisellään. Jonkin verran uusi jäsenyys on aiheuttanut epäselvyyttä naisjaostojen asemaan. Strömmerin työryhmän raporteissa, yhdistyksille ja naisjaostoille lähetetyissä on ohjeita ongelmien selvittämiseen.

Sotaveteraaniliiton ja Naisjärjestön yhteistyö on sujunut hyvin siitä huolimatta, että molemmissa jäsenistön määrä pienenee, jäljellä olevilla iän tuomat vaivat lisääntyvät ja voimat vähenevät. Tukea tarvitaan

varsinkin silloin, kun jalat eivät enää kannaa, silmissä näkö hämärtyy ja kuulokin pettää. Yhteistyötä ja nuorempien tukea tulemme tarvitsemaan vuosi vuodelta enemmän.

Äsken vietetty 40-vuotisjuhlamme osoitti, että meillä yli 80-vuotiailla veteraanisisarilla on ystäviä ja tukijoita. Kiitämme teitä kaikkia meitä muistaneita. Kiitämme juhlamme ohjelman suorittajia, erityisesti valtiopäiväneuvos Mikko Pesälää rohkaisevasta juhlapuheesta. Kiitämme teitä mukana olleita. Tukijoukkojemme, meitä nuorempien ja jaksavampien avulla jatkamme sisartoimintaamme aina veteraaniajan loppuun asti. ”Sillä ei ole mitään suurempaa kuin työtä tehdä ja rakastaa”.

Vuokko Hurme

Tulevaisuutta kannattaa etsiä

Liittopäivien jumalanpalveluksessa saarnannut rovasti **Kauko Sainio** käytti puheessaan vertauksia ja mielikuvia. Jeesuksen sanoin hän vertasi taivasten valtakuntaa peltoon kätkeytyyn aarteeseen, aarteeseen jonka eräs mies sattumoisin löysi. Mies kätkei aarteen takaisin peltoon ja myi kaiken omaisuutensa pystyäkseen ostamaan pellon itselleen ja saadakseen samalla myös aarteen omakseen. Taivasten valtakunta on tavallaan myös suuren aarteen arvoinen, jonka eteen kannattaa uhrautua.

Vapahtajamme vertausopekukset kuvastavat ikivanhan Israelin arkielämää ja tulevaisuuden haaveita. Havainnollistavat kuvat saattavat nykyihmisestä tuntua vaikeilta. Aarteetsijän ammatti on perin harvinainen ja korukaupatkin tehdään suorana osto- ja myyntitoimituksena. Voimme kuitenkin havainnollistaa raamatun opetuksia Jumalan valtakunnasta ja elämän katoavista ja katoamattomista aarteista oman aikakautemme mielikuvilla ja vertauksilla.

Oikeus muistaa

”Meillä veteraaneilla, kuten kaikilla muillakin, on vapaus ja myös oikeus muistaa tapahtuneita”, sanoo rovasti Kauko Sainio, itsekin sodan kokenut sotaveteraani. ”Mielessäni tällä hetkellä on erityisesti kolmen sotilaan henkilökuvaa menneil-

tä ajoilta, jotka kaikki kumpuavat jatkosodan aikaisen Jalkaväkirykmentti 50:n vaiheista.”

Vanhin näistä kolmesta sotilaasta oli **Väinö Havas**, elokuussa 1941 kaatunut reservin kapteeni, komppanianpäällikkö, kansanedustaja, kirkkoherra ja kymmenen lapsen isä. Hän oli sodassa luotettava johtaja, kuin isä perheessä. Hyökätessä hän kulki aina joukkonsa edessä ja levossa toimi miestensä sielunhoitajana. Silloin kun tilanne niin salli, järjesti komppanialleen myös hartautilaisuuksia.

Kun nopea etenemisvaihe oli ehtinyt jo Hyrsylänmutkan Suojoelle saakka, tottunut sotilas kertoi ”etiäisestään”, kuinka hän oli tuntenut lähtevänsä viimeiseen taistoon. Hän kuitenkin kieltäytyi tarjotusta vaihdosta ja suuntasi kulkunsa Suojoen yli. Siellä vihollisen tarkka-ampujan luoti tavoitti rohkean sotilaan.

Toisen kuvauksen Kauko Suonio antaa loimaalaisen kauppiaan pojasta **Eero Lehtisestä**. Hänkin oli JR 50:n komppanianpäällikkö. Eero Lehtinen oli vihitty papiksi 1933, mutta valitsi talvisodassa etulinjan jalkaväkijoukkueen johtajan tehtävät.

Eero Lehtinen oli kertonut saaneensa tehtäväkseen lähteä yölliseen tiedustelutehtävään vihollisen selustaan. Mukaan sa hän valitsi rajuotteisen korpraalin. He ylittivät rintamalin-

jat, tunkeutuivat vihollismaastoon ja tehtävän suoritettuaan lähtivät palaamaan omiensa puolelle. Jouduttuaan kranaattikeskitykseen, miehet pujahtivat ahtaaseen siltarumpuun.

Siltarummussa nuori partio-kaveri avautui luutnanttipastorille ja kertoi jo pitkään häntä ahdistaneen tarinansa. Äiti oli kotona kysynyt pojaltaan, että uskooko tämä Jeesukseen, mutta poika oli väistänyt kysymyksen. Ahtaassa siltarummussa olikin poika vuorostaan kysynyt pastorilta: ”Saanko uskoa syntini anteeksi saamiseen Jeesuksen nimessä ja sovinto-veressä”? ”Varmasti saat”. oli Lehtinen tuohon vastannut.

Poika vapautui ahdistuksestaan, ilahtui ja huikkasi rummun suulta, että nyt lähdettiin. Siinä ilossa unohtui, että korpraali olikin ottanut aloitteen luutnantilta ja nyt lähdettiin juoksemaa onnistuneesti omien puolelle. Parin viikon kulluttua tuli räväkän korpraalin lähtövuoro. Eero Lehtiselle jäi jatkoaikaa vielä 67 vuotta.

Ei kahta ilman kolmatta

Kolmas kuvaus JR 50:n pappismiehestä koskee **Jukka Malmivaaraa**, körttiläistä piispan poikaa. Hänkin oli mukana jo talvisodassa, kävi kadettikoulun välirauhan aikana ja osallistui vahvasti jatkosodan taisteluihin. Syvärin taistelujen aikaan hänen todettiin olevan Suomen nuorin pataljoonankomentaja.

Malmivaaran kovin ”sotakoulu” oli Talin tulimyrsky kesällä 1944. Hänet määrättiin esimiehensä haavoittumisen jälkeen rykmentin komentajaksi. Matkalla uuden tehtävän komentopaikalle Jukka Malmivaara kuitenkin haavoittui pahasti. Sirpaleet haavoittivat vasemman keuhkon ja viilsivät sydänlihasta. Matkalla kenttä-sairaalaan tajunta katosi, mutta hänet pystytettiin kuitenkin pelastamaan elämälle.

Suuri elämäntyö kirkossa

Kauko Sainio sanoo olevansa selityksen velkaa kuulijoilleen. Mitä tekemistä näin etäisillä sotamuistoilla on kirkko-saarnan kanssa? Paitsi että hän kysyy, hän tietenkin myös vastaa. Kaikki kolme esiteltä papipissotilasta ovat monille yhä muistoissa eläviä kansankirkkomme johtomiehiä.

Väinö Havas oli jo nuorena miehenä hakeutunut lestadiolaisliikkeeseen. Hän oli virsirunoilija ja sanan palvelija, jonka julistus koskettaa meitä yhä. Hänen virtensä sanoin saamme tänäänkin kiittää: ”On kaunis synnyinmaamme, maat, metsät, järvet sen. Me luojaan töitä saamme katsella kiittäen.”

Eero Lehtinen oli kotinsa perintönä evankelinen. Hän palveli seurakuntapappina Saarjärvellä ja Hämeenlinnassa. Kun kirkkoomme perustettiin Lapuan hiippakunta, Eero Lehtinen kutsuttiin sen ensimmäi-

seksi piispaksi. Erityisesti veteraaniväen antama luottamus ylsi yli herätysliikkeiden. Vielä eläkeaikanaan hän sai palvella veteraanityössä ja monissa evankeliumijuhlissa. Kauko Sainio sanoo muistavansa Eero Lehtisen kiitollisena suvi-illan hartaustilaisuudesta Hämeenlinnan Luther-talon pihapiispaudesta, kuinka hän lipunlaskun yhteydessä oli puhunut isänmaan vapaudesta ja ikuisen elämän toivosta.

Jukka Malmivaara sai vielä sotasairaalaan päästyään uuden komennuksen. Armeijan johdossa oli kehitetty toimintaa sen varalle, että Suomi vielä joutuisi miehityksiksi ja pitäisi varautua puolustautumaan sissisotaa käyden. Malmivaara otti tehtävän vastaan ja hanketi tietenkin paljastui ja hän sai valtion raitapuvun puoleksitoista vuodeksi. Kun pidättäjät olivat tulleet Malmivaaraa hakemaan, oli perhe parhaillaan hiljentyneenä iltahartauteen ja esikoistytär lauloi oppimaansa lasten virttä: ”...siunaa äitiä ja isää heille elinpäivää lisää.” Vangitsijat vetäytyivät hetkeksi ulos, mutta sitten isää vietiin.

Vapauduttuaan vankilasta Jukka Malmivaara ryhtyi jatkamaan kauan sitten alkamaansa teologian opiskelua ja valmistui papiksi. Jukka Malmivaaran vaiherikas työura päättyi Kuopion piispan virkaan.

Matti Värri

SELOSTUS TOIMINNASTA JA TALOUDESTA KESÄKUUSTA 2006 TOUKOKUUHUN 2008

1. Toiminnan perusta ja yleispiirteet

Liitto jatkoi työtään sotaveteraanien hyväksi suotuisissa oloissa. Sotiemme veteraanien arvostus oli korkealla tasolla ja suuren yleisön suhtautuminen sotiemme veteraaneihin oli myönteistä.

Liitto jatkoi yhteistyötä muiden veteraanijärjestöjen kanssa osallistumalla aktiivisesti Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan VEVAn työskentelyyn, veteraanijärjestöjen varainhankintaan sekä Tammenlehvän Perinneliiton toimintaan.

Rintamalisän saajia oli vuoden 2006 päättyessä 84 751 ja vuoden 2007 päättyessä 75 696. Veteraanien keski-ikä oli 86 vuotta. Veteraanien lukumäärän väheneminen ja keski-ikä kohoaminen otettiin huomioon suunniteltaessa etuustavoitteita.

Liitto toteutti vuoden 2006 liittokokouksen vahvistamaa yleistä toimintasuunnitelmaa sekä valtuuston vuosille 2007 ja 2008 vahvistamia toimintasuunnitelmia ja talousarvioita.

Mikkelissä pidetyssä XXII liittokokouksessa hyväksyttiin tulevaisuussuunnitelman tarkennus.

2. Jäsenistö

Liittoon kuuluvien sotaveteraanipiirien ja -yhdistysten sekä jäsenyhdistyksiin kuuluvien jäsenten lukumäärät olivat seuraavat:

2.1. Sotaveteraanipiirit

Jäsenpiirejä oli vuosien 2006 ja 2007 päättyessä sekä 14.4.2008 Suomessa 20, Ruotsissa 1 ja Kanadassa 1 eli yhteensä 22 jäsenpiiriä.

2.2. Sotaveteraaniihdistykset

Jäsenyhdistykset	31.12.2006	31.12.2007	14.4.2008
Suomessa	369	369	369
Ruotsissa	19	19	19
Kanadassa	7	7	7
Yhdysvalloissa	1	1	1
Virossa	1	1	1
Australiassa	1	1	1
Yhteensä	398	398	398

2.3. Sotaveteraaniihdistysten jäsenmäärät kotimaassa ja ulkomailla

Varsinaisia jäseniä	31.12.2006	31.12.2007	14.4.2008
Kotimaassa	44 582	40 558	39 476
Ulkomailla	1 574	1 438	1 379
Yhteensä	46 156	41 996	40 855
Kannattajajäseniä	23 529	24 664	25 196
Yhteensä	69 685	66 660	66 051

Liiton jäsenyhdistyksiin kuului edelleen jäseniä enemmän kuin muissa veteraanijärjestöissä on yhteensä.

Liiton kunniapuheenjohtajana oli yllisinööri Gunnar Laatio. Liitolla ei ollut kunniajäseniä.

3. Veteraanien erityisetuudet

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnassa VEVA:ssa toimivat veteraaniliitot esittivät talvella 2008 yhteisesti ja yksituumaisesti rintamaveteraaniain neuvottelukunnalle RINE:lle, keskeisille ministereille ja eduskuntaryhmille vuodelle 2009 seuraavia tavoitteita:

Veteraanilisä eläkettä saavan korotettuun ja ylimpään hoitotukeen

Keski-ikältään yli 86-vuotiaat sotiemme veteraanit muodostavat erityisryhmän, joka rintamasotilaseläkelaila on oikeutettu rintamalisään ja ylimääräiseen rintamalisään. Tämän lähivuosina nopeasti supistuvan ryhmän vanhuudenhuollon turvaaminen edellyttää lisätukea kotihoitoon. Lisäämällä hoivapalvelujen hankintamahdollisuuksia ehkäistään veteraanin laitoshoidon joutumista.

Esitämme erillisenä määrärahana talousarvioon 200 euron suuruisia veteraanilisää kuukausittain Kelan kautta maksettavaan eläkettä saavan korotettuun ja ylimpään hoitotukeen ylimääräistä rintamalisää saaville rintamaveteraaneille. Vuoden 2007 lopussa korotettua ja ylimpää hoitotukea maksettiin 11 606 rintamalisän saajalle. Tuki kohdistuu kotona asuviin, hoitoa tarvitseviin pienituloisiin rintamaveteraaneihin.

Edellytämme, että tämä määrärahaesityksemme ei vähennä rintamaveteraanien kuntoutuksen määrärahaa.

Sotainvalidien palvelujen haitta-asterajojen lieventäminen

Sotilasvammalain nojalla valtio korvaa kunnille niiden vähintään 20 prosentin sotainvalideille järjestämät sosiaali- ja terveydenhuollon avopalvelut. Ne tukevat selvästi sotainvalidien ja heidän puolisoitensa kotona selviytymistä ja vähentävät painetta laitoshoidon. Valtion korvaamien palvelujen saantimahdollisuus tulee laajentaa koskemaan asteittain kaikkia niiden tarpeessa olevia sotainvalideja.

Kunnan sotainvalideille järjestämiin avopalveluihin oikeuttava haitta-asteraja tulee poistaa tai ainakin sitä lieventää ja varata tähän määräraha valtion vuoden 2009 talousarvioon. Ruotsissa asuvat sotainvalidit tulee saattaa tasa-arvoiseen asemaan Suomessa asuvien sotainvalidien kanssa myös muiden avopalvelujen kuin ateriapalvelujen osalta.

Laitoshoidon haitta-asteraja lieveni tämän vuoden alusta lukien niin, että 25 prosentin sotainvalidit saivat oikeuden sotilasvammalain nojalla korvattavaan pitkäaikaiseen laitoshoidon.

Ikääntymisen myötä myös lievävammaisten sotainvalidien ja veteraanien laitoshoidon tarpeet lisääntyvät kotona selviytymisen tuesta huolimatta. Vaikeavammaisten sotainvalidien lukumäärän vähetessä valtion ja Raha-automaattiyhdistyksen tuella rakennetuissa sotainvalidien sairaskodeissa ja kuntoutussairaaloissa vapautuu lähivuosina runsaasti hoitopaikkoja. Nämä vapautuvat paikat tulee suunnata niin kauan kuin sotainvalideja ja veteraaneja on elossa laitosten käyttötarkoituksen mukaisesti ensisijaisesti heille järjestettävään jaksoittaiseen ja pitkäaikaiseen laitoshoidon sekä päiväsaaralatoimintaan. Yhteiskunnan olisi vastattava kokonaan näis-

tä laitoshoidon kustannuksista.

Laitoshoidon haitta-asteraja tulisi poistaa tai ainakin alentaa sitä.

Kuntoutus veteraanin tarpeita vastaavalle tasolle

Veteraani tulee kutsua vuosittaiseen tarkastukseen, jossa selvitetään veteraanin toimintakykyyn vaikuttavat tekijät ja valitaan sopiva kuntoutusmuoto. Kotikuntoutukseen tulee tarvittaessa sisällyttää kotisairaanhoidajan, lähihoitajan, kodinhoitajan tai kotiaivustajan antamia palveluja. Veteraanin puolisollla tulee olla oikeus osallistua päivä kuntoutukseen samoin edellytyksin kuin laitostuntoutukseen. Veteraanikuntoutuksen tulee toimia osana kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää.

Rintamaveteraanien kuntoutukseen osoitettavan kokonaismäärärahan tulee säilyä vuoden 2008 tasolla.

Vaikeavammaisten sotainvalidien puolisoitten, leskien ja sotalleskien kuntoutus

Valtion talousarviossa varatun määrärahan puitteissa on osalla vaikeavammaisten sotainvalidien aviopuolisoiista ja leskistä ollut mahdollisuus päästä kuntoutukseen. Määrärahan niukkuuden vuoksi jäävät edelleen kuntoutuksen ulkopuolelle kokonaan ennen vuotta 1961 kuolleiden sotainvalidien lesket. Sotainvalidien kotihoidon tukemisen kannalta epäkohtana on myös kuntoutuksen rajautuminen koskemaan vain vähintään 50 prosentin sotainvalidien aviopuolisoihin. Määrärahan suurentaminen mahdollistaisi nykyisten tiukkojen pääsyedellytysten lieventämisen.

Valtion vuoden 2009 talousarvioon sotainvalidien puolisoitten, leskien ja sotalleskien kuntoutustoimintaan esitetään suurempaa määrärahaa kuin tälle vuodelle varattu 3,1 miljoonaa euroa.

4. Järjestötoiminta

XXII liittokokous ja liittopäivät oheistilaisuuksineen pidettiin 1.—2.6.2006 Mikkelissä Suur-Savon Sotaveteraanipiirin järjestämänä. Liittopäiville osallistui noin 1 800 henkilöä.

Liittokokouksessa Mikkelissä 1. kesäkuuta liiton puheenjohtajaksi valittiin Aarno Strömmer Oulusta ja valtuuston puheenjohtajaksi Aarno Lampi Espoosta. Kokous valitsi myös valtuuston jäsenet ja varajäsenet sekä tilin- että varatilintarkastajat. Kokoukselle esitettiin hallituksen selostus liiton toiminnasta ja taloudesta kesäkuusta 2004 toukokuuhun 2006. Kokous hyväksyi liiton yleisen toimintasuunnitelman kesäkuusta 2006 toukokuuhun 2008. Juhlapuheen liittouhlalla piti maaherra Eino Siuruainen.

Sotaveteraanipiirin puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien neuvottelupäivät järjestettiin 20.—21. syyskuuta 2006 Aulangolla ja vuoden 2007 neuvottelupäivät 11.

lokakuuta Vantaalla. Pääaiheina neuvottelupäivillä olivat veteraanien itsenäiseen selviytymiseen ja kuntoutukseen liittyvät asiat sekä tulevaisuussuunnitelman pohdinta, liiton juhlavuosi ja Naisjärjestön asiat.

Sotaveteraanipiirien toiminnanjohtajille ja liiton toimihenkilöille järjestettiin omat neuvottelupäivät 11.—13. tammi-kuuta 2007 ja 17.—19. tammikuuta 2008. Neuvottelupäivillä käsiteltiin käytännön yhteistyöasioita piirien ja liiton toimiston välillä. Liiton puheenjohtaja osallistui molemmille neuvottelupäiville.

Liiton valtuusto kokoontui syyskokoukseen 10. marraskuuta 2006 pääpostin tiloissa Helsingissä. Valtuusto käsitteli ja hyväksyi liiton toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2007.

Liiton valtuusto kokoontui kevätkokoukseensa 4. toukokuuta 2007 pääpostin tiloissa Helsingissä. Valtuusto vahvisti vuoden 2006 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden tileistä ja hallinnosta.

Liiton valtuusto kokoontui 22. marraskuuta 2007 syyskokoukseensa hotelli Seurahuoneella Helsingissä. Syyskokous käsitteli ja vahvisti liiton toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2008 sekä valitsi hallituksen erovuoroisten jäsenten tilalle uudet. Ennen kokousta valtuuston jäsenillä oli keskustelutilaisuus liiton tulevaisuudensuunnitelman laati-

misesta. Liiton valtuuston kevätkokous pidettiin 7. toukokuuta 2008 veteraanijärjestöjen tiloissa Helsingin Pasilassa.

Liiton toimintasuunnitelmat 2007 ja 2008 julkaistiin Sotaveteraani-lehden numeroissa 6/2006 ja 6/2007. Se oli luetavissa myös liiton internet-sivulta.

41. Sotaveteraaniviikkoa vietettiin 10.—18. maaliskuuta 2007. Avausjuhla pidettiin 10. maaliskuuta Hyvinkäällä. Tilaisuus oli samalla Hyvinkään Sotaveteraanit ry:n 50-vuotisjuhla ja Uudenmaan Sotaveteraanipiirin vuosijuhla sekä Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlavuoden ensimmäinen aluejuhla. Viikon päätöstilaisuus järjestettiin 18. maaliskuuta Tampereella. Se oli samalla Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin aluejuhla.

42. Sotaveteraaniviikkoa vietettiin 8.—16. maaliskuuta 2008. Avausjuhla pidettiin 8. maaliskuuta Lahdessa, jossa samalla vietettiin Lahden Sotaveteraanit ry:n 50-vuotisjuhlaa. Päätösjuhla oli 16. maaliskuuta, jossa samalla vietettiin Jyväskylän Sotaveteraanit ry:n 50-vuotisjuhlaa.

21. kansallista veteraanipäivää vietettiin 27.4.2007 Helsingissä. Päivän teema oli ”90 vuotta itsenäisyyttä – taival jatkuu”. Juhlapuheen piti raha-automaattiyhdistyksen toimitusjohtaja Sinikka Mönkäre. Pääjuhlaan osallistui noin 1 000 veteraania ja heidän läheistään.

22. kansallista veteraanipäivää vietetään 27.4.2008 Kouvolassa. Päivän teema on ”Vapaus muistaa”. Juhlapuheen pitää KHO:n presidentti Pekka Hallberg. Pääjuhlaan on

arvioitu osallistuvan noin 3 000 veteraania, heidän läheistään sekä koululaista.

Turun Sotaveteraanit ja Cantus Aboensis 2002 järjestivät Sotaveteraanikuorojen IX laulujuhlan, joka samalla oli Itsenäisyys 90 – juhlakonsertti 4. marraskuuta 2007. Laulajia oli yhteensä 1 000. Puolet laulajista oli sotaveteraanikuoroista. Yleisöä oli 2 500.

Sotaveteraani – Krigsveteranen -lehden ilmestyi 2006—2007 kuutena numeroa. Lehden alkuvuonna 2004 tarkistettu levikki oli 68 225 ja vuonna 2007 keskimääräinen painosmäärä 64 000. Pääosa lehden kirjoituksista julkaistiin myös äänikasettina näkövammaisia varten.

Lehdessä käsiteltiin muun muassa etuuskysymyksiä, viime sotiamme, sotaveteraaniyhteisöjen vaihteita, veteraanitilaisuuksia ja -tapahtumia, sota- ja veteraanikirjallisuutta, veljes- ja sisarapua, perinteiden vaalimista ja veteraanijärjestöjen yhteistyötä.

Liiton internet-kotisivut uudistettiin 2007.

Sotaveteraanikalenterit 2007 ja 2008 ilmestyivät edellisinä syksyinä.

Liitto toimitti lehdistölle ja sähköisille viestimille useita tiedotteita toiminnastaan ja kannanotoistaan. Liitto lähetti piireille vuonna 2006 yhteensä 25 tiedotetta ja vuonna 2007 yhteensä 29 jäsentiedotetta.

Sotaveteraanien hengellinen työ jatkui vireänä. Veteraaniliittojen jäsenyhteisöt järjestivät yhteisvoimin kaksi alueellista kirkkopäivää vuonna 2006: pohjoisen Suomen kirkkopäivän 23. elokuuta Kaajanissa ja läntisen Suomen 16. elokuuta Salossa sekä vuonna 2007 kolme kirkkopäivää: pohjoisen Suomen kirkkopäivän 30. toukokuuta Oulussa, läntisen Suomen 8. elokuuta Espoossa ja itäisen Suomen kirkkopäivän 13. syyskuuta Kuopiossa.

Hengellisen työn virikepäivät järjestettiin Valkealan Puhjonrannassa 14.—15. huhtikuuta 2007 ja 5.—6.4. 2008 Turun Kristillisellä Opistolla.

Liitto jatkoi ylipäällikön äitienpäivänä 1942 Suomen äideille antaman päiväkäsky -taulun jäljennöksen levittämistä niihin sotien jälkeen rakennettuihin kirkkoihin, joissa sitä ei vielä ollut. Maaliskuun lopussa 2008 päiväkäsky oli toimitettu 104:een sotien jälkeen rakennettuun kirkkoon.

Liitto jatkoi sodassa menehtyneiden muiston vaalimistyötä. Liitolla oli edustaja Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen hallituksessa.

Liiton kuntoliikunta-, kisa- ja harrastustoiminta jatkui edelleen vilkkaana. Vuonna 2006 liiton kisat järjestettiin seuraavilla paikkakunnilla:

- Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri järjesti liiton hiihtomestaruuskilpailut 17.3. Keuruulla
- Suur-Savon Sotaveteraanipiiri ja Savonlinnan Sotaveteraanit järjestivät pilkkikisat 25.3. Savonlinnassa
- Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri järjesti ilma-aseammunnan kisat kotirataotteluna 29.3.—6.4.
- Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri järjesti keilakisat 6—7.4. Hämeenlinnassa

- Helsingin seudun Sotaveteraanipiiri järjesti lentopallokiset 26.5. Helsingissä
- Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri järjesti golfturnauksen 25.8. Laukaassa
- Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri järjesti shakkiturnauksen 6.—10.9. Haminassa
- Vuonna 2007 liiton kisat järjestettiin seuraavilla paikkakunnilla:
- Alavuden Sotaveteraanit järjestivät liiton hiihtomestaruuskilpailut 1. maaliskuuta Alavuden Urheilukeskuksessa.
- Pilkkikisat oli tarkoitus järjestää 3. huhtikuuta Kiteellä, mutta jääolojen vuoksi ne jouduttiin perumaan.
- Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri järjesti ilma-aseammunnan kisat kotirataotteluna 15.—22. huhtikuuta.
- Helsingin seudun Sotaveteraanipiiri järjesti keilakisat 12. huhtikuuta Helsingissä
- Lahden Sotaveteraanipiiri järjesti lentopallokiset 22. toukokuuta Lahdessa
- Suur-Savon Sotaveteraanipiiri järjesti golfturnauksen 15. elokuuta Mikkeliissä
- Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri järjesti shakkiturnauksen 18.—19. lokakuuta.
- Vuonna 2008 liiton kisoja järjestettiin seuraavilla paikkakunnilla:
- Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri järjesti liiton hiihtomestaruuskilpailut 26.-27.2. Luonetjärven varuskunnassa
- Kiteen Sotaveteraanit järjestivät pilkkikisat Kiteellä 27.3.
- Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri järjesti ilma-aseammunnan kisat kotirataotteluna 13.-20.4.
- Helsingin Seudun sotaveteraanipiiri järjestää lentopallokiset Helsingissä 21.5.

5. Siirtolaisveteraanit

Liitto jatkoi tiivistä yhteistyötään Ruotsissa, Kanadassa ja Yhdysvalloissa toimivien sotaveteraaniyhteisöjen kanssa sekä toimi siirtolaisveteraanien hyväksi Suomessa.

6. Ulkomaalaiset vapaaehtoiset

Liitto säilytti tiiviit yhteydet viime sotiamme ulkomaalaisten vapaaehtoisten yhteisöihin. Liitto toimi erityisesti virolaisten, inkeriläisten ja karjalaisten rintamaveteraanien hyväksi Suomessa ja teki yhteistyötä Ruotsin Suomen-vapaaehtoisten perinneyhdistyksen sekä Suomenpoikien perinneyhdistyksen kanssa.

Liiton, Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin ja Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksen yhteiseminaarit pidettiin 30.9.—1.10. syyskuuta 2006 Tallinnassa ja 2.—4. marraskuuta 2007 Turussa.

7. Kotimainen yhteistyö

Liiton edustajat RINEssä ja sen valmistelujaostossa toivat esiin liiton kannanotot ja välittivät liiton jäsenyhteisöjen esittämiä näkökohtia rintamaveteraanien elinoloja ja kuntoutusta koskeissa määräraha- ja säädösasioissa. Liiton edustajat pitivät yhteyttä myös puolustusministeriöön, pääesikuntaan, kirkkohallitukseen ja valtiokonttoriin.

Liitto toimi VEVAssa sekä järjesti vuorollaan valtuuskunnan ja työvaliokunnan kokoukset ja osallistui tiiviisti liiton väliseen yhteistyöhön.

Liitto piti kiinteää yhteyttä Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestöön ja Sotave-

teraanien tuki- ja perinnesäätiöön. Liitto teki yhteistyötä Kaatuneiden Muistosäätiön, Kaatuneitten Omaisten Liiton, Lotta Svärd säätiön, Sotavahinkosäätiön, Sotilaspoikien Perinneliiton, Suomen Rauhanturvaajaliiton ja Suomen Lottaperinneliiton kanssa. Yhteyttä pidettiin myös sotiamme perinneyhteisöihin, maanpuolustusjärjestöihin sekä lions- ja rotary-yhteisöihin.

Liitto osallistui Sotiamme Veteraanit keräyksen toimeenpanoon. Vuoden 2006 keräyksissä olivat mukana Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Rintamanaisten Liitto ja Kaatuneitten Omaisten Liitto. Keräys hallinnoitiin Suomen Sotaveteraaniliiton hallinnon osana ja kirjanpidossa. Vuoden 2006 lopulla kaikki neljä veteraanijärjestöä sekä Kaatuneitten Omaisten Liitto perustivat yhteiseksi varainhankintaa ja muita järjestöjen yhteisiä asioita hoitavaksi yhteisöksi Veteraanivastuu ry nimisen -yhdistyksen. Sen puheenjohtajaksi valittiin vuodeksi 2007 ja 2008 Aarno Strömmer.

Varainhankkijoina olivat kauppatie-teen maisteri Pia Mikkonen 30.6.2006 asti ja hänen äitiyslomansa aikana filosofian maisteri Silja Lehti. Varainhankkijat jatkavat yhdessä 1.9.2007-31.5.2008. Syksyllä 2007 aloitti keräysjohtajana Arto Lillberg.

Vuoden 2006 keräystulos oli yli 3,4 milj. euroa, josta keräyspiirien osuus oli 1,46 milj. euroa ja keskuspaikan 1,98 milj. euroa. Vuonna 2007 vastaava keräystulos oli lähes 3,18 milj. euroa, josta keräyspiirien osuus oli 1,65 milj. euroa ja keskuspaikan 1,52 milj. euroa.

8. Liiton 50-vuotisjuhlavuosi

Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlavuoden suunnittelu aloitettiin vuonna 2004 nimeämällä juhlavuoden työryhmä ideoidaan ja pohtimaan juhlavuoden toimia. Liiton 50-vuotishistorian kirjoittamisen tukena toimi erillinen työryhmä.

Juhlavuosi alkoi näkyä kirjekuoris- ja internet -sivuilla jo vuoden 2006 puolella. Varsinaisille jäsenille lähetettiin Sotaveteraani-lehden 6/2006 mukana liiton juhlavuoden kalenteri. Liiton 50-vuotishistoria julkistettiin 7. maaliskuuta Katajanokan Kasinolla pidetyssä tilaisuudessa. Sotaveteraanipiirit järjestivät alueellisia 50-vuotisjuhlia yhteensä 28 paikkakunnalla. Juhliin osallistui noin 16 000 henkilöä. Ensimmäinen tilaisuus pidettiin Hyvinkäällä 10. maaliskuuta. Juhlapuheen piti eduskunnan puhemies Paavo Lipponen. Liitto antoi piireilleen 100 000 euroa käytettäväksi aluejuhl-ien kuluihin. Lisäksi liitto luovutti aiemmin testamentilla saatujen huoneistojen myynneistä saadut varat, noin 500 000 euroa piireille.

Kesäkuun 7.-9. päivinä järjestettiin liiton johdon, toimihenkilöiden ja lähiyhdistyöhenkilöiden Karjalan Kannaksen matka, johon osallistui 31 henkilöä.

Elokuun 18.-19. päivinä järjestettiin Senaatintorilla ja Esplanadin lavalla Ketju ei katkea -yleisötapahtuma. Sitä tukivat merkittävästi puolustusvoimat ja eri vapaaehtoiset tahot.

Liiton 50-vuotisjuhlatapahtumia järjestettiin 28.-29.9. Katajanokan Kasinol-

la oli ansiomerkkien luovutustilaisuus ja onnittelujen vastaanotto. Pääministeri Matti Vanhanen kutsui noin 200 juh-lavierasta Valtioneuvoston juhlahuoneis-toon. Illalla oli päivällistilaisuus, johon osallistuivat liiton valtuuston ja hallituk-sen jäsenet puolisoineen sekä kutsuvie-raita. Kauimmaiset kutsuvieraat olivat MVJ:n presidentti ja rouva Hamid Ibra-him sekä Venäjän Sotaveteraanikomitean kolmijäseninen ryhmä.

Juhlapäivä aloitettiin kunniakäynnillä Hietaniemen sankariristillä ja marsalkka Mannerheimin haudalla. Sotaveteraanipiirit ja -yhdistykset kävivät kunniakäynnillä kaikilla maamme sankarihautoilla ja so-tiamme muistomerkeillä kaikkialla maa-ilmassa juhlapäivänä klo 9.00. Tuomiokir-kossa järjestetyssä jumalanpalveluksessa saarnasi arkkipiispa Jukka Paarma. Pää-juhla järjestettiin yliopiston juhlasalissa. Juhlaan osallistui tasavallan presidentti, eduskunnan puhemies, joka juhlassa piti juhlapuheen, puolustusvoiman komentaja, arkkipiispa sekä ulkomaisia vieraita. Jokai-sesta jäsenyhdistyksestä oli juhlaan kutsu-tu edustaja. Kauimmainen jäsenyhdistyk-sen edustaja oli Vancouverista Kanadasta.

Liitto lähetti joulun alla äänitalenne-joulukortin noin 1 800 henkilölle. Kortis-sa oli liiton puheenjohtajan jouluterveh-dys, poimintoja 50-vuotisjuhlan ohjel-masta sekä joulumusiikkia.

9. Kansainvälinen yhteistyö

Liitto jatkoi kansainvälistä toimintaansa Maailman Veteraanijärjestön (World Ve-terans Federation) jäsenenä. Suomalaiset veteraanijärjestöt esittivät Suomen Rau-hanturvaajaliitolle, että se ottaisi jatkos-sa hoitaakseen Suomen edustajana Maa-ilman Veteraanijärjestössä. MVJ hyväksyi Suomen Rauhanturvaajaliiton jäsenyyden, joka ratifioidaan yleiskokouksessa 2009.

10. Talous

Liiton taloutta kuvaavat keskeiset luvut vuosilta 2006 ja 2007 osoittavat liiton ta-louden pysyneen vakaana. Liitolla ei ole pankkivelkaa.

Tilivuosi	2006	2007
Yleisen järjestötoiminnan kulut	502 194	517 185
Sotaveteraani-lehti		
Tuotot	618 311	678 804
Kulut	498 214	548 017
Myyntitoiminta		
Tuotot	284 840	232 963
Kulut	247 863	208 210
RAY-avustus	370 000	370 000
Liiton avustukset jäsenyhteisöilleen	1 084 971	1 158 249
Tilikauden ali/ylijäämä	- 1 352	+ 97 587
Taseen loppusumma	1 772 545	1 543 645

Liitto sai Raha-automaattiyhdistyksel-tä avustusta toimintansa tueksi Suomessa sekä Ruotsin piirille. Valtuuston vuosille 2006 ja 2007 vahvistamat talousarviot to-teutuivat hyvin. Toimintakulut pystyttiin pitämään kurissa. Sotaveteraani-lehden tilausmaksu oli 3,7 euroa. Jäsenpiirejä ja niiden kautta jäsenyhdistyksiä kyettiin tu-kemaan avustuksin ja myyntihyvityksin.

Alkuvuonna 2008 liiton talous on ke-hittynyt suunnitellusti.

Rintamataistelujen jälkeen alokaskoulutukseen

Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtajan, nokialaisen reservin upseerin Matti Viitasen sotilasuran peruskoulutus oli poikkeuksellinen. Täytettyään 18 vuotta huhtikuussa 1943 sai hän kutsun suorittamaan asevelvollisuuttaan Forssaan. Alokaskoulutuksen jälkeen tuli siirto korpraalina rintamalle ensin Kannakselle ja sieltä Lempaalan kautta Tali-Ihantalaan ja Antreaan. Sodan päätyttyä syyskuulla 1944, alikersantti Viitanen joutui takaisin asevelvolliseksi, nyt Turkuun. Oliko sodan kokeneen miehen asevelvollisuus enää tarpeen?

Matti Viitanen syntyi vuonna 1925 Nokialla Suomen Gummitehdas Oy:ssä työskennelleen sähköasentajan perheeseen. Samasta yhtiöstä myös Matti sai kouluaikaanaan kesätöitä. Täyttäessään 18 vuotta hän oli parhaillaan oppikoulun viidennellä luokalla. Saavutettu ikä edellytti lähtöä asevelvolliseksi. Koulutuspaikka oli Forssaan perustettu JV 22 koulutuskomppania.

”Koulutus oli nopeatempoista ja tehokasta. Neljässä kuukaudessa sain sekä alokas- että aliupseerikoulutuksen. Koulutusjakson jälkeen oli lähtö koh- ti sotarintamaa, ensin Miehikkälään ja sieltä muutaman viikon jälkeen edelleen Viipuriin, henkilötäydennyskeskukseen”, Matti Viitanen kertoo.

Yksikkönsä ensimmäinen mies

”Viipurissa palvelin HTK I:n ensimmäisen pataljoonan, ensimmäisessä komppanian, ensimmäisen joukkueen, ensimmäisen ryhmän, ensimmäisenä miehenä. Näin ensimmäinen en

sen koommin ole saanutkaan olla”, Matti Viitanen muistelee. ”Tehtävät olivat vartiointitehtäviä ja ”katujyrä” -toimintaa Viipurin kaupungin alueella. Tehtäviin sisältyi myös linnoitustyöjakso tulevalla VT-linjalla, muun muassa Kuuterse- lässä.

Viipurin ajalta Matti Viitanen mieleen on jäänyt kesäkuun 4:s eli ”Marskin” syntymäpäivä. ”Kun meille alaikäisille oli ruokajuomana ollut maito, oli se vuonna 1924 tai sitä ennen syntyneille mehu. Marskin päivänä tarjottiin vanhemmille ikäluokille lasi leikattua konjakkia, mutta meidän ikäluokalle edelleen maitoa”.

”Vajaan viikon kuluttua synttäreistä, 9.6.1944 alkoi Kannaksella vihollisen suurhyökkäys, eikä alaikäisyys enää merkinnyt mitään”, Matti Viitanen sanoo. ”Kun käsky keskelle kiivainta sodankäyntiä oli tullut, ei siitä edes yllättynyt, eikä lähtö taisteluun myöskään pelottanut. Sitä kun oli osannut jo pitkään odottaa.”

Pirkkahämäläiset vastaiskuun

Pirkkahämäläisistä koottua divisioonaa komensi kenraalimajuri Aaro Pajarin jälkeen kenraalimajuri Paalu, vastuualueena koko Länsi-Kannaksen seutu. Viitasen oma joukkue taisteli Suomenlahden lohkol- la. Koska joukkue oli aikaisemmin toiminut lähellä rintamalinjaa, olivat tykkien jylinä ja ammuskelun äänet kaikille tutua. Pitkään ei miesten tarvinnut odotella, kun varsinainen suurhyökkäys alkoi.

”Pataljoonamme III/JR 48, joutui vastahyökkäykseen Lempaalan Salosavotassa, jos-

Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja, reservin kapteeni Matti Viitanen on koko ikänsä asunut, työskennellyt ja vaikuttanut Nokialla. Hän on lähtemättömästi varsinainen nokialainen.

sa taistelut olivat tosi kovat. Siinä rytäkässä yksikkö menetti vahvuudestaan kolmanneksen. Itse olin taistelussa onnekas ja säilyin haavoittumatta, niin kun säilyin koko sotaretken ajan”, Viitanen kertoo. ”Taistelujen jälkeen pataljoonamme perääntyi Valkjärven kautta Tali-Ihantalaan, kesä/heinäkuun vaihteessa 1944. Myöhemmin pataljoonalle tuli vielä yksi siirto, jolloin joukot päätyivät Antreaan, Noskuan lohkolle.”

Noskuassa maaperä oli erittäin karua, kauttaaltaan rapakivalueta, johon kaivautuminen oli työlästä. Matalassa juoksuhaudassa olit jatkuvasti vihollisen tarkka-ampujan tähtäimessä. Pienikin varomattomuus poterossa sai monen sotilaan sotaretken päättymään siihen.

Sotatoimien vihdoin päätyttyä rauhansopimukseen oli-

vat edessä joukkojen viimeiset siirrot. Suurin osa sotilaista kotiutettiin, osa sai siirron vielä Lapinsotaan ja Matti Viitasen ikäluokka komennettiin jatka- maan lyhytkestoiseksi jäänyttä asevelvollisuuttaan. Alikersantti Viitanen joutui asevelvolliseksi Turkuun.

Työ- ja sotilasura siviilissä

”Siviiliin päästyäni sain työpaikan Suomen Gummitehdas Oy:ltä, nykyisin Nokia Oy:nä tunnetusta yrityksestä. Työnantajalta sain työntutkijakoulutuksen ja päädyin lopulta varastopäälliköksi. 42:n palveluvuoden jälkeen, sain rintamaveteraanieläkkeen vuonna 1986”, Matti Viitanen selvittää.

”Sodasta päästyäni jouduin onnekseni mukaan kertausharjoituksiin ja sitä kautta minulle avautui mahdollisuus RUK:hon, josta kurssilta N:o 78 päädyin vänrikiksi vuonna 1953. Siitä lähtien olen innolla osallistunut reserviupseerien toimintaan ja olen tällä hetkellä reservin kapteeni”, Viitanen toteaa.

Mukaan sotaveteraanitoimintaan

”Kun Nokialle vuonna 1966 perustettiin Sotaveteraaniyhdistys, liityin siihen alusta lähtien mukaan ja minut valittiin perustetun yhdistyksen sihteeriksi. Jo muutaman vuoden kuluttua tulin valituksi yhdistyksen puheenjohtajaksi, jota tehtävää hoidinkin aina vuoteen 1998 asti”, Matti Viitanen kertoo. Jättäessään puheenjohtajan tehtävän Matti Viitanen valittiin yhdistyksen kunniapuheenjohtajaksi.

Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin hallituksen jäseneksi Matti Viitanen valittiin vuonna 1990 ja hallituksen puheenjohtajaksi 1998. Samana vuonna hänet valittiin myös valtakunnallisen Sotaveteraaniliiton hallituksen jäseneksi, joissa molemmissa tehtävissä hän edelleen jatkaa. Viitanen on toiminut myös liiton varapuheenjohtajana.

Monipuolista järjestötoimintaa

Maanpuolustus- ja veteraanitoiminnan lisäksi Matti Viitanen on laajasti osallistunut paikalliseen yhdyskunta-, yritys- ja järjestötoimintaan. Hän kuului aikoinaan Nokian kirkkovaltuustoon ja muun muassa Tampereen säästöpankin aluehallitukseen Nokialla.

Hän on ollut innokas urheilumies sekä pelaaja, valmentaja että hallintomies jalka- ja koripallossa. Hän oli aktiivi pelaaja Nokian NMKY:n koripallojoukkueessa, myöhemmin saman seuran juniorivalmentaja. Valtakunnallisessa Koripalloliitossa Viitanen on ollut liittohallituksen jäsen. Myös tennis on kuulunut hänen suosikkilajeihinsa.

Nuoruusvuosina alettu urheiluharrastus on kuntoliikuntana jatkunut veteraanivuosille asti. Nyt takana on muun muassa jo 14 Pirkanhiihtoa.

Matti Viitasen perheeseen kuuluvat vaimo Maija, kaksi tytärtä ja viisi lastenlasta.

Teksti ja kuvat Matti Värri

Sodanaikaiset ristiriidat ovat jo unohtuneet. Tässä Venäjän Sotaveteraanikomitean edustajat ojentavat Matti Viitaselle ”Sota ja Rauha” -mitalin Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlan tapahtumassa.

Vapaus muistaa

Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallinen pääjuhla järjestettiin Kouvolan jäähallissa 27.4. Päivän tunnus oli *Vapaus muistaa*.

”Meillä suomalaisilla on vapaus muistaa sotiamme ja kunioittaa veteraanejamme. Heidän perintönsä tulee siirtää tuleville sukupolville”, mainitsi juhlapuheessaan korkeimman hallinto-oikeuden presidentti **Pekka Hallberg**.

Pääjuhlassa oli noin 3 000 kuulijaa, joista yli tuhat kouvolaisten peruskoulujen opilaita. Tasavallan presidentti **Tarja Halonen** osallistui pääjuhlaan.

Lipunnosto ja hartaushetki

Päivän tilaisuudet alkoivat partiolaisten ja Utin jääkäriyhtymien varusmiesten suorittamalla lipunnostolla. Tilaisuudessa puhunut kenttärovasti **Vesa Aurén** luonnehti sotiamme veteraanien taisteluja ja maan sodan jälkeistä rakentamista sanoen: ”Vaan hyvissä käsissä on tämä karu isänmaamme ollut. Olkoonkin, että haavoitetuissa ja ponnisteluista uupuneissa käsissä”.

Ekumeenisen hartaushetken pitivät kirkkoherra **Keijo Gärdestrom** ja ortodoksinen rovasti **Leo Huurinainen**.

Pääjuhla

Pääjuhlan alussa kenttäpiispa **Hannu Niskanen** lähetti kahden sotiamme veteraanin, naisen ja miehen, partiolaisen ja varusmiehen muodostamat seppelipartiot Sankariristille ja Vapauden patsaalle.

Pääjuhlassa esitti valtioneuvoston tervehdyksen puolustusministeri **Jyri Häkämies**, puolustusvoimien komentaja **Juhani Kaskeala** ja Kouvolan kaupunginjohtaja **Aimo Ahti**.

Eskolanmäen koulun ilmaisu- ja musiikkiosaston oppilaat **Heidi Ripattila**, **Noora Tuuri** ja **Janina Takala** esittivät *Ajatuksia isänmaasta*. Ajatukset olivat irrallisia sanoja ja lyhyitä lauseita. Esitys luotasi menneisyyttä, tätä päivää ja tulevaisuutta. Se antoi paljon ajattelemisen aihetta.

Juhlan musiikilliseen puoleen sisältyivät oopperalaulaja **Esa Ruuttusen** esittämät *Testamentti pojalleni* ja *Isänmaan kasvot*, Kouvolan Musiikki- ja Nuorisoyhdistyksen kuoron ja Pohjois-Kymen Sotilaspoikien orkesterin *Minä katson tätä maata* ja *Kotimaani* sekä kanteletaiteilija **Johanna Ahon** esittämät *Sota-ajan sävelet*. Ruuttusen jyhkeys, lasten kuoron heleys ja Ahon kanteleen haikean muistelevalta keveys sopivat erinomaisesti päivän tunnelmaan. Vapaus muistaa.

Juhlan päätteeksi esitti virolahtelainen sotaveteraani **Matthias Jokimies** veteraanien tervehdyksen ja kiitoksen juhlasta. Hän kiteytti sanomansa isänmaan virren sanoihin:

”Ja meidän polkuamme saa taas lapsemmekin taivaltaa. He kyntää kerran peltoamme ja uskoo kuin me uskomme”.

Juhlissa esiintyi Puolustusvoimain Varusmiessoittokeuhkunta musiikkikapteeni **Juha Ketolan** johdolla. Lisäksi Kouvolan Mieskuoro, Kouvolan Sotaveteraanikuoro, Kouvolan laulu, Pohjois-Kymen Sotilaspoikien kuoro ja Sonuskuoro täydensivät musiikillista ohjelmaa.

Aseveli-ilta

Veteraanipäivää edeltävänä iltana järjesti Pohjois-Kymen Sotilaspoikakuoro ja orkesteri aseveli-illan. Eversti **Arto Mikkonen** avasi tilaisuuden tervehdyksellään. Hän toimi päivien järjestelytoimikunnan puheenjohtajana. Hän on myös Kouvolan Sotaveteraanien puheenjohtaja. Valtioapäiväneuvos **Mikko Pesälä** piti juhlapuheen. **Sulo Tuovinen** esitti huumoria. Ohjelma koostui pääosaltaan sota-aikaisista lauluista. Muistelukulkeutui aina 1800-luvun alkuun **Tapani Rautasuon** esittämän *Hurttiukon* myötä.

Italialaisen Vittorio Montin *Cardas* kuultiin **Arvo Saari**

Puolustusvoimat toimii veteraanien perinnön välittäjänä tuleville sukupolville. Kenraaliluutnantti Hannu Herranen toivottaa Oskar Kvistin (6 v) tervetulleeksi alokkaaksi - kolmentoista vuoden kuluttua. Oskar oli juhlassa isoisänsä Kalevi Sirénin seurassa.

riston viululla ja **Ilkka Sydänmaanlakan** haitarilla tulkitsemana. Puolustusvoimien Varusmiessoittokeuhkunnan esityksistä mainittakoon Sam Sihvon säveltämä *Muistoja Pohjolasta*.

Leppoisan kotoinen ilta sai ansaitusti kiitokset kuulijoilta.

Kuvat ja teksti:
Roope Nieminen

Nuotilla puuttunut ei juttu..., Hurttiukkona Tapani Rautasuo Mäntsälästä.

Pääjuhlaan osallistuivat jatkosodan nuoret upseerit, kenraalit Lauri Sutela ja Jaakko Valtanen, viimeiset puolustusvoimien komentajat, joilla on tammenlehti. Vasemmalla Rintamaveteraaniliiton valtuuston puheenjohtaja Sulo Leivo.

Tammenlehvän Perinneliitto

Viisi vuotta perinnetyötä - perinnetyön vaiheita

Perinneliiton alkutaival

Liitto perustetaan

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan valtakunnalliset veteraaniliitot, Sotainvalidien Veljesliitto ry, Suomen Sotaveteraaniliitto ry, Rintamaveteraaniliitto ry ja Rintamanaisten Liitto ry perustivat Tammenlehvän Perinneliiton 24.4.2003 hoitamaan ja vaalimaan Suomen vuosina 1939-1945 käymien sotien ja niiden veteraanien perinteitä.

Toiminnan valmistelut

Perinneliiton toiminnan suunnittelua ja käynnistämistä var-

ten kutsuttiin useitten eri yhteisöjen edustajista koostunut valmisteleva järjestelytoimikunta, jonka puheenjohtajana oli maaherra **Eino Siuruainen**.

Toiminta käynnistyy

Kansallisena veteraanipäivänä 27.4.2005 Torniossa juhlallisesti allekirjoitetulla adressilla perustajaliitot luovuttivat perinnetyön Tammenlehvän Perinneliitolle ja sen kautta nuoremmille ja tuleville sukupolville. Perinnetyön vastaanottajina olivat Suomen hallituksen, evankelis-luterilaisen kirkon, ortodoksisen kirkon, puolustusvoimien, Suomen

Kuntaliiton, Tammenlehvän Perinneliiton ja suomalaisten nuorten edustajat.

Perinneliitto toimii

Veteraaniperinteen kartoittaminen

Laajaa veteraaniperinteen kokonaisuutta on vuodesta 2005 lähtien kartoitettu eri alojen asiantuntijoista koostuvissa työryhmissä. Näitä ovat olleet muistomerkki-, museo- ja tallennetyöryhmät.

Työryhmien työn tuloksena on syntynyt muun muassa kotitietuarkistoja sekä museoita ja muita perinnetiloja koskevat

tiedostot. Viimeisteltävänä on myös viime sotiimme liittyvistä muistomerkeistä koottu tiedosto.

Muita työryhmiä ovat olleet opetustyöryhmä ja naisten perinteen työryhmä.

Veteraaniperinteen portaali

Työryhmien kokoamat tiedotot sekä muuta sodistamme ja niiden veteraanien vaiheista kertovaa aineistoa kootaan veteraaniperinteen portaaliin. Sinne kootaan myös linkkejä muille aiheita koskeville sivuille. Portaalien osoite on www.veteraaniperinne.fi

Veteraaniperinteen seminaarit

Eräänä liiton perinnetyön muotona ovat olleet veteraaniperinteen seminaarit, joita on järjestetty kolme. Seminaarien teemoina ovat olleet 2005 liiton perinnetyö, 2006 veteraanien arvoperinne sekä 2007 veteraanit ja kansallinen identiteetti.

Veteraanisukupolven arvot

Vuonna 2006 Perinneliitto teetti suppean tutkimuksen veteraanisukupolven arvoista. Tänä vuonna on tehty koko väestöä koskeva haastattelututkimus näiden arvojen säilymisestä. Tutkimuksia jatketaan määrääjoin.

Viisi vuotta perinnetyötä

Veteraaniliittojen aloitteesta syntynyt Tammenlehvän Perinneliitto vietti perustamisensa 5-vuotisjuhlaa 24. huhtikuuta Helsingissä.

Juhlapäivä aloitettiin kunniakäynnillä Hietaniemessä, missä liiton edustajat laskivat seppeleet sekä sankariristille että marsalkka Mannerheimin haudalle. Iltapäivällä lähes sata kutsuvierasta osallistui vuosipäivän viettoon Ostrobothniassa järjestetyllä vastaanotolla. Tätä ennen kävivät useat yhteisöt esittämässä tervehdyksensä juhlivalle liitolle. Veteraaniliittojen valtuuskunnan huomionosoituksena liitolle luovutettiin Kristallipaasi.

Vastaanoton yhteydessä Perinneliitto jakoi myös ensimmäiset standaarinsa. Sen saivat liiton tunnuksen suunnitellut **Tapani Talari**, perustajaliitot

Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto ja Rintamanaisten Liitto sekä liiton varapuheenjohtaja, sotaveteraani **Aarno Lampi**, joka liiton henkisenä isänä on monella tavalla vaikuttanut toiminnan ideointiin ja käynnistymiseen.

Juhlapäivänä avattiin internetissä liiton ylläpitämän veteraaniperinteen portaalin ensimmäinen versio. Portaaliin kootaan perinteen kartoitusta tehneiden työryhmien kokoomia tiedostoja sekä muuta sodistamme ja niiden veteraanien vaiheista kertovaa aineistoa. Viimeisteltävänä ovat muun muassa laajat muistomerkkejä sekä museoita ja perinnetiloja koskevat tiedostot. Sinne kootaan myös linkkejä muille veteraanitietoa sisältäville sivuille. Portaalien osoite on www.veteraaniperinne.fi.

Tammenlehvän Perinneliitto luovutti ensimmäiset standaarinsa viisivuotispäivänään.

Eino Siuruainen edelleen puheenjohtajaksi

Tammenlehvän Perinneliiton vuosikokouksessa 25.4. valittiin liiton puheenjohtajaksi tehtävää jo vuodesta 2005 lähtien hoitanut Oulun läänin maaherra **Eino Siuruainen**.

Liiton hallituksessa tapahtui pieniä muutoksia, kun varsinaisena jäsenenä jo perustamisen jälkeisessä väliaikaisessa hallituksessa ollut Aarno Lampi jätti paikkansa ja tilalle valittiin Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer** ja Eino Siuruaisen henkilökohtaiseksi varajäseneksi tuli Etelä-Suomen läänin maaherra **Anneli Taina**. Hallituksen varajäseneksi valittiin Maanpuolustuskiltojen liiton puheenjohtaja **Erkko Kajander**.

Kokonaisuudessaan Tammenlehvän Perinneliiton hallituksen vuonna 2008 muodostavat:

Liiton puheenjohtaja, maaherra Eino Siuruainen (varajäsen maaherra Anneli Taina) sekä jäsenet puheenjohtaja Aar-

no Strömmer (puheenjohtaja Onni Toljamo), kansliapäällikkö Risto Junttila (lainopinut kirkkoneuvos Risto Ikäheimo), kehitysjohtaja Klaus Halla (ylijohtaja Riitta Kaivosoja), puheenjohtaja Matti Nieminen (puheenjohtaja Erkko Kajander), puheenjohtaja Pekka Pitkänen (puheenjohtaja Aulis Harju), yhteiskuntasuhdepäällikkö Kimmo Kajaste (toiminnanjohtaja Markku Tanner),

kenraaliluutnantti Hannu Heranen (lippueamiraali Antero Karumaa) ja dosentti Aura Korppi-Tommola (museonjohtaja Annukka Kiviranta-Koivisto). Hallituksen kokouksessa 5.6. hallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin Matti Niemi.

Pertti Suominen
Toiminnanjohtaja

Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja Onni Toljamo (vas.) johti puhetta Tammenlehvän Perinneliiton vuosikokouksessa. Sihteerinä oli toiminnanjohtaja Pertti Suominen.

Sankarihautajaiset Lappeenrannassa

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys järjesti Venäjältä löydettyjen suomalaisten sotilaiden sankarihautajaiset kaatuneitten muistopäivänä 18. toukokuuta Lappeenrannassa. Yhdeksännen kerran järjestetyissä hautajaisissa siunattiin 54 vainajaa, jotka olivat 48 valkoisessa pie-

nessä arkussa.

Lappeen Maarian kirkossa pidetyssä Jumalanpalveluksessa liturgina toimi rovasti Jorma Taipale ja saarnasi kirkkoherra Mika Lehtola. Musiikista vastasi Lappeenrannan seudun Veteraanikuoro johtajana Harri Hietamies, Rakuunasoittokunta johtajana musiikkimajuri Kari Westman ja tenori Mikko Kilkkinen. Kanttorina toimi Sanna Erelä.

Hautaus sateisessa säässä

Sankarivainajat siunasi kenttäpiispa Hannu Niskanen, rovasti Jorma Taipale, kanttärovasti Valde Palola, rovasti Pekka Rossi, kirkkoherra Mika Lehtola, kirkkoherra Timo Tynkkynen ja sotilaspastori Janne Aalto.

Muistosat esitti kansliapäällikkö Kari Rimpä. Seppelitä laskivat: Puolustusministeriö, Lappeenrannan kaupunki, seurakunnat ja kansalaisjärjestöt, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys, Kaatuneitten Omaisten Liitto, Veteraanijärjestöt, Tammenlehvän Perineliitto ja vapaaehtoiset sijat.

Kadetit laskivat arkut hautaan.

Veteraanijärjestöjen seppelleen laskivat (vas.) Askö Airola, Tuomas Gerdt ja Sulo Leivo.

Sängyt ovat löytäneet omistajat

Unico Finland on suomalainen perheyhtiö, jolla on patjanvalmistuksesta perinteitä 1950-luvulta lähtien ja tehdas sijaitsee Kauhavalla. Yritys lahjoitti sata

käsintehtyä runkosänkyä Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenille. Lahjoituksen arvo oli 50 000 euroa.

Sängyt on toimitettu kaikille periaatteella ”tehtaalta kotio-

velle” ja saajia oli Hangosta Inariin. Kuljetuksista vastasi Petri Mörönen, joka teki työtään au- liisti ja luovuttamatta, vaikka joskus rekalla olikin vaikeuksia päästä joka paikkaan. Kuljetuskustannuksista vastasi lahjoittaja.

Sotaveteraanipiirit ja yhdistykset hakivat jäsenistöstään sänkyä tarvitsevia, joten yhteistyö sujui tälläkin taholla erittäin hyvin.

Paavo Korvenoja Raumalta oli yksi sängyn saaneista. Muutaman yön uudessa sängyssä nukuttuaan hän totesi, että tämän parempaa sänkyä hänellä ei ole koskaan ollut. Hän muisteli myös, kuinka sodan aikana pohjoisessa nukuttiin talviöitä pelkällä lumivuoteella, ehkä muutama kuusenoksa pään ja kyljen alla. Paavo on erittäin kiitollinen kaikille tahoille, jotka auttoivat häntä uuden sängyn saamisessa.

Näihin kiitoksiin yhtyvät varmasti kaikki muut 99 veteraania.

Anni Grundström

ELAMANLAATUA VIRTSAKARKAILUUN!

Lievästä virtsankarkailusta kärsiville kotimaiset pestävät kosteussuojat: housut ja irroitettava imuosa.

Miehille ja naisille

Koot: S, M, L, XL ja XXL

Imuosat: tippamainen virtsankarkailu 0,5 €
lievä virtsankarkailu 0,75 €

Tiedustelut puh/fax 05 326 1551
tai 050 517 4037
KAUSALA

KÄRCHER OY

Tykistön ja Suomen historiaa 1400-luvulta tähän päivään Suomen Tykistömuseo Sotahistoriallinen erikoismuseo

Aikuiset 6 €
Lapset (7-17) 3 €
Perhelippu 13 €
Ryhmät (15 h) 5 €

Sotaveteraanit
ilmaiseksi

Valokuvanäyttely ”Hämeenlinna 1918”

Hämeenlinnan rautatieasema v. 1918
(Kuva: Historiallinen museo)

Elokuvasali

Dokumenttifilmejä myydään DVD:nä ja VHS-kasetteina, 25 €/kpl

- Taistelu Laatokan Karjalassa
- Korpisodan suurvoitto
- Ihantalan ihme
- Talvisota 1939-1940 - Ensimmäinen torjuntavoitto

Viron Vapausota
1918-1920

Näyttely on museolla 20.7. saakka

Linnankasarmi 13100 HÄMEENLINNA

Puh. 03-682 4600 fax 03-682 4601

www.tykistomuseo.fi email: toimisto@tykistomuseo.fi
Avoimena: 1.10.-31.3. ma-su 11-17 ja 1.4.-30.9. ma-su 10-18,
muulloin sopimuksen mukaan. Café Katri 03-1814 3447

Hengellisen työn virikepäivillä veteraanivanhuksen vierellä

Sotaveteraaniliiton hengellisen työn edustajat koontuivat Turun Kristillisellä Opistolla 5.-6.4. virikepäiville ajankohtaisen aiheen äärelle ”Veteraanivanhuksen vierellä”. Avaussanoissaan hengellisen toimikunnan puheenjohtaja, opetusneuvos **Pentti Tapio** muistutti veteraanijärjestöjen keskeisestä tehtävästä keventää veteraaniveljiä ja – sisarten taakkoja. Toiseksi hän viittasi kirkkopäivien muuttuvaan tilanteeseen ja toivoi, että tulevat järjestelyt saavat mukaansa myös nuorta polvea. Veteraanitoimintaa ajatellen on hyvä muistaa kaksi asiaa. ”Tuntemattomassa sotilaassa” kaatuneen sotilaan haudalle pystytettiin risti. Edvin Laineen ohjaaman filmin musiikkina soi Finlandia-hymni. Pentti Tapio lausui: ”Kahta en vaihtaisi pois, tätä isänmaata, jota edustaa Finlandia-hymni ja taivaallista isänmaata, josta risti kertoo”.

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin tervehdyksen toikunnallisneuvos **Toivo Mattila** ja Turun Kristillisen Opiston tervehdyksen esitti rehtori **Tapani Rantala**.

Sodan muistot taakkana

Ylilääkäri **Hilkka Virtanen** käytti alustuspuheenvuoron ”Sodan muistot veteraanien henkisenä taakkana”. Sodan muistot, jotka ovat henkisenä taakkana, voivat kuulua normaaliin vanhenemisen ilmiöön. On hyvä todeta, että muistot eivät ole aina henkinen taakka, vaan rikkaus ja syy yhteisöllisyyteen samanikäisten ja samaa kokeneiden kanssa. Ne ovat syy yhteisöllisyyteen yhteisten muistojen johdosta. Yhteiset kokemukset yhdistävät ja antavat hyvän aiheen kokoontua yhteen. Sotaveteraanitoiminta edustaa yhteisöllisyyttä ja on tärkeä henkisen hyvinvoinnin tekijä. Sodan muistoissa on myös kaiken jär-

kyttävyyden keskellä paljon hyviä ja rakentavia yhteisiä kokemuksia. Kun on kysymys sodan muistoista henkisenä taakkana, mitä voisi/pitäisi tehdä? Normaalin vanhemisen kohdalla hyväksyvä asenne. Vanha ihminen saa muistella samoja asioita yhä uudestaan. Toisaalta on paikallaan houkutella mukaan tämän päivän elämään ja toimintaan. Sodan muistot voivat olla myös sellainen henkinen taakka, joka on tarpeen selvittää lääkärinkäynnin yhteydessä ja joka vaatii perusteellista lääkärintutkimusta. Jos on kysymys dementiaasta, siihen ei ole parantavaa hoitoa, mutta taudin etenemistä voidaan hidastaa lääkähoidolla. Toimeliaisuus ja muistin harjoittaminen ovat hyviä apukeinoja, ja on hyvä pitää esillä sitä, että sodan muistot eivät ole välttämättä henkinen taakka, vaan syy yhteisöllisyyteen. Tällä tavalla voi jatkaa.

Kommenttipuheenvuorossaan Turun seurakuntien diakoniakeskuksen vanhustyöstä vastaava diakoni **Laila Loukonen** kertoi oman työnsä kautta saadusta kokemuksesta veteraanien ja vanhusten parissa. Jokaisen veteraanin tarina on erilainen, mutta on myös yhteisiä piirteitä. Yhteisissä kokouksissa on puhuttu yleisesti sodan kokemuksista, mutta henkilökohtaisissa tapaamisissa saatettiin puhua yksityiskohtaisesti vaikeistakin asioista. Sodan jälkeen ei tiedetty kriisihoidosta, joka olisi ollut tarpeen sodasta palanneille ja

heidän omaisilleenkin. On tarpeen, että ihminen saa kertoa kokemuksensa ja käydä niitä läpi. Sodan jälkeinen työ vei ainakin hetkeksi ajatukset pois sodan kokemuksista.

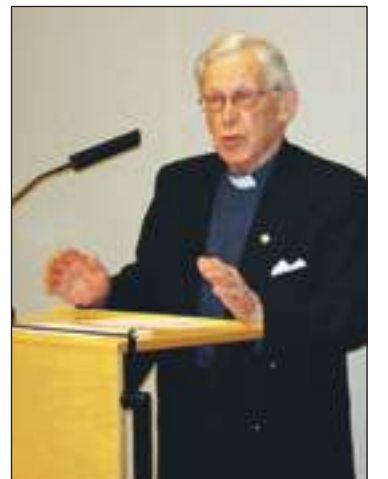
Suurinta taakkaa ovat kantaneet Karjalasta siirtyneet kotiaan puolustaneet ja sen jättäneet. Tänä päivänä veteraanit pohtivat enemmän omaa jaksamistaan vanhuuden ja sairauksien kanssa ja tulevaisuuttaan. Tulevaisuus joskus pelottaa ja myös puhuttaa liittyen vanhusten hoidon tilanteeseen yhteiskunnassamme. Veteraanien elämäkokemukseen sisältyy myös miten elämässä ja tässä päivässä on selviytetty. Turussa toimii Seurakuntien veteraanityöryhmä, jossa ovat mukana viiden veteraanijärjestön edustajat. Se on ollut yhteinen tuki myös vaikeassa tilanteessa eläville veteraaneille. Veteraanit ovat itse kiitettävällä tavalla pitäneet huolta veljistään ja sisaristaan ja antaneet vertaistukea toisilleen. Leireille on kutsuttu myös niitä veteraaneja, jotka muuten jäisivät syrjään sairauden takia. Yksinäisyyttä on paljon, myös silloin, kun puoliso hoitaa toista. Veteraanien leskiä ei tule unohtaa. Veteraanileireillä mukana olleille nuorille avustajille veteraanien elämäkokemukset ovat olleet merkittäviä. Näiltä paljon kokeneilta veteraaneilta löytyy myös mahtavaa huumorintajuja ja elämäniloa! Äskettäin 90-vuotias veteraani piti aamuhartauden Turun seurakuntien työntekijöille. Siinä hän lausui mm. ”Kirkko on vuosien varrella monin tavoin ollut tukemassa sodasta palanneita veteraaneja ja tämä laupeudentyö jatkuu edelleen. Ikääntyvien sisarten ja veljien joukossa on tänään entistä enemmän niitä yksinäisiä, joille yhteiset kokoukset antavat lähes ainoan mahdollisuuden ystävien tapaamiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen”.

Kohti seutukunnallisia kirkkopäiviä

Virikepäivien toisena aiheena oli ”Hengellinen työ seutukunnallisten alueellisten kirkkopäivien jälkeen”. Alustuspuheenvuoron käytti Sotainvalidien Veljesliiton pappi, rovasti **Väinö Salokorpi**. Vuodesta 1999 lähtien on järjestetty alueellisia kirkkopäiviä. Veteraanien

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin puolesta virikepäivien osallistujia tervehti varapuheenjohtaja Toivo Mattila.

Virikepäivien päätöstilaisuudessa rovasti Bror Borgar kehotti huolehtimaan veljistä.

ikäääntyminen ja osallistuminen pitkille matkoille asettavat kuitenkin rajoituksia kirkkopäiväosallistumiseen. Veteraanijärjestöjen hengellisen toiminnan neuvottelukunta teki 30.10.2007 päätöksen siirtäyt seutukunnallisiin kirkkopäiviin. Samalla käynnistettiin neuvottelut veteraanijärjestöjen piirien ja vastaavien kanssa sotiemme veteraanien seutukunnallisten kirkkopäivien järjestämiseksi vuonna 2009 niiden parhaiksi katsomillaan seutukunnilla. Nämä neuvottelut, jotka tapahtuvat Väinö Salokorven johdolla, ovat käynnissä. Toisin sanoen kirkkopäiviä ei lopeteta, vaan siirrytään nykyistä pienempiin alueisiin. Väinö Salokorpi teki selkoa neuvottelujen tämänhetkisestä vaiheesta. Kommenttipuheenvuoron käytti rovasti **Sepo Väättäinen**, joka kertoi Uudenmaan Sotaveteraanipiirissä esille tulleista näkemyksistä ja mahdollisuuksista osallistua yhteisten seutukunnallisten kirkkopäivien järjestämiseksi.

Ylilääkäri Hilkka Virtanen alustus viritti runsaan keskustelun.

Maarian kirkon läheisyydessä tutustuttiin Väinö Aaltosen hautamuistomerkkiin.

Toiminnanjohtaja **Markku Seppä** kertoi liiton haasteista ja tulevaisuuden suunnittelusta. Yksi niistä on, miten tulevaisuudessa veteraanijärjestöjen yhteinen hengellinen toiminta muotoutuu. Virikepäivien ensimmäinen päivä päättyi virsi-iltaan rovasti **Pekka Rossin** johdattelmana.

Veteraanien vierellä kulkemista

Päätöspäivänä kokoonnuimme messuun Maarian keskiaikaiseen kirkkoon. Messussa saarnasi rovasti **Salme Ahlamo**. Olimme palveltavina. Virikepäivien päätöstilaisuudessa rovasti **Bror Borgar** käytti alkupuheenvuoron ja kertoi hengellisestä toiminnasta Södra Finland Krigsveteranerpiirin alueella ja sen yhdistyksissä. Esimerkiksi saaristokuntien veteraanit tapaavat kerran kuukaudessa Åbo svenska veteranerklubbenin piirissä. Yhteiseen vastuuseen kuuluu huolehtiminen veljistä. Olemmeko valmiit huolehtimaan veljistä, kuten sodan aikana, niin kauan kuin voimat ja mahdollisuutemme riittävät?

Rovasti **Erkka Nurmi** Päivän sanassa veteraanien vierellä kulkemisesta otti esille sielunhoidon merkityksen veteraanien elämässä. Mahdollisuus kahdenkeskiseen keskusteluun voi antaa paljon tukea veteraanien henkiselle hyvinvoinnille. Sielunhoito oli erityisesti esillä Varsinais-Suomen piirin hengellisen työn neuvottelussa Salossa viime syksynä. Päätössanoissa **Seppo Väättäin** viittasi Maarian kirkkoherran ja runoilijan **Jaakko Haavion** vuonna 1977 ilmestyneeseen kirjaan ”Iloikaamme isänmaasta”. Jaakko Haavio kirjoittaa luovuttamattomista arvoista, jotka liittyvät isiemme ja äitiemme jättämään perintöön, kristilliseen elämäntavomukseen. Päätöstilaisuuden monipuolisesta musiikki- ja runo-ohjelmasta vastasivat koululainen **Niilo Rantala** sekä **Tuija Saura**, **Marjatta Järvinen** ja **Marko Valtonen**. Virikepäivien yhteistä antia kuvaa päätöstilaisuudessa sanottu: ”Nämä virikepäivät ovat neljännet, joihin olen osallistunut. Kertaakaan en ole pettenyt niihin. Aina olen saanut jotain evääksi”.

Seppo Väättäin

Puustelli toteuttaa

Sinun
keittiö-
unelmasi.

www.puustelli.com

Gun voi jälleen kävellä pitkiä matkoja – hyljeöljyn ansiosta!

Gun ja Tord Nordin ovat aina kunnon ylläpitämiseksi tehneet pitkiä kävelyretkiä. Vuosien kuluessa Gunin nivelet ovat kuitenkin yhä jäykistyneet ja lopuksi liikkuminen yleensä oli kovin hankalaa. Vuosi sitten hän alkoi syödä säännöllisesti omega-3-rikasta hyljeöljyä. – Jo parin viikon kuluttua tunsin oloni paremmaksi. Hyljeöljyllä on ollut suuri merkitys, sillä voimme yhä tehdä päivittäiset kierroksemme, hän toteaa iloisesti.

Gun Nordin on 75-vuotias ja asuu Vagnhäradissa. Vuosien mittaan Gun on saanut yhä jäykempiä niveliä ja lopuksi päivittäiset kävelyt tuntuivat hankalilta.

Jälleen notkea ja ketterä

Kun Gun muutama vuosi sitten sai tyypin 2 diabeteksen, liikunnasta muodostui vielä tärkeämpi osa arkea.

– Tarkasti tasapainotettu ruokavalio ja säännöllinen liikunta ovat hyvin tärkeitä jotta vältettäisiin diabeteksen huomattavat haitat. Liikunnan harrastaminen ei ollut kovin helppoa minunlaisilla nivelilläni. Kun noin vuosi sitten luin ilmoituksen hyljeöljystä, ja sen hyvästä vaikutuksesta niveliin, uteliaisuuteni heräsi. Paikallinen luontaistuotekauppa otti tuotteen valikoimaansa ja sain suosituksen aloittaa kolmella kapselilla aamuin ja illoin. Jo kymmenen päivän kuluttua huomasin valtavan eron. Tulin nopeasti paljon notkeammaksi ja minun oli helpompi liikkua. Oli aivan kuin elimistöni olisi todellakin tarvinnut öljyä, hän lisää.

Gun kertoo että hyljeöljy on myös saanut aikaan sen että hänen silmänsä eivät ole yhtä kuivia ja hän on lopettanut napostelemisen. Elämä tuntuu helpommalta ja olen myös hieman laihtunut, hän naurahtaa.

Aviomies epäili

Tord Nordin on vilkuillut vaimon rasvahappokapseleita ja epäillyt, että muutamalla tipalla ”öljyä” päivässä olisi mitään merkitystä hyvinvoinnille.

– Kun näin miten Gunin oli yhä helpompi liikkua, ajattelin että voihan minäkin myös kokeilla. Polvethan ovat jäykistyneet vuosien mittaan. Hartiavaivani pakotti minua lopulta hyllyttämään boule-kuulan. Aloitin kahdella kapselilla aamuin ja illoin. Vain muutaman hyljeöljyviikon kuluttua tunsin suuren eron. On helpompi kävellä ja kohta alan taas boule-peluun. Lisäksi nukun öisin paljon paremmin. Hyvän ja mukavan makuuasennon löytäminen on nyt helpompaa. Hyljeöljy on ehdottomasti hyödyttänyt.

Mitä hyljeöljy on?

Nykyään on tunnettu tosiasia että omega-3-rasvahapot merellisistä lähteistä ovat hyödyllisiä nivelillemme sekä sydämellemme ja verisuonillemme. Hyljeöljy sisältää luonnollisesti ja runsaasti tunnetut EPA- ja DHA-omega-3-

rasvahapot, joita on myös kaloissa. Lisäksi on DPA:ta, joka on kahden edellä mainitun rasvahapon muuntumisen väliporras.

Hyvä rasva

Tänään on yleisesti tunnettua että monitydyttämättömät rasvahapot auttavat kehoa pysymään joustavana ja ketteränä. Tutkijat ovat todenneet että merellisistä nisäkkäistä peräisin oleva hyödyllinen rasva imeytyy hyvin helposti ihmisen elimistöön. Tämä johtuu luultavasti siitä että hylkeen rasvamolekyylit muistuttavat omiamme – olemmekin mekin nisäkkäitä.

Tietoa Hyljeöljystä:

Elixirin hyljeöljy on **Ruotsin vahvin hyljeöljy**, jonka norjalainen lääkäri Geir Lund on kehittänyt.

Elixirin hyljeöljy tulee Kanadasta ja se valmistetaan lääkkeiden valmistustapoja (GMP:tä) noudattaen.

Hyljeöljy on saatavana kapseleina janeutraalinmakuisena nesteinä.

Sisältää EPA-, DHA- ja DPA-Omega-3-rasvahappoja. Omega-3-rasvahapot kuuluvat niihin elintärkeisiin rasvahappoihin, joita tarvitaan kaikkien elimistön solukalvojen rakentamiseen ja vereen.

Hyljeöljy on kalaöljyn tavoin täynnä omega-3-rasvahappoja, mutta se sisältää myös yhden ylimääräisen rasvahapon nimeltään DPA. On osoitettu että DPA:ssa on ihmisille ja ihmisten nivelille ainutlaatuisia ominaisuuksia. Tutkijat uskovat, että hyljeöljyn rasvahapot imeytyvät ihmisen elimistöön nopeammin, koska hyljekin on nisäkä, ja sen rasvamolekyylit siksi muistuttavat enemmän omia rasvamolekyylejämme kuin kalojen.

Omega-3 Hyljeöljyä on saatavana hyvin varustetuista luontaistuotekaupoista ja apteekeista.

Niitä voi myös tilata suoraan Elexir Nordiska AB:lta, hintaan lisätään silloin 4 euron kuljetuskustannukset.

Jos sinulla on kysymyksiä koskien Hyljeöljyä ota yhteyttä: Elexir Nordiska Suomessa: puh. 06-343 65 06 • faksi 06-343 65 02 • s-posti ann-caroline@elexir.se • www.elexir.se

Veteraanin vierellä

Kesällä vietetään usein aikaa yhdessä läheisten ja omaisten kanssa. Seuraavaan artikkeliin on koottu niitä veteraaneja koskevia asioita, joita liitosta, piireistä ja jäsenyhdistyksistämme usein kysytään juuri omaisten taholta. Eikä asioiden kertaaminen lie pahaksi yleisestikään.

Kaikissa veteraania, hänen puolisoaan ja leskeään koskevissa asioissa saa ”ensiaputietoa” sotaveteraanipiiristä, yhdistyksestä tai oman alueen sosiaali-neuvojalta. Piirien ja sosiaali-neuvojen yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi Sieltä ovat luettavissa myös veteraanietuudet 2008.

Taloudellista tukea veteraanille, puolisolle ja leskelle

Jos lääke- ja hoitokulujen omavastuut ovat kohtuuttoman suuret tai silmälasit joudutaan uusia tai katto vuotaa, on taloudellista tukea mahdollisuus hakea ja saada oman järjestön kautta. Joskus omaiset kysyvät, mihin me varoja käytämme? Me käytämme niitä erilaisiin henkilökohtaisiin avustuksiin ja muuhun yhteiseen toimintaan. Mutta meihin on oltava jotakin kautta yhteydessä, että saamme tietoomme avun ja tuen tarvit-sijat. Liitossamme on runsas 40 000 tunnuksen omaavaa jäsentä, joten emme voi tuntea heidän henkilökohtaista taustaansa yksilöllisesti. Veteraanisukupolvi on tottunut selviämään ja pärjäämään omillaan, joten heidän oma avunpyyntönsä voi jäädä tulematta. Siksi on hyvä, jos omaiset tai läheiset todetessaan avun ja tuen tarpeen lähtevät sitä myös hakemaan.

Avustusten myöntäminen

Taloudellista tukea myönnetään veteraanille, hänen puoli-

solleen tai leskelle.

Tuloraja on 1 050 euroa kuukaudessa brutto.

Hakijan on oltava liiton jäsenyhdistyksen jäsen.

Hakemuslomakkeita saa omasta jäsenyhdistyksestä sekä nettiosoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi

Hakemuksen liitteeksi tarvitaan verotodistus tai Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä sekä kuitit tai niiden kopiot aiheutuneista kustannuksista.

Henkilökohtaisen avustuksen suuruus vaihtelee 200 – 700 euroon riippuen aiheutuneista kustannuksista.

Avustus on kertaluontoinen, eikä maksusitoumuksia myönnetä.

Avustukset ovat mahdollisia eri säätiöiden tuen ja keräysvarojen turvin.

Sotainvalideille, joiden sotainvaliditeetti on 10 % tai yli, avustusta ei myönnetä järjestömme kautta.

Kotona asumista helpottavat kodin muutostyöt

Vanhustyön Keskusliiton alueelliset korjausneuvojat ovat käytettävissä kaikissa asunnon muutos- ja korjaustöitä koskevissa asioissa. He auttavat tarvittaessa muutostöiden kar-toittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Heidän palvelunsa ovat maksuttomia. Usein tarpeellisia muutostöitä ovat mm. pesutilojen muuttaminen käytökelpoisiksi ja portaiden tai turvakaiteiden uusimiset. Yhteystiedot: www.vanhustyonkeskusliitto.fi tai korjausneuvonnan päällikkö Jukka Laakso, (09) 3508 6036.

Kotipalvelut

Kotipalvelujen kysyntä kasvaa koko ajan, varsinkin siivous- ja

asiointiapua tarvitaan. On kuntia, joissa kotipalvelut on hyvin järjestetty ja useat yhdistykset ovat mukana erilaisissa hankkeissa, joiden kautta kotipalveluja on mahdollisuus saada, mutta käytäntö on hyvin kirjavaa. Peruspalveluita ja niiden saatavuutta kannattaa aina ensimmäisenä tiedustella omasta kunnasta. Yksityisiä palveluntuottajia on runsaasti ja heistä saa tietoa mm osoitteista www.elias.fi tai www.kotitalouspalvelut.fi Kaikki näissä ilmoittavat yrittäjät kuuluvat ennakkoperintärekisteriin.

Kuinka haetaan kuntoutukseen

Kuntoutukseen haetaan oman kunnan terveystietokeskuksesta. Kuntoutus on tunnuksen omaavalle veteraanille maksuton ja veteraanin aviopuoliso voi osallistua yhdessä veteraanin kanssa laitostuntoutukseen. Nykyisin käytössä olevat kuntoutusmuodot ovat laitostuntoutus, päivä kuntoutus, avokuntoutus ja kotikuntoutus. Veteraanin leskellä ei ole lakisääteistä kuntoutusoikeutta.

Hammashoidon kustannukset

Kela korvaa hammashuollon kustannuksia rintamaveteraaneille, joilla on rintamasotilas-tunnus, rintamapalvelustun-nus, rintamatunnus tai veteraanitunnus. Korvausta saavat myös miinanraivaajat, joilla on Sota-arkiston myöntämä todistus.

Hoitoa aloitettaessa kannattaa selvittää hammaslääkäriltä kustannusarvio sekä Kelan korvaus tulevasta kustannuksista. Näin vältetään joskus yllättävänkin suurilta omavastuuosuuksilta.

Korvausta ei saa implanttien laittamisesta.

Terveystietokeskusten muut korvaukset

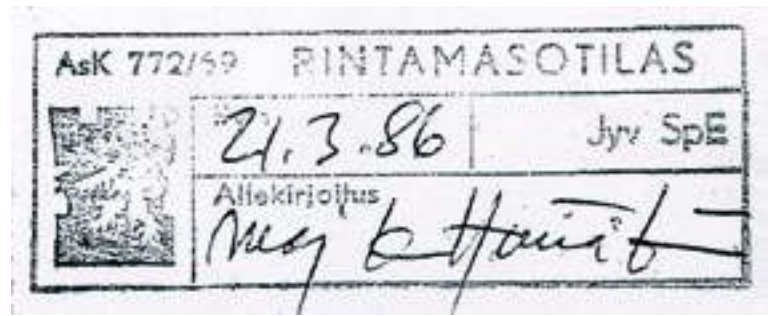
Veteraanilla ei ole lakisääteisiä etuuksia sairaala- tai muihin hoitomaksuihin.

Useimmissa kunnissa terveystietokeskusmaksut on poistettu veteraaneilta.

Sosiaalihuoltolaki

Omaiset voivat turvautua myös sosiaalihuoltolakiin, jos on epä-tietoisuutta vanhempien selviytymisestä arkipäivässä.

Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta on velvollinen järjestämään 80 vuotta täyttä-

neelle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen läilinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. Käytännössä otetaan yhteyttä oman kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon henkilökuntaan. (Ei edellytä tunnuksen olemassaoloa).

Laki tuli voimaan 1.3.2006

Kuoleman kohdatessa

Jos veteraani on kuulunut evankelis-luterilaiseen seurakuntaan, kotiseurakunta myöntää maksuttoman hautapaikan. Jos veteraani on halunnut tulla siunatuksi muualle, esim. synnyinseutunsa kirkkomaahan, seurakunta perii yleensä silloin normaalit hautamaksut.

Mistä voi tarkistaa, onko tunnus

Tarkistakaa ensin, löytyykö sotilaspassi ja sieltä leima tunnuksen myöntämisestä tai naisilta todistus myönnetystä rintamapalvelustunnuksesta.

Jos henkilöllä on uusittu kuvallinen Kela-kortti ja sen kääntöpuolelle on merkitty iso R-kirjain, on se merkinä tunnuksen olemassaolosta.

Kuvallisella Kela-kortilla voi pankeissa ja posteissa ja apteekissa todistaa henkilöllisyytensä ja sillä veteraani saa apteekista myös 10 % lääkealennuksen.

Saako veteraani hautausavusta

Hautausavustusta veteraanille, hänen puolisolleen tai leskelleen ei ole. Jos leski jää taloudellisiin vaikeuksiin veteraanin kuoltua esim. hänen sairaala- ja hoitomaksujensa takia, voi hän anoa niihin taloudellista tukea (katso avustukset).

Muistaako oma veteraaniihdistys muistotilaisuudessa

Omaisten toivomuksesta useimmat yhdistykset kunnioittavat veteraaniveljen tai -saren muistoa laskemalla havuseppeleen vainajan siunaustilai-

suudessa. Omaisten toivotaan olevan tässä tapauksessa yhteydessä yhdistykseen.

Mihin kunniamerkit

Olisi toivottavaa, että vanhempien kunniamerkit kulkisivat suvussa perintönä, muistona heidän tekemästään arvokkaasta työstä. Mutta jos tähän ei ole mahdollisuutta ja ne halutaan luovuttaa muualle säilytettäväksi, voi asiaa tiedustella sotaveteraaniihdistyksestä. Useat kotiseutumuseot ja erilaiset perinneyhteisöt ottavat vastaan kunniamerkkikokoelmia.

Suomen Tykistömuseo ottaa vastaan erittäin mielellään sotiemme veteraanien kunniamerkkejä, ja sijoittaa ne museon Pro Patria - Kunnia Isänmaa-salin vitriineihin. Toivottavaa olisi, että omaisilta saataisiin lisäksi kunniamerkkien luovutusasiakirjat, sotilaspassi sekä valokuva veteraanista.

Museon yhteystiedot: museonjohtaja Teuvo Mahrberg, gsm 050 402 9270, sähköposti toimisto@tykistomuseo.fi, postiosoite Suomen Tykistömuseo, Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna.

Missään tapauksessa kirputori tai kaatopaikka ei ole kunniamerkkien paikka.

Mistä saa hautakivimerkin

Hautakivimerkin voi tilata liiton myyntitoimistosta, sotaveteraanipiireistä tai yhdistyksistä.

Merkin kiinnittämisestä huolehtii hautakiven tekijä tai sen voi kiinnittää kiveen myös itse tai kysyä neuvoja yhdistyksestä.

Mikä merkki kuolinilmoitukseen

Omaisten halutessa tai veteraanin oman toivomuksen mukaan kuolinilmoituksessa voidaan käyttää sen järjestön tunnusta, johon veteraani on kuulunut tai sitten tammenlehtätunnusta, johon on oikeus kaikilla tunnuksen omaavilla veteraaneilla.

Anni Grundström

Sosiaali- ja Terveysministeriö Etuudet ja maksut 2008

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksut ja käyttövarat

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu on enintään 82 % nettotulosta. Maksu on samansuuruinen sekä sosiaali- että terveydenhuollon laitoksissa. Jos laitoshoidossa olevalla on pienempituloisempi puoliso, maksu on 41 prosenttia puolisojen yhteenlasketuista nettotuloista. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa hoidettavan henkilökohtaiseen käyttöön jäävä vähimmäiskäyttövara nousee vähintään 90 euroon kuukaudessa. Rintamalisän saajalle jää käytettäväksi aina vähintään 90 euroa/kk + rintamalisä.

Mielipiteitä kuntoutuksesta, odotamme palautteita

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 14 § nojalla Valtiokonttori antaa kunnille ja kuntayhtymille ohjeet kuntoutuksen järjestämisestä. Samoin Valtiokonttori kilpailuttaa kuntoutusta antavat laitokset. Kuntien tehtävänä on avokuntoutuksen järjestäminen, kilpailuttaminen ja valvonta ohjeiden mukaisesti. Kunnat ja kuntayhtymät tekevät valtion rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahasta tilityksen vuosittain Valtiokonttorille. Rintamaveteraanikuntoutuksen tavoitteena on, että rintamaveteraanit saavat kuntoutusta säännöllisesti vuosittain. Tavoitteen toteuttamiseksi on tärkeää, että vähintään puolet kuntoutusjaksoista toteutetaan avo- tai päiväkuntoutuksena.

Muuttuvat kuntoutustarpeet on yhteinen haaste

Jotta kuntoutuksen toteuttamisessa tulisi kuulluksi myös kuntoutuspalvelujen käyttäjiä, pyydämme Teidän osallistumistanne tähän yhteistyöhön.

Valtiokonttori on esittänyt liitolle toiveen saada Teiltä, kuntoutuksessa olleet veteraanit, mielipiteitä ja kokemuksia veteraanikuntoutuksesta. Samoin ajatuksia siitä, mitä te kuntoutukselta tulevaisuudessa odotatte. Teidän mielipiteenne ovat tärkeitä.

Palautteet lähetetään Sota-

veteraaniliiton toimistoon, josta me välitämme tietoa eteenpäin. Käsittelemme palautteet luottamuksellisesti ja nimettömänä niin halutessanne.

Kertokaa siis mielipiteenne meille vapaamuotoisella kirjeellä, jossa tulee esille kuntoutuspaikka, muoto ja ajankohda. Eli oletteko olleet laitospäivä- tai päiväkuntoutuksessa tai saaneet kuntoutusta kotiin. Oliko kuntoutuksessa jotakin, mikä jäi kaivamaan mieltä tai jotakin, mikä tuntui erityisen hyvältä ja onnistuneelta. Mitä omissa kunnassanne kuntoutus on yleisesti järjestetty ja miten kuntoutuksen säännöllisyys on kohdallanne toteutunut. Voitte myös vertailla aikaisempia kuntoutusjaksojanne miettimällä, mitkä asiat ovat muuttuneet ja miten.

Te omaiset ja muut läheiset, jotka olette seuranneet läheltä kuntoutusta ja kuntoutukseen hakeutumista - myös teidän ajatuksenne ovat tervetulleita.

Postittakaa kirjeenne osoitteella

Suomen Sotaveteraaniliitto
Anni Grundström
PL 600
00521 Helsinki

Me kiitämme jo etukäteen.

Valtiokonttorin tilastot vuoden 2007 kuntoutusmäärärahojen käytöstä

Valtiokonttori ohjaa valtion talousarviossa hyväksytyn veteraanikuntoutusmäärärahan vuosittain kunnille siellä asuvien veteraanien lukumäärän mukaisesti. Sotainvalidit, joiden sotilasvammalain mukainen haitta-aste on vähintään 10 prosenttia, eivät voi saada rintamaveteraaneille tarkoitettua kuntoutusta.

Vuonna 2007 kunnilta palautui määrärahaa takaisin 452 784,64 euroa. Lopullinen summa saattaa hiukan muuttua tietojen tarkennettua. Useimmiten palautus oli muutamasta eurosta muutamaan sataan euroon, mutta joissakin kunnissa palautettu määräraha on melkoinen kuntaan tullesi määrärahoihin nähden. Muuten palautettujen määrärahojen määrä on pienentynyt huomattavasti edellisistä vuosista, (vuonna 2006 palautus oli 1 119 323,22 euroa).

Kaksikielisillä seuduilla on edelleen ongelmia kuntoutusmäärärahojen käytössä. Inkoo palautti 17 000, Ekenäs 19 000, Kimito, Dragsfjärd ja Västernärby terveyskeskustyöryhmä 27 800 ja Ahvenanmaa 106 900 euroa. Keuruu-Multian palautus on 29 000, Forssan seudun 18 000, Jämsän Seudun 16 200, Juvan 13 600, Pohjan 11 900, Joensuun 10 400 ja Riihimäen Seudun 12 300. Muut palautukset ovatkin sitten huomattavasti pienempiä ja syynä ovat

todennäköisesti viime hetken kuntoutuspaikan peruutukset.

Tarkat luvut löytyvät kunnittain Suomen Sotaveteraaniliiton internet-sivuilta osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi Valtiokonttorin vahvistettua tilastot.

Kuntoutusjaksot näyttävät jakautuneen lähes ohjeistuksen mukaisesti laitospäivä- ja avokuntoutuksen kesken. Laitoskuntoutuksessa käytetyin on 10 vuorokauden jakso, johon on osallistunut 14931 veteraania. Neljän viikon kuntoutus oli myönnetty 97 veteraanille. Laitoskuntoutukseen veteraanin kanssa oli osallistunut 3 579 puolisoa. Puolisoiden kuntoutusmäärä on pienentynyt hieman edellisestä vuodesta. Avokuntoutuksessa on ollut 14 744 ja päiväkuntoutuksessa 2 448 veteraania. Päiväkuntoutusta ei ole käytetty lainkaan 145 kunnassa tai kuntayhtymässä. Kuntoutukseen ohjauksessa tulee ottaa huomioon veteraanin toimintakyky ja siihen vaikuttavat tekijät ja suunnitella ne toimenpiteet, jotka vahvistavat hänen selviytymistään arkipäivässä. Kuntoutuspäätös ei voi eikä saa olla ns. virkamiespäätös vaan kohteena on aina ihminen, veteraani, jonka tarpeet ovat yksilöllisiä.

Kunnilla mahdollisuus hakea lisämäärärahaa

Viitasaari on yksi niistä.

Ne kunnat, jotka ovat käyt-

täneet määrärahaansa ja joutuvat tekemään kielteisiä päätöksiä määrärahojen loputtua, voivat hakea nyt lisämäärärahaa Valtiokonttorilta elokuun loppuun mennessä.

Viitasaari on tilanteessa, jossa valtion kuntoutusmäärärahat on käytetty ja viisi veteraania odottaa laitoskuntoutukseen ja neljä veteraania avokuntoutukseen pääsyä jo tässä vaiheessa vuotta. Vuonna 2008 Viitasaaren määräraha on 72 420,20 euroa ja siellä on 117 kuntoutukseen oikeutettua veteraania. Kaupunki on myöntänyt valtion määrärahan lisäksi 15 000 hierontaseteleihin tunnuksen omaaville veteraaneille ja 8 000 euroa veteraanin leskille samaan tarkoitukseen. Nämäkin rahat on lähes käytetty.

Yhdistyksen puheenjohtaja **Isto Korhosen** mukaan kuntoutukseen hakeutumista on lisännyt yhdistyksen tehokas tiedottaminen, kaupungin kanssa tehty hyvä yhteistyö sekä kuntoutuksen tarpeen lisääntyminen veteraanien ikääntyessä. Viitasaarella toivotaankin, että nyt syksyllä olisi mahdollisuus saada lisämäärärahaa eikä vuoden 2009 määrärahoja vähennettäisi. Kuntoutuksen tarve ei vähene ensi vuonnakaan. Kuntoutukseen hakeneen veteraanin pettymys on ymmärrettävää, jos vastauksena on määrärahojen loppuminen.

Anni Grundström

Hakemusten tulva leskien ja puolisoitten kuntoviikoille

Keväällä haussa olleille kunto- ja virkistysviikoille haki runsaat 350 omaishoitajaa tai leskeytynyttä puolisoa. Valitettavasti kaikki eivät mahtuneet mukaan ylimääräisistä paikoista huolimatta.

Hakemusten perusteella pyrimme ensisijaisesti järjestämään paikkoja heille, joilla on korkea ikä, hankalat terveydelliset ja sosiaaliset olosuhteet, sekä lähiaikoina tapahtunut puolison kuolema tai raskas hoitajanrooli arkipäivässä. Rintamapalvelustunnuksen omaavilla naisilla on oikeus

veteraanikuntoutukseen, joten heillä ei ollut mahdollista päästä näille lomaviikoille.

Samoin yksittäisiä kuntoutusviikkoja emme pysty järjestämään ja kustantamaan, vaikka niitäkin hakijat meiltä toivoivat.

Anjalankoskella, Keikkulassa ja Summassaareissa osallistujat ovat olleet tyytyväisiä. Yhdessäolo samanlaisessa elämäntilanteessa olevien kanssa on antanut uutta voimaa ja uusia ystäviä. Omaishoitajina toimivat puoliset ovat kokeneet saavansa hetken hengähtää. On ilo todeta, että myös yhdistyk-

set ovat ottaneet osaa näihin talkoisiin järjestämällä yhdistysten puolesta mm. kuljetuksia.

Viikot ovat osoittautuneet erittäin tarpeelliseksi tukimuodoksi juuri jaksamisen näkökulmasta.

Lomapaikkoja vaihdellen pyrimme järjestämään tätä toimintaa myös ensi kesänä.

Anni Grundström

Summassaareissa ryhmäläiset heittivät "mökkkyä". Kilpailu oli kovaa, mutta joukkuehenki hyvä. Kanadasta kuntoutuksessa ollut veteraani Elmeri Rönkkö osallistui kisaan viehkeässä naisseurassa. Elmeri oli todennutkin hoitajille, että tällä viikolla hänellä on 25 tyttöystävää. Kuvassa vasemmalla Raija Kähkölä, joka toimi viikolla lämmöllä ja rakkaudella ryhmäläisten "juoksutyttonä". Kuva Kari Korhonen

Kalustotuhoja ja -luovutuksia — sekä pakkorakentamista

RAUTATIET AHDINGOSSA TALVISODASSA JA SEN JÄLKEEN

Armeijan keskityssuunnitelmat rakentuivat ennen talvisotaa lähes yksinomaan rautatiekuljetusten varaan. Vain rautatiet pystyisivät sodanuhka- ja sotatilanteessa hoitamaan suursuuntaiset joukkojen, kaluston, huollon sekä evakuointien vaatimat kuljetukset. Lisäksi rautateiden oli ainakin ”sotanomaa” kyettävä vastaamaan myös siviilipuolen välttämättömistä kuljetuksista.

Aleksis Kiven päivänä 10.10.1939 alkoi YH — Ylimääräinen Harjoitus — liikemääränsä. Joukkojen kuljetukset alkoivat seuraavana päivänä. Tuo runsaan kuukauden aika ennen neuvostohyökkäystä käytettiin tehokkaasti puolustusvalmiuden nostamiseen. Koulutuksella, harjoituksilla, maastoon tutustumisella, varustelutöillä, yhteishengen luomisella ja tehtyjen suunnitelmien testaamisella oli oma tärkeä osansa puolustuskyvyn kohottamisessa.

YH:n myötä testattiin myös kuljetus- ja evakuointisuunnitelmia. Paitsi rautateiden oma

väki, keskityskuljetuksissa tukokeeseen joutui myös noin 70 rautatieupseeria. Kaikkiaan ennen talvisotaa oli kurssitettu runsaat 160 rautatieupseeria. Jatkossa työtä tulisi riittämään myös kymmenelle perustetulle radankorjauskomppanialle, 1.-10. RKK, sekä kolmelle korjausjunalle. Monelta tuholta olisi säästyttävä, jos ilmatorjuntaa olisi ollut enemmän. Siellä missä sitä sodan aikana oli — esimerkiksi Kouvolassa ja jatkossa myös Riihimäellä — torjuntatuli pakotti pommittamaan korkealta — ja epätarkasti.

Pommikoneita, hävittäjiä ja tykistöäkin

Neuvostohyökkäyksen 30.11.1939 myötä tulivat myös pommitukset. Sodan alusta alkaen vihollinen koetti estää rautatiekuljetuksia pommittamalla Kannaksen asemia ja ratapihoja — kohteiksi oli ensisijassa valittu risteysasemat Viipuri, Hiitola ja Elisenvaara. Luonnollisesti myös Kannaksen sotilaskuljetusten ”selkäranka”, Riihimäen — Kouvolan — Viipurin välinen 250 kilometrin mittainen

rataosa, oli vihollisen pommittusten ja hävittäjien hyökkäysten kohteena. Kaikkiaan kolmasosa armeijan talvisodan aikaisista kuljetuksista kulki tuon radan kautta.

Sodan kuluessa Viipuria pommittettiin noin 1400 koneen ja Kouvolaa vastaavasti 850 koneen voimin. Pommituskertoja laskettiin Viipurissa 64 ja Kouvolassa 39. Lisäksi Viipuriin ampui runsaat puolentoista sataa kranaattia Perkjärven aseman pohjoispuolella ollut ilmeisesti 180 millimetrin rautatiepatteri. Sodan lopulla myös venäläisten kenttätykistö tulitti Viipuria. Riihimäkeä pommittettiin 40 kertaa yhteensä 620 pommikoneen voimin. Vastavat luvut Lappeenrannan osalta olivat 36 kertaa ja 550 konetta.

Ajallisesti kiivaimmat pommitukset tapahtuivat 21.12.1939 sekä helmikuun 1940 loppupuolella ja maaliskuun alussa. Helmikuun lopulla jatkuvien pommitusten ansioista liikenne Kouvolan ja Viipurin välillä oli mandollista vain pimeään aikaan. Lisäksi Kouvolan ratapihalla läpikulkuraiteet vain väivoin kyettiin pitämään avoina. Kuljetusten ruuhkautuessa pääradalla yhä enemmän liikennettä jouduttiin ohjaamaan sisämaan poikittaisradalle Haapamäki — Pieksämäki — Elisenvaara.

Tuhoja ja menetyksiä

Pimennetyt junat ja asemat, jatkuvasti katkeilevat viestiyhteydet, pommitusvauriot, lentohyökkäykset, ilmahälytykset sekä liikenteessä olevat lukuisat ylimääräiset junat — sairas-, ammus- ja joukkojen kuljetusjunat erilaisine etuajo-oikeuksineen tekivät mandottomaksi aikataulujen noudattamisen. Ei ihme, että ylikuormitetuilla radoilla noissa oloissa lyhyen talvisodan aikana tapahtui kaikkiaan 73 erilaista rautatieonnettomuutta, joissa pääasiassa tuli aineellisia vaurioita.

Sodan lopulla maaliskuussa sattui kaksi järkyttävää ja paljon uhreja vaatinutta junaonnettomuutta. Helsingistä 4.3.1940 lähtenyt evakuoitavia lapsia kuljettanut juna törmäsi yhteen vastaan tulleen pikajunan kanssa Iittalan eteläpuolella. Onnettomuudessa menehtyi kolme

rautatieläistä ja 18 matkustajaa. Toinen vakava onnettomuus sattui 12.3. Turengin pohjoispuolella. Tällöin joukkojenkuljetusjuna ajoi yhteen pikajunan kanssa. Kaikkiaan surmansa sai 37 ja loukkaantui 63 henkeä.

Välittömästi talvisodan jälkeen arvioitiin kärsittyjä kalustotappioita. Vajaan kahden sadan veturin katsottiin vaurioituneen sodan aikana. Niistä 65 oli kärsinyt pahoja vaurioita. Korjauskelvottomien tai vihollisen puolelle jääneiden vetureiden määrä jäi alle kymmenen. Rautatievaunuja lienee talvisodassa menetetty vajaat 1 500, joista runsaat 300 jäi vihollisen puolelle. Koko vaunukannasta luku merkitsi viiden — kuuden prosentin menetystä. On huomattava, että lukumäärät eri lähteissä vaihtelevat.

Pakkoluovutukset

Talvisodan päättyessä 13.3.1940 kello 11.00 suomalaisten hallussa vielä olevalla — mutta jatkossa luovutettavalla — alueella oli valtionrautateilla 40 veturia, 60 matkustaja- ja konduktööri-vaunua sekä 853 tavaravaunua.

Sodan lopussa Viipurin varikko oli jo lopettanut toimintansa, sen sijaan työskentely jatkui vielä Elisenvaaran ja Sortavalan varikoilla.

Toiminta Viipurissa oli päättynyt jäyhän juhlallisesti 29.2.1940 palavan kaupungin ollessa jatkuvan vihollistulen alla. Viimeinen rautatieläiskomennuskunta kokoontui päällikkönsä johdolla aseman ala-aulaan. Laulettu Karjalaisten laulun ja rautatieupseeri Kalervon puheen jälkeen tilaisuuden päätteeksi veisattiin virsi ”Jumala ompe linnamme”. Komennuskuntaa noutamaan Tienhaarasta tullut kolmevaunuinen juna lähti Viipurista kello 20.50.

Jo huhtikuussa ulkoasian kansankomissaari Vjatseslav Molotov yllätti Suomen Moskovan lähettilään J.K. Paasikiven ensimmäisillä vaatimuksilla luovutettavalta alueelta evakuoitujen teollisuus- ynnä muun irtaimiston palauttamisesta. Jatkossa selvisi, että vaatimukset koskisivat myös rautatiekalustoa.

Kesäkuussa aloitetuissa neu-

Rautatiet ja rautatieläiset selvisivät kunnialla YH:n Ylimääräisten Harjoitusten - ja talvisodan kuljetuksista sekä siviiliväestön evakuoinnista yhteistyössä siviili- ja sotilasviranomaisten kanssa.

Elintarvikkeiden kuljetustarpeesta kertoo jotakin se, että yhden divisioonan neljän päivänannoksen kuljettamiseen tarvittiin 34-36 tavaravaunua. Kuvassamme hyvin naamioitu mylly siiloineen talvisodan aikana. Huoltokuljetukset olivat rautateiden varassa olipa sitten kysymys armeijasta tai siviileistä.

votteluissa rautatiekaluston palautuksista neuvosto-osapuoli ei suinkaan hyväksynyt lähtökohdaksi talvisodan päättyessä ollutta tilannetta. Neuvotteluiden lopputuloksen saneli Moskova. Suomen joutui luovuttamaan 75 veturia, joista tavarajunavetureita oli 52. Lisäksi luovutettiin 20 matkustajajunaveturia sekä kolme vaihtoveturia. Luovutettujen rautatievaunujen määrä kohosi yli 2 000 vaunun, kun mukaan otetaan Hangossa luovutetut 60 vaunua.

Tämä ei vielä suinkaan riittänyt, vaan lisäksi oli luovutettava runsaasti erilaisia varaosia, kaksi kapearaiteista dieselveturia, suuri joukko resiinoita jne. Myös yksityistä sekä normaali- että kapearaidekalustoa luovutettiin — ainakin 22 erilaisista höyry- ja 14 moottoriveturia. Menettäjänä olivat lähinnä erilaiset teollisuuslaitokset, muun muassa Enso-Gutzeit.

Sallan radan rakentaminen

Moskovan rauhan VII artikla sisälsi velvoitteen Kantalanden ja Kemijärven välisen radan rakentamisesta. Artiklan mukaan rata oli saatava valmiik-

Kuvassamme 10.RKK:n korjaama Vaalan rautatiesilta Oulujoella. Jo YH:n aikana oli perustettu kymmenen radankorjauskomppaniaa.

si ”Mikäli mahdollista vuoden 1940 aikana”. Suomalaiset olivat jo silloin todenneet sen olevan mahdotonta. Siitä, että tuon strategisen radan kiireellinen rakentaminen ei pääsisi unohdumaan, pitäisi jatkossa visusti huolen ulkoministeri Molotov. Venäläiset itse olivat jo ennen talvisotaa aloittaneet Kantalan-

den eteläpuolelta Muurmannin radalta länteen suuntautuvan sivuradan rakentamisen. Työvoimana käytettiin keskitysleirivankeja, joiden lukumääräksi on mainittu 100 000. Tiedustelutietojen mukaan jo huhtikuun 1940 lopussa rata saavutti Sallan.

Suomen puolella radan

suunta saatiin tutkimusten jälkeen vahvistettua kesäkuussa. Samanaikaisesti aloitettiin myös työt useammassa kohdassa — aikomuksena oli saada tuo lähes yhdeksän peninkulman mittainen rata edes välttävästi liikennöitäväksi mahdollisimman pikaisesti. Kemijoki ja sen haarat sekä vaikea maas-

to viivyttyivät työtä. Vuoden 1941 alussa rakennettiin jälle rata Kemijoen yli. Jäärataa voitiin käyttää neljä kuukautta. Siitä luovuttaessa joen itäpuolelle jätettiin kandeksan veturia ja tarpeellinen määrä vaunuja. Radan kiskotus saatiin valmiiksi toukokuussa rajalle saakka. Jatkosodan syttyessä työt olivat vielä pahasti kesken — muun muassa silta yli Kemi-joen oli rakentamatta.

Antti Hannula

Kirjallisuutta:
Paasikivi, J.K.: Toimintani Moskovassa ja Suomessa 1939-41. II Osa. Porvoo 1958. Puolustusvoimien huolto 1918-1986. Huoltoupseeriyhdistys ry. (Eino Tirronen, Osmo Hämäläinen ja Esko Viinikainen). Mikkeli 1988
Salo, Kari: Valtionrautateiden vetureiden ja vaunukaluston vauriot talvisodan aikana. Resiina 1/2000.
Salo, Kari: Valtionrautateiden kaluston luovutus Neuvostoliitolle 1940-1941. Resiina 2/2001.
Tuunainen, Pasi: Riihimäen — Kouvolan — Viipurin rataosan sotilaskuljetukset talvisodassa. Sotahistoriallinen Aikakauskirja 21. Jyväskylä 2002.
Valtionrautatiet 1937-1962. Helsinki 1962.

Meconet Oy Vantaa	Sukellus Haaja Oy Varkaus	LVI-Huolto Suihkonen Ky Varkaus
Mineraalikuljetus Oy Vieremä	Asetsi Oy Vihanti	S&P Rakennuspalvelu Oy Vihti
Rakennuspalvelu Samuel Järvi Vihti	Akaan Putki Ky Viiala	Memar Oy Virrat www.memar.fi
Linjaliikenne Ykspetäjä Oy Virrat Puh. 03-4755 348 ja 0400-232 838	Eristepalvelu Moilanen&Kamppinen Oy Ylistaro	Ylisvilla Oy Ylistaro
SKR Palvelut Ky Ylämylly	Suomen Säiliöpääty Oy Ylöjärvi	Työkaluvalmistamo Pentti Paananen Ky Äänekoski
Kuljetukset Matti Nuuhkarinen Oy Äänekoski	Siik Oy Äänekoski	Äänekosken Louhinta ja Timanttiporaus Oy Äänekoski

LAIVOISTA LAATOKALTA LUNKULANSAAREEN

Taustaa maihinnousulle

Heinäkuussa 1941 kenraalimajuri Paavo Talvelan komentaman VI Armeijakunnan joukot jäärivät kärjessä etenivät suomalaista salamasotavauhtia Laatokan rantatien suunnassa kohti Salmin kirkonkylää. Se vallattiin kovien taisteluiden jälkeen 21.heinäkuuta. Tilanne kehittyi viivyttävien puna-armeijan joukkojen kannalta siksi tukalaksi, että niiden johto päätti keventää rantatien suunnalla taistelleiden joukkojensa asemaa hyökkäämällä Laatokan kautta suomalaisten pitkäkesti venyneen oikean sivustan kimppuun Laatokan koillisrannalla. Hyökkäyksen kohteeksi valittiin Lunkulansaari, josta olisi mahdollisuus katkaista Pitkäranta-Salmi tie samalla tavalla, kuin suomalaiset tekivät talvisodan aikana. Tehtävä annettiin 4.Merijalkaväkiprikaatille, jota muodostettiin Leningradin tietämillä muun muassa sotakoulujen oppilaista.

Maihinnousuosastoon tuli kuulumaan nelipataljoonainen prikaati, tykkiveneitä, panssariveneitä, kuljetuslauttoja sekä useita moottoriveneitä, yhteensä viitisentoista alusta. Maihinnousun komentajaksi määrättiin kenraalimajuri Pavlov, ja maihinnousu piti aloittaa aamuyöllä 24.heinäkuuta.

Mitä suomalaiset tiesivät ja tekivät

Toki lentotiedustelu oli havainnut Laatokan eteläosalla epätavallisen vilkasta neuvosto-laivaston toimintaa. Se saattoi viitata maihinnousuvalmisteluihin VI AK:n arkaan sivustaan jossakin Pitkärannan ja Salmin välillä. Uhka sai AKE:n kiinnittämään vakavaa huomiota Laatokan suuntaan. Rannikon puolustamista suunniteltiin, mutta siihen alunperin varattuja joukkoja oli siirrettävä kaakkoon rantatien suunnassa hyökkäyksen edistymisen myötä, joten selusta Kitilästä etulinjaan rannikolla jäi lähes avoimeksi.

Talvela oli jo 18.heinäkuuta pyytänyt Karjalan Armeijalta varsinaisia rannikonpuolustusjoukkoja selustansa suojaksi Laatokalta tulevaa uhkaa vastaan. Muutaman päivän aikana rannikonpuolustus selustassa järjestettiin siten, että Läskelän vallannut ja siitä vapautunut

eversti Kaarlo Heiskasen 11. Divisioonaa vastasi rannikon puolustuksesta Jänisjoen suulta Kitilään, VI AKE otti vastatakseen rannikosta Kitilästä Ylä-Uuksuun ja eversti Ruben Laguksen 5.D sieltä etulinjaan.

Talvela piti Laatokan suuntaa kuitenkin siksi vaarallisena, että hän pyysi lisävoimia rannikon puolustamiseksi. Hänelle alistettiin Ilomantsissa hyökkäykseen osallistunut ratsumestari Lars Rönningin komentoama Kevyt Osasto 8 heinäkuun 20. päivänä, Osastoon kuului kaksi jääkärikomppaniaa ja konekiväärikomppania, yhteensä noin 600 jääkäriä. Osasto sai käskyn marssia Pitkärantaan rannikonvartiointiin.

Polkupyörillä ja autoilla liikunut Kev. Os. 8 saapui hiki-
sen marssin suoritettuaan Pit-
kärantaan 21. heinäkuuta, josta
edelleen Salmiin 23. heinäkuu-
ta. Rönquist miehitti Uuksa-
lonpään niemen yhdellä jouk-
kueella ja Lunkulansaaren noin
komppaniolla. Osaston puo-
lustettavan alueen vasen raja
oli Karkunkylä muutama ki-
lometri Salmista kaakkoon ja
oikea raja Savilahti Uuksussa.

Rönquistille alistettiin Ras-
kas Patteristo 3:n yksi patteri ja
panssariautojoukkue. Osaston
pääosat jäivät toistaiseksi man-
tereelle, ja patteri valitsi suora-
ammunta-asemat Hiivan ky-
lästä, josta oli suora näkyvyys
Laatokalle.

Naapurisaari eli Mantsi miehittiin seuraavana päivänä. Saareen kuljetettiin yksi joukue vahvennettuna konekivääreillä. Kun veneet oli tuhottu, saatiin armeijakunnalta pioneerien lauttoja kuljetuksiin. Sitä ennen kävi vänrikki Harala uimalla Mantsissa veneitä turhaan etsimässä. Kuitenkin molemmat saaret ehdittiin miehittää ennen maihinnousun alkamista.

Merijalkaväki hyökkää

4.MeriJv.Pr. lastattiin aluksiin 19.heinäkuuta Pähkinäsaaren tietämillä Nevajoen niskalla. Laivasto purjehti Laatokan etelärannan tuntumassa kohti Ondrusovin poukamaa lähellä Aunuksenkaupunkia Laatokan rannalla. Jostain syystä kenraalimajuri Pavlov ei saanut yhteyksiä paikallisiin maavoimien komentajiin, vaan joutui

lähtemään hyökkäykseen Lun-
kulansaareen ilman viimeisiä
tiedustelutietoja suomalaisten
toiminnasta. Tästä seurasi tur-
haa ajan hukkaa ja muitakin
vaikeuksia.

Päivällä 23.heinäkuuta Lunkulansaareen rantautui kaksi pientä tiedustelupartiota. Toinen havaittiin ja yllätettiin sekä tuhottiin. Siitä saatu vanki kertoi kuuluvansa erityiseen meridesanttiosastoon. Toisen partion kohtalosta ei ole tietoja. Neuvostoliittolaisten tiedustelujohto päätyi johtopäätökseen, että suomalaisilla oli Lunkulansaaressa tykistöä, ja että saari suomalaisten miehittämä. Mantsissa ei suomalaisia havaittu.

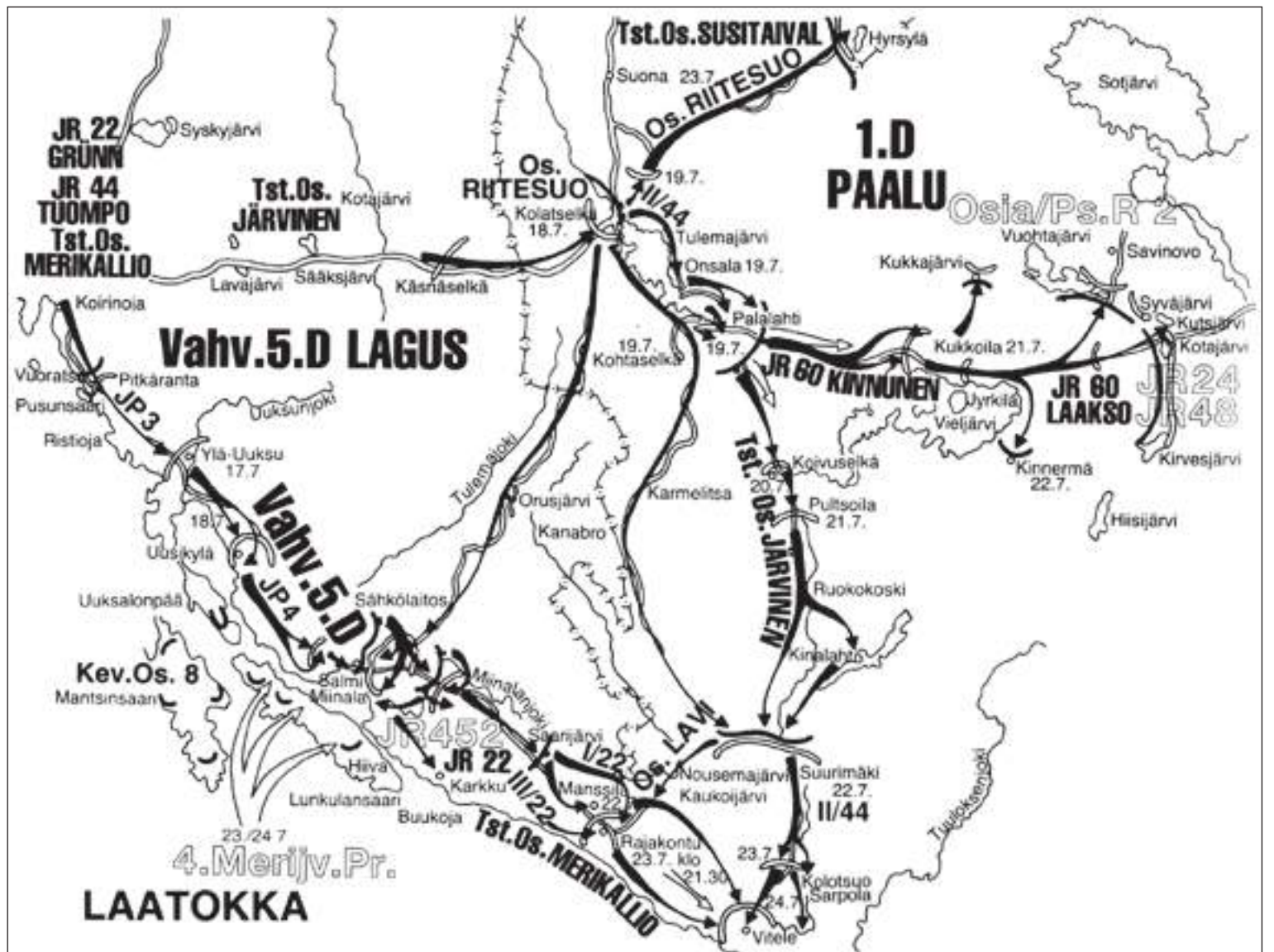
Maihinnousulaivasto purjehti Viteleen ohi luoteeseen kohti Lunkulansaarta ryhmittyen jo matkalla maihinnousua varten. Sitä kuitenkin viivästytti sakeahko aamusumu Laatokalla ja siitä johtunut suunnistusvirhe. Hyökkäys pääsi alkamaan aamulla 24.heinäkuuta noin kello 8 painopiste Lunkulansaaren eteläosassa. Kev.Os.8:n rantavarmistus toteasi alukset Laatokalla ja hälyt-

ti. Maihinnousseet merisotilaat pureutuivat lujasti saaren tiheään lepikkoon pitkin Lunkulansaaren etelä- ja länsirantaa. Tämä aiheutti sen, että koko kevyt osasto siirrettiin Lunkulaan.

Lunkulansaareen hyökkäsi kokonainen merijalkaväkipataljoona. Sen yksi komppania nousi maihin Siikalahdella, toinen Hiivan kohdalla ja kolmas Hovatassa. Suomalaisten tykistö ja panssarintorjuntatykit avasivat tulen, jolloin ainakin yksi alus sai osuman. Kello 13:n tienoissa merijalkaväkipataljoona oli noussut Lunkulansaareen ja aloittanut etenemisen saaren sisäosiin. Taistelu Lunkulansaaresta oli alkanut.

Suomalaisten vastatoimenpiteet

Talvelan oli nyt ryhdyttävä toimenpiteisiin maihinnousun torjumiseksi, sillä Kev.Os. 8 ilmoitti vastuksen liian kovaksi komppanioilleen, jotka olivat hajallaan saarissa. Ongelmia oli, sillä Laguksen 5.D:n kärki oli tuolloin saavuttamassa rannikolla Viteleen eikä voinut irrottaa voimia Lunkulaan.

Vahvennetun 5. divisioonan eteneminen Koirinoialta Viteleeseen. (Jatkosodan historia 1)

Toiminnan koordinoimiseksi Talvela määräsi eversti Bror Kraemerin maihinnousun torjunnan komentajaksi apulaisenaan majuri Alpo Marttinen. Alueelle saatiin irroteksi kapteeni Onni Heinosen komentama Pioneeripataljoona 1, osia majuri Onni Lampisen komentamasta I/JR 23:sta, komppania JR 8:sta sekä armeijakunnan siltakomppania. Johtosuhteet tarkistettiin siten, että eversti Kraemer johti koko maihinnousun torjuntaa ja majuri Marttinen taisteluja Lunkulansaassa apulaisenaan ratsumestari Rönquist. JR 8:n komentaja eversti Pietari Autti saapui hankin alueelle seuraamaan taisteluja ja valmiina tukemaan torjuntaa koko rykmentillään.

Majuri Lampisen I/JR 23 aloitti Lunkulansaaren haravoinnin Hiivan kylästä pitkin saaren länsirantaa luoteeseen, JR 8:n komppania sen oikealla puolella samaan suuntaan. Eversti Autti katsoi tilanteen niin uhkaavaksi, että hän siirsi majuri Teppo Sorrin komentaman II/JR 8:n Lunkulansaareen. Myös tykistöä vahvennettiin. Kuitenkin hitaahko maihinnousun torjunnan jär-

jestely viitanee siihen, ettei VI AK:n johto oikein uskonut näin laajaan maihinnousuoperaatioon vaan piti sitä ehkä jonkinlaisena harhautustoimenpiteenä. Nimittäin vasta iltapuolella 24.heinäkuuta se antoi Autille käskyn siirtää myös majuri Reino Kalervon komentaman I/JR 8:n Lunkulansaareen. Samoin se varasi majuri Magnus von Schrowen komentaman JR 23:n tarvittaessa maihinnousun torjuntaan. Tässä vaiheessa oli selvää, että Lunkulansaareen oli noussut maihin ainakin pataljoona merijalkaväkeä. Sitä ei tiedetty, että prikaatiin kuului neljä pataljoonaa, joista yksi oli Lunkulansaarella ja toinen valmiina maihinnousun avuksi. Illalla Talvela määräsi Autin maihinnousun torjunnan komentajaksi Lunkulansaareen apulaisenaan majuri Marttinen. Autti käski majuri Kalervon pataljoonan puhdistamaan Lunkulansaari vihollisista.

Yö 24/25.heinäkuuta kului Lunkulansaassa vihollisen pesäkkeiden tuhoamisessa. Aamulla neuvostoliittolaiset yrittivät tuoda saarelle lisää joukkoja, mutta se estettiin lähinnä tykistötulella. Hiivan patteri

ampui suoralla suuntauksella vihollisaluksia, jotka tappioita kärsien vetäytyivät savuverhon suojassa Laatokalle jättäen merijalkaväen sotilaat Lunkulansaaren rantakivikkoon oman onnensa nojaa. Joitakin lautoja ja moottoriveneitä mukanaan sotilaita upotettiin

Lunkulansaaren pohjoisosaan motitettiin suurehko merijalkaväkiosasto ja se tuhottiin lähitaistelussa täysin. Merijalkaväki taisteli loppuun asti. Osastoa noutamaan saapunut isohko moottorivene ammuttiin upoksiin miehistöineen. Heinäkuun 25.päivänä Lunkulansaari oli puhdistettu vihollissotilaista. Aivan kuin koston neuvostokoneet pommittivat Lunkulansaarta useita kertoja.

Maihinnousu Mantsiin

Mutta merijalkaväki ei antanut periksi. Jotta sen tehtävä tulisi suoritetuksi, prikaatin toinen pataljoona nousi maihin Mantsiin jo seuraavana päivänä. Mantsia puolustanut Osasto Juusela oli joutua saarretuksi ja sen oli vetäydyttävä Mantsin itärannalle laiturimaastoon, missä se piti hallussaan pientä sillanpäätä. AKE ryhtyi nyt

toimenpiteisiin tämän uhan torjumiseksi. Syöksyveneillä saareen vietiin JR 8:n komppania, joka heti hyökkäsi maihinnousseiden kimppuun. Iltapäivällä eversti Autti käski majuri Hannu Väänäsen komentaman III/JR 8:n puhdistamaan Mantsin vihollisista tukenaan kaksi patteria II/KTR 4:stä. Vahva merijalkaväkiosasto motitettiin aamulla 27.heinäkuuta Kierreniemeeseen ja tuhottiin. Peipposenkylän pataljoona saavutti iltapäivällä. Nyt kun Mantsin pohjoisosa oli vallattu, myös saaren eteläosan valtaus sujui vauhdilla. Kello 23 samana iltana Väänänen ilmoitti Autille puhdistaneensa koko Mantsin hyökkääjistä. Vielä 27.heinäkuuta merijalkaväki yritti maihinnousua Mantsiin, mutta kun suomalaisten tykistön onnistui täysosumalla upottaa iso kuljetusvene ja miehiä täynnä ollut kuljetuslautta, alukset kääntyivät savutuksen suojassa Laatokalle.

Lunkulansaaresta ja Mantsista saatiin melkoinen sotasalis, joukossa runsaasti vilttaa. Saarten puhdistamisen jälkeen ja merijalkaväen luovuttua saarten valtaamisesta, suomalaiset rannikkotykkimiehet

ja linnoitusjoukot miehittivät Lunkulansaaren ja Mantsin ja vastasivat rannikosta Jänisjoen suulta Läskelästä etulinjaan saakka. Saarten taisteluissa merijalkaväen tappiot olivat ainakin runsaat 1 000 kaatunutta. Kuinka moni hukkui, niitä ei laskenut kukaan. Rönquistin kevyen osaston tappiot olivat 22 kaatunutta ja 16 haavoitunutta jääkäriä.

Jälkeenpäin selvisi, että neuvostoliittolaisten tarkoituksena oli suunnata kolmas prikaatin pataljoona Lunkulansaareen, mutta tappiot siellä sekä samaan aikaan tapahtunut Viteleen menetys muuttivat suunnitelmia. Myös suomalaiset saattoivat nyt irrottaa joukkoja hyökkäykseen mukaan kohti Aunusta.

Anssi Vuorenmaa

Lähteitä: Jatkosodan historia, 1.osa, WSOY 1988, Jarmo Suomala: Kärkenä Äänislinnaan. Kevyt Osasto 8:n historia, Eura Print Oy 2007, Wolf H. Halsti: Kesäsota 1941, Ota-va 1955, Mauno Jokipii toim: Tuntemattoman sotilaan rykmentti - JR 8, WSOY 1991 sekä Lars Rönquist: Lunkulansaaren ja Mantsinsaaren maihinnousun torjuntataistelut heinäkuussa 1941, Sotahistoriallinen Aikakauskirja no 17/1998.

Rakenna kivistä. Rakennat kestävästi.

Rudukselta saat kaiken; kiviainekset, valmisbetonit, kuljetukset ja pumppaukset. Sekä palvelun, joka kestää vertailun.

Rudus

www.rudus.fi

Valmisbetoni • Betonituotteet • Rudus Kivitalo • Kiviaines
• Murskausurakointi • Asfaltointi • Kierrätys

PORT OF HAMINA
East made Easy

Pidä kuulokojeesi puhtaana!

HADEO puhdistusliinat
kuulokojeelle
7,50 € / 30 kpl

Hadeo on edullinen ja tehokas tuotevalikoima kuulokojeen puhdistukseen ja kuivaukseen. Valikoimasta löydät tuotteet kaikille kuulokojetyypeille.

Myynti ja markkinointi
KUULOHANSA
Soidintie 8, 00700 Helsinki
www.kuulohansa.fi, p. 09-345 5300

Vapaussodan päättymisestä 90 vuotta

Vapaussodan päättymisen 90-vuotismuistojuhlaa vietettiin Helsingissä 16. toukokuuta. Vanhankirkon puistossa kunnianosoitusten jälkeen kirkossa pidettiin hartaushetki, jossa puhui kenttäpiispa Hannu Niskanen. Finlandia-talossa pidettyyn muistojuhlaan osallistui runsaat 2 000 henkilöä, merkittävä osa heistä sotiemme veteraaneja seuralaisineen. Muistojuhlan järjestivät Suomen itsenäistymisvaiheen ja vapaussodan perinteitä vaalivat kansalaisjärjestöt.

Muistojuhlassa äänen avasi Kaartin Soitokunta johtajanaan musiikkimajuri **Elias Seppälä**. ”Kanttiin Lotat” avustajineen esittivät sikermän *Jääkärien morsiamesta*. Kaartin Soitokunta ja oopperalaulaja **Esa Ruuttunen** sekä Tapiolan kuoro johtajanaan **Kari Ala-Pöhlänen** vastasivat tilaisuuden muusta musiikillisesta annista.

Tervehdyssanoissaan dosentti **Martti Häikiö** toivotti tilaisuuden järjestäjien puolesta yleisön tervetulleeksi muistojuhlaan. Hän muistutti, että ennen juhlan alkua nähty multimediasitys – johdanto-osa vapaussodan ja itsenäistymisvaiheen perinnejärjestöjen yhteistyössä valmistamasta laajasta multimediaohjelmistosta – tulee kokonaisuudessaan kesäkuussa kaikkiin sotilasmuseoihin ja Internetiin otsikolla ”Vapaussota 1918, kapina, sisällissota, kansalaissota”.

Kolme itsenäisyysotaa

Juhlapuheessaan akateemikko **Päiviö Tommila** valaisi maamme kolmea itsenäisyysotaa seuraamuksineen:

1. Suomen sota, jossa Suomi erotettiin Ruotsista 200 vuotta sitten. Suomi liitettiin Venäjän keisarikuntaan ja Suomesta tuli itsehallinnollinen suurruhtinaskunta.

2. Varsinainen vapaussota keväällä 1918 seurasi Suomen julistautumista suvereeniksi valtioksi, mikä vahvistettiin Tarton rauhassa 1920.

3. Toisen maailmansodan aikaiset sotamme 1939 – 1944: Suomi torjui Neuvostoliiton yritykset alistaa maamme uudelleen yhteyteensä.

Vapaussodan taustarealiteetteja

Suomen itsehallinnollinen asema sai alkunsa 1. joulukuuta 1808 keisarin määrätessä Suomen asiat esiteltäviksi suoraan hänelle. Maan hallintorakennetta hahmotettiin Porvoon valtiopäivillä 1809.

Aleksanteri II:n aikana alkanut uudistuskausi synnytti maahan poliittiset puolueet. Kansa jakaantui porvarillisiin ja työväenpuolueen kannattajiin, jonka jyrkentymisen edelsi talven 1917/18 tapahtumia. Japanin sota oli osaltaan joh-

tanut lakkoliikehdintään, joka suurlakon nimellä levisi myös Suomeen. Sortovuosien laitomat asetukset Suomessa kumottiin. Sananvapaus vietiin äärimmilleen. Sitä käyttivät nopeaan tahtiin perustetut työväenlehdet, joissa porvarillista yhteiskuntaa, uskontoa ja kirkkoa koskeva kirjoittelu kärjistyi aggressiiviseksi, toteaa Tommila realiteettina arvioitaessa kevättä 1918.

Toisena realiteettina Tommila muistuttaa Suomessa koko Venäjän vallan aikana olleen noin 10 000 venäläistä varuskuntasotilasta. Oma sotaväki oli lakkautettu 1901. Heinäkuusta 1914 Suomi oli sotatilassa muun keisarikunnan tavoin. Tammikuussa 1918 maassa oli 19 venäläistä rykmenttiä ja muita joukkoja, yhteensä 76 000 miestä. Kumoksellisen tartunnan saaneet sotilaat käyttäytyivät monin paikoin anarkistisesti ja, ajan kieltä käyttäen, heihin liittyi suomalaisia huligaaneja.

Suomen julistauduttua itsenäiseksi joulukuun 1917 alussa, loogisena seurauksena oli saada venäläiset joukot poistumaan maasta. Maaliskuussa 1918 venäläissotilaita oli edelleen 14 000. Heitä oli liittynyt tammikuussa alkaneeseen kapinaliikkeeseen. Kansankomissarien neuvosto Pietarissa tunnusti Suomen itsenäisyyden, muttei luokkasolidaarisuuden nimessä estänyt sitä aseistamasta venäläisiä punakaarteja.

Lappeenrannan Sotainvalidien puheenjohtaja Jouko Kuroselle selvisi Finlandia-talolla Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdtin kautta, että hänen lennonopettajanaan 1958 – 1959 toiminut edesmennyt Aimo Gerdt oli Tuomaksen veli.

Venäläinen sotaväki jopa julisti sodan Suomen valkokaarteille. Lenin oli hyväksynyt itsenäisyyden siinä uskossa, että valankumous Suomessa helpottaisi maan takaisin yhdistymistä sosiaalisesti uudistuneeseen Venäjään.

Vuoden 1918 tappiot olivat sotaturmaprojektin uusimman päivityksen (toukokuu 2004) mukaan 36 000 kuollutta.

Kuluneena talvena Suomen hallitusta on vaadittu pyytämään anteeksi valkoista terroria. Tämä ei Tommilan mukaan voi kuitenkaan tapahtua yksipuolisesti; samalla tulisi myös punaisen puolen pyytää anteeksi omat väkivallantekon-

sa ja nousemisensa kapinaan laillista hallitusvaltaa vastaan. Parhaana sovinnontekona hän näkee Tampereella äskettäin pidetyn sovintojuhlan kaltaisten tilaisuuksien järjestämisen muuallakin maassa. Näille taustaa antaisi myös sen tosiasian muistaminen, ettei sota totaalaisesti kattanut maata, että aseista kieltäytymistä esiintyi molemmin puolin, ja että eri seuduilla tehtiin paikallisia rauhansopimuksia ja pidettiin sovintopuheita.

Vapaus ja kansanvalta

Eduskunnan puhemies **Sauli Niinistö** toi juhlaan valtiovalan tervehdyksen.

Väepeli evp. Kauko Ijäs, sotaveteraani Erkki Sillanpää ja Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdt enättivät keskustella monista aiheista täpötäydessä aulassa ennen muistojuhlan alkua.

Vapaussodan Perinneliiton liittosihteeri Arja Alkman ja puheenjohtaja (15. asti) Timo Siukosaari olivat tyytyväisiä talkoohenkisten järjestelytöiden sujuvuudesta ja yllätyivät odotukset ylittäneestä osanotosta muistojuhlaan.

- Suomessa vietettiin vastikään yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden, eduskuntaudistuksen satavuotisjuhlaa. Paradoksaalista kyllä, maailman demokraattisin järjestelmä syntyi vuoden 1906 uudistuksella maahan, joka ei ollut edes itsenäinen. Valitettavaa oli, ettei moderneinkaan kansanvalta voinut taata yhteiskuntarauhaa 1910-luvun Euroopan muutoksissa.

- Jakautuminen porvarilliseen ja työväestöön kärjisti asenteita, jotka johtivat yksipuoliseen toimintaan ja lopulta aseidenkin käyttöön. Vapaussota oli vaikein askel itsenäistymisen tiellä.

Lopputuloksena oli useimpien suomalaisten tavoittelema vapaus. Eduskuntalaitos ja siihen nojaava kansanvaltainen yhteiskuntajärjestys säilyivät, Niinistö tiivisti.

Puolustusvoimat itsenäisyyskehityksessä

Puolustusvoimien tervehdyksessään pääesikunnan päällikkö **Ari Puheloinen** totesi 1918 muodostettujen puolustusvoimien olevan osa maamme itsenäisyyskehitystä. Eduskunnan hyväksyessä Suomen tasavaltaisen hallitusmuodon heinäkuussa 1919, saatiin perusta myös maanpuolustukselle. Puolustusvoimien koulutus, monilla ainoana koulutuksena, tutustutti maalaisia ja kaupunkilaisia tehokkaasti toisiinsa. Suomen kansan yhtenäisyys talvisotaan jouduttaessa oli laajalti yhteiskunnallisen kehityksen tulos, ja siinä puolustusvoimillakin oli Puhelaisen mukaan oma osuutensa.

Helsinki vapaussodan keskeinen paikkakunta

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Suvi Rihtniemi** muistutti pääkaupungiksi 1812 tulleen Helsingin olleen vapaussodassa keskeinen paikkakunta. Täältä lähtivät liikkeelle punaisten kapina ja vallankaappausyritys. Täällä myös vapaussota päättyi valtakunnalliseen voitonparaatiin, jonka päätteeksi valtiovalta ja puolustusvoimat liitettiin symbolisesti yhteen Senaatintorilla.

Keskinäisen kaunan kantamisen viimeisetkin rippeet voidaan jo haudata, mutta unohdtaa emme saa. Historiasta on otettava opiksi.

Kuvat ja teksti:
Markku Rämö

Vapaussodan perinnettä pitää vaalia

Äänekäs puheensorina täytti Finlandia-salin aulan ennen alkavaa vapaussodan päättymisen 90-vuotismuistojuhlaa. Tilaisuuden järjestäjistä paikalla ollut Vapaussodan Perinneliiton puheenjohtaja **Timo Siukosaari** kutsui vuosi sitten kokoon itsenäisyyden ja vapaussodan perinnettä vaalivat järjestöt. Juhlat päätettiin järjestää yhteistoimin. Helsingissä järjestettyä juhlaa edelsi tammisunnuntaijuhla Seinäjoella 27-28.1.

Siukosaari valittiin perinneliiton hallitukseen sitä perustettaessa 15 vuotta sitten. Puheenjohtajana hän ennätti olla viimeisimmät kuusi vuotta luopuen tehtävästä muistojuhlaa edeltävänä päivänä. Samalla uuden puheenjohtajan tehtävän otti vastaan kenraalimajuri **Kalervo Sipi**.

Siukosaaren mielestä vapaussodasta pitää rehellisesti kertoa historialliset tosiasiat ja unohtaa poliittinen vastakainasettelu ja syyttely. Totuus hänen mielestään on se, että suurimmat syylliset kevään 1918 tapahtumiin olivat Lenin ja Stalin -nimillä tunnetuiksi tulleet toverit ja heidän johtamansa bolshevikit, jotka saivat aikaan katastrofin myös täällä Suomessa.

Perinneliiton liittosihteeri **Arja Alkman** on ahkeroinut 90-vuotismuistojuhlan parissa vuoden päivät. Liiton ja Vapaussoturien huoltosäätiön töissä hän ollut vuodesta 1980. Alkman toivoo lisää nuoremman polven edustajia mukaan toimintaan ja oppimaan maamme historiaa sekä olemaan kiitollisia itsenäisestä isänmaasta.

Vapaussodan Helsingin seudun perinneyhdistyksen puheenjohtaja **Ilmari Ojala**, samalla Vapaussodan Perinneliiton hallituksen jäsen, tahtoo kiittää yhdistyksen jäseniä, jotka panivat itsensä likoon 90-vuotismuistojuhlan järjestämiseksi.

- Kaikki, joilta erilaisia palveluja pyydettiin, tulivat mukaan. Järjestelyihin osallistui lukuisasti sotaveteraaneja ja muita veteraani-ikäisiä. On suorastaan vaikea uskoa yhteistyön onnistuvan nykyaikana näin sujuvasti.

- Puolustusvoimat, Kaartin jääkärirykmentti ja Maanpuolustuskorkeakoulu olivat rohkeaisesti mukana alusta asti. Maalta muistojuhlaan saapu-

neet perinneliiton jäsenet saivat majoituksen palveluineen Santahaminassa. Erityiset kiitokset Ojala tahtoo viestittää yliluutnantti **Santeri Martikaiselle**, joka vastasi yhteistoiminta-asioista käytännön tasolla. Muistojuhlan yleisön käytettävissä oli 25 Kaartin jääkäriä.

Sotiemme veteraanien tuntoja

- Finlandia-talon edustan vehreydessä talvisotaan Tampereelta vapaaehtoisena osallistunut **Leo Vanamo** katselee vaimonsa **Liisa-Marjan** kanssa Töölönlahdelle iloiten itsenäisestä Suomesta. Vuoden 1918 vapaussotureita hän muistellee kiitollisena siitä, että päästi irti Venäjästä. Jatkosodassa Leo taisteli itsenäisyyden puolesta Karjalan Kannaksella. Myöhemmin hän osallistui rauhanturvaajien tehtäviin sotilastarkkailijana YK-joukoissa Kyproksella, Pakistanin Kashmirissa ja Suezin kanavalla.

Ennen muistojuhlan alkua Finlandia-talon aulan kuhinassa seuraa toisistaan olivat löytäneet Mannerheim-ristin ritari **Tuomas Gerdt**, vääpeli evp. **Kauko Ijäs**, nuoremman polven sotilaslentäjänä toiminut **Jouko Kuronen** ja sotaveteraani **Erkki Sillanpää** sekä nuorimpana JR 7:n perinnetoimikunnan jäsen, 1948 syntynyt **Juha Koivisto**

Itsenäisyyspäivä Korsussa 1941

Tuomas Gerdt pitää vapaussodan päättymisen muistojuhlaa hyvin merkityksellisenä tapahtumana.

- Toki muistojuhlan toivoisi olevan kaikkia tahoja koskeva yhteinen juhla, sovintojuhla. Jatkosodan aikana koin jotain sellaista, kun meitä saman pitäjän sotilaspoikia ja vasemistomielisiä oli samassa korsussa. Välillämme ei tuolloin ollut mitään raja-aitoja. Kaikki me tunsimme puolustavamme itsenäisyyttämme.

- Siellä korsussa jos missä tuli mieleen, että minkälaisia sankareita talvisota olikaan luonut. Miehiä jotka talvisodan käyneinä jatkoivat maamme puolustamista jatkosodassa.

- Puhuttakoon vapaussodasta tai kansalaissodasta, se oli ikävä tapahtuma, mutta itsenäisyys joka tapauksessa säilytettiin. Siniristiliput täällä vahvistavat, että tämä päivä

on kunniakas. Täällä jos missä, jossa isoisän isä, sotainvalidi on säästynyt puolustustaistelussa suurvaltaa vastaan, nuoremmatkin huomaavat itsenäisyyspäivän merkityksen. On muistettava, että sodassa me olimme hyvin suuressa määrin yksin.

Gerdt vietti itsenäisyyspäivän 1941 korsussa. Hän muistaa sieltä Tyrjän rykmentin lehteä kirjoittaneen akateemikko **Matti Kuusen**.

- Lehti tuli aina aamumuonan mukana, itsenäisyyspäivänäkin. Siinä Englanti oli julistanut Suomelle sodan. Samassa lehdessä oli myös Risto Rytin ansiokas puhe.

Historianopetukseen panostettava

Jatkosotaan vapaaehtoisena osallistunut **Kauko Ijäs** painottaa historianopetuksen lisäämistä ja täsmentämistä koululaisille. Hän kertoo kyselleensä kaupungilla juhlapaikalle tullessaan monilta nuorilta, tietävätkö he mikä muistopäivä tämä on ja mitä se on Suomelle merkinnyt. Kukaan ei tiennyt.

Jouko Kuronen, Lappeenrannan Sotainvalidien puheenjohtaja kertoo varovasti kysyneensä Tuomas Gerdtiltä, josko hän on sukua edesmenneelle Aimo Gerdtille. Aimo, sodat lentänyt mies, oli toiminut Jou-

kon lennonopettajana 1958-59.

- Sain kuulla hänen olevan Aimon veli. Täällä nämä sukulaisuuksien ja tuttavuuksien tiedot täydentyvät.

Erkki Sillanpää Keski-Helsingin Sotaveteraaneista on ahkera osallistuja erilaisissa veteraanitilaisuuksissa. Hän vaikuttaa lisäksi kotipaikkakuntalaistensa viipurilaisissa ja isänmaallisissa yhdistyksissä. Hänkin korostaa tarvetta panostaa kunnolla maamme historian opetukseen koulussa.

- Kaksi sukupolvea koulu on tullut jättäneeksi oppilaitaan ilman totuudenmukaista opetusta maamme historiasta. Tämä heijastuu edelleen näiden polvien hataraan historian tuntemukseen. Historiamme valaisemiseksi itsenäisyyden eteen on syytä tehdä joka päivä töitä, hän muistuttaa.

Kaveriporukasta joku esittelee ”laatumiesten” nuorimman, Juha Koiviston. Manun ollessa presidenttinä, oli Juhankin tavatessa tapana sanoa että ”ei päivää ilman Koivistoa”.

- Olemme saman kokoisia, kengät menevät jalkaan ja sukat ovat ehjiä, Juha Koivisto täydentää hyväntuulista seuruetta.

Teksti ja kuvat:
Markku Rämö

Kaikki proteesityöt

nopeasti ja kivuttomasti - myös kukkarollesi!

Olemme neuvotelleet puolestasi osamaksusopimuksen joten voit halutessasi maksaa laskumme myös itsellesi sopivissa kuukausierissä. Tervetuloa maksuttomaan tarkastukseen.

Tarkastus ja suunnittelu

Keskustan Erikoishammasteknikot

Hämeentie 10 A 1, Helsinki, Puh. (09) 56 58 560
Keskuskatu 9, Riihimäki, Vaahteratie 13, Oitti
Puhelinvarauksella (019) 76 55 66

Från stämningsfullt Åbo – i riktning mot Kuopio

Krigsveteranförbundets förbunds dagar i Åbo var hela tiden både festlighet och arbete. Vår Kvinnoorganisationen inledde genom att fira sin 40-åriga tillvaro med mottagning och fest, vårt Förbund för sin del med ett framtidsforum, där 22 företrädare för distriktssammanslutningarna berättade om planeringarna för aftonåren inom sina distrikt och lokalföreningar.

Framtidsforumets rikhaltighet var en angenäm upplevelse, som vittnade om att man på fältet har satt sig allvarigt in i saker och ting. Det nu föreliggande stoffet skapar en stabil grundval och utgångspunkt för förbundsledningen, som nu ska ta itu med arbetet på den i Åbo preciserade framtidsplanens förutsättning om förslag till modellstadgar, "som är av behovet påkallade för distrikten och föreningarna vid övergången till stöd- och traditionsföreningar då merparten av medlemmarna är stödmedlemmar".

De av det egentliga förbunds mötet godkända förändringarna i förbundets stadgar innebär att det av representanter för varje distrikt och för Kvinnoorganisationen bestående fullmäktiges betydelse ökas. Fullmäktiges uppgift är att under tiden mellan förbunds mötena fatta beslut om förbundets vittsyftande och principiella åtgärder, även om ärenden som föres till förbunds mötet i och för slutgiltigt beslut. En betoning av samma slag betydde också den stadgeändring enligt vilken förbundets ordförandeskap överfördes till fullmäktiges ordförande.

En av det i höst sammanträdande nya fullmäktiges första uppgifter är att välja den nya styrelsen som inleder sin verk-

samhet vid nästa årsskifte. Styrelsen bygger inte mera på en regionalt anknuten representation. Enligt de nya stadgarna består den av en av förbunds mötet vald ordförande och 4-10 av fullmäktige utsedda medlemmar. Något särskilt arbetsutskott finns inte längre i den nedbantade styrelsen.

Till sin grundkaraktär fungerar styrelsen som beredare av de ärenden som ska beslutas av fullmäktige och verkställare av dessa. I dess arbete deltar utom veteraner även sakkunniga stödmedlemmar av yngre generationer. På denna linje rörde sig redan förbunds mötet i Åbo genom att till styrelseordförande för nästa tvåårsperiod utse en företrädare för stödmedlemskåren, Finn-Göran Wennström.

Vädret gynnade vår sammankomst i Åbo, som redan hade hunnit iföra sig sommarskrud. Mötesdagens kvällsprogram i Mässcentret och Mikaelikyrkan samt själva festdagen med sin gudtjänst och sin dagsfest hör till de oförglömliga.

Jag vill rikta ett varmt tack till dem som burit arrangörsbördan, ordförande Eeri Hyrkkö och verksamhetsledare Osmo Suominen samt Egentliga Finlands Krigsveterandistrikt. Från Åbo kunde vi nöjda och glada i hågen bege oss på nästa tvåårsvandring, denna gång i riktning mot Kuopio, dit ordföranden för Norra Savolax Krigsveterandistrikt Olavi Karttunen hälsade oss välkomna i juni 2010.

Aarno Strömmer

Stödmedlemmarna – garanti för kontinuiteten

Krigsveteranföreningarna har över 25 000 stödmedlemmar. Tack vare aktivitet från Förbundet, distrikten och föreningarna har antalet understödande medlemmar på sex år fördubblats. Om stödmedlemmar inte alls hade intagits, kan man anta att verksamheten i tiotal föreningar skulle ha nödtvunget upphört eller väsentligen försvagats. Förbundets medlemsföreningar är till numerären små. Blott 112 föreningar har mer än 100 ordinarie medlemmar. I de stora föreningarna med över 1 000 medlemmar kan den organisatoriska verksamheten alltjämt skötas av ordinarie medlemmar, varför i dessa insatser av stödmedlemmar ännu inte har behövts i betydande utsträckning.

Förbundets hedersordförande Aarno Lampi har indelat stödmedlemmarna i fyra grupper:

1. Medlemmar som via medlemsavgifter och i övrigt önskar understöda vår verksamhet, men inte på annat sätt deltar i organisationslivet.
2. Medlemmar som genom sin auktoritet och sakkunskap bistår oss på många sätt, utan att dock just annars hinna vara med i verksamheten.
3. Medlemmar som fyllda av "tal-koanda" och önskad närhet till veteranarbetet vill vara aktivt med och åtar sig allehanda till organisationslivets vardag anknutna uppdrag.

4. Medlemmar som är berädda, viliga och kapabla att emotta ansvariga ledaruppdrag och delta i planeringen av samfundets framtid och dess olika skeden och förverkligande samt i uppdragsfördelningen i traditionsframtid, då inga veteraner längre finns.

Bäst är situationen, då stödmedlemmar återfinnes i alla dessa kategorier.

Bevarandet av och omvårdnaden om vår krigsveterantradition är en viktig uppgift. Därför bör våra stödmedlemmar arbeta och fungera i samförstånd med veteranerna. Veteranerna anger riktlinjerna för traditionsverksamheten, och på stödmedlemmarna ankommer att förverkliga och fullfölja dem.

I traditionsframtid sköter stödmedlemmarna det regionala traditionsarbetet i samverkan med övriga lokala organ och funktionärer och med Traditionsförbundet Eklövet.

Att i enlighet med det av förbunds mötet helt nyligen godkända förslaget att under loppet av de två närmaste åren förkovra antalet stödande medlemmar till över 30 000 är en krävande men realistisk målsättning. Siktet är inställt på att fylla de krav det stundande traditionsarbetet ställer.

Markku Seppä

MEDMÄNSKLIGHET

Till en av sommarsöndagarna anknyts en text ur profeten Hoseas bok. Där framträder det mänskliga draget hos en religiös människa. Eller vad sägs om följande citat: "När Israel var ung, fick jag honom kär, och från Egypten kallade jag min son" (11:1). Fortsättningen handlar om vankelmod och otacksamhet hos sonen, som Israels folk här benämns. Det mänskliga draget förstärks av fortsättningen i texten: "Ändå var det jag som lärde Efraim gå och jag som tog dem i mina armar... Med trofasthetens band drog jag dem, med kärlekens rep. Jag var som den som lyfter upp ett barn till kinden. Jag böjde mig ner och gav dem att äta."

Då och då, ja, nästan dagligen sätts vårt s.k. kristna samhälle på prov när det gäller medmännisklighet. Det är oftast fråga om samhällets olycksbarn och hur de behandlas av myndigheterna. Och myndigheterna följer lag och förordning, kan inte som det ofta he-

ter, besvara frågor som gäller ett enskilt fall. Kända i medierna är de flyktingar som tagit sin tillflykt till kyrkor i tron att de därmed är skyddade. Och visst har kyrkliga myndigheter i många fall motsvarat förväntningarna, särskilt gäller det en av församlingarna i Åbo. Men även på annat håll har liknande omsorger noterats. Vem minns förresten inte biskop Eero Huovinen under Tsunamikatastrofen där han böjde sig över olycksoffer och grät. Jag kom då att yttra något i stil med att det inger hopp om kristenheten då det finns biskopar som gråter.

Tankarna går bakåt i tiden till Danmarks store nydanare inom kyrka och folkbildning, N.F.S Grundtvig. Som ett örhänge blänker hans välkända ord: "Menneske først og kristen saa" eller på svenska "Först människa och sedan Kristen". En händelse kommer för mig från åren då jag ägnade tid och krafter åt kristligt stu-

dentarbete. Ett femdagars möte hölls i Uleåborg i slutet av 40-talet. Finska Missionssällskapets dåvarande direktor, Tuure Vapaavuori var en av talarna i domkyrkan, som var nästan fullsatt av studenter. Hans tal väckte både intresse och litet munterhet, så att man kunde höra åhörarnas skratt då och då. När sedan biskopen själv kom upp i predikstolen, inledde han med hänvisning till vad som för en stund sedan hade timat: "Men bästa studenter, inte har ni väl kommit till kyrkan för att sitta här och skratta!" Så här långt senare minns jag ännu händelsen tydligt, och tvekar inte att ta parti för talaren som anslog den mänskliga tonen i sin predikan. Från studietiden minns jag också att man hänvisade till den romerska retorikens tre element: docere (undervisa), flectere (böja, övertyga), delectare (förförja). Det var detta tredje element i det föregående talet, som biskopen varken förstod eller gillade.

Varför gör jag denna markering med att framhålla det mänskliga draget? Betoningen har sin upprinnelse i kristendomens kärna: Att Gud blev människa i Jesus Kristus. I denna frälsande gärning har den kristna medmänniskligheten sin upprinnelse. Om Gud blev mänsklig, varför skulle inte en som tror på Gud kunna vara mänsklig och rentav borde vara det? Biskop Ole Rosenqvist formulerade i tiden en enkel och nästan vardaglig bestämning på kristlig kärlek. Den är "en saklig omsorg om medmänskan". Sedan framstår också den barmhärtige samariern. Sedan dess har medmännisklighet utövats i ett par tusen år inspirerad av Frälsaren Jesus Kristus som offrade sitt liv för att hjälpa och rädda mänskligheten.

Holger Andersson

PM för närstående till veteraner

På somrarna anslår krigsveteranen ofta sin tid till umgänge med familjemedlemmar, släktingar och andra närstående. I följande artikel har samlats veteranerna angående ärenden, varom förfrågningar ofta riktas till förbundet, distrikten eller medlemsföreningarna just från anhöriga eller andra närstående. Och inte heller från allmän synpunkt torde en viss repetition vara till förfång.

”Förstahjäl” i allt som gäller veteranen, hans/hennes maka/make onch änka/änkling står att få hos krigsveterandistriktet, föreningen eller den egna regionens socialkonsult. Distriktens och socialkonsulternas kontaktuppgifter finns på adressen www.sotaveteraaniliitto.fi där även Veterannyheterna (Veteranietuudet) 2008 kan läsas.

Ekonomiskt stöd åt veteraner, makor och änkor

Om självriskan för medicin- och vårdkostnaderna är orimligt stor eller glasögonen måste förstöras eller taket läcker, är det möjligt att ansöka och erhålla stöd via den egna organisationen. Stundom spørjer anhöriga vartill vi använder till buds stående medel. Vi använder dem till olika personliga understöd och övrigt samfällid verksamhet. Men det gäller att på något sätt ha kontakt med oss för att vi ska få vetskap om dem som behöver hjälp och stöd. Till vårt förbund hör drygt 40 000 teckenförsedda medlemmar, vilkas inviduella personliga bakgrund vi inte kan känna till. Veterangenerationen är van att reda sig på egen hand, varför någon hjälpansökan från många av dess medlemmar kanske inte alls kommer. Därför är det bra, om anhöriga och andra närstående som märker behovet av hjälp och stöd skriker till ansökan därom.

Beviljandet av understöd

Ekonomiskt stöd kan beviljas veteran, hans maka eller änka.

Inkomstgränsen är 1 050 euro i månaden brutto.

Den ansökande bör vara medlem i förbundets medlemsförening.

Ansökningsblanketter får man från den egna medlemsföreningen eller via nätadressen www.sotaveteraaniliitto.fi

Som bilagor till ansökan be-

hövs skatteintyg eller FPA:s intyg om extra fronttillägg samt kvittenser på förorsakade kostnader eller kopior av dessa.

Storleken av ett personligt understöd uppgår till 200-700 euro, beroende på kostnaderna.

Understödet är engångsar-tat, och betalningsförbindelser beviljas ej.

Stöd från olika stiftelser och insamlade medel ger möjlighet att bevilja dessa bidrag.

Krigsinvalids vilkas krigsinvaliditet är 10 % eller större beviljas inte understöd via vårt förbund.

Renovering för underlättande av kvarvaro hemma

De av centralförbundet för äldreomsorg (Vanhustyön Keskusliitto) tillsatta renoveringskonsulterna står till förfogande i alla ärenden som rör renoveringar och förändringar i hemmet. De bistår vid behov i kartläggning och planering av renoveringar och ändringar samt vid ansökningar om understöd för dessa ändamål. Detta gör de avgiftsfritt. Ofta nödvändiga ändringar/renoveringar av detta slag är t.ex. tvätt- och bad- eller dushrummens försättning i användbart skick samt förnyandet av trappor och skyddsräcken. Kontaktuppgifter: www.vanhustyonkeskusliitto.fi eller chefen för renoveringsarbetena Jukka Laakso, (09) 3508 6036.

Hemservice

Efterfrågan på hemservice växer hela tiden, i synnerhet på hjälp med städning och uträttande av ärenden. Det finns kommuner där hemservicen är välordnad, och många föreningar deltar i olika projekt genom vilka det är möjligt att få hemservice, men praxis därvidlag är mycket varierande.

När det gäller primärservice och tillgången till sådan är det alltid bäst att först höra sig för hos hemkommunen. Privata serviceproducenter finns det gott om, och kännedom om dem får man bland annat per adress www.elias.fi eller www.kotitalouspalvelut.fi Alla de företagare som annonserar på dessa adresser är med i förhandsdebiteringsregistret.

Ansökan om rehabilitering

Ansökan om rehabilitering gör man via hvc i hemkommunen.

För den teckenförsedda veteranen är rehabiliteringen avgiftsfri, och veteranbörandes maka/make kan tillsammans med veteranen delta i anstaltsrehabilitering. De ibrukvarande rehabiliteringsformerna är anstaltsrehabilitering, dagsrehabilitering, öppenrehabilitering och hemmarehabilitering. Änka eller änkling efter veteran har inte lagstadgad rättighet till rehabilitering.

Kostnaderna för tandvård

FPA ersätter tandvårdskostnaderna för frontveteraner som har frontsoldattecken, fronttjänsttecken, fronttecken eller veterantecken. Ersättning erhåller också minröjare som innehar av Krigsarkivet beviljat intyg. Vid tandvårdens begynnelse är det bra att införskaffa tandläkarens kostnadsberäkning och beloppet för FPA:s ersättning för de motsedda omkostnaderna. På så sätt kan man undvika stundom kanske överraskande stora självriskskandelar. För så kallade implantation installationer erhålles ingen ersättning.

Övriga hälsovårdersättningar

Veteranerna har inga lagstadgade förmåner beträffande sjukhus- eller övriga sjukvårdsvygifter.

I de flesta av våra kommuner har veteranerna befriats från hvc- avgifter.

Socialvårdslagen

Om osäkerhet råder beträffande åldringars förmåga att reda sig i vardagslivet, kan de anhöriga även ty sig till socialvårdslagen.

I andra utom brådska fall är kommunen förpliktad att ge 80 år fylld person tillfälle till bedömning av hans/hennes behov av social service senast den sjunde vardagen efter det vedebörande själv eller hans/hennes lagliga företrädare, anhöriga eller annan person eller myndighet tagit kontakt med den för sociala tjänster ansvariga kommunala myndigheten i och för utverkande av nämnda service. I praktiken gäller det att sätta sig i förbindelse med social- eller hälsovårdspersonalen i hemkommunen.

(Förutsätter inte innehav av tecken).

Lagen trädde i kraft 1.3.2006.

Vid dödsfall

Om en avliden veteran har tillhört en evangelisk-luthersk församling, beviljar hemförsamlingen gratis gravplats. Om veteranen har velat bli gravlagd annorstädes, t.ex. på kyrkogården i sin födelsekommun, uppbär därvarande församling i allmänhet normala gravavgifter.

Hur granska teckeninnehav?

Kolla först om militärpasset hittas och däri finns stämpel som anger beviljandet av tecken, eller beträffande kvinnor förefintligt intyg om beviljat fronttjänstgöringstecken.

Om personen har/har haft ett förnyat, bildförsatt FPA-kort och på dess framsida finns versalen R, är detta belägg för innehav av veterantecken. Med det bildförsedda FPA-kortet kan man på banker, på posten och apoteken bevisa sin identitet, och det ger veteranen 10 procents läkemedelsrabatt.

Begravningsbidrag för veteraner, deras makor/makar eller änkor/änklingar finns inte. Om änkan/änklingen efter veteranens död råkar i ekonomiska svårigheter t.ex. på grund av den avlidnas sjukhus- eller vårdkostnader, går det att ansöka om ekonomiskt stöd beträffande dem.

(Se beviljandet av understöd).

Föreningarnas hedersbevisning

I enlighet med de anhörigas önskemål hedrar de flesta föreningarna minnet av en avliden veteranbroder eller -syster genom att vid jordfästningen lägga ner en granriskrans. I sådana fall har de anhöriga förhoppningsvis kontakt med föreningen.

Vad med hederstecknen?

Vi önskar och hoppas, att veteranernas hedertecken ska gå i arv i familjen och släkten, som

minne av och tack för deras värdefulla gärning. Men om möjligheter härför saknas och man önskar överlåta hederstecknen till förvaring annorstädes, kan förfrågningar göras hos veteranföreningarna.

Många hembygds museer och traditionssammanslutningar tar emot samlade utmärkelsetecken.

Finlands Artillerimuseum tar mycket gärna emot utmärkelsetecken som burits av våra krigsveteraner. De placeras i vitriner i museets Pro-Patria-Fosterlandets ära-sal. Man hoppas att de anhöriga vid sådana överlåtelser även ville medskänka överlåtelseurkunderna, militärpasset samt ett foto av veteranen.

Museets kontaktuppgifter: museichefen Teuvo Mahrberg gsm 050-402 9270, elpost: toimisto@tykistomuseo.fi “vanlig” post: Finlands Artillerimuseum, Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna.

Under inga omständigheter är lopptorget eller avstjäpningsplatsen rätt plats för utmärkelsetecken.

Hur få gravstenssymbol

Symbolmärken för gravstenar kan beställas från förbundets försäljningsbyrå, krigsveterandistriktet eller föreningarna. För anbringandet av symbolmärket svarar gravstenens tillverkare. Man kan också sköta den saken själv eller rådfråga föreningen.

Huru med dödsannonsen?

I enlighet med de anhörigas eller den döde veteranens eget önskemål kan man – såsom ofta brukas – i dödsannonsen införa tecknet för den organisation som veteranen tillhört eller eklövstecknet, vartill alla som har/har haft eklövet är berättigade.

Anni Grundström

DirektMedia

Helsinki

Krigsveteranerna samlade i Åbo

Finlands Krigsveteranförbunds XXIII förbunds- och Kongresscentret den 28-29 maj med tillsammans ca 2000 personer.

Förbundsdagarna började med Damorganisationens 40-års festligheter: först raden av gratulanter, som inleddes av förbundets och distriktenas delegation under förbundsordförandens ledning. Härefter Damorganisationens fest med riksdagsrådet Mikko Pesälä som festtalare.

Samtidigt pågick i stora festsalen sk Framtidsforum, där alla distrikt framförde sin uppfattning om sina kommande verksamhetslinjer med sikte på år 2012 resp. 2020. Detta evenemang hade samlat ca 500 personer. På dagens möte låg tyngdpunkten på ändringen av förbundets stadgar, vilket i sig innebär att styrelsens sammansättning blir mindre än hittills, arbetsutskottet avskaffas och fullmäktiges ansvarsområde utvidgas. Styrelsens ordförande har nu varit förbundsordförande, men detta uppdrag överförs på fullmäktiges ordförande. Förbundsledningen kommer att uppgöra modellförslag för medlemsföreningarna med beaktande av att dessa småningom övergår i traditionsföreningar sedan då nuvarande verksamhet inte längre är meningsfull med hänsyn till det ringa antalet ordinarie medlemmar.

Förbundsmötet sköttes skickligt. Det gick som "efter noter".Före de stadgeenliga ärendena avhandlades, kallade mötet tidigare förbundsordföranden Aarno Lampi, Esbo, till hedersordförande samt Antti Malmberg, Raisio, och Holger Strandberg, Vasa, till hedersmedlemmar. Förutom åt dessa överräcktes åt följande, som förtjänstfullt verkat inom veteranarbetet, förbundets miniatyrfana med frihetskorset och frihetskorsets band:Olavi Eronen, Annikki Iloranta, Kalevi Raatikainen, Juhani Soila, Heikki Talvela och Matti Viitanen.

Till förbundsordförande och förbundsfullmäktiges ordförande valdes tidigare styrelsens ordförande Aarno Strömmer. och till styrelsens ordförande Finn-Göran Wennström - nu för första gången en icke-veteran till styrelsens ledare.

Underhållningsprogram

hade också ordnats för deltagarna under rubriken "Brev där någonstans ifrån" med korsorkester och artister. Många frontminnen passerade revy och de kända frontsångerna åstadkom leenden på läpparna. Kyrkokonsert fanns även på programmet. Den var välbesökt och uppskattad.

Andra förbundsdagen började med gudstjänst i samma stora sal, där övriga möten hölls.

Väl arrangerat altare på scenen med bild av koret i Åbo Domkyrka bakom altaret! Liturgen och predikanten var båda krigsveteraner.Även ortodoxa kyrkans präst deltog i altartjänsten.

Höjdpunkten blev förbunds- festen. Marinens Musikkår deltog. Förbundsordföranden Aarno Strömmer hälsningstade och Landshövding Rauno Saari, känd som veteranernas

aktiva talesman, höll festtalet. Hans tal blev ett förnyat budskap till statsmaktens beslutfattare om behovet av stödåtgärder åt de åldrande veteranerna, så att de skall kunna reda sig själva hemma. Landshövdingen vill, att alla olika grupper veteraner skall få samma förmåner, vilket betyder att ändringar måste göras i gällande statuter. Landshövdingen sade sig vilja tro på den nuva-

rande regeringens program om utvecklad service för alla veteraner.

Efter festen åkte alla hem till sig, glada över de utmärkta arrangemangen och trosvisa att de beslutade nya administrativa åtgärderna skall vara ägnade till goda arbetsresultat under kommande dagar.

Foton Matti Värri
Text Holger Strandberg

Suomen Sotaveteraaniliiton adressit Onnitteluun ja osanottoon

Adressi nro 1, myös ruotsinkielisenä

Adressi nro 2

Adressi nro 3

Adressi nro 4

Adressi nro 5

Adressi nro 6

Samettinen korukansi
adresseille

1957-2007

50 vuotta

Tilaukset Sotaveteraaniliitosta
puh. (09) 6126 2014

faksi (09) 6126 2020

helenahornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa:
www.sotaveteraaniliitto.fi

TYÖMME TUKEMISEKSI

Kansallista veteraanipäivää vietettiin Tallinnassa

Suomen-pojat viettivät kansallista veteraanipäivää kahtena päivänä Tallinnassa. Heille oli perjantaina 26.4. järjestetty kutsuvierasnäytös Tali - Ihantala 1944 -elokuvaan. Juhlapäivänä 27.4. heidät oli kutsuttu viettämään varsinaista pääjuhlaa Viron tiedeakatemian juhlasaliin ja sen jälkeen Suomen Viron suurlähettiläs **Jaakko Kalelan** isännöimään tilaisuuteen.

Suomen puolustusvoimia edustanut lippueamiraali **Antero Karumaa** esitti juhliville

veteraaneille puolustusvoimien komentajan amiraali **Juhani Kaskealan** tervehdyksen.

Juhlapuheen piti kenraaliluutnantti **Ermei Kanninen**, jonka puheen alku jo sävähdytti kuulijoita hänen tervehtiesään erityisesti veteraaniveljiään. Kenraali itsekin on sodankäynyt mies, joka on aikanaan ollut nuorena vänrikkinä ja luutnanttina puolustamassa isänmaamme vapautta yhdessä virolaisvapaaehtoisten kanssa yhteisen ylipäällikön marsalkka Mannerheimin alaisuudessa.

Juhlan musiikista vastasi Kaaderikuoro director cantus **Matti Orlamon** johdolla.

Tilaisuuden päätyttyä jaettiin pienenä kiitollisuuden osoituksena paikalla olleille veteraaniveljille Mannerheimitali, joka muistuttaa yhteisistä taistelujen vuosista. Mitälien jaon suorittivat kenraali Kanninen yhdessä amiraali Karumaan, puolustusasiamies, everstiluutnantti **Erkki Pekonen** edeltäjänsä komentaja **Risto Haimilan** kanssa.

Suomalaisia vieraita Tallinnassa kansallisena veteraanipäivänä. Vas. komentajakapteeni Peter Söderlund, lippueamiraali Antero Karumaa, kenraaliluutnantti Ermei Kanninen, everstiluutnantti Erkki Pekonen, komentaja Risto Haimila ja sotilasasiamiehen avustaja Ari Harjula.

Ermei Kannisen puheen keskeinen sisältö

”Te Suomen-pojat olette antaneet merkittävän panoksen niin Viron kuin Suomen taistelussa vapautemme puolesta. Tuon kamppailun vaatimat uhrit ovat olleet järkyttävän suuria. Kohtaloissamme on paljon yhteistä, mutta myös geopoliittisista ja sotilaspoliittisista syistä erilaisuutta. Suomi pystyi paremman maantieteellisen asemansa ja myös suurempien resurssien ansiosta selviytymään toisen maailmansodan vaikeuksien tilanteissa ilman, että olisimme joutuneet jonkun ulkopuolisen valtion miehittämäksi. Näin edullinen tilanne ei koitunut minkään muun Manner-Euroopan sotaan osallistuneen valtion osalle. Jouduimme järkyttäneinä seuraamaan teidän virolaisten kohtaloita useampi-vaiheisten miehityksien aikana.

90 itsenäisyysvuoden aikana on ollut paljon yhteistä, erityisesti 1918–39. Ensimmäisen maailmansodan loppuvaihe ja päätös loivat sekä Suomelle että Virolle mahdollisuuden saavuttaa itsenäisyys, joskin taistellen. Toinen maailmansota johti siihen, että maamme joutuivat edelleen taisteluiden kohteeksi, jolloin ei riittänyt enää yksi vihollinen, vaan meillä kummallakin oli vihollisena sekä Neuvostoliitto että ajoittain Saksa. Näiden kahden suurvallan liittoutuminen 23.8.1939 sopimuksella laukaisi toisen maailmansodan ja niin Baltian kuin Suomenkin kohtalon.

Me vietämme Suomessa tänään veteraanipäivää, joksi on nimetty se päivä, jolloin

viimeiset saksalaiset joukot 1945 siirtyivät Lapissa Suomesta Norjaan. Pitkä aseveljeys - ei liittolaisina - oli päättynyt syyskuussa 1944. Aseiden kääntäminen kanssasotijaa vastaan, jonka onnistuminen lähes täydellisessä yksimielisyydessä oli eräs sodan ihmeistä. Se oli erinomainen esimerkki valtion johdon ja kansan sekä erityisesti puolustusvoimien välisen luottamuksen merkityksestä.

Viimeisten sotiemme tapahdumisiin liittyy useita käänteitä ja strategisia ratkaisuja, joita ei olisi pystytty viemään läpi ilman tuota luottamusta, joka ilmeni aivan erityisesti Suomen Marsalkka C.G. Mannerheimin roolissa ylipäällikkönä ja myös toisen kerran valtion päämiehenä.

Mainitsen tässä muutaman esimerkin, jotka kuvaavat tätä luottamusta ja myös yksimielisyyttä:

– 1939 alkanut NL:n hyökkäys, josta alkoi Talvisota, johti Suomen kannalta kunnia-kaaseen lopputulokseen, vaikka menetykset olivat raskaita ja katkeria. Puolustustaistelumme perustui yksimielisyyteen ja luottamukseen, vaikka kansan kahtia jakanut Vapausso-ta-sisällissota oli taisteltu vain runsaat 20 vuotta aikaisemmin. Hitlerin - Stalinin sopimus auttoi kansaa yhtenäisyyteen. Totesimme, että kansan on luotettava vain itseensä.

– Katkera Moskovan rauha 1940 ei musertanut kansaa, vaan menetykset oli korvattava ja vaikeudet voitettava yhteisvoimin.

– 1941 olimme olosuhteiden salliessa valmiit yhtenä miehenä ja naisena ottamaan mene-

tetyn Karjalan takaisin. Luotimme jälleen valtion johdon päätöksiin.

– 1944 luottamus ylipäällikköön, joka oli valittu myös tasavallan presidentiksi, kannusti keskittämään kaikki voimavarat Puna-armeijan rajun hyökkäyksien torjuntaan, mikä johti myönteiseen lopputulokseen, jota me kutsumme torjuntavotoksi.

– Syyskuussa -44 aselepoa ja välirauhaa solmittaessa kävi myös selville, että NL:n ja Suomen valtion päämiesten kesken vallitsi luottamus. Se perustui Stalinin kohdalla siihen, että hän katsoi vain Mannerheimin kykenevän Suomessa täyttämään rauhan ehdot. Stalin halusi saada tilanteen vakiinnutetuksi Suomen suunnalla ja vetää joukkonsa sodan loppuvaiheen painopistealueille. Mannerheimille luottamus oli pakon sanelemaa, mutta lopuksi tuokin luottamus kannatti, vaikka tilanne varsinkin nyt jälkeinpäin vaikuttaa lähes epätoivoiselta. Voin vain ihmetellä optimismia.

Mitkä olivat sitten ne tekijät, jotka aikaansaivat ehdottoman ja puoluerajojen ylikin ulottuvan luottamuksen Suomen kansan ja Mannerheimin välillä?

Taustaksi on aihetta palauttaa mieliin Mannerheimin elämänsä kaksivaiheisuus. Aluksi 50-vuotisjakso opiskelua ja monipuolista palvelua Venäjän armeijassa mukaan luettuna pitkä Kiinaan suuntautunut tiedustelumatka ja kaksi sotaa - Venäjän - Japanin -sota ja ensimmäinen maailmansota Romanian rintamalla. Hänestä kasvoi itseensä luottava sotilas,

rohkea rintamaupseeri, mutta myös kansainvälisiä suhteita omaava, kaukokatseinen maailmanmies.

Toinen elämänjakso oli 33 vuoden palvelus jopa neljän sodan ylipäällikkönä ja kahteen otteeseen valtion päämiehenä. Väliin mahtui siviilivuosiakin, jotka hän käytti hyväkseen lisäkokemuksien hankintaan ja henkilökohtaisten kontaktien luomiseen. Tilanne oli ainutlaatuinen. 28 vuoden aikana sama mies ylipäällikkönä neljässä sodassa. En tunne muuta vastaavaa tilannetta. Mannerheim pelasti tuona aikana Suomen uhkaavilta katastrofeilta poliitikkojen vaihtuessa. Tässä näemme, kuinka kansa luotti häneen ja ennen kaikkea Suomen talonpoikaisarmeija luotti johtajaansa ja oli valmis mitä suurimpiin uhrauksiin vapauden ja demokraattisen yhteiskuntajärjestyksen puolesta.

Palataan asettamaani kysymykseen, mikä teki tästä ruotsinkielisestä aatelismiehestä kansan luottaman johtajan. Tietenkin Mannerheimin luontaiset johtajanominaisuudet niiden koko laajuudessa olivat ratkaisevia. Suomen kansalle täysin vieraana Tsaarin upseerina hänet hyväksyttiin nopeasti valkoisen armeijan ylipäälliköksi. Hän loi jo ensi tapaamisella uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen ja mahdollisuuksiimme niin poliittisten päättäjien kuin talonpoikaisarmeijan keskuudessa. Erityisen tärkeä tapahtuma oli tapaaminen Saksasta kotiutuneiden jääkärien kanssa, sillä he muodostivat sodissamme ylimmän päällystön rungon. Luottamus entisten vihollisten kesken syn-

tyi nopeasti ja ennakkoluulot voitettiin.

Johtamisominaisuudet, kuten kaukonäköisyys, päätöksentekokyky ja alaisten käsitteilytaito eivät kuitenkaan yksin riitä, vaan suurelta johtajalta odotetaan myös hyvää onnea. Sitäkin riitti Mannerheimilla, hän oli oikeaan aikaan oikeassa paikassa, hän oli vaikeissakin tilanteissa auktoriteetti, jolla ei ollut kilpailijoita. Hänen ei tarvinnut sovitella eikä pelata tai juonitella saadakseen aikaan mieleisensä ratkaisun, vaan hän saattoi sanella ehtonsa. Kohtalo nosti hänet Suomessa jaustalle ja siellä hän pysyi. Hänen hautajaisistaan 1951 muodostui kansallinen surujuhla, mutta myös kansallinen mielenilmaisu, johon osallistuvat sodan kokeneet kansalaiset - veteraanit. 2000-luvun sukupolvi puolestaan äänesti hänet kautta aikojen suurimmaksi suomalaiseksi...”

Puheensa lopuksi kenraali kertoi Suomen marsalkasta tehtävästä ensimmäisestä elokuvasta, joka käsittelee tämän suuren sotilaan ja valtiomiehen elämää ja elämäntyötä. Samassa yhteydessä hän kertoi, että professori Erik Bruun on muotoillut marsalkka Mannerheimin syntymän 140-vuotisjuhlavuoden (2007) kunniaksi muistomitalin, joka on aitoa hopeaa. Tämä mitali ei ole kunniamerkki, vaan Suomessa lyöty ensimmäinen yleinen kansalaismitali. Se on sekä alaisten kunnianosoitus että kansalaisten tuki tekeillä olevalle suurellokuvalle.

Suomen-poikien perinneyhdistys vuosikokouksessa

Suomen-poikien perinneyhdistyksen edustajat laskivat Viron 90. itsenäisyyspäivänä 24. helmikuuta vanhan kirkon puistossa kukkalaitteen Viron vapaussodassa taistelleiden suomalaisten vapaaehtoisten hautamuistomerkillä ja kävivät perinteisellä kunniakäynnillä Malmin hautausmaalla.

Perinneyhdistyksen puheenjohtaja **Seppo Lahtela** piti muistopuheen, jossa hän tarkasteli Suomen ja Viron tapatumia 90 vuotta sitten.

- Viron 90-vuotispäivä pyssyttää lähes jokaisen suomalaisen miettimään, mitä 90 vuotta sitten Virossa ja Suomessa oikein tapahtui. Kuu-kausi sitten Suomessa muistettiin Vapaussodan alkamisen 90-vuotispäivää ja vietettiin tammisunnuntain muistopäivää. Tänään me jokainen kunniotamme puhein, ajatuksin ja myötätunnoin Viron 90-vuotispäivää.

Huomenna 25.2. tulee kuluneeksi 90 vuotta siitä, kun suomalaiset jääkärit palasivat kotimaahan Jääkäripataljoona

27 riveissä. Ensi vuonna tulee kuluneeksi 90 vuotta siitä, kun Pohjan Poikien värväys Viron vapaussotaan toteutui täydessä laajuudessaan.

Kun pysähtyy miettimään, mitä yhteistä näillä tapahtumilla toisilleen on, niin Suomen ja Viron itsenäisyysjulistukset ovat selvästi molemmissa tapauksissa oman kansan itsemääräämisoikeuksien toteutusta. Julistuksilla haettiin muiden maiden hyväksyntää eli tosiasioiden hyväksymistä ja tunnustamista.

- Jääkäriliikkeen ja Suomen-poikien vertaus on oikeastaan päivänselvä. Suomalainen jääkäriliike lähti 1914 hankkimaan koulutusta Saksasta ajaakseen pois maastaan sitä saartaneen venäläisen sotaväen. Jääkärit olivat periaatteiltaan ja kyvyiltään vahvoja ja esimerkillisiä.

Suomen-pojat olivat kaukonäköisiä ja katsoivat asioita tulevan itsenäisen vapaan ja riippumattoman Viron tulevaisuuden silmin. He lähtivät yhteistoimin usein suoraan koulun penkiltä hakemaan so-

tilaallista koulutusta tulevan vapaan Viron puolustusvoimien perusrungoksi.

Suomen-poikien unelma uudelleen vapaasta Virosta toteutui vasta lähes viidenkymmenen vuoden kuluttua. Moni heistä sai kutsun jo sitä ennen viimeiseen iltahuutoon, mutta he, jotka vielä keskuudessamme elävät, ovat saaneet nähdä asiansa oikeutuksen sekä valitun linjan olleen oikean.

Meillä suomalaisilla on kunniavelka tehdä kaikki mahdollinen keskuudessamme elävien Suomen-poikien ja heidän leskiensä hyväksi.

Virolaisten Suomen-poikien ja suomalaisten viime sotien veteraanien yhteinen sodissa koettu aseveljeys sekä tämän päivän nuoremman kansan arvostus veteraanien tekemistä suurista uhrauksista 'Suomen vapauden ja Viron kunnian puolesta' on haaste myös tulevaisuudelle. Sankarivainajien muisto ja sotilaiden saavutukset on kerrottava totuudenmukaisina edelleen tuleville sukupolville.

Merisotakoulu oli komentanut kunniaosastoksi kuusi merikadettia, jotka kantoivat kummankin veljesmaan liput. Yksi kadeteista oli virolainen, joka kantoi oman maansa sinimusta-valkoista -trikoloria. Hän on tällä erää viimeinen Suomessa peruskoulutuksensa saanut merisotilas, joka siirtyy valmistumisensa jälkeen maansa merivoimien upseeriksi.

Ensimmäisenä laskivat seppeleensä Viron suurlähetystön edustajina suurlähettiläs **Merle Pajula** puolustusasiamiehen, everstiluutnantti **Anto Kergand**in kanssa. Suomen-poikien perinneyhdistyksen seppeleen laskivat Seppo Lahtela ja **Reijo Tanskanen**.

Puolustusasiamies Anto Kergand: suomalaisella upseerikoulutuksella iso merkitys

Ensimmäisen ns. virolaiskadettikurssin Suomessa suorittanut Viron puolustusasiamies, everstiluutnantti Anto Kergand kertoi suomalaisen upseerikoulutuksen vaikutuksesta Viron puolustusvoimissa. Vaikutus on tullut kahta kautta. Ensiksikin Suomessa upseerikoulutuksen saaneiden virolaisten kautta, jotka ovat suorittaneet opintonsa Kadettikoulussa, esiupseerikurssilla,

Puolustusasiamies Anto Kergand piti kokousyleisölle esitelmän suomalaisten antaman upseerikoulutuksen merkityksestä Virolle. Kokouksen päätteeksi hän luovutti Viron puolustusvoimain 3. lk:n ansioristin Kalevi Rönqvistille tunnustuksena hänen pitkäaikaisesta toiminnastaan virolaisveteraanien hyväksi.

yleisesikuntaupseerikurssilla, Päälystööpistossa tai eri aselajikurssilla.

Toiseksi vaikutus on tullut suomalaisten evp-upseerien välityksellä. Nämä suomalaisupseerit toimivat asiantuntijatehtävissä Viron puolustusvoimissa ns. Viro-projektissa. Tässä projektissa palveli yhteensä 40 henkilöä, joiden työpanos oli noin 7 000 työpäivää.

Edellä mainittujen vaikutusten lisäksi suuri merkitys on ollut vuosina 1998–2003 järjestetyillä neljällä ylemmän päälystön erikoiskurssilla, joilla opiskeli yhteensä 21 Viron korkeimpaan sotilasjohtoon kuuluvaa henkilöä. Viron nykyinen puolustusvoimien komentaja kenraaliluutnantti **Ants Laaneots** on myös suorittanut tämän kurssin.

Yhteenvetona Kergand totesi suomalaisen upseerikoulutuksen vaikutuksen olleen vaikutuskanavasta riippumatta suuren. Se näkyy tänä päivänä maanpuolustuksen yleisjärjestelyissä, varusmieskoulutuksessa ja upseerikoulutuksessa.

Kokouksen päätöksiä

Vuosikokous hyväksyi toimintakertomuksen ja tilit vuodelta 2007 sekä myönsi hallitukselle tili- ja vastuuvapauden.

Vuosikokous valitsi hallituksen työstä vetäytyneen Seppo Wuoren tilalle kokouksen puheenjohtajana toimineen **Markus Anajan**. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Seppo

Lahtela, varapuheenjohtajina **Uno Järvelä** ja **Nyyrikki Kurkivuori** sekä hallituksen jäseninä **Reijo Tanskanen** (siht.), **Irma Törnström** ja **Hans Gabrielsson**. Pentti Hinkkasen pyydettyä eroa rahastonhoitajan tehtävistä hänen tilalleen valittiin **Paavo Naumanen**.

Virolaisen perinneyhdistyksen puheenjohtaja **Mati Blumfeldt** osallistuu hallituksen kokouksiin asiantuntijana.

Palkitsemisia

Vuosikokousesitelmöitsijä everstiluutnantti Anto Kergand luovutti Kalevi Rönqvistille Viron puolustusvoimain 3. lk:n ansioristin tunnustuksena pitkäaikaisesta toiminnasta virolaisveteraanien hyväksi.

Toinen huomionosoitus kohdistui itse perinneyhdistykseen. Kokouksen puheenjohtajana toiminut Markus Anaja totesi tässä asiayhteydessä edustavansa Sotilasperinteen Seura ry:tä ja ilmoitti kokoukselle perinneyhdistyksen toimesta viime vuonna ilmestyneen Heino Relvikin toimittaman teoksen suomenkielisen laitoksen "Merivoimien Suomen-pojat" tulleen valituksi vuoden 2007 sotilasperinnekirjaksi. Näkyvänä tunnustuksena hän ojensi yhdistykselle Sotilasperinteen Seuran pöytästandaarin.

Nyyrikki Kurkivuori

SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA DUODECIM

Helsinki

Parempi voida hyvin

Meillä uidaan satoi tai paistoi

Plussa-kortilla Kesä kylpylässä 2 vrk

89 € alk. hlö/2 vrk
(norm. 112 €)

Sisältää majoituksen 2 h huoneessa, aamiaiset, allasosaston, saunojen ja kuntosalien vapaan käytön, ohjattua teemallista vapaa-aikaohjelmaa. Tarjous on voimassa 14.6.-10.8.2008.

PLUSA

Myyntipalvelu puh. (014) 839 6300
Laukaa • www.peurunka.fi

Kylpylähotelli
Peurunka

Vuosien tuki -patsas paljastettiin veteraanipäivänä Muistomerkin isä ei nähnyt patsastaan valmiina

Sotainvalidien puolisoiden osaksi tuli muiden toimien lisäksi sodassa haavoittuneen puolison tukeminen eri tilanteissa. Tätä arvokasta työtä muistettiin, kun Lahden entisen suojeluskuntatalon pihalla paljastettiin Vuosien tuki -patsas.

Lemillä syntynyt Pauli Muhli menetti oikean kätensä sodassa 19-vuotiaana. Vammastaan huolimatta hän kävi sodan jälkeen kauppakoulun ja -opiston. Työelämässä hän toimi huonekalualan yrittäjänä. Eläkevuosinaan hän järjesti sotaveteraanimatkoja Kannakselle, Vienen Karjalaan ja Aunukseen.

- Vaikka yhteiskunta teki kaikkensa sodassa vammautuneiden hyväksi, niin silti suuri osa huoltotyöstä jäi heidän puolisoilleen ja heidän muille omaisilleen, muistutti puolustusministeri puheessaan.

- Voimme vain nöyrinä kiittää niitä naisia, sotainvalidien puolisoita, jotka itsestään numeroa pitämättä jakoivat miestensä kohtalon.

Puolustusministeri **Jyri Häkämies** pitää Lahden muistomerkkiä tunnustuksena ja arvostuksen osoituksena kaikille sotainvalidien puolisoille.

Mannerheim-ristin rita-

ri Pentti Iisalo muisteli aluksi patsashankkeen isää Pauli Muhlia, jonka kanssa hän palveli samassa komppaniassa.

Iisalon tuleva puoliso toimi Sortavalan sotasairaalassa hoitajana, kun Iisalo tuotiin sinne haavoittuneena. Siellä he tapasivat toisensa. Iisalo kiitti omalta osaltaan sotainvalidia ja hoitaneita puolisoita. Oman puolisonsa loppuvuosina Pentti Iisalo toimi hänen omaishoitajanaan. Heidän avioliittonsa kesti 61 vuotta.

Sinivaatteen patsaan päältä poisti puolustusministeri Häkämies yhdessä kuvanveistäjä **Reijo Hutun** kanssa. Juhlatilaisuuden musiikista vastasivat Lahden Mieskuoro ja veteraaninsoittokunta. Patsaasta huolehtii jatkossa Lahden kaupunki.

Pronssiin valetussa patsaassa aviopari kävelee yhdessä eteenpäin elämän taivalta. Keppiä käyttävä mies nojaa tukea auttavan vaimonsa olkapäähän. Avioparin näköishahmoissa on kuvanveistäjä Reijo Hutun omin vanhempien piirteet. Hutun isä oli sotainvalidi.

Kuva ja teksti:
Lasse Koskinen

Puolustusministeri Jyri Häkämies ja kuvanveistäjä Reijo Huttu (vas.) poistivat yhdessä patsasta verhonneen sinivaatteen. Vuosien tuki -patsas on omistettu sotainvalidien puolisoille.

Lottaperinneliitolla seminaari Svärdin Lotasta Lotta Svärdiin

Lottaperinneliiton huhtikuussa Helsingissä järjestämä seminaari keräsi salin täyteen innokkaasti keskustelemaan yleisöä eri puolilta Suomea.

Seminaarin avauksessa liiton puheenjohtaja **Sirkka-Liisa Holmén** muistutti edesmenneen akateemikko Eino Jutikalan toteamuksesta, jonka mukaan vaikein askel kansakunnan itsenäistymisprosessissa otetaan itsenäisyyden julistamisen ja itsenäisyyden toteutumisen välillä. Tämän olemme viime kuukausina eläneet todeksi kertaamalla kevään 1918 tapahtumia. Puheenjohtaja totesi myös, että seminaarin teemassa *Svärdin Lotasta Lotta Svärdiin* oli nivottu yhteen Suomen sota 1808-09 ja Vapaussota, joilla molemmilla on aivan oma merkityksensä Lotta Svärd-järjestön ja siis myös Lottape-

rinneliiton kannalta. Suomen sodasta saatiin kansallisoronilijamme Runebergin välittämänä nimi ja osin toimintamallikin, jota Vapaussodankin aikana sovellettiin käytäntöön. Dosentti **Pia Olssonin** mukaan lottatoiminnan alkusysäys voidaankin nähdä jo vapaussodan aikaisessa naisten aktiivisuudessa. Esimerkiksi Lotta Svärd-järjestön eri toimintamuodot katsotaan olleen käytössä jo tuolloin. Itse järjestöhän perustettiin vasta vuonna 1921.

Vaikka naiset eivät olleetkaan sodan aktiivisia toimijoita, Olssonin mielessä herää kysymys siitä, mitä kaikkea poikkeuksellista naiset joutuivat kohtaamaan ja millaista vastuuta ottamaan. Naisiahan seurasi myös valkoisten joukkoja taistelualueille, vaikka he eivät yleensä asetta kantaneetkaan. Naisten suhde aseisiin ei

silti ollut yksiselitteinen myöskään valkoisten puolella. Pohjanmaalla oli jo ehditty perustaa jonkinlaisia "naispataljoonia" ennenkuin Mannerheim otti kantaa naisten aseettoman toiminnan puolesta.

Kaiken kaikkiaan naisten kokemukset sodasta ovat mielenkiintoinen, mutta vähemmälle huomiolle jäänyt tutkimusteema samoin kuin se, kuinka aktiivisesti naiset osallistuivat sotaponnistuksiin vuonna 1918.

Informaattikko **Marjatta Jokinen** esitteli J. L. Runebergin luomaa lottakuvaa *Vänrikki Stoolin tarinoiden* pohjalta. Viime vuosikymmeninä on monia alkanut kiinnostaa Lotta Svärdin henkilö. Oliko runon Lottalla todellinen esikuva tai esikuvia? Tarjokkaita on keskusteluissa ilmaantunut useitakin. Nykyisellään vahvin asema

Marjatta Jokinen esitteli seminaarissa J.L.Runebergin luomaa lottakuvaa *Vänrikki Stoolin tarinoiden* pohjalta.

näyttäisi olevan lippumies Abraham Ahlbeckin kanssa naimisiin menneellä kanttiinipitäjällä Brita Johanna Granlundilla (1782-1860). Hänen aikoinaan omistamansa talon seinään Kokkolassa on vuonna 1991 kiinnitetty asiasta kertova muistolaatta.

Mainittujen kahden sodan syitä ja vaikutuksia yleisemmällä tasolla tarkastelivat Suomen sodan aikakauteen liittyen professori **Ohto Manni-**

nen paneutuen erityisesti suomalaisten identiteetin vahvistumiseen maamme muuttuessa Ruotsin itäisistä maakunnista autonomiseksi suuriruhtinaskunnaksi. Dosentti **Mikko Uola** painotti omassa esityksessään Vapaussodan merkitystä itsenäisyyden varmistumisen, demokratian säilymisen ja oikeusvaltion vahvistumisen kannalta.

Sirkka-Liisa Holmén

VIRTSANKARKAILUUN

pestävät ja uudelleenkäytettävät
alushousut ja sängynsuojat

SLIP SICLA

lievään
virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskangasta, jonka pesunkesto yli 100 kertaa
- muita suojia ei tarvita

STRONG

runsaaseen
virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosassa tasku erilliselle suojalle
- huomaamaton ja helppokäyttöinen

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:
Linctus Oy, p. 03-6125 355

LINCTUS

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
p. 03-6125 355, fax 03-6125 353
www.linctus.fi

Visko
Teepak

Viron vapaussodasta näyttely Tykistömuseossa

Viron Sotamuseon kokoama valokuvanäyttely Viron Vapaussodasta Suomen Tykistömuseossa Hämeenlinnassa avattiin 13. toukokuuta ja se on avoinna 20.7. asti.

Suomen Tykistömuseon yhteystiedot:

Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna

Puh. (03) 682 4600

www.tykistomuseo.fi

toimisto@tykistomuseo.fi

Aukioloajat: ma-su 10-18 ja sopimuksesta.

Pääsymaksut: 6/3 €, perhelippu 13 €, ryhmälippu 5 €/hlö (väh. 15 henkilöä), koululaisryhmät opettajan johdolla ilman pääsymaksua. Sotiemme veteraanit ilman pääsymaksua.

Sodan sukupolvet näyttely kansallisarkistossa

Kansallisarkistossa avattiin 25. huhtikuuta Sodan sukupolvet -näyttely. Näyttelyn avasi eduskunnan puhemies **Sauli Niinistö**. Suomen Veteraaniliittojen valtuuskunnan puheenvuoron käytti **Aarno Strömmer**. Tilaisuuden avasi kansallisarkiston pääjohtaja **Jussi Nuorteva**.

Näyttely on avoinna 31.8.2008 asti, to ja pe klo 11-16 ja ke klo 11-18. Vapaa pääsy. Kansallisarkiston osoite, Rauhankatu 17, Helsinki.

Sodan sukupolvet -näyttelyn avajaisissa esiintyi Kaaderikuoro.

Tampere kutsuu sotaveteraaneja museoelämyksiin ilmaiseksi

Kaikki sotaveteraanit pääsevät Tampereen museoihin ilmaiseksi. Museovalikoima on laaja. Museokeskus Vapriikissa on kerralla esillä lukuisia näyttelyitä. Tampereella on myös kenkämuseo, jääkiekkomuseo, kivimuseo, taidemuseo ja Sara Hildénin taidemuseo.

Lisätietoja ja lisää museoita Tampereella: www.tampere.fi/museot

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksellä vuosikokous

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 27. maaliskuuta "Veteraanitalon" kokoustiloissa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Tammenlehvän Perineliiton toiminnanjohtaja Pertti Suominen ja sihteerinä yhdistyksen asiamies Markku Kiikka.

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana jatkaa edelleen **Pekka Pitkänen**. Hallituksen pitkäaikaisen varapuheenjohtajan **Teuvo Alavan** ilmoitettua, ettei hän ole enää käytettävissä hallituksen jäseniä valittaessa, hänen tilalleen valittiin viestintäjohtaja **Jyrki Iivonen** (puolustusministeriö). Hallituksen muina jäseninä jatkavat toimittaja **Matti Hara** (Sotainvalidien Veljesliitto), kenraaliluutnantti **Pentti Lehtimäki** (Kaatuneitten Omaisten Liitto), varatuomari **Paavo J. Paavola** (Karjalan Liitto), toimitusjohtaja **Reino Toivio** (Rintamaveteraaniliitto) sekä maisteri **Jaakko Valve** (Suomen Sotaveteraaniliitto).

Teuvo Alava kunniajäseneksi

Vuosikokoukselle esitettiin vuoden 2007 toimintakertomus, tilinpäätös sekä tilintarkastajien kertomus. Tilinpäätös osoitti opetusministeriön myöntämän 91 000 euron suuruisen valtionavustuksen kattaneen 80 % yhdistyksen toimintakuluista. Muu osa kuluista katettiin aiempina vuosina Karjalan Kulttuurirahastolta, Sotavahinkosäätiöltä sekä Eevi ja Eemil Tannisen säätiöltä saaduilla avustuksilla. Vuosikokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallitukselle ja asiamiehelle vastuuvapauden.

Yhdistyksen alusta varapuheenjohtajana toiminut Teuvo Alava kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseneksi.

Yhdistyksen toiminnasta 2007

Vuoden 2007 toimintakertomuksen osalta todettiin, että itärajan takana suoritetuissa etsinnöissä löytyi 33:n kentälle jääneen suomalaissotilaan jäänteet. Näistä kahdeksan oli yhdistyksen vapaaehtoisetsijöiden löytämiä, muut jäänteet olivat venäläisetsijöiden löytöjä. Löydetystä sankarivainajista oli 26 kaatunut Karjalan

kannaksella, viisi Laatokan Karjalassa ja kaksi vanhan Sallan (Kuolajärven) alueella. Vainajista 20 oli kaatunut talvisodassa ja 13 jatkosodassa. Enimmät löydöt tehtiin Vuosalmelta ja Äyräpäästä.

Venäläisetsijät jatkoivat Suomen puolella talvi- ja jatkosodassa kaatuneiden neuvostosotilaiden jäänteiden etsintöjä Kemijärven, Sallan ja Savukosken alueilla. Kantalahtelaiset Poisk ja Verman -nimiset ryhmät löysivät yhdistyksen Sallan etsijäryhmän avustuksella 13 vainajan jäänteet, jotka kuljetettiin 4.11.2007 Venäjälle haudattaviksi. Samanaikaisesti tuotiin Suomen puolelle kahden vanhan Sallan puolelta löydetyn "jänkijääkärin" jäänteet, jotka haudataan kuluven väen aikana Rovaniemen sankarihautausmaahan.

Yhdistyksen hoidossa on Kannaksella ja Laatokan Karjalassa seitsemän kenttähautausmaata, joita käytiin kesän aikana hoitamassa useaan eri otteeseen. Kollaan, Summan ja Taipaleenjoen kenttähautausmaille johtavien teiden varille pystytettiin suomen- ja venäjänkieliset tienviitat helpottamaan näiden "metsähautausmaiden" löytämistä. Säkijärven kenttähautausmaan tienviitan pystyttivät venäläiset tieviranomaiset vuonna 2003. Hoitomatkojen yhteydessä noudettiin venäläisetsijöiden löytämät suomalaissotilaiden jäänteet, jotka kuljetettiin ensi vaiheessa Viipuriin Pietari-Paavalin kirkon ullakotiloihin odottamaan 13.1.2007 tapahtunutta kotiinkuljetusta.

Yhdistys järjesti 31.7.2007 Viron Velisessä muistotilaisuuden kahden vuonna 1941 pakolaskussa menehtyneen suomalaislentäjän muistomerkillä, jonka pystyttämistä oli kulunut 10 vuotta. Tilaisuuteen osallistui muun muassa Suomen Tallinnan suurlähetystön edustaja, Viron valtion- ja paikallishallinnon edustajia. Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksen jäseniä sekä 99-vuotias entinen metsäveli **Arseni Saare**, joka oli ollut aikanaan hautaamassa lentäjiä.

Toinen muistotilaisuus järjestettiin 29.8.2007 sotavainajien muistotilaisuus kuolleiden suomalaissotilaiden muistomerkillä Hatsinassa. Muistomerkien paljastamisesta oli kulunut 15

vuotta. Tilaisuuteen osallistuivat muun muassa Hatsinan kaupungin, opetusministeriön, pääesikunnan sekä yhdistyksen jäsenjärjestöjen edustajia.

Toiminta jatkuu vahvana 2008

Vuosikokous vahvisti vuoden 2008 talousarvion, joka päättyy 111 300 euroon. Opetusministeriön ennakoidaan myöntävän yhdistykselle valtionavustusta 90 000 euroa, joka kattaisi 80 % toimintamenoista. Varsinaisten jäsenten jäsenmaksuksi vahvistettiin 300 euroa sekä kannattajajäsenmaksuksi yhteisöltä 500 euroa ja henkilöljäsensiltä 20 euroa.

Vuoden 2008 toimintasuunnitelman mukaan etsintöjä jatketaan siinä laajuudessa kuin luotettavia tietoja kentälle jääneistä saadaan. Kenttähautausmaiden hoitomatkojen yhteydessä noudetaan entiseen tapaan venäläisetsijöiden löytämien suomalaissotilaiden jäänteet. Lisäksi yhdistys hoitaa Suomen puolella suoritettavien neuvostosotilaiden jäänteiden etsintöjen käytännön järjestelyt yhteistoiminnassa Sallan etsijäryhmän ja paikallisten poliisijarajaviranomaisten kanssa.

Vuoden 2008 aikana kunnostetaan Viipurin kenttähautausmaa lähiympäristöineen laatoittamalla aidattu muistomerkkialue sinne johtavine käytävineen ja istuttamalla alueen ympärille sireenejä. Niin ikään Hatsinan sotavainajien muistomerkkin edusta tullaan laatoittamaan ja lähiympäristö siistimään.

Markku Kiikka

Kainuu tempaisi sotiemme veteraaneille Kotona asumisen tukeen saatiin kokoon 15 000 euroa

Hyvin tyytyväisenä myhäili Kajaanin kauputorilla Puolustusvoimain lippujuhlan päivänä Kajaanin kaupungin veteraanien asiamies **Hannu Tikkanen**, kun hänen vetämänsä kampanja kainuulaisten Sotiemme Veteraanien hyväksi vietiin päätökseen.

Kampanjan kohderyhminä olivat Sotainvalidien Veljesliitto, Rintamanaisten Liitto ry, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto ry sekä Kaatuneitten Omaisten Liitto ry.

”Tulos ylitti ennakkotavoitteemme selvästi – ja siksi nyt on tosi hyvä mieli” Tikkanen totesi huutokauppatilaisuuden päätyttyä torilla. Hänen mukaansa ennakkoon tavoitteeksi asetettiin kymmenen tuhatta euroa. ”Kun tulos puolitoistakertaitui, se tyydyttää kaikkia kampanjassa mukana olleita”, uskoi Tikkanen.

SA-pyörien huutokaupan tukijoina olivat Puolustusvoimien Pääesikunnan ohella Kainuun kunnat sekä yritysrintamalta Kumppaniksi ry, Sentraali Oy, Pohjolan Mylly, Mikko.fi ja Mainospalvelu M. Kurkinen. Käytännön toimijoina olivat kajaanilaiset leijonat sekä tukijoukkoina myös kaikki sotiemme veteraanijärjestöt.

Pyöräkauppa kävi hyvin

Kaikki puolustusvoimien lahjoittamat polkupyörät oli huutokauppameklari, kansanedustaja **Juha Miedon** mukaan hionut hienoon kuntoon Kumppaniksi ry. ”Ja näillä kaikilla on rekisterinumero, jonka perusteella on helppo tuntea omansa”, Mieto hehkutti ennen huutokaupan alkamista.

Kampanjan järjestäjät avasivat tempauksen valtakunnallisena nettihuutokauppana, jossa tarjottiin ostettavaksi kaikkiaan 35 polkupyörää. Kaikille pyörille löytyi hyväksytty huuto: edullisin pyörä arvostettiin 210 euroon, kallein arvostettiin peräti 401 euroon.

Kainuun Radion haastattelussa kolmensadan euron hinnalla pyöränsä huutanut jyväskyläläinen **Hannu Lempiäinen** totesi, ettei tämä hinta ole liian korkea, kun tiedämme, että rahat menevät varmasti perille ja erittäin hyvään tarkoitukseen.

Kaupan tuotto kotona asumisen tueksi

Kampanjan järjestäjänä uuras-
tanut veteraaniasiamies Hannu Tikkanen vakuutti odotukset ylittäneen kampanjan tuoton olevan hyvinkin tarpeen. Nämä varat käytetään kokonaan kaikkien kainuulaisten

Polkupyörien huutokaupan päätteeksi lausui Kainuun Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Seppo Tähkää** kiitokset kampanjaan osallistuneille. Vähän taaempaan oikealla tapahtumaa seuraa huutokaupan meklari **Juha Mieto**.

sotaveteraanien kotona asumisen tukemiseen, hän totesi.

Vajaa kolmannes kertyneistä varoista oli jo etukäteen järjestäjien kesken tehdyllä sopimuksella ”korvamerkitty” veteraanijärjestöihin kuulumattomien miesten ja naisten hyväksi. Sen yli jäävä osa jaetaan eri liittoihin kuuluvien jäsenten lukumäärän suhteessa.

”Elossa olevien sotiemme veteraanien keski-ikä ylittää jo 85 vuotta, joten monella heistä toimintakyky on ainakin osittain rajoittunut. Vierailut heidän kodeissaan kertovat lähes aina vaikeuksista kauppa- ja virastoasioissa, ruoanlaitossa,

siivouksessa, pihatöissä jne.

Vähäisimpiä vaikeuksista eivät ole yksinäisyys ja turvattu-
muus ja ajan tasalla pysymisen
tarve, kuten päivän lehtien lu-
keminen. Monella veteraanil-
la on syvä kaipaus löytää itsel-
leen myös keskustelukavereita.
”Mutta kun elämäkumppani
on siirtynyt ikuisen lepoon ja
omat lapset rientäneet tahoil-
leen, ei ystäviä ole helposti saa-
vutettavissa. Näitä asioita ai-
omme veteraanien hyväksi
tehdä,” Hannu Tikkanen va-
kuutti.

Teksti ja kuvat Eino Tolonen

DETUR
Syihin tie aurinkoon...
Pitkät matkat
TUNISIA

SOUSSE 6 VKOA 2.1.

alk. **799€**
Sousse Residence-hsto DD, ei ater.
tai esimerkiksi
Hot. Salem DDD, aamiainen
919€

SOUSSE 7 VKOA
26.12. ja 2.1.

alk. **849€**
lähtö 2.1., Sousse Residence
tai esimerkiksi
Hot. Kaiser DD+, aamiainen
869€

SOUSSE 8 VKOA
19.12., 26.12. ja 2.1.

alk. **889€**
lähtö 2.1., Sousse Residence
tai esimerkiksi
Hot. Houria Palace DDD+, aamiainen
1.009€

Matkatoimisto **DETUR** Finland Oy
Lönnrotinkatu 13, 00120 Helsinki
P. 0207 850 850
Puhelun hinta lankapuhelimesta: 8,21 snt/puh. + 6,9 snt/min, matkapuhelimesta 8,21 snt/puh. + 14,9 snt/min, myös jonotus.

MYYMÄLÄ
MA-PE 9-17
PUHELINMYynti
MA-PE KLO 8:30 -17:00

SMAL 30099 Ksm 3460/99/MI

Myynti myös valtuutetuista matkatoimistoista

varaukset netistä:
www.detur.fi

Sotiemme Veteraanit keräystuottoa jaettu jo 25 000:lle henkilölle

Sotiemme Veteraanit ovat kahden vuoden aikana keränneet varoja 6,5 miljoonaa euroa. 25 000 henkilöä on saanut apua keräysluvan mukaisiin tarkoituksiin. Varainhankinnan tarkoituksena on helpottaa sotainvalidien, muiden sotiemme veteraanien, miesten ja naisten, heidän puolisoitensa sekä sotalleskien arjessa selviytymistä.

Avustusta on myönnetty lääke- ja hoitokulujen omavastuusuuksiin: silmälaseihin, rollaattoreihin ja muihin apuvälineisiin Asuntojen pienimuotoisiin korjauksiin, joita ovat mm. kynnysten poistot, turvakaiteiden asennukset, portaiden uusimiset sekä pesutilojen muutokset. Muita tukimuotoja ovat olleet kodinhoidollisissa palvelumak-
suissa avustaminen.

Kunto – ja virkistysviikot tukevat rintamaveteraanien

kuntoutusta ja erityisesti puo-
lisoita ja leskiä, joilla muuten
ei ole tätä kuntoutusoikeutta.
Vertaistukiryhmät vahvistavat
leskien ja omaishoitajien arki-
päivässä jaksamista.

Avustukset ovat vaihdelleet
30 - 600 euroon riippuen saa-
jan henkilökohtaisesta avun ja
tuen tarpeesta.

Keräystapoja ovat olleet mm.
varusmiesten lista- ja lipaske-
räys, maanpuolustusjärjestöjen
keräykset, koululaisten päivä-
työkeräys, yritysrahjoitukset ja
erilaiset keräystempaukset sekä
valtakunnalliset kampanjat.

Vuoden 2008 Sotiemme Ve-
teraanit keräystavoite on kolme
miljoonaa euroa.

Keräystuoton välittävät pe-
rille varainhankinnassa muka-
na olevat valtakunnalliset vete-
raanijärjestöt ja Kaatuneitten
Omaisten Liitto. Avuntarvitsi-
joita on runsaasti, sillä sotiem-
me veteraaneja on vielä elossa
75 000. Heidän keski-ikänsä on
jo 86 vuotta.

Lisätietoja:
varainhankkija Silja Lehti, puh.
040 777 1353 / silja.lehti@sotiemmeveteraanit.fi
varainhankkija Pia Mikkonen,
puh. 050 354 0262 / pia.mikkonen@sotiemmeveteraanit.fi
keräysjohtaja Arto Lillberg,
puh. (09) 478 500 / arto.lillberg@sotainvalidit.fi

SYVÄRIN IHME TULI JUMALALTA

Asiantuntevaa
ja ystävällistä
PALVELUA

Tervetuloa!

SUOMEN SUURIN APTEEKKI
YA Yliopiston Apteekki

Helsinki • Joensuu • Jyväskylä • Kemi • Lahti • Lappeenranta
• Oulu • Pori • Salo • Savonlinna • Tampere • Turku

www.yliopistonapteekki.fi

Kuljetuspalvelua Pakettiautolla !! TAKAKONTTI OY

Puh. 0400 - 404 206

Turun
NEVA TOURS OY

- * Bussi ja junamatkat
- * Viisumit Venäjälle
- * Hotellipaketit
- * Tilausajot

Aninkaistenkatu 12, 20100 TURKU
Puh. (02) 2504 655
+358 400 332 001, fax (02) 2504 775
www.turunnevatours.fi
nevatours@co.inet.fi

KULJETUKSET HOITAA
Siamac Oy
Julia Lines
www.julialines.fi

Teboil puuttuu

Kotimainen takuutuote Toimitukset kotiin

**SOTAVETERAANIT!
KYSYKÄÄ EDULLISTA
RAHOITUSTA!**

T:mi Kari.Matti Mäkinen
Sivupellontie 14, 61600 Jalasjärvi
0500-567 104, 06-456 1256
info@potkupyora.com
www.potkupyora.com

Rovasti Paul Saarelle Pyhän Henrikin Risti

Kirkkohallituksessa 23.4. vietetyssä juhlahetkesä arkkipiispa **Jukka Paarma** jakoi kirkon korkeat huomionosoitukset kolmelle henkilölle. Presidentti **Martti Ahtisaari** ja rovasti **Paul Saar** saivat Pyhän Henrikin ristin sekä professori **Seikko Eskola** Mikael Agricolan ristin.

Evangelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous päätti mainittujen ristin käyttöönnotosta vuonna 2005. Kunniamerkki myöntää arkkipiispa, ja nyt ne jaettiin toisen kerran. Kunniamerkki on suunnitellut taiteilija **Mauno Honkanen**.

Pyhän Henrikin risti on tarkoitettu suomalaisille ja ulkomaalaisille henkilöille erityisesti ekumeenisista ansioista tai Suomen evangelis-luterilaisen kirkon sisarkirkkoihin suhteita edistävästä toiminnasta.

Rovasti Paul Saar on hoitanut kirkon työtä Neuvostoliitossa, Virossa sekä Inkerinmaalla. Saar toimitti jumalanpalveluk-

Paul Saar yhdessä presidentti Martti Ahtisaaren kanssa. Kuva Mikko Huotari)

Pyhän Henrikin risti

sia Petroskoin inkerinsuomalaisessa seurakunnassa ja toimi seurakunnan pappina yli kymmenen vuoden ajan. Kyseessä oli ensimmäinen inkerinsuomalainen seurakunta, joka voitiin perustaa Neuvostoliitossa toisen maailmansodan jälkeen. Paul Saar on inkerinsuomalaisten parissa arvostettu ja kunnioitettu pappi.

Suomessa Paul Saar tunnetaan uutterana Suomen-poikien parissa toimivana pappina. Korkeasta iästään huolimatta hän yhä jaksaa työskennellä veljiensä hyväksi. Virossa elää vielä noin 230 Suomen-poikaa. Yhteisille kirkkopäivillekin heitä on viime vuosina koot-

tu yhteistyössä Sotainvalidien Veljesliiton hengellisen työn kanssa, Tallinnaan ja muualle. Seuraava tapahtuma toteutetaan tämän vuoden kesäkuussa Tartossa, jolla alueella elää vajaa 50 Suomen-poikaa. Päävalin kirkossa järjestettävässä kirkkopäivässä messun toimittaa Paul Saar, kanttorina toimii Saarin tytär **Anna Humal** ja saarnan pitää Veljesliiton pappi **Väinö Salokorpi**.

Sotiemme veteraanien järjestöt yhtyvät onnitteluihin työtoverinsa ja ystävänsä saamasta merkittävästä huomionosoituksesta.

Väinö Salokorpi

Marioff
HI-FOG®
water mist fire protection

Vesisumusammutusjärjestelmiä

www.marioff.com

Hertz
www.hertz.fi

Sotaväen
sopimustoimittaja.
tel. 0200 11 22 33
hertz@hertz.fi

KONECRANES®
Lifting Businesses™

Veteraanit saivat kiitosta itsepäisyydestään Uudenmaan Sotaveteraanipiirin vuosijuhlassa

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin vuosijuhlaa vietettiin huhtikuussa Järvenpään lukion tiloissa. Lippujuhllaisuuksien jälkeen Järvenpään seurakunnan kirkkoherra **Vesa Koivisto** piti kenttähartauden.

Piirin kunniajäseniksi kutsuttiin pitkään piirihallituksessa sekä omien yhdistystensä hallinnossa toimineet nurmijärveläinen **Jarl Arnkill** ja järvenpääläinen **Juhani Suvanto**.

Juhlapuheessaan kenr.maj. **Aarno Vehviläinen** sanoi mm.: ”Tämänvuotinen kansallisen veteraanipäivän teema ”Vapaus muistaa - Frihet att minnas” on hyvin valittu. Meillä on todella vapaus, samalla myös syytä muistaa kansallisen olemassaolomme perusteita. Maamme itsenäisyyden turvaamisesta ja nykyiseen vaurauteen johtaneesta kehityksestä kuuluu kiitos veteraanipolven miehille ja naisille, joiden teoista ja uhrauksista syntyi maailman tuntema ”talvisodan ihme”. Veteraanipolven päättäväisyyttä arvosti NL:n ulkomisteri Molotovkin todetessaan 1970-luvulla tehdyssä haastattelussa: ”Oli viisasta, ettemme liittäneet Suomea Neuvostoliittoon. Siitä olisi tullut verta vuotava haava. Ihmiset siellä ovat niin itsepäisiä, hyvin itsepäisiä”. Vehviläinen sanoi.

Kaupunginjohtaja **Erkki**

Kukkonen ylisti tervehdyksensä Järvenpään lukiota, eikä suotta. Siellä opiskelee iltalukio mukaan lukien 1100 oppilasta.

Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja **Markku Seppä** toi juhlaan liiton tervehdyksen ja onnitteli 40 vuotta täyttävää Järvenpään Sotaveteraanijyhdistystä. Erityisesti hän kiitti varainhankintaa Uudellamaalla.

Lukiolaisten tervehdyksen esitti järvenpääläinen **Samuel Brusila**. Hän sanoi mm.: ”On hienoa päästä lausumaan lukiolaisten tervehdys täällä modernissa ja mahdollisuuksia tarjoavassa Järvenpään lukiossa. Erityisen hieno on tehdä se veteraanien edessä, jotka ovat takaamalla itsenäisen Suomen säilymisen tehneet seuraaville sukupolville mahdolliseksi mm. tämänkin rakennuksen tarjoaman tasokkaan koulutuksen.

Veteraanisukupolven ponnistelut niin sota-aikaan kuin sen jälkeenkin takasivat Suomelle tien hyvinvointivaltioksi. Se on menestystarina, jota kirjoitetaan edelleen”, Samuel Brunila sanoi.

Lukiolaiset **Anne Piironen** ja **Milja Lahti** tervehtivät veteraaneja musiikkiohjelmallaan.

Päätössanoissaan piirin puheenjohtaja **Heikki Talvela** si-

teerasi kenraali Döbelnin puhetta: ”Aika muuttaa kaiken - sen kuluessa unohtuu kaikki. Kuitenkin vakuutan teille ja te tulette itse sen kokemaan, että taisteluissa - vaaroissa - veressä ja kuolemassa solmittu soturi-liitto ei hajoa konsanaan”. Musiikista juhlassa huolehti Panssarisoittokunta johtajanaan mus. ylil. **Ilkka Rekola**.

Välittömästi vuosijuhlan jälkeen pidettiin piirikokous. Heikki Talvelalla alkoi 16: s vuosi Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana ja piirillä 43. toimintavuosi. Piirin varsinaisten jäsenten ja kannatusjäsenten lukumäärä on yhteensä noin 2000 jäsentä. Piirikokouksessa johti puhetta Järvenpään Sotaveteraanien puheenjohtaja **Juha Miettinen** ja sihteerinä toimi piirin toiminnanjohtaja **Jouko Mattila**. Kokous hyväksyi menneen vuoden toimintakertomuksen ja tilit. Vastuuvapaus myönnettiin hallitukselle ja muille tilivelvollisille. Myös vuoden 2008 talousarvio ja toimintasuunnitelma hyväksyttiin. Piirin hallitukseen kuuluu kaksi jäsentä jokaisesta alueen yhdistyksestä eli yhteensä 30 jäsentä.

Rauha Hämäläinen

Järvenpään lukion auditorio täyttyi juhlayleisöstä.

Suurentavat lukulaitteet, suurennuslevyt ym.

Luuppitalo.com

Puh/vastaaja 08-2371 1017
Faksi 050-854 43189

Korte Enterprises, info@luuppitalo.com
Juurikoskenkatu 6 A 7, 84100 Ylivieska

HARTWALL

Metallityöväen Liitto ry Metallarbeterförbundet

Hakaniemenranta 1 A, 00530 Helsinki

VEHO

LÄKKITORIIN

Hammaslääkäri

A S E M A

Espoo/Leppävaara p. 5123500

PÄÄSKYNPESÄ

Kuntoutuskeskus, Hotelli
Henrikintie 4, 82900 Ilomantsi

❖ Yksilöllisen ja monipuolisen kuntoutuksen ykköspaikka

Laitos-, päivä- ja avokuntoutusta kaikkiin toimintakykyluokkiin kuuluville sotiemme veteraaneille!

❖ Edullinen kuntoutuksen puoliso paketti

❖ Kukkarolle kevyet ryhmähinnat

MYyntipalvelu:

puh. (013) 6821 400

myyntipalvelu@paaskynpesa.fi

www.paaskynpesa.fi

Suomalaiset sotaveteraanit kokoontuvat Espanjassa

Inga ja Mikko Kettunen luovuttivat Sotaveteraanien kultaisen ansiomerkin yhteisön puuhamiehelle Vesa Tuomiselle.

Maaliskuun viimeisenä sunnuntaina Rannikon veteraanit kokoontuivat Suomelaan juhlistamaan yli kuusi vuosikymmentä kestänyttä rauhan aikaa kevään viimeiseen veteraanitilaisuuteen.

Vaikka osa oli palannut Suomeen pääsiäisen aikoihin, oli paikalla silti noin 70 henkeä, veteraaneja ja muita ryhmän jäseniä. Puuhamies ja kokoonkutsuja **Vesa Tuomisen** avattua tilaisuuden oli vuorossa seurakuntien tervehdykset, jotka toivat seurakuntaneuvoston puheenjohtaja **Erkki Mustonen** ja turistikir-

kon pastori **Pertti Niininen**. Tervehdysten jälkeen viihteellisessä ohjelmassa esiintyi laulukuo Helisevät **Jussi Aution** johdolla **Olle Wibergin** säestäessä. Ensimmäinen laulu, ”Lennä mun lempeni laulu”, oli valittu rintaman takaa, jossa toivottiin miehen ja poikien turvallista kotiinpaluuta. Kaikki Helisevien esittämät neljä laulua olivat lempeitä ja positiivisia ja sisältyipä viimeiseen numeroon, ”Ai, ai sorja sinisilmä poika”, koreografiaakin.

Kuoron jälkeen **Ulla Lilja** esitti Eino Leinon Helkavirsiä-runokokoelmasta runon ”Orjan poika”. Juhlapuheen piti suurlähetystön ministerineu-

vos **Hannu Ripatti**. Humoristisen ja lämminhenkisen puheen punaisena lankana oli veteraanien asema sotien jälkeisestä ajasta nykypäivään, sekä kiitoksen lausumisen vaikeudesta, vaikka kiitettävää on paljonkin.

Sotaveteraaniliiton tervehdyksen juhlaan toivat **Inga ja Mikko Kettunen**. Tuomisina oli tosin muutakin; Vesa Tuomiselle ojennettiin tunnustuksena ja kiitoksena arvokkaasta toiminnasta sotaveteraanien hyväksi kultainen ansiomerkki. Myös Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta muisti Tuomista Itsenäisyyden 90-vuotismitalilla, jonka ojensi **Ole Wasz-Höckert**. Yllätyksenä tulleet huomionosoitukset saivat vastaanottajansa liikuttuneena pyyhkimään silmäkulmiaan.

Mieskuoro Örisevät johtajanaan **Lauri Parviainen** lauloi kaksi sota-ajan laulua **Jorma Niemen** säestämänä. ”Kirje sieltä jostakin” ja ”Veteraanin iltahuuto” **Erkki Uiton** soololla kajahtivat komeasti. Juhlan päätti Maamme-laulu, ja kun joukossa oli kaksi kuorollista väkeä, ei se enää hienommalta olisi voinut kuulostaa.

Teksti ja kuvat: Raisa Kullberg

Matk oli suurepäärane ja unutamatu

Tallinnasta saapui 38 Suomen-poikien leskeä Helsinkiin 18.5.2008. Kaatuneiden Muistopäivän kunniaksi vierailimme Malmi haudausmaalla virolaisten sankarivainajien muistomerkillä Linja-autolla matkat kiertelimme Tuusulassa ja poikkesimme Ainolassa, joka olikin lähes kaikille ensimmäinen vierailu siellä. Herkullinen lounas oli katettu Stig Torstenonin perheen voimin Rintamaveteraanien majalle Järvenpäässä. Lottamuseo otti vieraat vastaan esitellen museon historian ja tarjoamalla retkeläisille päiväkahvit. Päivän päätteeksi ehdimme vielä kauppakeskukseen.

Voimat riittivät hyvin kaikilla, vaikka päivälle tulikin pituutta. Välitön ja mukava yhteishenki antoi voimia varmasti kaikkein vanhimmillekin osallistujille.

Helsinkiläinen veteraani Seppo Salo tuki retkeä taloudellisesti. Hänen myötämie-lisyytensä heimoveteraaneja kohtaan juontaa 1930-luvulle asti. ”Isäni työskenteli tuolloin opettajana Tuusulan Kansanopistossa ja sieltä oli myös Viroon ja Inkeriin suuntautuvaa toimintaa. Minulle tuli kavereita ja tuttuja heimoveljistä jo niiltä ajoilta. Minua on säälittänyt leskien asema pitkään. Ensin he huolehtivat meidän

veteraanien selviytymisestä vuosikausia ja kun meistä aika jättää, he jäävätkin tavallaan tyhjän päälle taloudelliseen ahdinkoon. Näin etenkin Virossa” kiteyttää Salo omia avustumotiivejaan.

Suomi-poikien perinneyhdistys oli järjestelyissä mukana Sari ja Hans-Göran Gabrielsonin vastatessa päivästä kokonaisuudessaan

Anni Grundström

Luhangan naisjaosto 30-vuotta

Luhangan Sotaveteraanien naisjaoston 30-vuotisjuhlaa vietettiin 13.4. Juhlajumalanpalveluksen jälkeen runsas 80 juhlavierasta kokoontui Luhangan kylätalolle. Puheenjohtaja **Aino Mönkölä** toivotti vieraat tervetulleek-

si ja välitti puheessaan kiitokset naisille, jotka yhteisvoimin pitivät kotirintaman pystyssä. Juhlissa palkittiin Tammijärven ala-asteen 5-6 luokille järjestetyssä kirjoituskilpailussa voittanut **Enni Sipilä**.

Naisjaoston sihteeri Kaarina Uljamo esitti ansiokkaan historiikin kolmen vuosikymmenen ajalta.

Olavi Eronen johtaa edelleen punamustia

Olavi Eronen Haminasta sai jatkoestin Punamustarykmentin (JR 4) Perinneyhdistys ry:n puheenjohtajana Helsingissä 12.4. 2008 pidetyssä yhdistyksen vuosikokouksessa. Yhdistyksen hallitukseen vuosiksi 2008-2010 valittiin erovuoroisten tilalle Matti E. Kauppila Kotkasta, Jukka Mäkinen Turusta, Tapani Vehkaniemi Helsingistä ja Erkki Vitikainen Kouvolasta.

Kokouksessa hyväksytyn vuoden 2007 toimintakertomuksen mukaan, yhdistykses-

sä on 400 jäsentä. Vuosikokouksen jälkeisessä hallituksen kokouksessa hallituksen varapuheenjohtajiksi tulivat Heikki Lindbohm ja Mauri Mäkelä Helsingistä. Irja Lohjama jatkaa sihteerinä ja Helene Parviainen rahastonhoitajana. Molemmat ovat Haminasta. Kokouspäivä aloitettiin kukkien laskulla sankariristille, marsalkka Mannerheimin, eversti Nordgrenin ja rovasti Lindbohm haudoille Hietaniemessä sekä kenraali Simeliuksen haudalle Maunulassa.

Sotakuvanäyttely Liedon Vanhalinnassa

Liedon Vanhalinnan museossa avataan kesäkuun puolivälissä Sotakuvia –niminen näyttely. Näyttelyyn on valittu 300 kuvaa nuoren sotahistorian keräilijän Olli Kleemolan kokoelmista. Mukana on myös virallisia tiedotuskuvien ottamia kuvia, pääosa kuvista on peräisin rivisotilaiden albumeista.

Kuvat kattavat talvi-, jatkoa Lapin sodan. Kuvissa käsitellään kaikkea aina taisteluista ja kaatuneista sotilaiden vapaa-

ajanviettoon ja Itä-Karjalan rakennuskulttuuriin.

Museo on yksittäiskävijöille avoinna kesäaikaan 10.8. asti päivittäin tiistaista sunnuntaihin klo 11-18 ja sen jälkeen sunnuntaisin klo 13-16.

Ryhmille käynnit järjestetään kaikkina aikoina etukäteen sopimalla.

Vanhalinnassa toimii tilausravintola.

Liedon Vanhalinna, Vanha Härkätie 111, 21410 Vanhalinna (Lieto), puh.(02) 489 6700, www.vanhalinna.fi

Kaatuneiden muistopäivänä, kokoontui Gotlannin Suomiseura Orionin, Gotlannin sotalapsien ja Kamratföreningen jäseniä kunnioittamaan kahden gotlantilaisen kaatuneen vapaaehtoisen muistoa Suderbyn Hergårdenissa olevilla muistolaatoilla. Luutnantti Heijke Heijensköld kaatui Tampereella 1918 ja vänrikki Harry Åberg Rukajärvellä 1941. Perinteisen havuseppeleen laski puheenjohtaja Harry Permanto, joka on monivuotinen Tukholman Suomalaisten veteraanien jäsen. Sotalapsien kukat laski Liisa Raita. Tilaisuudessa kuultiin Sven Lindbergin musiikkiesityksiä. Visbyn piispa Lennart Koskinen piti hartauden. Lopuksi laulettiin virsi *Jumala ompe linnamme*. Tilaisuuden lopuksi sotalapsi Kaj Wilen kertoi kaatuneesta isästään ja Sirkka-Liisa Roswall luki kaatuneen pojan äidilleen kirjoittaman kirjeen.

Harry Permanto

Hengellinen päivä Tukholmassa

Sotainvalidien ja sotaveteraanien yhteistä päivää vietettiin Tukholman suomalaisessa kirkossa. Päivä alkoi jumalanpalveluksella, jossa saarnasi rovasti **Väinö Salokorpi** Suomesta puhuen aiheesta ”ihmisten halu viettää juhlaa”. Liturgina toimi kirkkoherra **Peter Träis** ja urkurina **Merja Aapro**.

Jumalanpalveluksen jälkeen ohjelmassa oli ruokailua ja kahvittelua seurakuntasalissa. Juhlavieraat toivotti tervetulleiksi Sotainvalidipiirin puheenjohtaja **Olavi Soikkanen**, joka lausui ilonsa siitä, että vaikka joukkomme harvenee, voimme silti tavata toisiamme tällaisten juhlien merkeissä.

Ohjelmassa oli musiikkia, laulua ja huumoriakin. Iivosen perheestä isä yhdessä Tony-pojan kanssa soitti hanurilla muutamia kappaleita. Väinö Salokorpi esitti yksinlaulua ja lausui Yrjö Jylhän runon ”Kai-vo”. **Niilo Litku** Motalasta esitti myös yksinlaulua esittämällä ”Isänmaan kasvot”. **Heikki Lirberg** puolestaan kertoi veteraaneille tärkeistä asioista. Sitten olikin kirkkoherra Peter Träiskin vuoro pitää loppurukous. Lopuksi veisattiin virsi ”Sua kohti Herrani, sua kohti ain”.

Tauno Jokimäki

Väinö Vilponiemi johtaa Satakunnan sotaveteraaneja

Satakunnan Sotaveteraanipiirin vuosikokous pidettiin Nakkilassa. Kokous alkoi aamulla seppeleenlaskulla Nakkilan sankariristille, jonne Väinö Vilponiemi, Maila Lehtimäki ja Ensio Grönlund laskivat veteraanien seppeleen. Puheenjohtaja Väinö Vilponiemen tervehdyspuheen jälkeen

vietettiin hiljainen hetki Satakunnassa 235 viime vuonna edesmenneen veteraanin muistolle.

Tervehdysten jälkeen luovutettiin Aarne Kulmalalle Nakkilasta ja Mikko Pitkärannalle Raumalta Suomen Sotaveteraaniliiton kultaiset ansioristit. Piirikokouksen puheenjohtaja-

na toimi Ensio Grönlund ja sihteerinä toiminnanjohtaja Arma Lintula.

Piirihallituksen ja samalla koko piirijärjestön puheenjohtajaksi valittiin edelleen yksimielisesti Väinö Vilponiemi Porista.

Paavo Punkari

Piirin vuosikokoukseen osallistui salintäyteinen veteraanijoukko

Ilomantsin Hattuvaaran taistelun muistopäivät

Hämeen Ratsurykmentin veteraanit, Hämeen Ratsujääkäripataljoona ja Ratsumieskilta ry. viettävät heinäkuun 30.päivänä 1944 käydyn Hattuvaaran taistelun muistoa Hattuvaarassa 26. – 27.7.2008 perinteiseen tapaan: kenttähartaus, kunnianosoitukset, yhdessäoloa.

Tilaisuuksiin ovat lämpimästi tervetulleita kaikki Ratsuväkiprikaatissa palvelleet sekä ratsuväen perinneyhdistysten jäsenet omaisineen ja ystävineen. Myös nuorisoinnasta läsnäoloa toivotaan. Asu on vapaa.

Ensiapuryhmä on paikalla.

Hattuvaarasta on alustavasti varattu majoitustilaa. Se on kuitenkin jokaisen henkilökohtaisesti vahvistettava soittamalla viimeistään 17.7. puh. 0400 173607 tai (013) 830 111 tahi postitse os. Taistelijan talo, 82967 Hattu. On muistettava varata myös edelliseksi yöksi sija, mikäli sitä tarvitsee.

Hämeen Ratsujääkäripataljoona järjestää vanhaan tapaan veteraaneille ja heidän omaisilleen (muillekin, jos autoon mahtuu) maksuttoman kuljetuksen Lahdesta Kouvolan,

Lappeenrannan ja Joensuun kautta Hattuvaaraan. Auto lähtee Lahden linja-autoasemalta lauantaina 26.7. klo 7.30. Siinhen pääsee myös matkan varrelta, mikäli paikasta ja ajasta on sovittu. Paluumatka alkaa Hattuvaarasta sunnuntaina iltapäivällä kunnianosoitusten ja aterioinnin jälkeen. Ilmoittautuminen autokuljetukseen tarvitaan viimeistään 17.7. alla olevaan numeroon.

Ratsumieskilta ry, Hämeen Ratsujääkäripataljoona
puh. (03) 1814 6684

Veteraanien kansainvälinen rauhan päivän kävely 21.9.

Veteraanien kansainvälinen rauhan päivän kävely järjestetään ensimmäistä kertaa sunnuntaina 21. syyskuuta. Rauhan puolesta kävellään yhtä aikaa liki 80 maassa, ja samalla tehdään tunnetuksi YK:n rauhantyötä. Suomessa valtakunnallinen tapahtuman avaus suoritetaan Helsingissä Paavo Nurmen patsaalla.

Tämän hetken tiedon mukaan päivän aikana reippail-

laan lähes 30 paikkakunnalla, jotka ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Järvenpää, Tuusula, Lohja, Salo, Turku, Lahti, Kotka, Kouvola, Hämeenlinna, Tampere, Pori, Seinäjoki, Jyväskylä, Kuopio, Mikkeli, Kuhmo, Oulu, Rovaniemi, Sodankylä, Vaasa, Lappeenranta, Joensuu, Kemi-Tornio, Kokkola.

Kävelystä on tarkoitus tehdä koko kansan yhteinen tapahtuma. Mallia näyttävät

sotiemme veteraanit omalla panoksellaan. Kävelyn pituutta ei ole määrätty, vaan tarjolla on muutamia vapaaehtoisia reittejä ja matkoja.

Päivän aikana jaetaan yli kymmenen tuhatta pinssiä muistoksi rauhan päivän kävelylle osallistumisesta.

Tapahtuman järjestävät Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Rintamanaisten liitto sekä Suo-

men Rauhanturvaajaliitto. Yhdistykset edustavat Suomea kansainvälisessä veteraanien järjestössä (World Veterans Federation), joka on rauhan päivän kävelyn alullepanija. Tapahtumasta on tarkoitus tehdä jokavuotinen perinne.

Lisätietoja

Koulutuspäällikkö Heikki Pietilä, puh. 040 5345 696, heikki.pietila@rauhanturvaajaliitto.fi

www.rauhanturvaajaliitto.fi
www.sinibarettilehti.fi

Suomen Rauhanturvaajaliittoon kuuluu 29 jäsenyhdistystä, joissa on yhteensä noin 6 200 jäsentä. Liitto ei ole edunvalvontajärjestö, mutta se seuraa tiiviisti kriisinhallinnan kehitystä maailmalla ja kotimaassa. Liitto täyttää tänä vuonna 40 vuotta.

Viihteellä rahaa veteraaneille

Lahden Sotaveteraanipiiri on jo 20 vuoden ajan järjestänyt korkeatasoisia viihdetilaisuuksia, joilla on hankittu merkittävä summa piirin veljestuella, jaettavaksi edelleen vähäosaisille veteraaniveljille ja sisarille.

Veljestuen puheenjohtajalle Markku Ahtelalle luovutettiin illan tuotto.

5.5. järjestetyssä viihdeillassa oli jälleen suuren salintäytteen veteraanien ja veteraanien henkisten kuulija ja katsojajoukko toteamassa opetusneuvos Leppäsen kokoaman korkeatasoisen tilaisuuden nautittavaa ohjelmaa. Parituntinen ohjelma meni monen mielestä liiankin nopeasti. Iltaa täydensi toisena juontajana ollut, viehättävä taiteilija Johanna Raunio.

Ohjelman suorittajina olivat Asikkalan Qantus Aque kuoro, Puolustusvoimien Varusmiessoittokunta, taiteilija Antero Mäkelä, Nastolan pikkupelimannit, Lahden Tiirismaan musiikkiluokkien tyttökuoron, Hollolan nuorisoseuran Kallet ja Kaisat, Hollolan Harmonikat, Landen mieskuoro ja huuliharppujen taikaa Aimo Manneren ja kumppanien yhteisesityksessä.

Veteraanivastuu järjesti 21. huhtikuuta kiitostilaisuuden kahdesta keräysvuodesta pääesikunnassa. Tilaisuuteen osallistui puolustusvoimien komentaja amiraali Juhani Kaskeala ja mm. keräyksen näkyvyyteen aktiivisesti vaikuttanut Mannerheim-ristin ritari Pentti Iisalo.

Mustat enkelit keräsi varoja Sotiemme Veteraaneille!

Suomen Sotaveteraaniliitossa 23.5.08 shekin luovutustilaisuudessa Mustien enkelien laulaja Jussi Aaltonen ja shekin vastaanottaja Veteraanivastuu ry:n puheenjohtaja Aarno Strömmer.

Tamperelainen Mustat Enkelit -yhtye on saanut kerättyä Nyt aika on -singlen myynnillä 7000 euroa kolmessa kuukaudessa Sotiemme veteraaneille.

”Mietimme monesti keikkabussissa, kuinka voisimme kiittää sotiemme veteraaneja”, kertoo bändin laulaja Jussi Aaltonen, kunnes Markku Petander sävelsi kyseisen ”Nyt aika on” -kappaleen ”Totesimme, että siinä se on; tästä tuotto annetaan sotiemme veteraaneille” jatkaa Aaltonen.

Nyt aika on -singlestä on tehty myös hieno video, joka on nähtävissä osoitteessa www.mustatenkelit.com

Mustat enkelit haastaa esimerkiksi myös muut suomalaiset bändit lähtemään mukaan hyväntekeväisyystyöhön sotiemme veteraanien hyväksi. Kyseinen Nyt aika on -kappale tulee olemaan mukana Mustien enkelien syksyllä julkaistavalla pitkäsoitolla.

”Marski” vieraili Järvenpään juhlassa

Puheenjohtaja Juha Miettinen toivottaa Marskin tervetulleeksi juhlaan.

Järvenpään Sotaveteraaniyhdistys juhli 40-vuotistaivaltaan 24.4. Veljesmajallaan. PS Bussi linja-autoliikennöitsijä onnitteli yhdistystä lahjoittamalla halukkaille kuljetuksen, joka kokosi väkeä ympäri kaupunkia ja myös paluun juhlista.

Tervetuliaispuheessaan yhdistyksen puheenjohtaja **Juha Miettinen** palautti mieliin perustamisvuoden 1968 levottomia ”Hullun vuoden” tapahtumia ja vaiheita yhdistyksen alkutaipaleelta.

Toimintatapahtumia keratessa, ehkä tärkeimpänä tuli esiin vuosi 1981, jolloin veteraani-

nit kunnostivat talkoilla kaupungin omistaman Vanhankylän kartanon muonamiesten mökin Veljesmajaksi. Majasta tuli yhdistyksen tärkeä koti ja toiminnan sydän. Yhä edelleen väki kokoontuu Veljesmajalle kaksi kertaa viikossa pullakahvien, jutustelun ja esitelmien merkeissä.

Juhlayleisö yllätettiin täysin, kun saliin astui yllätysvieras itse ryhdikäs Marski (Timo Närhinsalo) upeassa asussaan, viiksineen ja murre-ääntämisineen. Hänen esiintymisensä riemastutti yleisöä pitkin iltaa.

Juhlassa muistettiin jo viitisitoista vuotta yhdistyksen

hallinto-tehtävissä toimineita **Harry Helläniä** ja sihteerin **Pirkko Määttästä**. Myös juhla järjestelyistä päävastuun kantanut Juha Miettinen kukitettiin. Järvenpään Mieslaulajien Ajattomat toivat laulutervehdyksen.

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Heikki Talvela** toi juhlivalle yhdistykselle piirin puolesta tervehdykset ja onnentoivotukset.

Kotiin lähdettäessä juhlijat saivat vielä mukaansa yhdistyksen historiikin.

Rauha Hämäläinen

Veteraanien perintö – seminaari Kuopiossa

Savo-Karjalan sotilasläänin, Pohjois-Savon reserviläispiiri ja sotiemme veteraanijärjestöt järjestivät ”Veteraanien perintö” -seminaarin 16.4. Kuopiossa.

Sotilasläänin komentaja eversti **Jukka Hyttinen** avasi seminaarin ja kertoi miten Pohjois-Savon kunnissa pidetään huolta sotiemme veteraanien asiasta. Kunnissa tilanne ei ole itsestään selvä, vaan niihin on kiinnitettävä huomioita ja puutteet korjattava.

Everstiluutnantti **Markku Tomperi** kertoi veteraaneista historian tekijöinä. Suomen kansalle eli suurelle enemmistölle veteraanit olivat historian tekijöitä ja he todistivat monin tavoin läsnäolollaan sodista ja niistä selviytymisestä. Vihdoin 1980-luvulla valtiovalta tunnusti veteraanien merkityksen.

Tammenlehvän Perinneliiton tehtäväkenttä

Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtaja, eversti **Pertti Suominen** selvitti järjestön sijoittumista sotiemme veteraanien kentässä. Veteraanijärjestöt perustivat perinnettään vaalimaan liiton. Siihen on tullut 14 muuta yhteisöä jäseneksi, kuten reserviläisjärjestöt, Sotilaspoikien Perinneliitto, Lot-taperinneliitto. Ne kokevat perinnetyön tärkeäksi ja haluavat olla sitä tekemässä. Mukaan ovat liittymässä rauhanturvajat ja kotiseutuliitto.

Liiton perinnetyö ei koske pelkästään sitä, mitä rintamalla korsuissa ja juoksuhaudoissa tapahtui, vaan myös kotirintamaa. Se pitää sisällään miehet ja naiset, jotka aikanaan kantoivat vastuun ja se pitää sisällään myös sodan jälkeisen ajan eli jälleenrakentamiskauden. Jokainen mukana oleva yhteisö säilyttää identiteettinsä, mutta ne toimivat yhteistyössä.

Liitto on suorittanut arvotutkimuksen ja käynnistänyt veteraaniaikakauden historian kirjoittamisen. Tekeillä on internetiin porttaali, jonka kautta jokainen pääsisi tutustumaan perinnetyöhön.

Suominen painotti itsenäisyyspäivän vieton lisäksi myös kansallisen veteraanipäivän merkitystä. Jälkimmäinen on tärkeä ainakin nyt vielä eläville veteraanille kunnianosoituksena ja tilaisuuksien järjestämisenä, joissa he ovat kunniavie-raina.

Veteraanien perinnettä on aineellinen ja henkinen perinne. Jälkimmäinen on hyvin tärkeä. Neljä tärkeintä arvoa, joilla veteraanit selvisivät sota-vuosista olivat: velvollisuudentunto, isänmaallisuus, oikeudenmukaisuus ja yhteenkuuluvuus. Liitolla on meneillään koko väestöä koskeva tutkimus siitä, miten suomalaiset ylipää-tään kokevat selviämisen ja miten tutkimus voidaan ottaa huomioon veteraanien perin-netyössä.

Perinteen siirtämistä arkistoinnilla

Veteraaniperinteen tallentaminen ja arkistointi oli maakunta-arkistonjohtajan **Jarno Linnolahden** aiheena. Arkistointikohteita ovat pöytäkirjat, toimintakertomukset, kirjeet, jäsenluettelot ja tilikirjat yms. Talteen on saatava myös henkilökohtaiset arkistot. Paikkoja joihin tiedot voidaan kerätä ovat kansallisarkisto, maakunta-arkistot sekä kotiseutuarkistot.

Nettiosoitteesta www.narc.fi/vakka saadaan tarkempia tietoja. Arkistointiluettelot ovat ositteessa www.narc.fi/aar.

Kadettikunta perinnemateriaalin tuottajana

Kadettikunta on tehnyt merkittävän työn perinnemateriaalin tuottajana ja siirtäjänä. Pääsihteeri **Pekka Rapila** selvitti, että kadettikunta on aatteellinen ja upseeriliitto edunvalvontaan keskittynyt järjestö. Aatteelliseen toimintaan kuuluu maanpuolustustahdon ylläpito erityisesti nuorison keskuudessa. Kadettikunta välittää veteraaniperinnettä, jota sotiemme veteraanit ovat tehneet ja tuottaneet. Nettiosoitteessa www.veteraanienperinto.fi kerrotaan kadettikunnan työstä veteraaniperinteen hyväksi. Tärkeä työ on veteraanijärjestöjen kanssa tehty hanke ”Veteraanien perintö – itsenäinen isänmaa.” Materiaalia on levitetty kaikkiiin kouluihin.

Elinkeinoelämä veteraanityössä

Elinkeinoelämän panosta veteraanityöhön esitteli toimitusjohtaja **Matti Niiranen** Kuopion Kauppakamarista. Sota-aikaan elinkeinoelämällä ja yrityksillä oli suuri merkitys sotatollisuuden käynnistämisessä ja sotamateriaalin tuottamisessa.

Kalakukkoja vieraileville seminaarin pitäjille, majuri Tero Kinnarinen, lehtori Pekka Ritola, puheenjohtaja Matti Passi ja jakajina Pohjois-Savon reserviläispiiristä Seppo Rähä ja Markku Koivula

sa. Puolustusvoimien yhteistyö on jatkunut tiiviinä sotien jälkeen, onhan itsenäisellä maalla oltava valmiudet kriisien varalta. Yritykset ja elinkeinoelämä ovat monin tavoin tukeneet sotiemme veteraanien toimintaa vuosikymmenten ajan. Tulevaa ajatellen puolustusvoimat ovat olleet mukana valtiontalouden tuottavuusneuvotteluissa, joissa on tehty ratkaisuja toimintojen ulkoistamisesta yrityksille. Se tiivistää puolustusvoimien ja yritysten yhteistoimintaa. Veteraanityön tukemisessa tulevaisuudessa kysymys on, mitkä yritykset ovat mukana ja millä tavoin. Onko yrityksillä aikaa ja rahallisia resursseja tai voidaanko irrottaa henkilökuntaa erilaisiin tilaisuuksiin ja veteraanityöhön. Niiranen oli kuitenkin vakuuttunut siitä, että mainituilla perusteilla yritystoiminta ja elinkeinoelämä ovat mukana tukemassa veteraanitoimintaa ja veteraanien perinnetyötä.

Koulut ja veteraaniperinteen siirtäminen

Nuoriso perinteen vastaanottajana ja vaalijana oli historian lehtori **Pekka Ritolan** aiheena. Lukiossa historia on pakollinen aine. Vuodesta 1996 lähtien on voitu tarjota veteraanihaastattelujen tekemistä yhtenä kurssiaiheena. Haastattelijat ovat kokeneet sen tekemällä oppimisena ja hyvin veteraanien perintöön lähentävänä jaksena. Siinä nuoret ovat silmätysten ei TV-ruudun vaan sodan kokeneiden ja muutenkin elämää kokeneiden kanssa. Se lähentää sukupolvien eroja ja sodan ja nykyajan välistä ymmärrystä. Ennakkoluulot ja epäluulot häviävät puolin ja toisin. Kysely opiskelijoille kertoo nyky-

nuoren arvoista, joita heillä on: isänmaallisuus, toisen auttaminen kiperissä tilanteissa, työn tekeminen, oikeudenmukaisuus ja rehellisyys.

Yksi veteraaneja ja nuorisoa yhdistävä tilanne on yhteiset matkat. Iisalmen lyseo on tehnyt veteraanien kanssa matkoja Raatteen tielle.

Joukko-osastojen perinnetyö

Majuri **Tero Kinnarinen** KaiPr:sta kertoi esimerkkinä sodan aikaisen joukon (14.D) perinnetyöstä. Vuosittain on veteraaneille pidetty 14.Div Perinnepäivät. Prikaati, samoin kuin Kainuun Rajavartiosto on ollut kiinteästi yhteistyössä koulunuorison kanssa. On lähetetty opetusmateriaalia ja luennoitsijoita erilaisiin tilaisuuksiin. Rukajärven suunnan veteraaniperinteen saralla on kouluisa pidetty veteraanisähly- ja kirjoituskilpailuja, joihin opettajat ovat antaneet valittaviksi veteraaniperinteeseen liittyviä aiheita. Esikuvana on Rukajärvellä 1942 ilmestyneessä Korven Kaiku-lehdessä pidetty kirjoituskilpailu, jonka aiheena oli ”Tämän sodan jännittävintä kokemukseni”

5.9.2008 KaiPr:nssa alkavat 14 Div perinnepäivät ulottuvat laajemmalle. Koulumaailmassa päivä alkaa lipunnostolla ja jatkuu veteraaniaiheisena päivän-avauksena. Raatihuoneen toril-

la on prikaatin kalustonäyttely ja iltapäivällä olevassa tilaisuudessa ovat mukana veteraanit ja opiskelijat.

Tilaisuudessa on myös Rukajärveä koskevan materiaalin näyttely. 14.Div perinneyhdistys alaosastoineen on lähtenyt maakunnissa hyvin liikkeelle. Se on saanut myös ulkopuolista tukea Talvivaaran kaivokselta.

VETRES - Vantaan yhteistyöelin

Puheenjohtaja **Matti Passi** kertoi, että Vetrekseen tavoitteena on tallentaa sotiemme veteraanien perintöä ja siirtää sitä tuleville sukupolville. Yhteistyöelimeen kuuluu 12 järjestöä, joista kuusi on veteraanijärjestöä ja kaksi reservin upseerien ja kaksi reserviläisten järjestöä. Mukana on myös Vantaan kaupunki, seurakunta ja Kaartin jääkäriyrykmentti. Laajan yhteistyöelimen muodostaa 32 henkilöä. Toiminnan pyörittämisen paras henkilöstö on juuri eläkkeelle jääneet, asiasta kiinnostuneet henkilöt.

Vetresin kolme periaatetta ovat: edistää vapaaehtoista maanpuolustustyötä, tehdä aloitteita yhteistyön kehittämiseksi ja veteraaniperinteen vaaliminen. Vetresin tärkein operaatio on ollut ”Sotiemme ope-tukset” -projekti.

Teksti: Risto Pehkonen

Kuva: Ahti Latvala

YRJÖ PIRILÄ OY

Vuoden lotta 2007: Hilda Laasonen Taustana karjalaisuus

Hilda Laasonen lapsuudenkoti oli Viipurissa, jossa isä toimi rautatieläisenä. Tienhaaraan perhe oli muuttanut Suistamolta. Molemmat vanhemmat olivat syntyperäisiä karjalaisia: isä Kiteeltä ja äiti Kivennavalta. Toisensa he olivat tavanneet Valkeasaaressa, josta he muuttivat ensin Kiteelle ja sieltä Suistamolle. Hilda Laasonen syntyi eräässä suistamolaisessa savusaunassa. Perhe muutti sittemmin Kämärään, Uuraalle, Loikkaseen eli Karjalan kaupunginosaan Viipurissa ja lopulta (1932) Tienhaaraan. Elokuussa 1939, siis vähän ennen sotaa, perhe ehti muuttaa vielä Hiekkaan.

Tienhaarassa, joka sijaitsee hieman Viipurin kaupungin keskustan pohjoispuolella, Hilda Laasonen kävi koulua viidennen ja kuudennen luokan ja liittyi Tienhaaran pikkulottiin. Sittemmin koulutie jatkui Viipurin neljäloukkaisessa tyttökoulussa Karjalankadulla ja tyttölyseossa, jonka seitsemännellä luokalla (vastaa myöhempää lukion ensimmäistä luokkaa) Laasonen oli talvisodan syttyessä. Ensimmäinen kesätyö oli vuonna 1938 Viipurin linnan lippukassassa. Linna ja kaupunki vetivät jo tuolloin

paljon turisteja puoleensa - ulkomaalaisia myöten.

“Kun talvisota syttyi, olimme laulutunnilla”; Laasonen muistelee, “meidät komennettiin ulos seisomaan ja rehtori tuli ilmoittamaan, että kaikkien oli lähdettävä suoraan kotiin. Tavaroiita luokista ei saanut enää lähteä hakemaan. Kukin lähti kotiinsa miten pääsi - osa oppilaista oli melko kaukaakin. Kotona Hiekassa istuimme pyykkituvassa pommitusten aikana. Molemmat vanhempani olivat sairaita ja kuljetin heidät sitten Viipurista pois.”

Laasonen toimi talvisodan ajan ensin pikkulottana ja sitten isona lottana mm. Tienhaaran suojeluskuntatalolla ja kansakoululla. Ruokaa keitettiin talojen saunoissa. Työt jaettiin lottien kesken siten, että kukin oli vuorollaan esimerkiksi kahvia keittämässä, tiskaamassa tai myymässä. “Kahvinkeittovuoro kesti 24 tuntia eli kello seitsemästä aamulla seuraavaan aamuun kello seitsemään”, Laasonen muistaa, “eikä kahvi koskaan päässyt loppumaan.” Keran hänet määrättiin tekemään makaronilaatikkoa 200 hengelle. “En ollut koskaan tehnyt sitä yhdellekään hengelle”, Laaso-

nen muistaa nauraen, “mutta jotenkin se lopulta onnistui, ja se on ollut eräs elämäni tärkein onnistuminen.”

Kirja Viipurin piirin lottien YH:sta ja talvisodasta

Hilda Laasonen keräsi yli kymmenen vuotta aineistoa Viipurin piirin lottien toiminnasta talvisodan aikana. Sotarkistossa työskentelyyn kului työtunteja 3 200 ja rahaa kopiointiin yli 100 000 markkaa. Kun aineisto oli koossa 130:ssä hyvin järjestetyssä mapissa ja kun kirjoitustyön piti alkaa, Hilda Laasonen elämään tuli touku-kuussa 2004 yllättävä käänne: aivoinfarkti ja vasemmanpuoleinen halvaus. Kirja oli vähällä jäädä kirjoittamatta. Mutta lopulta seurasi toipuminen - ja kirjan kirjoittaminen. “Kiitän Luoja, että sain voimia taistella siitä suurin piirtein toivomani lottakirjan”, Laasonen toteaa.

Teos “Viipurin piirin lottien YH ja talvisota - Karjalan kannaksen lotat kertovat” julkaistiin 2007. Laasonen apuna kirjan teossa oli joutsenolainen Pertti Vuori. Valtava kirjaa varten koottu aineisto ja sen pohjalta kirjoitettu kirja käsittää 56

Viipurin piirin paikallisosastoa Antreasta Äyräpäähän. Kirjan kanteen on valittu paljonpuhuvat symbolit: lottamerkki, pikkulottamerkki, suojeluskuntatunnus, kuva piirin lipusta sekä kuva Viipurin linnasta. Pohjana on harmaa lottapuvun kangas.

Kirjan syntyhistoria juontaa vuonna 1993 perustettuun Viipurin Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -piirin perinnekiltaan, jonka sihteerinä Laasonen toimi viisi ensimmäistä vuotta. Kilta ryhtyi keräämään entisten viipurilaisten ja kannakselaisten muisteluksia, joita on myös mukana nyt julkaistussa kirjassa. Lisäksi kirjaan on kerätty kunnioitusta herättävä määrä muutakin aineistoa; perusteelliseen teokseen on koottu kuvaukset kaikista Lotta Svärdin Viipurin piirin paikallisosastoista ja niiden toiminnasta osin rauhan ja erikseen talvisodan aikana. Viipuriin, lottatoimintaan, karjalaisuuteen ja sota-aikaan liittyen. Esimerkiksi Espoon Sotaveteraanilehteen hän on kirjoittanut vuodesta 1989 artikkeleita Fanni Luukkosesta, Valamon kirkoista. Suomen lähialueen luostareista, Edith Södergrannista, pyhiinvaellusmatkoista Israeliin ja mm. inkeriläisveteraaneista. - Viimeksi mainittujen hyväksi Laasonen on toiminut pitkään ja kerännyt heille vaate- ja muuta tavaraa.

Hilda Laasonen on kuulunut jäsenenä mm. Espoon Sotaveteraaneihin, Rintamanaisten Liittoon, Suomen Lottaperineliittoon ja edellä mainittuun Viipurin suojeluskunta- ja lottaperinnekiltaan. - Aluksi tarkoitus oli rajata viime mainittu kiltä vain suojeluskuntakilaksi, johon olisi tullut erillinen naistoimikunta. Laasonen ansiosta killan nimeen tuli kuitenkin mukaan sana ‘lotta’. Eräänä vuonna killassa oli naisia jäseninä jopa enemmän kuin miehiä, Laasonen muistaa. Toiminnastaan killan hyväksi Laasonen sai killan puna-mustan pienoislipun keväällä 2008.

Jatkosota ja sen jälkeiset vuodet

Vaikka Laasonen äskettäin julkaistu kirja keskittyy talvisotaan ja Viipurin ympäristöön, hänen oma lottauransa jatkui vielä näistäkin eteenpäin. Jatkosodan aikana Laasonen oli ns. kiertävänä kanttiinilottana

Itä-Karjalassa elokuusta 1941 helmikuuhun 1943. Matkat kanttiinitavaroiden kanssa tehtiin joko hevosella tai kuorma-autolla. Hän piti Itä-Karjalassa myös päiväkirjaa lokakuusta 1941 huhtikuuhun 1942. Kesästä 1942 Laasonen muistaa erityisesti lottalupauksenannon ja Fanni Luukkosen vierailun:

“Muistoissa kesä -42 oli ainaista auringonpaistetta. Minulle kesä oli sikäli merkittävä, että annoin lottalupauksen Äänislinnan varuskuntakirkossa 16. elokuuta. Niiden 200 lottalupauksen antaneiden joukossa olivat Aino Kuivalainen ja Martta Ruuska, joiden kanssa lähdin komennukselle. Tilaisuudessa oli lottajohtajamme Fanni Luukkonen. Pastori Jyrki Järnefelt puhui lotille aiheesta ‘Ole uskollinen kuolemaan saakka’. Länä olleiden 500 lotan laulamana kaikuivat upeasti virret ‘Oi Herra henkes valo suo’, ‘Jumala ompi linnamme’ ja ‘Herraa hyvää kiittää’. Tilaisuus oli juhlallinen ja mieliinpainuva. En ehtinyt kuitenkaan viipyä kauan juhlatunnelmissa, sillä seuraavana päivänä oli lottajohtajamme Fanni Luukkosen tarkastuskäynti JP 3:ssa.”

Itä-Karjalasta Laasonen tuli Helsingin Malmin lentokentälle sääkartan piirtäjäksi. Sotien jälkeen hän valmistui kansakoulunopettajaksi ja toimi opettajana ensin Posiolla ja Ylitorniolla kansakoululuokkien opettajana sekä vuodesta 1957 vuoteen 1981 Espoossa luokkien 7 - 9 opettajana.

Laasonen mielestä lottakaan ja lottana olemiseen ei ole liittynyt koskaan sellaista salailua ja vaikenemista kuin mitä toisinaan on esitetty. “Minä en tunne vaikenemisen aikaa lottien historiassa”, hän toteaa. Lottien kohdalla ei myöskään hänen mukaansa voi puhua “kunnian palautuksesta”, sillä hänen mielestään lottien kunniaa ei ole koskaan tarvinnut erikseen palauttaa. Oma lottakaan on säilynyt kauniina muistona. “Se oli harmonisinta aikaa elämässäni”, hän toteaa.

Lotta Svärdin perillinen Lotta Svärd Säätiö valitsi Hilda Laasonen vuoden lotaksi lotapäivänä vuonna 2007.

**Teksti: Kaarle Sulamaa
Kuva Markku Rämö**

Tapani Huhtala Oy Ahlainen	Multi Car Oy Akaa	KJM Kupari Oy Asikkala
NP-Laatoitus ja Rakennuspalvelu Espoo	SUOMEN KONGRESSITEKNIikka Oy	Insinööritoimisto Konstru Oy Espoo
Arkkitehti- ja Insinööritoimisto Särkijärvi Oy Espoo	Oy Devcons Ab Espoo	Digion Oy Espoo
Top Building Oy Espoo	Hovila Oy Espoo	Autotalo Debil Espoo
Haglund Networks Oy Espoo	Cumasa Oy Espoo	Remontti Jori Espoo
Paasonen Koulutuspalvelut Oy Espoo	Rakennus Tammi Oy Espoo	Larabe Oy Espoo
Ris-Esset Ab Oy Esse	Esse Elektro Kraft Ab Esse	Euran Yritystilit Oy Eura
FORSSAN BETONI Oy	Rakennuspalvelu Marvel Oy Forssa	Sähköasennus Karppelin Oy Forssa
Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	Maansiirto Perala Oy Halikko	Mikko Kohvakka Ky Haukivuori
HögforsSahala Oy Heinola	RETERMIA	Varallisuusvalmennus Oy Helsinki
Merkopaino Oy Helsinki	IDO	PALVELUALOJEN TOIMIALALIITTO
Insinööritoimisto Jussi Linnakangas Oy Helsinki	Hyvää Kesää Toivottaa ! Merta Oy/Merta Logistic Oy Helsinki	RGB Oy Helsinki

Maija Autere

Jakso 6/6

Helsingin sotasairaalat

Kaikki suuret sairaalat Helsingissä olivat sotasairaaloita. Potilaat jotka joutuivat viettämään viikkoja jopa kuukausiakin sairaalassa toivoivat jotain viihdettä yksitoikkoiseen sairaalarutiiniin. Valtion viihdetoimisto lähetti Maijan viuluineen.

Entisen tuberkuloosisairaalan suuressa salissa makasi monta miestä, Maija kulki vuoteelta toiselle. Kärsvä ilme kasvoillaan makasi vuoteessa laiha kalpea mies, hänen kätensä oli ripustettu sängyn vieressä olevaan telineeseen. Maija kysyi: "Kuka sinä olet ja mistäpäin?"

"Pohjanmaalta, siellä on talo."

"Vai talonpoika Pohjan-

maalta! " Hän katsoi käsivartta ja sen vieressä olevaa telineettä: " Olkaan osui räjähtävä luoti", kertoi talonpoika, "sitä yritetään nyt korjata tuommoisen telineen avulla. Se särkee koko ajan. Antavat täällä niin vähän särkylääkettä. Kiitos soitostasi oli se mukavaa vaihtelua. Kuule, tule uudestaan ja tuo apteekista särkylääkettä..."

Toinen vuode, nuori mies, käsivarret koholla selällään sängyssä, jalka sidottuna korkealle vuoteen päädyn telineeseen. "Kuka sinä olet?"

"Minä olen Niilo."

"No mistäpäin, ja miksi sinun pitää maata jalka noin korkealla?" "Lappeenrannasta minä olen. Räjähtävä osui lonk-

kaan, olen ollut täällä jo pitkään. Kuule, on niin mukavaa että tulit käymään. Tule vielä uudestaan jos voit, aika käy niin pitkäksi kun ei kotiväkikään voi täällä usein käydä. Tuo samalla särkylääkettä, antavat täällä niin vähän. Apteekista saa..."

Kolmas vuode. "Luoti osui selkään..."

Neljäs vuode, mies istui sen laidalla.

"Meni kyljestä läpi, pian minä täältä kuitenkin jo pääsen..."

Viides vuode. "Haluatko, että soitan sinulle jotain? Onko toivomuksia?" "Soita vaan, jotain kaunista..."

Kuudes vuode, mies pitkäl-

lään. "Kuule sie, kun myö ei saada tarpeeks lääkettä särkyyn. Apteekissa on semmoista, se vähän helpottais..."

Yksityishuone. Mies sängyssä selällään, yhdeksäntoista vuotias. Liian heikko soittamiseen, ei jaksanut kuulla mitään, tuskin jaksoi elää. Tummat hiukset olivat hiestä märät, Luoti selkärankaan, halvaantunut.

Maija meni kotiin ja itki. Kävi apteekissa, osti särkylääkettä ja meni takaisin, kävi silloin tällöin juttelemassa, kotiväki miehille oli kaukana, vieras poikkiesi harvoin.

Helsinki sodan aikana

Sota-ajan Helsinki oli pimeä. Pimennysverhot peittivät kaikkien asuntojen ikkunat niin että vähäisintäkään valoviirua ei ulos näkynyt. Talojen rappukäytäviä osoittivat pienet lamput, jotka olivat sinisiä, vähäiset autot, jotka enimmäkseen kävivät puukaasulla saivat etuvalojensa peitoksi sinisen värin, raitiovaunut samoin. Raitiovaunuun astuessa sai pimeässä varoa ettei istahtanut jonkun jo sisällä olevan syliin. Suuria pommisuoja rakentui ympäri kaupunkia. Stockmannilla oli omansa, Kansallisteatterin "Morkusta" joka aikaisemmin oli toiminut avustajien levähdyshuoneena, tuli yhteinen pommisuoja, johon hälytyksen aikana kerääntyivät sekä näyttelijät että yleisö. Kaupungin kulttuurielämä ei kuitenkaan tukahtunut, teattereissa näyteltiin. Elokuvateattereissa esitettiin filmejä, varsinkin suuria saksalaisia filmejä. Sibelius Akatemian konserttitalissa pidettiin konsertteja. Akatemialla ei ollut pommisuoja vaan hälytyksen ajaksi keskeytettiin konsertti. Orkesteri ja yleisö istuivat paikoillaan, ovet suljettiin. Usein keskeytyi koko kulttuurielämä hälytykseen. Näin kävi esim. kuuluisan saksalaisen vierailijan, viulisti Kulenkampfin konsertissa. Vasta kun sireenit ulvoivat hälytys ohi merkkiä, jatkettiin esityksiä.

Alituiset hälytykset olivat piinallisia ja estivät kaiken keskittymisen siihen mitä juuri oli tekemässä.

Ratsastavan poliisin miehet

olivat rintamalla, hevosia seisoi pilttuissa. Ratsastavan poliisin päällikkö, Ylitalo, kysyi Maijalta suostuisiko hän ulkoiluttamaan hevosia.

Talvi oli kylmä, papan vanhasta teatteriturkista, vihreä venäläinen univormu, valmistettiin Maijalle ratsastusturkki, aamuisin lähti Maija aikaisin Ruskeasuon talleille, satuloi hevosen ja lähti maastoon. Ratsastusretket venyivät usein pitkiksi kaupungissa ulvovien hälytys sireenien takia sillä takaisin ei voinut palata ennen kuin hälytys oli ohi. Autokuljetukset olivat niin vähäisiä että Alko otti Ruskeasuon hevoset käyttöön, ne kuljettivat viinaa Seurahuoneelle. Pommitus saattoi tulla yllättäen ja ilman hälytystäkin. Aseman pommituksessa menetti nuori viulisti joka oli matkalla Sibelius Akatemiaan koko toisen käsivartensa ja lupaava ura katkesi. Iso Rober-tinkadulla osui pommi lapsijonoon, joka oli menossa elokuvateatteriin.

Elämä vaikeutui, pommitus rikkoi kaikki Sibelius Akatemian suuret ikkunat. Jääkylmissä käytävissä, jotka oli suojattu ulkomaailmaa vastaan pahvilaittoilla, harhailivat oppilaat puolipimeässä, opettajat kutsuivat oppilaat koteihinsa ja niin voitiin jatkaa opetusta. Sitkeästi ja sisukkaasti jatkettiin elämää.

Häitä ja pommeja

Sotahäitä vietettiin usein ravintola Mikadon yläkerrassa. Häät olivat suuri tapaus jo senkin vuoksi että ne olivat ainoa tilaisuus jossa sai tanssia, hääparit säästivät vähäisiä voi ja sokeriannoksiaan saadakseen hääkakut. Häät olivatkin ainoita tilaisuuksia, joissa oli kakkua sillä mitään ei ollut kauposta ostettavissa, ei kermaa, ei voita, ei pullia, ei kakkuja, leivonnaisia tai leivoksia.

Maija soitti vakituisesti Mikadon hissiä, ensin juhlovasti Kuulan häämarssin morsiusparin astuessa sisään. Sen jälkeen kaunista viihdemusiikkia ja lopuksi tanssit. Palkkioksi annettiin muusikoille myöskin palanen herkullista hääkakkua. Outojakin tilanteita sattui ja häät olivat mennä pilalle mustasukkaisuudesta. Sulhanen ei osannutkaan tanssia valssia

Sota on loppunut 1945. Muistot jäivät ... Maija Autere

Maija Autere ja viulu.

ja sulhaspoika vei morsiamen häävälssiin. Ennen kuin tilanne muuttui uhkaavaksi sen kuitenkin pelasti tango, johon itse sulhanen sai viedä morsiamensa valssin asemasta. Häät katkesivat usein ilmahälytyksiin, koko joukko meni pommisuojaan ja palasi hälytyksen jälkeen takaisin juhlimaan.

Helsinginsuorpommituksissa helmikuussa 1944 jouduttiin tiiviisti viettämään yöt pommisuojissa. Kaisaniemenkatu neljän pommisuojassa vapisivat hirsipalkit joilla kellarin katto oli tuettu pommitusaaltojen lentäessä kaupungin yli. Talon väki istui hiljaisena ja kuullostellen lavereilla. Palkin vieressä istui pappa Autere ja tuijotti palkkia kuin aprikoiden kestäisikö se, mamma vieressä katseli levottomasti kattoon. Liisa käpristyi kokoon, hän oli ratsastusretkellä pudonnut hevosen selästä ja joutunut kokovartalokipsiin. Maija istui vaiti ja nojasi viululaatikkoonsa. Perheen koira, Töpö, piiloutui laverin alle.

Jokaisen uuden aallon tullessa kuului ensin ilmatorjunnan rätinä, räjähdykset ja raivoisa rapatus. Äänistä oli tunnistettavissa mihin päin kaupunkia pommit putosivat. Aallon ohitettua henkäistiin helpotuksesta, uuden aallon kuluessa sanoi joku: "Tuo tuli Söörnäisiin... nyt ne pudottivat varmaankin Katajanokalle. Ohi meni...entä Töölö?"

Pommitukset jatkuivat viikoittain.

Maija oli jälleen Mikadossa hääkeikalla, kun sinne tuli Liisa, vaivaloisesti kävellen kipsipanssarissaan. Hän pelkäsi olla yksin kotona. Vanhemmat olivat Töpön kanssa lähteneet kesämökille. Häät olivat tuskin ehtineet alkaa kun hälytys tuli ja hääseurie poistui niin nopeasti paikalta että tytöt jäivät saliin yksin.

Kaikki valot sammuiivat. Hissää ei voinut käyttää ja pimeässä lähtivät sisarukset haparoimaan rappuja alas.

Tasanteelle päästyä alkoivat pommit pudota, jylinä oli hirveä, tytöt kyyristyivät rapun nurkkaan, lasit helisivät. Aallon mentyä ohi he pääsivät katuovelle.

Katu oli tyhjä paitsi kahta sotilasta jotka olivat kadun toisella puolella. Maija huusi heidät apuun. Liisa pystyi tuskin kävelemään saatikka sitten juoksemaan. Sotilaat tulivat juosten ja puolittain kantoivat Liisan Erottajan suureen pommisuojaan. Pommisuojassa oli paljon väkeä. Kauempana istui Maijan opettaja, professori Leo Funtek ja irvisteli harmistuneena. Hän oli oopperan kapellimestari ja pommitus yllätti hänet matkalla oopperaan. Erottajan suuri kalliosuoja oli paljon turvallisempi kuin Kaisaniemenkadun pieni hiirenloukku ja siellä jouduttiin istumaan koko yön. Vasta aamulla puoli seitsemältä

puhallettiin vaara ohi merkki.

Joka puolelta kaupunkia näkyi savua ja liekkejä, tytöt lähtivät vaivalloisesti kulkemaan kotia kohti, oikealle katsoessa näkyi Senaatintorilta liekkimeri, samoin Vuorikadulle tullessa, edessäpäin. Puolivälissä Vuorikatua ei Liisa jaksanut enää, hän katsoi edessä olevia liekkiloimuja ja väitti itkien että ei halunnut jatkaa, koti paloi. Onneksi oli juuri edessä Vuorikadun kalliosuojan ovi-aukko. Maija saattoi sinne sisarensa, jätti hänet turvaan istumaan viulu sylissä ja lähti katsomaan tilannetta. Rappujen yläpäässä hän pysähtyi ja seisoi hetken ajan sanattomana.

Kadun silhuetti oli muuttunut. Kaisaniemenkatu kahdeksan talo oli kadonnut. Se jätti jälkeensä tyhjän aukon jonka keskeltä liekit loimusivat. Talo oli romahtanut nelosen pihalle. Kiireellinen katse ympäri, useista kohtia Helsinkiä näkyi tulipaloja, entä Liisankatu, siellä asui ranskankielen opettaja. Pystyssä oli, ei siis ollut osunut sinne, mutta edessä oli kaaos.

Palokunta oli jo ehtinyt paikalle ja he suuntasivat vesisuihikon Kaisaniemenkatu neljän yläkertaan joka paloi, pommisuojan pienestä ikkunasta kiskottiin ulos paksua rouva Neumania.

Maija pysähtyi palomiehen rinnalle, joka katsoi häneen väsyneesti ja kertoi että oli jo kaksitoista tuntia yhteen menoon sammuttanut tulipaloja. Taloon ei saanut mennä.

Maija juoksi yli kadun ja alkoi kiivetä viidenteen kerrokseen. Rappuja ei niille pudonneen laastin alta näkynyt, hissi retkotti kolmannen kerroksen välissä, kaikkien huoneistojen ovet ammottavat auki.

Kotona oli kaaos, lattiat täynnä lasia ja irtoneisia esineitä, keittiön ikkunasta loimotti tuli, se näytti olevan vaarallisen lähellä ikkunaverhoja. Maija repäisi lepattavan verhon irti ja heitti ulos, samalla hän vilkaisi pihalle. Viereinen talo oli romahtanut yli koko pihan. Barapun ovea, joka vei pommisuojaan, ei edes näkynyt. Nopea ajatus Liisaan joka istui turvassa Vuorikadulla kalliosuojassa - Liisa oli taas välttänyt kuoleman hiuskarvan verran. Mielessä välähtivät mamma ja pappa, onneksi he olivat mökillä, kukaan ei olisi selvinnyt vahingoittumattomana tässä huoneistossa.

Maija toimi kuumeisella kii-reellä, talon katto oli tulella, mitä jos se leviää viidenteen ker-

rokseen? Hän keräsi sänkyvaatteet ja heitti ne lasittomasta ikkunasta kadulle, metronominsakin perään siinä toivossa että se säilyisi ehjänä. Papan kirjat! Papan arvokkaat teatterikirjat...ajatukset risteilivät päässä... Käherrystarvikkeen laatikot! Eteisestä hän haki juosten tyhjiä laatikoita ja pakkasi niihin hätäisesti kirjaston kirjoja. Kaksi miestä astui huoneistoon ja he halusivat tietää kuka hän oli ja mitä oli tekemässä. Nopea selostus ja sitten...piano! Piano oli saatava ulos talosta! Miehet tarttuivat pianoon, sitä ei tarvinnut kantaa sillä paksu laasti peitti rapun kaikki viisi kerrosta niin että se jyräsi alakertaan omalla painollaan.

Piano sijoitettiin kadulle talon seinän viereen. Maija keräsi alas heittämänsä sänkyvaatteet sen päälle siinä toivossa että uusi pommitus joka saattoi tulla millä hetkellä tahansa ei vahingoittaisi itse pianoa.

Vasta sitten hän kääntyi ja katsoi ympärilleen.

Vastapäisen talon talonmies tuli paikalle ja kertoi että vanhemmat olivat hänen talonsa

pommisuojassa. He olivat paenneet mökiltä. Koko yön olivat he istuneet linjurissa ja seuranneet pommitusta kaupungin ulkopuolelta.

Autereen perhe koditon

Yön kuluessa oli Helsinkiä pommittanut 800 viholliskonetta. Kodittomiksi jääneet helsinkiläiset saivat hätäapuasunnon kansakouluissa, Kaisaniemen kansakoululta siirtyi Autereen perhe Veikkolan kesämökille. Mamma katseli ympärilleen ja sanoi: "Tämä myrsky vei meiltä kodin, jumalan kiitos elämme sentään vielä kaikki ja meillä on katto pään päällä. Vaikka mökki onkin pieni niin kyllä tänne neljä näin pikuista mahtuu. Sauna on otettava käyttöön ja kotimme pirstaleista Helsingistä haettava tänne tavarat jotka roikkuvat kadulla ja talojen porraskäytävissä." Opiskelut katkesivat täysin. Veikkolaan kulki korkeintaan yksi linja-auto päivittäin. Pommitus oli kuolinisku Käherrystarvikkeelle, jonka varastot paloivat.

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

SÄHKÖMOPEDIT

Pegasos
3900€

Suoraan maahantuojaalta!
Soita ja tilaa ilmainen esite!
LOM-TUOTE OY puh. 0400-785 105

Tarpan
3500€

Hercules 400
4900€

Hercules Mini
3200€

Hercules
4650€

Kuljetusliike V.Mönkkönen Oy Helsinki	Helaform Oy Helsinki	Tasokaiverrus Ky Helsinki
JT-Fitter Oy Helsinki	Pilviö Ky Helsinki	Newspaper Express Finland Oy Helsinki
MV Kuljetus Oy Helsinki	Oy Joleta Ab Helsinki	Rail Partners Oy Helsinki
Espoonlahden Putki Oy Helsinki	Pelti-ja Rautatyö Oy Helsinki	K&O Tiilikainen Oy Helsinki
Tapahtumapalvelu Paristo Oy Helsinki	Sähkö-Wathen Oy Helsinki	Taplacon Oy Helsinki
Helpek Couple Ky Helsinki	T:mi Tapani Seppälä Helsinki	Ilmastointimittaus Ari Sara Oy Helsinki
Kirjanpitotoimisto Stig Dahlström Helsinki	Käpylän Rakennus ja Erikoistyö Oy Helsinki	Suomen Polioliitto ry Helsinki
Putsiini Oy Helsinki	Masdos Oy Helsinki	Kuljetus Oy Serai Helsinki
Stadin Puhallus Oy Helsinki	CarZone Oy Helsinki	Colly Company Oy Ab Helsinki
Etelä-Suomen Peltipojat Oy Helsinki	Dream Clean Oy Helsinki	Adeon Oy Helsinki
Iskuasfaltti Oy Helsinki	Informatum Oy Helsinki	Innocorp Oy Helsinki
Finn-Lewi Contracting Ltd Oy Helsinki	Emirion Oy Helsinki	Labourline Oy Helsinki

Galerie Vision Oy Helsinki	Maanrakennus Möller Helsinki	Rakennuskorjaus MaKi Oy Helsinki
Ab Ykkös-Kraft Oy Helsinki	Helsingin TOIMISTOSIIVOUS Oy Helsinki	Taosoft Oy Helsinki
Teokon Oy Helsinki	Opte Oy Helsinki	Hyvää Kesää
Jasu Rakennus Oy Hollola	MSR-Rakenne Oy Helsinki	MV-Sähkötyö Ky Himanka
TS-Rakennushuolto Oy Hyvinkää	Huittisten JP-Rakennuspelti Oy Huittinen	Betoni Virtanen Oy Hyvinkää
Rakennusliike R.Kähkönen Oy Hämeenlinna	Males Oy Hyvinkää	Kiinteistövälitys Kari Kivistö LKV Hämeenlinna
Karin Kauppa Ky li	Sähkö-Suvilahti Oy Hämeenlinna	Tilitoimisto Reijo Mäki Hämeenlinna
Urakointi Kai Jeskanen Ilomantsi	Asennuspalvelu Top-Service Iisalmi	Pohjanmaan Sähköpalvelu Oy 60800 Ilmajoki, puh. 06-4246 640, 61400 Ylistaro, puh. 06-4740 407
Ivalon Lasi-ja Puutuote Oy Ivalo	Ravintola Mocambo Ky Imatra	Charterbus R.Lundström Ky Inkoo
KARELIAN SÄHKÖ OY Joensuu	Kuljetusliike Kim-Johan Nuikka Ky Jakari	Urho ja Karhu Oy Janakkala
Joensuun Lukituspiste Oy Joensuu	Joensuun Teollisuusmaalaamo Oy Joensuu	Joensuun Laivaus Oy Joensuu
Koneurakointi Juha Rantanen Jokioinen	Konekorjaamo Riikonen Oy Joensuu	NV-Palvelu Oy Jokela

Rakentaminen ja kunnossapito Nabatea Oy Jyväskylä	Bjelkos Oy Jorvas	T:mi llecon Joutsa
TH-Fix Jyväskylä	Keski-Suomen Hela Rakennus Oy Jyväskylä	Erikoispurku Oy Jyväskylä
Keski-Suomen Rakennus ja Raudoitus Oy Jyväskylä	Sanerpa Oy rakentaa ja saneeraa Jyväskylä	Infonia Oy Jyväskylä, Jämsä
INNOTIIMI OY Työyhteisöjen kehittäjä 0400-408 760	K-S Suojaperustus Oy Jyväskylä	Maanrakennus Poutanen Oy Jyväskylä
Yup Ky Järvenpää	Peettersport Oy Jyväskylä	Seripaino EAE Oy Ltd Järvenpää
Sähköasennus Erno Peltonen Kaarenkylä	Harrin Purku-ja Kaivuupalvelu Oy Järvenpää	www.rakennustoimistopiipponen.fi Järvenpää
Sorvari Engineering Kalajoki	Puutavaraliike NGT Oy Kajaani	Kainuun Tekniikka Oy Kajaani
LVI-Insinööritoimisto Haikarainen Oy Kangasniemi	Kone-Vahto Oy Kalkkinen	Liikenne Helminen Oy Kangasala
Finn-Savotta Oy Karstula	PTA-Putki Oy Kangasniemi	Kyrönlahden Porakaivo Oy Karhe
Kauhavan Eristys Team Oy Kauhava	Tarvaisen Kuljetus Ky Karttula	Suomen Laaturemontti Oy Kauhajoki
Tilitoimisto Ordent Oy Kerava	Suomen Vibrakone Oy Kerava	Luotettavaa rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972 erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen rakennustoimisto nousiainen oy Sementtiiehtaankatu 2, 04260 KERAVALA puh. (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690
Moottorikoneistamo R-Koneistus Oy Kerava	Sipoon Insinöörirakentajat Oy Kerava	Itä-Suomen Asennus Oy Kerimäki

AH-Sähkötyö Oy Keuruu	METSÄ RAIKU	Metsäpalvelu Turunen Oy Keskijärvi
Heti-Sähkö Oy Kirkkonummi	Rakennuttajapalvelu Allu-Team Oy Keuruu	Farbo Team Oy Kirkkonummi
Lattia-asennus Leinonen Ky Kitee	Liikenteenharjoittaja Lasse Leino Kisko	Puhoksen Veturipalvelu Oy Kitee
KH-Kiinteistöhuolto Oy Klaukkala	MK Isotalo Ky Kiukainen	Kone&Laitesennus Pekka Olkkonen Klaukkala
Jopko Oy Konginkangas	Apex Automation Oy Terminaalikatu 3, 67700 Kokkola Puh. 0207 288 288 www.apexautomation.fi	Teema Asennus Ay Kokkola
Kuljetus Lampinen Ky Kotka	Kometko Oy Konnevesi	OT-Yleispalvelu Kotka
Mattila Kouvola Oy Kouvola	Metcat Kotka	T.Sinkkonen Ky Kotka
Rakennuspalvelu Heikki Hiltunen Ky sillanrakennustyöt Kuopio	Kumipalvelu Oy www.kumipalvelu.fi	LYYTISEN RAK-välinevuokraus Oy Pojjutie 6, Kuopio, puh. 04 248 441 Alakatu 28, Iisalmi, puh. 0117-824 005
Timanttityö Huttunen Oy Kuopio	MP Service Ky Kuopio	Laskenta Salolahti Oy Kuopio
Jokke Pet Oy Kälviä	Mega-Kojeisto Oy Kuopio Pielisen Oma-Keskus Oy Juuka	Rakennusurakointi J.Häkkinen Oy Kyröskoski
LSK Electrics Oy Lahti	Tasoite ja Rappaus Petri Räsänen Oy Käsämä	Valtapinnoite Oy Lahti
Asennuspalvelu Mitenkä Oy Lahti	Bekset Oy Lahti	Huoltopalvelu Leppänen Oy Lahti

Rakennus-Janrai Ky	LVI-Leevi Oy Lahti	Lahden Vientipakkaus Ky Lahti
Severa Oyj Lappeenranta	Luxtiimi Oy Lahti	 LAPPEENRANTA
Launossähkö Oy Launonen	MC-Info Oy Lappeenranta	Etelä-Saimaan Sähkötyö Oy Lappeenranta
Kolcon Oy Lempäälä	Help-Tuote Oy Launonen	Termorak Oy Lempäälä
Kuorma-autoilija Matti Vainio Lieto	NDT Servitek Oy Leppävesi	Vairine Oy Lieto
GHS Palvelu Oy Lohja	KS-Sinkki Oy Liestuore	Hyvää Kesää
Kauniston Sora Oy Loimaa	Faith and Hope Oy Lohja www.kulmala.fi	Saneerauspalvelu Seppo Saarinen Lohja
Polartherm Oy Luvia	Maxipinnoite Oy Loimaa	IV-Pelti Luuri Oy Loimaa
Asennus -ja Rakennuspalvelu I.Voutilainen Mikkeli	Tähtipelti Läyliäinen	Hansa Magnets Oy Merikarvia
Tilausliikenne A.Kainulainen Oy Muurame puh. 014-373 1051	Mikkelin Autokalusto	Maanrakennus Aappo Laitinen Ky Muhos
Garantia Rakennus Oy Muurame	J.Kaitainen Ky Muurikkala	EML-Yhtiöt Oy Mäntsälä
LVI-Työ Iso-Kouvola Oy Mynämäki	Konepalvelu Sohlman Oy Mäntsälä	FinnSupra Oy Mäntsälä www.finnsupra.net

Telineasennus Jani Huhta Oy Nilsjä	Nakkilan Sihuma Oy Nakkila	Priocon Oy Nastola
HV Sähköasemapalvelut Oy Nokia www.hvsahkoasemapalvelut.fi	Kaarlelan Murske Oy Nivala	Laattatyö Wikman Oy Nokia
Vihdin Pintafix Oy Nummela	Kauhamestari Martti Riikonen Oy Nokia	Rakennus Piitulainen Nokia
Moto Pro Oy Nurmijärvi	Eliitti Asennus Nummi-Pusula www.eliiittiasennus.com	Rakennus Trowe Oy Nurmijärvi
Insinööritoimisto Erkki Heinonen Oy Oulu	Oripään Elementti Oy Oripää	T:mi Osmo Lavonen Otalampi
Condira Oy Oulu	Jidea Oy Oulu www.jcad.fi	Haurun Jäte-Auto Oulu
Insinööritoimisto Hietajärvi Oy Oulu	Oulun Lämpömasterit Ky www.oulunlampomestarit.fi Oulu	Lightmusic Oy Ab Oulu
Liedon Putkityö Oy Paimio	Oulun Kuorirakenne Oy Oulunsalo	Puiden Lähikuljetus T:mi Asko Järvinen Padasjoki
Hattulan Sairaankuljetus Oy Parola	Tibo-Trading Oy Parainen	Kopar Oy Parkano
Betonimestarit Oy Peltosalmi, Nastola, Haapavesi, Oulainen	Sähkö-Nipa Ay Pattijoki	Nuohouspalvelu Kari Hämäläinen Pattijoki
HT-Maanrakennus Oy Perttula	AH-Rakenne Häyrinen Ky Pernaja	Veljekset J&J Halonen Perniö
Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari	Kaivinkoneyhtymä Hokkanen&Hokkanen Piispanristi	Asennuspalvelu Sorje Oy Piispanristi

Kirjat

Inkeriläisiä siirtämässä – Jussi ja Liisa Tenkun päiväkirjat 1943-1944

Lotta Liisa Tenkku on tehnyt arvokkaan työn kerätessään kirjaksi hänen ja edesmenneen miehensä muistiinpanot ja kirjeenvaihdon inkeriläisten siirrosta Suomeen jatkosodan aikana. Teos on tietääkseni ainoa siirron järjestelyihin osallistuneen kirjoittama selvitys aiheesta.

Jussi Tenkku komennettiin alkuvuodesta 1943 Inkeriin sotilaspastoriksi ja hänen tehtävään oli toimia luterilaisen uskon säilyttäneen inkeriläisväestön sielunhoitajana. Työ sisälsi jumalanpalveluksia, kastetilaisuuksia, rippikouluja ja kirjallisuuden jakamista ympäri saksalaisten miehittämää Inkerinmaata. Jussi Tenkun kierteily ympäri Inkerinmaata ja asioiden tarkka kirjaaminen antaa lukijalle monipuolisen kuvan inkerinsuomalaisista, jotka ovat hämmästyttävän hyvin säilyttäneet vuosisatojen läpi uskon ja identiteetin. Kirja on viimeisiä paikan päällä tehtyjä kuvia Inkeristä ja sen kansasta, jota monin tavoin tuhottiin sodan jälkeen.

Jussi Tenkun tehtävä muuttui saksalaisten alkaessa perääntymään ja uuden tulimyrskyn lähestyessä Inkerinmaata keskittyen inkerinsuomalaisten, inkeristen ja vatjalaisten evakuointiin. Sinnikäs työ partisaaneja kuhisevien metsien keskellä pelasti varmasti monen heimoveljen hengen.

Liisa Tenkku oli komennettuna pääasiassa Kloogan leirille vastuualueenaan Suomeen siirrettävien inkeriläisten rahanvaihto. Hänen päiväkirjamerkinnöistä välittyy hyvin into ja

se henki, jolla heimoveljiä lähettiin auttamaan. Työpäivien pituutta ei katsottu, koska oltiin päästy maan ja kansan pariin, jonka ”vapautumisesta oltiin nähty unta koulussa ja osakunnassa”. 1930-luvun tulisielun heimohengen herättäminen kantoi hedelmää.

Inkeriläisten siirtoa Suomeen on kuvattu useammassakin tutkimuksessa jo aikaisemmin ja kokonaiskuvaan tapahtumista kirja ei tuo merkittävästi uutta tietoa. Kirjan vahvuus on sen yksityiskohdissa. Kirja kuvaa koskettavasti monen yksittäisen inkeriläisen kovaa ja armotonta elämää. Samaten monet päivittäiset haasteet ja ongelmat on kirjattu muistiin. Havaintojen kautta välittyy lukijalle usein pisteliäästi kuva sekä kolhoosilaitoksen että saksalaisen komennon varjopuolista.

Dosentti Pekka Nevalainen on kirjoittanut kirjaan johdannon, joka selvittää asiaan vähemmän vihkiytyneelle historiallisen viitekehityksen, jossa Jussi ja Liisa toimivat. Kirjaa rytmittävät valokuvat Antti Hämäläisen Kadonnutta Inkeriä teoksesta. Lisäksi kirjassa on Jussi ja Liisa Tenkun aikaisemmin julkaisemattomia valokuvia. Kirjan lopusta löytyy Inkerin alueen kartta, josta löytyy toiminta-alueen keskeisimmät kylät ja kaupungit.

Toivottavasti kirja kuluu kansan käsissä täydentäen kuvaamme historiasta. Samalla se tarjoaa sivistävää taustatietoa maassamme asuvista inkerinsuomalaisista.

Pasi Koskenranta

Rautkalliolla riittää paljastuksia

Hannu Rautkallio: Moskovan päiväkirja 1989-1993, Heijastuksia 2000-luvulle Tammi, Porvoo 2008, ISBN 978-951-31-4155-4, 422 s.

Valtiotieteen tohtori Hannu Rautkallio on historian tutkija, josta toiset pitävät ja jota toiset taas vähättelevät. Hänen viimeisin kirjansa, joka kertoo Moskovan arkistojen avautumisesta ulkomaisille tutkijoille, antaa taas mahdollisuuksia monenlaisille tulkinnoille hänen tutkijankyvystään. Uskon, että jotkut löytävät tästäkin kirjasta vahvistuksia sille käsitykselleen, että Urho Kekkosen toimintaa ohjasi ainakin osittain muutkin tekijät kuin isänmaan etu ja tämän Rautkallio pyrkii kirjassaan osoittamaan. Puhtain paperein Rautkallion tarkastelusta ei selviä Mauno Koivistokaan, joka ei hänen mielestään ollut ”hereillä” silloin, kun Venäjä ja Boris Jeltsin tekivät pesäeroa Neuvostoliittoon ja kommunismiin.

Toinen puoli, enemmistö, lukijoista ja tutkijoista arvioi varmaan tätäkin kirjaa kuitenkin yksipuolisena, tarkoitushakuisena ja kaunaisena mielenilmaisuna.

Rautkallion ansioksi on joka tapauksessa luettava se, että hän ensimmäisten joukossa pääsi Moskovan arkistoihin ja kertomansa mukaan aivan ensimmäisenä tärkeään Neuvostoliiton kommunistipuolueen uudempaan pääarkistoon. Sieltä hän myös löysi asiakirjoja, joiden kautta ja avulla varsinkin Kekkosen aikaa oli arvioitava uudelleen - ja paljon aikaisempaa kriittisemmin.

Moskovan päiväkirjan ympärille on koottu niin paljon muuta kekkosvastaista aineistoa, että itse pääasia, Moskovan arkistojen avautuminen Jeltsinin aikana ja arkistoyhteistyön alominen Moskovan ja lännen arkistojen välillä, hukkuu näiden sivujuonteiden selvittämiseen. Paljon Rautkallio kertoo tehneensä työtä arkistoyhteistyön aloittamiseksi ja paljon on varmaan tehnytkin. Välillä kyllä syntyy mielikuva, että kysymyksessä onkin Rautkallion oma elämäkertä. Ei hän kuitenkaan yksin ollut liikkeellä arkistoja avattaessa puhumattakaan siitä, että Suomesta käsin olisi jopa pyydetty, että kaikkia Suomea koskevia arkistoja ei avattaisi Moskovan arkistoista.

Esko Vuorisjärvi

Sota ja Rauma – muistot kirjaksi

Raumalla toteutetun perinneräjästyön hedelmänä on syntynyt 760-sivuinen teos *Sota ja Rauma*. Kirja sisältää useiden kymmenien raumalaisten ja myöhemmin raumalaistuneiden henkilöiden muistoja sota-ajoilta. Muistelmat kertovat monipuolisista ja värikkäistä kohtaloista. Raumalaisia on taistellut muun muassa Laguksen joukoissa Vuosalmella, hävittäjä-

lentäjinä, talvisodan Summan rajuisissa taisteluissa ja kaukopartiomiehinä. Kirjassa paneudutaan myös kotirintaman oloihin. Kirjaa varten haastatellut henkilöt ovat kokeneet lapsina sotasairaalan kauhut, olleet puolustamassa maataan rintama- ja kotirintamallottina sekä olleet keskellä talvisodan pommituksia. Muistelmat ovat merkittävä lisä käsitykseemme talvi- ja jatkosodan oloista. Ne antavat vertailukohdan niille, jotka ovat itse kokeneet sota-ajan olot sekä kertovat myöhemmille sukupolville ajasta, jolloin Suomen kotitalo oli vaakalaudalla.

Muistelmien lisäksi kirjassa on satoja pääosin ennen julkaisemattomia valokuvia Rauman museon kokoelmista. *Sota ja Rauma* esittelee lisäksi muun muassa Rauman patteriston rintamalehden, Putkivalon. Putkivalo on yksi parhaiten säilyneistä rintamalehdistä koko Suomessa eikä sitä ole aikaisemmin

niin lapsellisia oltu, että olisi uskottu voitavan vaikuttaa siihen, mitä venäläiset avaavat, mitä eivät avaa.

Yksi merkittävä tapahtuma saa Rautkallion kirjassa lisävalaistusta. Hän tulee siihen johtopäätökseen, että Neuvostoliiton puolustusministerin Dmitri Ustinovin heinäkuussa 1978 tekemä ehdotus yhteisistä sotaharjoituksista ei ollut mikään heitto tai koepallo, vaan mitä ilmeisimmin NKP:n tarkoin suunnitteleman manööverin loppuhuipentuma. Kenraali Lauri Sutelan johdolla suomalaiset torjuivat ehdotuksen.

Rautkallio kuvaa Kekkosen aikaa ja vähän sen ajan arviointiakin ilmaisulla ”yhden totuuden yhteiskunta”. Se, että Kekkosen arkistoja pääsi aluksi yksinoikeudella käyttämään vain yksi tutkija, ulkoasianneuvos Juhani Suomi, väärästi ilman muuta sitä kenttää, missä Kekkosen elämäntyötä arvioitiin. Rautkallion kirja on asetettava tähän yhteyteen, heijastukseksi tuosta ajasta, ei niinkään Moskovan arkistoista.

julkaistu. Uutena historiallisena yksityiskohtana kirjassa tuodaan esille se, että ensimmäinen talvisodassa kaatunut upseeri olikin raumalainen Uno Salonen eikä Jorma Gallen-Kallela, kuten aikaisemmin on oletettu. Uno Salonen kaatui talvisodan ensimmäisenä päivänä vain muutama tunti sodan alkamisen jälkeen ennen aamuyhdeksää Kannaksella, Uudenkirkon Lempiälän kylässä.

Sota ja Rauma. Raumalaisten muisteluksia talvi- ja jatkosodan päiviltä sieltä jostakin ja kotirintamalta.

Kirjoittajat: Markku Vainio ja Ilpo Norokorpi

Julkaisija: Isänmaallisen perinteen toimikunta

Ostettavissa Rauman museon museokaupasta Vanhalta Raatihuoneelta, osoite Kauppakatu 13, Rauma, puh. (02) 834 3532.

Uusi Insinööriliitto

www.uil.fi

Eläviä veteraani-muisteluita

Silloin kerran siellä jossain, Pirkkalan Sotaveteraanit ry 2007. Toimittanut Oiva Kulo. Ulkoasu ja taitto Jari Kamppi, 343 sivua.

Pirkkalan Sotaveteraanien julkaisemassa teoksessa 38 sotiemme veteraania kertoo rintamakokemuksistaan. Näiden kokemusten tallentamiseksi Pirkkalan kunta palkkasi 1992 työllisyysvaroin henkilön, joka haastatteli 150 veljeä ja sisarta eli 70 % kunnan silloisista veteraaneista. Muisteluita kertyi 128 C-kasettia.

Valtavan aineistomäärän painon alla haastattelut alkoivat muotoutua luettavaksi tekstiksi vasta sodan käyneen kirjailija Oiva Kulon tarttuessa työhön. Teoksen lukijalle suunnattu alkukappale on päivätty 15.9. 2007.

Ammattilaisen ottein 34 miehen ja neljän naisen rintamuisteluista syntyi harvinaisen elävää luettavaa. Kuten: ”Me yritetään, sanon ja syöksyn takaisin samaa reittiä kuin tulinkin. Vihollisen kiivas tulitus vauhdittaa matkantekoa. Se viheliäinen konekivääri laulaa sävelmäänsä pommikuopan lähellä ja solistin ääneen yhtyvät kaikki pikkupyssyt...”

Kuvat haastatelluista ja erilaiset tilannekuvat veteraanien sekä heidän jälkeläistensä arkistoista täydentävät tekstiä. Veteraaniperinteen aarrearkkuun teos on arvokas lisä.

Kirja on tilattavissa Pirkkalan Sotaveteraanit ry:n taloudenhoitaja Alvar Tanniselta, puhelin 040 588 7333. Hinta 24 € lähetyskuluilla lisättynä.

Vuokselaïset muistelevat sotiamme

Sotiemme Vuoksela - Elämää kodeissa ja isänmaata puolustaen. Toim. Pentti Ruohotie. Vuoksela-Seura ry 2007, 317 sivua.

Kymmenen ihmisen yhteisenä ponnistuksena syntynyt Sotiemme Vuoksela on samalla muistelma- ja historiakirja, jonka kokonaisuuteen kuuluu veteraanimatrikkeli. Erityiset kiitokset teoksen toimittaja kohdistaa

Vuoksela-seuran puheenjohtajalle, kirjahankkeen yhteishenkilölle ja kannustajalle Taisto Virkille.

Sotiemme 1918 ja 1939 – 1945 tapahtumat avautuvat kirjassa 1917 perustetun Vuokselan pitäjän asukkaiden kautta. Näin tapahtumien kerronta tempaa lukijan mukaansa koskettaviin tapahtumiin toden tuntuksella tavalla. Näin myös historiallinen sisältö tarttuu herkästi muistiin. Vuoksela sijaitsi Karjalan Kannaksella Vuoksen eteläisen haaran pohjoispuolella.

Sodan kokeneiden henkilökohtaiset rintamakokemukset kertovat sodan ankaruudesta.

Matrikkelin kantakortti- ja sotapäiväkirjatiedot on saatu Sota-arkistosta ja runsas kuva-aineisto osaksi Vuoksela-Seuran arkistosta, osaksi suoraan Vuokselan asukkailta ja heidän sukulaisiltaan.

Pääosa vuokselaïsta on jatkanut elämäänsä lopullisilla sijoituspaikoillaan Hattulassa, Kalvolassa, Rengossa, Tammelassa ja Tyrvännössä.

Kirja on tilattavissa Vuoksela-seuran sihteeri Laila Saariolta puh. 040 586 0691. Hinta 35 € ja lähetyskulut.

Toimeliaat Turun seudun lotat

Aatteellista toimeliaisuutta – Turun Lotat rauhan ja sodan vuosina. Tapani Kunttu ja Turun Seudun Lottaperinneyhdistys 2008. 191 sivua.

Historioitsija Tapani Kunttu on vuodesta 1997 haastatellut paikallisen lottaperinneyhdistyksen toimesta rintamalla ja kotirintamalla toimineita lottia. Ensi vuoden helmikuussa yhdistys täyttää 15 vuotta.

Lottatoimintaa kirjoittaja käsittelee aikajaksoittain alkaen itsenäistymisestä Lotta Svärdin syntyyn ja arkeen 1917/1918 – 1925. Vuodet 1926 – 1939 kattavat ajan rauhanidyllistä sodan uhkaan käsitellen järjestön Turunmaan piirin kehityspiirteitä. 1925 syntyneen piirin jäsenmäärä oli vuosikymmenen lopussa 1 700. Vuodet 1939 – 1944 käsittelee aikaa linnoitustöistä kertausharjoituksiin ja talvisodan lottakomennuksiin, hengähdystaukoa 1940 – 1941 sekä lottien tehtäviä ja arkea jatkosodassa.

Omat lukunsa on pikkulo-

tista ja lottatyöistä, lottien aatemaailmasta ja moraalikysymyksistä sekä lottaperinteestä. Kirjan vahvuutena on, että se sopivalla perusteellisuudellaan kerronnassa ylläpitää lukijan valppaanai. Valtaosa teoksen valokuvista on tilaajan omista koelmista.

Kirjaa myy Turun kansallinen kirjakauppa. Tilattavissa myös Turun Seudun Lottaperinneyhdistyksen sihteeri Pia Lindelliltä, puh. 050 360 3369. Hinta 25 €.

RAY kokosi ”Hyvän tahdon talot” kirjaksi

Raha-automaattiyhdistyksen peliautomaattien tuotolla on rakennettu mm. sotainvalidien ja vammaisten hoitokoteja, kuntoutuskeskuksia, lomanviettopaikkoja, vanhustentaloja ja palvelutaloja. Kansalaisjärjestöjen rakennushankkeet ovat vuosien varrella olleet merkittävä avustuskohde sekä määrän että myönteisen vaikutuksensa puolesta. Tuhansia rakennuksia on toteutettu ja peruskorjattu RAY:n tuella. Korkeimmillaan investointeihin myönnetty osuus on ollut yli puolet. Nytemmin yhdistysten ja säätiöiden rakennushankkeisiin myönnetään viitisentoista prosenttia noin 300 miljoonan euron avustussummasta.

RAY:n Hyvän Tahdon taloja -kirjassa (223 sivua) esitellään sanoin ja kuvin sata rakennustai peruskorjauskohdetta. Teoksessa on näyttävästi mukana rakennuksia, joita on noussut mm. pääkaupunkiseudun kuntien alueelle, Hämeenlinnaan, Kokolaan, Lahteen, Lappeenrantaan, Mikkeliin, Nastolaan, Seinäjoelle, Pietarsaareen, Poriin, Tampereelle ja Turkuun. Talojen elämää ja arkea ovat dokumentoineet valokuvaajat Pekka Agarth ja Voitto Niemelä.

Kirjasta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä RAY:n yhteyspäällikkö Marika Leediin, puh. (09) 437 022 53.

Stalins terror i rampljuset

Tyyne Martikainen: Stalins terror. Toivo och Sanna Jääskeläinen – f inskingermanländska överlevare. TM-kirjat 2007. Översätt-

ning av prosatexter: Inkeri Peterson och dikter: Rakel Waltman Forss, 199 sidor.

Politics licentiat i hälsovårdsvetenskap Tyyne Martikainen har tidigare skrivit om finska mödrar, barn och åldringar som måltavla för partisananfall och påfrestningar i krigsfängelager. I sin nyaste bok Stalins terror fördjupar sig författarinnan i den förföljelse och terror som finskingermanländarna utsattes för.

Bokens huvudperson, ingermanländske Toivo Jääskeläinen är både vittne och person, som själv fått erfara systemets terror. Intervjun med honom kumuleras till en händelsekedja som knyter ihop hans personliga levnadshistoria med släktens och historiens händelser som en del av finskingermanländarnas lidandehistoria. Denna bok är även berättelsen om Toivos hustru Sanna, som klarade sig ut ur Leningrads belägring genom frontlinjen, Detta är även Toivos och Sannas överlevnads- och kärlekshistoria, konstaterar författarinnan.

Boken kan beställas av författarinnan Tyyne Martikainen, telefon (09) 801 9244. Pris: 24 € inklusive postkostnader.

Vinosyötön CD suosiossa

Jämsän seudun reserviläisten kuoron Vinosyötön syntyidea 2004 muhi, missäs muualla kuin saunan lämmössä. Kiukaasta kimposi sellainen löyly ja into, että porukassa on nyt 24 ukkoa. Kuluvan vuoden maaliskuussa Vinosyötöltä ilmestyi ”Ei kaveria jätetä” -CD-levy, jonka 500 kappaleen painoksesta enää muutama on jäljellä.

CD:n kaksitoista kappaletta, kestoltaan 40 min 26 sekuntia, on pääosin tuttua sota-ajan tunnelmallista musiikkia harmonikkataituri Matti Ekmanin ryhdittämänä, Meren aalloilla, Ilta Kannaksella, Elämää juoksuhaudoissa ja yhdeksän muuta.

Jäljellejääneitä levyjä voi kysellä kuoronjohtaja Eero Virtaselta puh. 0400 645 213. CD:n hinta on 20 € lähetyskuluineen.

Markku Rämö

KOSKISEN
Omistautunut puulle

Suuntaa matkasi SALLAAN Suomen sydämeen Hotelli TAKKA-VALKEAAN

Ryhmille 10-50 % alennus ajankohdasta ja majoitusajan pituudesta riippuen.

Soita puh. 016-831 801
20 huonetta, 15 saunallista

98900 SALLA puh. 831 801
www.takkavalkea.com

KTA - Yhtiöt Oy
Espoo

Rakennusliike SORVOJA OY

Kirjat

Uki Voutilaisen monivaiheinen elämä

Uki Voutilaisen elämäkertateos (Hannele Wirilander: Savotalta Maaherraksi, Uki Voutilaisen elämä ja elämäntyö, Otava 2008) on hyvin kiinnostavaa luettavaa. Monen entisajan maalaispojan tapaan oli Ukin lähdeköyry jo 12-vuotiaana ansiotyöhön. Koulutusmahdollisuuksia ei ollut. Nuorukaisena toimeentulo oli etsittävä savotalta ja muista vastaavista töistä. Vasta aikuisiällä erilaiset opintokerhot, kurssit ja tutkinnot antoivat pohjaa ammattiin etsimiseen. Ohjautuminen paikallisen työväenyhdistyksen riennoissa työväen

Akatemiaan merkitsi todellista ponnahduslautaa erilaisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin, sillä kyseistä kansanopistotasoista opistoa pidettiin sodanjälkeisissä oloissa laadukkaana oppilaitoksena, joka antoi erinomaiset tiedot ja taidot yhteiskunnasta ja sen organisaatioista. Toimiessaan Työväen Akatemias- ta palattuaan kunnallisena raitius- ja nuoris- ohjaajana hän suoritti myös nuoris-ohjaajatu- tutkinnon Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa.

Lasten ja nuorten parissa työskennellessään hän sai paljon

ystäviä. Hänen tavastaan ohjata nuoria pidettiin ja hänet muistettiin. Aikaa myöten hänelle alkoi kerääntyä myös erilaisia yhteiskunnallisia ja kunnallisia luottamustehtäviä. Siitä oli luonnollisena seurauksena ennen pitkää myös kansanedustajaehdokkuus. Pitkäaikainen kansanedustajan ura sekä sitä seurannut maaherran virka kruunasivat Ukin elämäntyön.

Uki Voutilainen valittiin kirjoittajan kanssa eduskuntaan samoissa vaaleissa 1962, noot- tikriisin varjossa. Alun alkaen Uki osoittautui maltilliseksi poliitikoksi. Hän ajoi kyllä usein voimaperäisesti Pohjois-Kar- jalan ja yleensä itäisen Suomen asioita, mutta hän rakensi toi- mintansa paljon yhteistyön va- raan, jossa yhteistyökumppanit olivat usein yli puoluerajojen. Omassa eduskuntaryhmässäkin hän esiintyi tavallisesti maltilli- sesti ja kiihkoilematta.

Muistiin on jäänyt uuden eduskunnan ensimmäinen ta- savallan presidentin Itsenäisyys- päivän vastaanotto, jossa myös

vaimomme tapasivat ensikerran toisensa ja jossa seurustelumme oli mieliin jäävää, sillä ensi visiitillä ei seurustelukumppaneita kovin runsaasti ollut.

Ukin puheet olivat elämänlä- heisiä ja ihmisten läheisiä. Hän otti usein puheensa kiinnostekoh- dat todellisesta elämästä. Niinpä se, mitä teoksesta kaipaa, ovat hänen puheidensa lainaukset, joita kirjoittaja on ottanut mu- kaan kovin niukasti. Erityises- ti olisi toivonut, että hänen So- tainvalidiliiton johtajavuosi- taan pitämistään puheista, olisi pitempiä lainauksia, sillä hän oli todella taitava ja ihmisläheinen puheenpitäjä.

Uki Voutilaisen monista toi- mintakohteista yksi näytti ole- van hänelle hyvin läheinen, ni- mittäin Kyyhkylän hoitolaitos. Sen kehittämisessä oli monia vaiheita. En tarkkaan muista, mikä vaihe oli menossa, jolloin myös Kaatuneiden muistosäätiö osallistui vaiheen rahoitukseen parin kolmen vuoden aikana. Muistan Ukin puhuneen asiasta erityisellä lämmöllä, hänen otta-

essaan minuunkin pariin ottee- seen asiasta yhteyttä.

Eduskuntatyön jälkeisinä vuosina emme kovin usein ta- vanneet. Molemmat olimme virkatehtävissä tahollamme, kumpikin toisella puolella Suo- mea. Hän idässä, minä lännessä. Vasta eläkkeellä ollessamme ve- teraanikansanedustajien tapaa- misissa kohtasimme toisinaan. Viimeisen kerran tapasimme Wanhojen Toverien retkeilypäi- villä Porissa kesällä 2000. Myös hänen vaimonsa oli mukana. Olimme yhdessä laskemassa kukkalaitetta Keski-Porin san- kariristillä, mukana oli myös Aseveliliiton perustaja, entinen maaherra Jorma Tuominen. Erotessamme sovimme, että vii- meistään kahden vuoden kulut- tua tavataan seuraavilla retkei- lypäivillä. Heistä ei kuitenkaan kumpikaan ollut enää silloin mukana. Heidät oli kutsuttu vii- meiseen iltahuutoon.

Väinö Vilponiemi

YLI 40 VUOTTA
Savon Kuljetus Oy
Kuopio
www.savonkuljetus.fi

OVAKO

Turenki

Erikoismatkojen asiantuntija

JäPi - Matkat Oy

Laatokan kierros	4 pv	14.-17.7.	395 €
Karjalan Kannas	3 pv	11.-13.8.	299 €
JR8, Tuntemattoman taistelupaikoilla	4 pv	3.-6.7.	385 €
Jääkäreiden jäljillä / Riika-Liepaja	4 pv	4.-7.8.	427 €

Hintaan sisältyy: kuljetus, majoitus, ryhmäviisumi, hoitokuluvakuutus, puolihoito, oppaana sotahistorian asiantuntija

www.japi-matkat.fi
e-mail: myynti@japi-matkat.fi
puh/fax: 05 35593 65

Pohjois-Pohjanmaan ja Vaasan vuosilehdet

50-vuotisjuhlajumalanpalve- luksessa pitämä saarna. Tali- Ihantalan tapahtumia valo- tetaan sekä professori Jouko Vahtolan kirjoituksessa että samannimisen elokuvan juh- lanäytöksestä kertovassa koos- teessa. Oulun juhlanäytökseen, kuten muuallakin Suomessa, oli kutsuttu myös lukiolaisia, joita elokuva oli kovasti kosket- tanut.

Vaasa Kustveteranen-Ran- nikkoveteraani on järjestyk- sessä piirin 32. lehti. Lehdes- sä on mielenkiintoinen ja hy- vin valaiseva kirjoitus v. 1918 perustetusta Pietarsaaren ty- kistökoulusta, ensimmäises- tä itsenäisen Suomen tykis- tökoulusta. Mannerheimin "siunattua" koulun perustamis- tehtävän saaneen everstiluut- nantti Nenosen suunnitelmat toimeksiannon toteuttamiseksi alkoi värväysvaihe ja luonnol- lisesti kaluston ja muun mate- riaalin hankkiminen. Pietar- saarta pidetäänkin itsenäisen Suomen tykistön syntymäko- tina. V. 2007 oli monella tapaa

myös juhluvuosi Vaasan piiris- sä. Vaasan Rintama- ja Sotave- teraanit ry juhlivat 40-vuotista taivaltaan, yhdistyksen naisja- osto täytti 35 vuotta ja korsu- kuoro 25 vuotta, näitä virstan- pylviä juhliittiin yhteisessä, arvokkaassa juhlassa 29.9.

Kuvakavalkadi on molem- missa lehdissä kattava histo- riasta nykypäivään. Huomat- tavaa on myös, että lehtiä on tuettu merkittävin ilmoittaja- voimin.

Marja Riukka

Rakennuspalvelu T.Kujala Pojanluoma	Joen Pelti-Special Oy Polvijärvi	Sata-Kuulo Oy Pori
Noweco Pori	Maansiirtotyöt T:mi Olavi Ravi Porvoo	TP-Asennus Oy Porvoo
Veikko Heinonen Oy Punkaharju	Anton Tallman Service Oy Porvoo	MYLLYLÄN BETONI MYLLYLÄNTIE 40 • 07560 PUKKILA
Aidax Oy Pyhäjärvi	Puuppolan Puu Oy Puuppola	Pyhäjoen Rakennus Oy Pyhäjoki
TL-RAK Rauma	Kuljetus Raimo Suihko Pyhäselkä	Rauma Cata Oy Rauma www.raumacata.fi
Team Raefon Oy Riihimäki	Tilintarkastus Metsäterä Oy Riihimäki	Komtek Oy Riihimäki
Kuljetus HJK Oy Rusko	Apolog Oy Riihimäki	Eu Steinbau Oy Rovaniemi
Silkkipaino Kihlström Ky Salo	MSP-Kuljetus Oy Rymättylä	Maansiirto Ku-Ru Ky Saarijärvi
Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna	Laatoitustyö Lintula Salo	Valhojan Maansiirto Oy Salo www.valhojanmaansiirto.fi
Autovuokraamo Tuuri Seinäjoki	Pohjanmaan Tutkimuskeskus Ky Seinäjoki	Fira Oy www.fira.fi Seinäjoki
Kaivuupalvelu M.Viitanen Oy Sipoo	Toivalan Konepaja Oy Sillinjärvi	Transjack Ky Siivikkala Tuontiautojen kuljetukset Euroopasta puh. 0400-636 522
Kuljetus Nupponen Oy Sipoo	Jukan Maalaus Oy Sipoo	Kiinteistövirkut Oy Sirkka

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton SM-golf 2008

Aika: 13.08.2008 alkaen klo 10.00
Paikka: Annilan Golfkeskus Mikkeli
Sarjat:
Miehet: LP/scr/18,sotaveteraaniyhdistysten varsinaiset jäsenet, mestaruus-kilpailu. Pb/18 sotaveteraaniyhdistysten varsinaiset jäsenet.
Naiset: Pb/18 sotaveteraaniyhdistysten puoliso- leski- ja naisjaostojen varsinaiset jäsenet, mestaruuskilpailu.
Kannattajajäsenet: Yleinen sarja Pb/18, ei mestaruuskilpailu.
Joukkuekilpailu: LP/scr/18, kolmen ennen kilpailua ilmoitetun varsinaisen jäsenen tulos.
Pelattava tee: Punainen kaikissa sarjoissa.
Pelipäivän ohjelma:
Klo 8.30 – ilmoittautuminen, 9.30 kilpailuinfo, 9.40 lipun nosto, 10.00 – lähtö 1.teeltä, 14.30 – ruokailu, noin klo 17.00 palkintojen jako.
Ilmoittautuminen:
Annilan Golfkeskukseen viimeistään 27.07. mennessä puh. (015) 335 518, fax (015) 335 682 tai email: toimisto@annilangolfkeskus.net sekä postitse Saimaa Golf Oy, Annilan Golfkeskus, Porrassalmentie 19, 50100 MIKKELI.

Ilmoittakaa: Sotaveteraanipiiri ja yhdistys, golftasoitus, kotiseura ja sarja sekä yhteystietonne. Joukkuekilpailuun pelaajat on nimettävä etukäteen. Piirillä voi olla useampikin joukkue.
Kilpailumaksu: 50,00 € / henkilö. Sisältää kilpailun, tulospalvelun, kilpailunjohtajan ja keittolounaan. Harjoituskierron on maksuton.
Lähtölista sekä kilpailutulokset julkaistaan internetissä (www.golf.fi/gp) ja Sotaveteraani – lehdessä.
Tasoitus: Kilpailupäivän mukaisesti. Kilpailussa hyväksytään max tarkka tasoitus 30,0 (miehillä pun teen slope 26, naisilla 33). Tasatulokset ratkaistaan Pb-sarjoissa slope-menetelmällä (pienempi slope-tasoitus). Scr-sarjoissa käytetään matemaattista menetelmää (ns. parempi paluu).
Lähimmät yöpymispaikat: Annilan Kartano, (015) 335 525, Sokos Hotelli Vaakuna (015) 20 201.
Kentästämme löytyy tietoja osoitteesta: www.golf.fi/gp sekä www.annilangolfkeskus.net

Tervetuloa Annilaan !

Suur-Savon Sotaveteraanipiiri ja
Saimaa Golf Oy / Annilan Golfkeskus

KILPAILUKUTSU

Satakunnan Sotaveteraanipiiri ja
Kankaanpään Shakkikerho järjestävät
Suomen Sotaveteraaniliiton 17.
shakkimestaruuskilpailut Tykistöpri-
kaatissa Niinisalossa 13.-17.10.2008.

Mikäli osanottajia on korkeintaan 10, pelataan täydellinen turnaus, muutoin 7- tai 5-kierroksinen vajaakierroskilpailu osanottajamäärästä riippuen.
Mestaruuskilpailuun voivat osallistua Sotaveteraaniliiton sääntöjen mukaan yhdistysten varsinaiset jäsenet. Ilmoittautumiset tulee lähettää 1.10.2008 mennessä osoitteella: Satakunnan Sotaveteraanipiiri ry, Yrjönkatu 15 A, 5.krs., 28100 Pori tai sähköpostilla satakunnan.svp@sotaveteraaniliitto.inet.fi. Ilmoittautumisen yhteydessä on mainittava nimi, osoite, henkilötunnus ja auton rekisterinumero, jos tulee omalla autolla.
Osanottomaksu on 25,00 euroa, joka pyydetään maksamaan 1.10. mennessä Satakunnan Sotaveteraanipiirin tilille 800011-79157269, tiedonanto-osaan merkintä shakki 2008. Jokaiselle osanottajalle lähetetään viikko-ohjelma erikseen.
Saapuminen Tykistöprikaatiin ja ilmoittautuminen varuskuntakerholla 13.10. kello 11.30 mennessä, jonka jälkeen majoittuminen.
Avajaiset ovat varuskuntakerholla kello 12.00 ja lounas varuskunnan muonituskeskuksessa kello 12.45.
1. pelikierros 13.10. kello 13.30-16.30 ja viimeinen kierros 17.10. kello 8.30-12.00. Päättäjäiset ja palkintojen jako ovat 17.10. kello 13.00.
Osanottajille on varattu majoitus Tykistökoulun tiloissa sekä ruokailu prikaatin muonituskeskuksessa.

Tervetuloa Niinisaloon
Satakunnan Sotaveteraanipiiri ry

Suomen Sotaveteraaniliiton
Ilma-asemestaruuskilpailut
13.-20.4. 2008

Ilmapistooli (18 ampujaa)

1	Terho Leppä	Helsinki	336	
2	Heimo Kohojoki	Helsinki	327	
3	Einar Broms	Suur-Savo	320	
4	Aarto Hämäläinen	Helsinki	316	
5	Veikko Lind	Keski-Suomi	311	
6	Kunto Jortikka	Helsinki	299	
7	Martti Partanen	Lahti	281	
8	Unto Ilmevalta	Lahti	279	viimeinen 10 sarja 73
9	Kyösti Hallikainen	Helsinki	279	viimeinen 10 sarja 65
10	Aulis Javela	Helsinki	268	
11	Reino Kiviharju	Helsinki	262	
12	Otto Saarenpää	Keski-Suomi	260	
13	Pentti Aronen	Lahti	250	
14	Veikko Jääskeläinen	Lahti	248	
15	Eino Näräkkä	Lahti	238	
16	Uuno Ström	Lahti	234	
17	Teuvo Narinen	Helsinki	212	
18	Väinö Rantio	Helsinki	197	

Ilmakivääri (8 ampujaa)

1	Heimo Kohijoki	Helsinki	343	viimeinen 10 sarja 90
2	Veikko Lind	Keski-Suomi	343	viimeinen 10 sarja 87
3	Unto Ilmevalta	Lahti	313	
4	Mikko Kauppinen	Helsinki	265	
5	Kauno Viljaniemi	Lahti	201	
6	Tauno Tmberg	Lahti	199	
7	Raimo Elonsalo	Helsinki	181	
8	Reino Kiviharju	Helsinki	hyl	

Ilmapistooli joukkuekilpailu

1	Helsingin seutu 1	979	5	Helsingin seutu 2	671
	Terho Leppä 336			Reino Kiviharju 262	
	Heimo Kohojoki 327			Teuvo Narinen 212	
	Aarto Hämäläinen 316			Väinö Rantio 197	
2	Helsingin seutu 2	846		Ilmakivääri joukkuekilpailu	
	Kunto Jortikka 299		1	Helsingin seutu	789
	Kyösti Hallikainen 279			Heimo Kohijoki 343	
	Aulis Javela 268			Mikko Kauppinen 265	
				Raimo Elonsalo 181	
3	Lahti 1	810			
	Martti Partanen 281				
	Unto Ilmevalta 279		2	Lahti	713
	Pentti Aronen 250			Unto Ilmevalta 313	
				Kauno Viljaniemi 201	
4	Lahti 2	720		Tauno Timberg 199	
	Veikko Jääskeläinen 248				
	Eino Näräkkä 238			Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri	
	Uuno Ström 234			Toiminnanjohtaja Timo Hakala	

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton keilamestaruuskilpailut pidetään 25.9.2008 Turussa
Sarjat: Miehillä ja naisilla erikseen oma mestaruuskilpailu (5 sarjaa). Kannattajajäsenille 1937 syntyneille tai vanhemmille oma henkilökohtainen kilpailu.
Ikähyvyitys: 70-vuotiaasta lähtien (+1 piste/vuosi/sarja)
Joukkuekilpailu: Sotaveteraanipiirit voivat nimetä yhden tai useamman kolmihenkisen joukkueen, jossa voi olla naisia ja miehiä. Joukkueet on ilmoitettava ennen ensimmäistä kilpailusuoritusta. Joukkuekilpailu pelataan ikähyvyitys huomioiden.
Ilmoittautumiset: piireittäin Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiriin **25.8.2008** mennessä puh. (02) 233 3602 tai faksi (02) 233 4165, osoite Brahenkatu 11 G 119, 20100 Turku
sähköposti: vsstotaveteraanit@co.inet.fi
Huom! Kilpailijan ikä ilmoitettava. Kilpailuerät alkavat klo 12.00.
Kilpailumaksu: 25 euroa sisältää ratamaksun, palkinnot, osallistumismitalin, keittolounaan kahveineen ja suihkun kilpailupaikalla. Osallistumismaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille TOP 571070-416912.
Paikka: Keilahalli sijaitsee osoitteessa Kupittaankuja 1, 20520 Turku
Tiedusteluihin vastaa: Osmo Suominen puh. 0400 908 314

Sotaveteraaniliiton lentopallomestaruus-
kilpailut Helsingissä 21.5.2008

Lopputulokset

1. Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri
2. Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri
3. Viron yhdistys
4. Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri
5. Lahden Sotaveteraanipiiri
6. Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri
7. Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri
8. Lohjan Sotaveteraanit

Sijoituspelit

Helsinki – Varsinais-Suomi	2 – 1 (17 - 25, 25 - 22, 25 - 19)
Pirkanmaa – Viro	0 – 2 (14 – 25, 15 – 25)
Lahti – Pohjois-Savo	2 – 1 (25 – 16, 9 – 25, 15 – 11)
Kymi – Lohja	2 – 0 (25 – 18, 25 – 10)

Alkusarja, lohko A

1. Varsinais-Suomi	4	Lahti – Viro	2 – 0 (25 – 7, 25 – 7)
2. Viro	3	Viro – Lohja	1 – 1 (12 – 25, 25 – 20)
3. Lahti	2	Lahti – Varsinais-Suomi	2 – 0 (25 – 7, 25 – 6)
4. Lohja	1	Lohja – Lahti	0 – 2 (18 – 25, 17 – 25)
		Varsinais-Suomi – Viro	1 – 1 (25 – 24, 12 – 25)
			2 – 0 (25 – 19, 25 – 20)

Alkusarja, lohko B

1. Helsinki	6	Pohjois-Savo – Kymi	2 – 0 (25 – 22, 25 – 11)
2. Pirkanmaa	4	Helsinki – Pirkanmaa	2 – 0 (25 – 17, 25 – 12)
3. Pohjois-Savo	2	Pirkanmaa – Kymi	2 – 0 (25 – 20, 25 – 17)
4. Kymi	0	Helsinki – Pohjois-Savo	2 – 0 (25 – 20, 25 – 8)
		Kymi – Helsinki	0 – 2 (13 – 25, 19 – 25)
		Pohjois-Savo – Pirkanmaa	0 – 2 (21 – 25, 20 – 25)

Rauno Loukkola Toiminnanjohtaja

KESKITYS

Tehtävä osoittautui vaikeaksi. Sanassa oli vain kolme eri vokaalia ja eri keraketta, mikä selittää tuloksen niukkuuden. Jo pelkästään a-kirjaimen puuttuminen kilpailusanasta vaikuttaa paljon.

Hyväksytyt ovat sanat (yht.18)

esitys (1)

itse (1)

keksi, kesi, kesti, kesy (4)

seis, sekki, seksi, sektä, sikeys, sitkeys, sketsi, syke,

sysi, sytke, (10)

tykki, tsekki (2)

Kaikki osallistujat olivat mukana arvonnassa ja arpa suosi seuraavia henkilöitä

Erkki Kittilä, Riihimäki, **Risto Niklander**, Riihimäki ja **Aili Piispanen**. Onnea voittajille. Heille lähetämme lasitaulun "Kuningatar Blanka".

Seuraava kilpailusana on taas tuttu tykistötermi

- KORJAAJA. Lähettäkää vastauksenne maanantaihin 18.8.2008 mennessä kirjeellä tai postikortilla osoitteeseen: PI. 600, 00521 Helsinki, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostitse osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi

Vastauksen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, Kirje-kuoreen lisäksi sana "SANAKILPA".

Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme DVD-levyä "Viimeinen asemiesilta".

Uolevi Lassander

Virkistä muistiasi

1. Millä tavalla Helsingin eläintarhaan liikennettä välittänyt Korkeasaari-lautta oli mukana sotaponnisteluissa?

1. Sitä käytettiin ilmatorjunta-aluksena
2. Se luovutettiin sotakorvauksena Neuvostoliitolle
3. Sillä kuljetettiin sotamateriaalia Tallinaan

2. Mikä seuraavista luvuista ei ollut oikea vuonna 1944?

1. Joka 16. mies oli sotainvalidi
2. Joka 11. hehtaari maasta jouduttiin luovuttamaan
3. Joka 25. lapsi oli sotaorpo
4. Joka 17. nainen oli soteleski
5. Joka 9. kansalaisista oli siirtoväkeä

3. Syyskuun 4. p:nä 1944 oli Suomelle merkittävä. Mitä silloin tapahtui?

1. Suomi hyväksyi välirauhan ehdot
2. Alkoi aselepo Suomen ja Neuvostoliiton välillä
3. Sotatoimet saksalaisia vastaan alkoivat Lapissa.

4. Nuorilla oli oma järjestönsä Nuorten Tal-koot, joka organisoii monenlaista toimintaa. Kesällä 1944 nuoret keräsivät armeijalle 200 tonnia vadelmanlehtiä, lisäksi puolukan, horsman ja mesiangervon lehtiä. Mihin taroitukseen?

1. Lääkkeiden raaka-aineiksi
2. Leivän jatkeeksi
3. Teen korvikkeeksi
4. Tulilankanallien pehmusteiksi

5. Syksyllä 1942 järjestettiin valtakunnallinen, kuntien välinen 6 tunnin kilpailu hal-kojen hakkuussa. Mikä oli voittaneen kun- nan tulos?

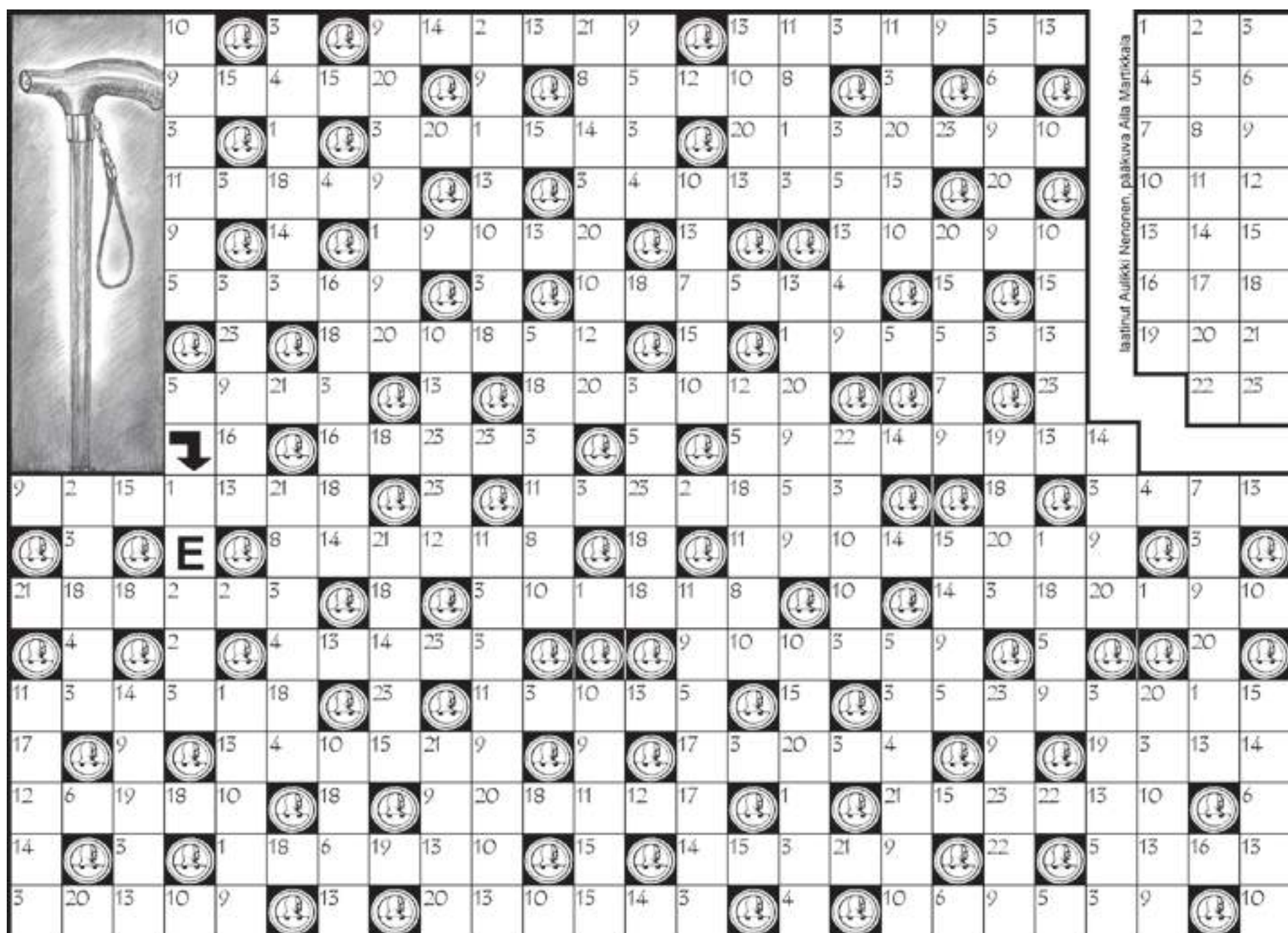
1. 1,5 kuutiota kilpailijaa kohti
2. 4,8 kuutiota kilpailijaa kohti
3. 6,5 kuutiota kilpailijaa kohti

6. Kesäkuussa 1944 päämaja esitti kiireisen vetoomuksen erään kohtalokkaan puutteen poistamiseksi. Polkaistiin alkuun pilketal- koot. Mitä siis tehtiin?

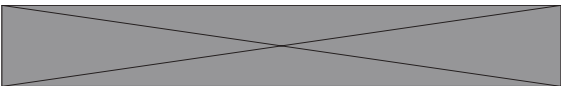
1. Aloitettiin mielialan kohotuskampanja
2. Tehtiin talkoilla salamavauhtia puukaa- suttimien polttoainetta.
3. Suomen Raskas

Oikeat vastaukset sivulla 63

Kesäkuun krypto

Ar-Pe Trailer Oy Säkylä	Sumetek Oy Suomussalmi	Romunkeräys Pulkkinen Oy Suonenjoki www.romunkerayspulkkinen.fi
Tilintarkastuspalvelu Seija Nurmi Tammela	Noormarkun Murske Oy Söörmarkku	Puusepänliike MO-Group Oy Taavetti
Syd-Hus Oy Ab Tammisaari	Ugly Boy Tammela	A.Berglund Oy Tammisaari
 Tampereen KAUPPAKAMARI www.tampere.chamber.fi	Pirkanmaan Avo-Asunnot Oy Tampere	Tampereen Ilmastointimiehet Oy
 A-INSINÖÖRIT	Tampereen Messut Oy Tampere	Ramatra Oy Tampere www.ramatra.fi
Puhallinsoitinkorjaamo Jarmo Parkusjärvi Tampere	Romuliike Mäki Ky Tampere	Kuljetuspalvelu A.Kyttälä Oy Tampere
Miscel Oy Tampere	Coaxial Oy Tampere	Krotek Oy Pekka Kippo Tampereelta toivottaa hyvää kesää Sotaveteraaneille !
Tampereen Lamppu ja Tarvike Ky	Tampereen Metrak Oy	Timtalot Oy Tampere
Matti Tamsi Oy Teuva	Jari Tanskanen Oy Tesjoki	Kaivinkonetyöt Pauli Hautamäki Teuva
Triumph International Oy Turku	Kilsa Tools Oy Toijala	MTS-Palvelut Oy
Mannlines Oy Turku	Turun Saaristorakentajat Oy Turku	MN-Asennus Markku Niemi Oy Turku
Turun Kenttärakentajat Oy Turku	V-S Talopalvelut Ky Turku	LL-Asennus Oy Turku

Turun Hovirakennus	Turun Asbestisaneerauspalvelu Oy Turku	Venetex Oy Turku
Auto-Planeetta Oy Tuusula www.autoplaneetta.fi	J.Laakso Oy Tuusula	
Pelti-Expert Oy Tuusula	Juhakari Maalaus Oy Tuusula	Finland Motor Home Oy Tuusula
KP Consulting Oy Tuusula	Pointcool-Service Oy Tuusula	Porausliike Ryth Oy Tuusula
Jyvässeudun Johtokartoitus Oy Vaajakoski	Sparal Oy Ab Vaasa Timanttiporaukset ja purkutyöt	PRISMA Vaasa
Johansson Tooling Oy Ab Vaasa	Oy Leinolab Ab Vaasa	Havetek Vahto
RJF Ilmastointi Valkeakoski	Kymen IV-Valmistus Oy Valkeala	
 AVICO Kokous- ja koulutustarvikkeiden asiantuntija Oy Rahmqvist AVICO Ab Valimokuja 2, 01510 Vantaa Puh. (09) 4242 9300 • Faksi (09) 753 9962 asiakaspalvelu@rahmqvist.com • www.rahmqvist.com	Suomen Runkopalvelu Oy Vantaa	EK-Mesta Oy Vantaa
Taloushallinnon Palvelutoimisto Jääskeläinen Oy Vantaa	Tatucom Oy Vantaa	Vantaan Luonnonkivi Oy Vantaa
PR-Logisticar Oy Vantaa	Airant Oy Vantaa	T:mi T.Flink Vantaa
T:mi Matti Voutilainen Vantaa	Ilmapaja Oy Vantaa	Hyvää Kesää
Sirius Engineers Oy Vantaa		Sähköfix Oy Vantaa

Oy Puhois Ab

brp.com

Ski-Doo®- ja Lynx®-moottorikelkat, Can-Am™-mönkijät ja -roadsterit, Sea-Doo®-vesijetit ja -sporttiveneet, Johnson®- ja Evinrude®-perämoottorit.

FCG Efeko Oy
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Ikääntyneiden toimintakyvyn arviointi ja mittaaminen

28.8.2008 Helsinki
29.8.2008 Oulu
4.9.2008 Tampere

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojavastaavien nimeäminen ja tehtävät

2.9.2008 Oulu
8.9.2008 Tampere
16.9.2008 Kuopio

Vanhustenhuollon johdon neuvottelupäivät

11. - 12.9.2008 Helsinki

Vanhuksen hyvä hoito

16. - 18.10.2008 Hki - Tukholma - Hki

Valtakunnallinen vanhusneuvostopäivä

31.10.2008 Espoo

Lisätietoja:

www.efeko.fi

Koulutussihteeri Sirpa Reponen,
puh.010 409 2224 tai sirpa.reponen@fcg.fi

FCG Efekon Sote koulutuksista vastaa:

Johtava koulutuspäällikkö Jari Koivisto

FCG Finnish Consulting Group
Koulutus ja konsultointi

Kokoonnutaan

Upseerikurssi 55 kutsutaan vuosilounaalle, joka pidetään perjantaina 19.9.2007 alkaen klo 12 Helsingin Suomalaisella Klubilla, Kansakoulukuja 3. Ilmoittautuminen tapahtuu maksamalla 38 euroa tilille 102250-203266 nimellä Aarne Elilä / UK viimeistään perjantaina 12.9. Maksusta tulee ilmetä osallistujan nimi. Hintaan sisältyy pöytään tarjottuna kolmen ruokalajin ateria, alkujuoma, lasi viiniä tai pullo olutta sekä eteismaksu. Saattaja on tervetullut, kunniamerkit rintaan.

Kurssitoimikunta

* * * * *

NIEMEN PATTERNISTO

(Talvisodassa II/KTR 10, myöhemmin KTR 7, Jatkosodassa III/KTR 19) kokoontuu Jämsässä Patteriston muistomerkillä linja-autoaseman luona torstaina 21.8. klo 13.30. Kukien laskun jälkeen kello 14.00 kokoonnutaan yhteiseen asevelitapaamiseen Hotelli Jämsässä II/KTR 19:n (Mether/Riihimäki) I/KTR 19:n (Öist) ja Rask. Psto 26:n (Lindroos/Roininen). Aseveljet ja saattajat tervetuloa. Pankaa sana kiertämään.

Kalervo Salminen, puh. (014) 762 110 tai 050 542 8876.

* * * * *

Jatkosodan 2.D:n (JR7, JR49, ErP12, KTR5 ym.) veteraanit, lotat, lesket ja jälkipolvet

Asevelitapaaminen Helsingissä 4.9.

Ohjelma

Klo 10.30 Bussikuljetus Postitalon edestä (Marskin patsaan puolelta) Hietaniemeen

Klo 11.00 Kunniakäynti Marsalkka Mannerheimin ja jv-kenraali Adolf Ehrnroothin haudoilla sekä sankariristillä.

Klo 12.00 Paluukuljetus Ostrobothnian ravintolaan, Töölönkatu 3, II kerros

Klo 12.30 Lounastilaisuus, alkutervehdys, vainajien muisto, lounas, esitelmä, kuvavälähdystä Kannaksen matkalta, Porrassalmi-info, vapaa sana.

Ilmoittautuminen ja osallistumismaksu 22 euroa/henkilö Nordea-pankkiin tilille: JR7:n Veteraanit 133630-103371, viimeistään 21.8.

mennessä. Maksettaessa käytettävä viitenumero on 5555.

Hotellimajoitusta tarvitsevien on itse huolehdittava majoitusvarauksesta. Tilaisuuteen liittyvät tiedustelut: Jukka Kinnunen, puh. 040 748 0785 ja Juha Koivisto, puh. 050 363 8118.

Pyydämme nuorta polvea avustamaan kuljetuksissa.

Tervetuloa

JR7:n Perinnetoimikunta

* * * * *

Sotahistoriallinen bussimatka 24.-27.7., Karjalan kylät ja taistelupaikat. Sodankylä-Rovaniemi-Kuusamo-Kortesalmi-Kiestinki-Uhtua-Jyskyjärvi-Kostamus-Kajaani-Oulu-Rovaniemi-Sodankylä. Matkan taistelupaikkahistoriaa mm. Kiestinki, Sojana, Röhö, "Munat ja Makkarat", historioitsijana eversti evp. Juhani Tyynelä. Majoitukset Kuusamossa, Uhtualla ja Jyskyjärvellä. Yhteydet junille Rovaniemellä, Oulussa ja Kajaanissa. Ilmoittautuminen 25.6. mennessä, hinta 360-380 €. Ilmoittautuneille lähetetään osanottajakysely. Lopullinen ohjelma laaditaan vastausten perusteella. Matkan hinta määräytyy osanottajien lukumäärän ja lopullisen ohjelman mukaan. Matka järjestetään, mikäli ilmoittautuneita on vähintään 30. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Jääkäriprikaatin Kilta ry, Keijo Haapala, Poromiehentie 7-9 F, 99600 Sodankylä, puh. 040 517 1031, fax (016) 512 750, email: keijo.haapala@lapinekspertit.inet.fi tai Pekka Heikkilä, Uittomiehentie 17 C 14, 99600 Sodankylä, puh. 040 504 1794, (016) 615 822, email: sihteerijprkilta.fi. Tervetuloa matkalle.

* * * * *

Kuistion pataljoonan (II/JR 58) veteraanit kokoontuvat lounaalle 18.9. kello 11.00 Seinäjoella Lakeus-hotellissa. Aseveljet, ottakaa elämäkumppani mukaan.

Ilpo Nikula, puh. 044 524 1221.

* * * * *

RUK 47 vuosikokous ja lounas 1.9. kello 12.30 Katajanokan Kasinolla, Laivastokatu 1, Helsinki.

SANDVIK

KUUNTELE RADIO DEI

	taajuus	kaapelissa
Oulu	106,9	94,1
Rovaniemi	93,4	96
Lahti	106,4	99,1
Helsinki	89,0	101,9
Turku	107,3	99,4
Salo		99,4
Tampere	97,2	87,5
Lohja	107,2	
Kokkola	104,3	88,9
Keski-Suomi	94,1	93,4

USKO JEESEKSEEN PELASTAA!

	taajuus	kaapelissa
Hämeenlinna	105,9	103,6
Pohjanmaa	89,4	102,7
Kuopio	106,1	103,3
Satakunta	95,7	94,4
Pohjois-Karjala	107,4	89,5
Mikkeli	87,8	105,0
Savonlinna	91,3	
Lappenranta ja Imatra	96,0	
Kouvola	96,2	

RUK 47 årsmöte och lunch 1.9. klockan 12.30 på Skatuddens Casino, Maringatan 1, Helsingfors.

RUK 47 puolesta Kurt Swanljung

* * * * *

UK 60 perinteinen kurssilounas 5.9. kello 12.00 Katajanokan Kasinon Marski-kabinetissa. Kursiveli Pentti Räisänen pitää esitelmän aiheesta ”Voiko isänmaa pettää?”. Musiikkiohjelmaa esittävät kurssiveljet Niilo Nikku ja Martti Räsänen. Ilmoittautuminen 31.8. mennessä Katajanokan Kasinolle, puh. (09) 622 2722. Tervetuloa, kursisitoimikunta.

* * * * *

1736.ISK Antrean ja Vuoksen rannan kompanian veteraanit. Kokoonnumme 19.9. kello 12.00 Marskin majalla Lopella veljestapaamisen ja ruokailun merkeissä. Ilmoittautumiset 10.9. mennessä Mauri Jantuselle, puh. (03) 672 3179 tai 0400 728 922.

Sodanajan rajamiehet kokoontuvat Immolassa 15.8.2008

Kaikki sodanajan rajajoukoissa palvelleet veteraanit saattajineen toivotetaan tervetulleiksi Immolaan 15.8.2008. Tilaisuuden järjestelyistä vastaa Kaakkois-Suomen rajavartiosto. Ohjelma klo 9.30 mennessä Saapuminen ja ilmoittautu-

minen erikoisrajajääkärikomppaniassa klo 8.30 - 10.00 Tervetulokahvit ruokalassa klo 10.30 - 11.30 Raja- ja merivartiokoulun varusmiesten valatilaisuuteen osallistumien klo 11.30 - 12.30 Lounas klo 12.30 - 13.30 Pataljoonien kokoontumiset klo 13.30 - 16.00 Rajamuseoon ja varusmiesten koulutusvälineistöön tutustuminen sekä lähtökahvit sotilaskodissa. klo 16.00 - Paluukuljetukset rautatieasemalle Kaakkois-Suomen rajavartiosto järjestää kuljetukset Imatran rautatieasemalta juhlapaikalle ja takaisin. Pitkämatkalaisilla on mahdollisuus majoitukseen.

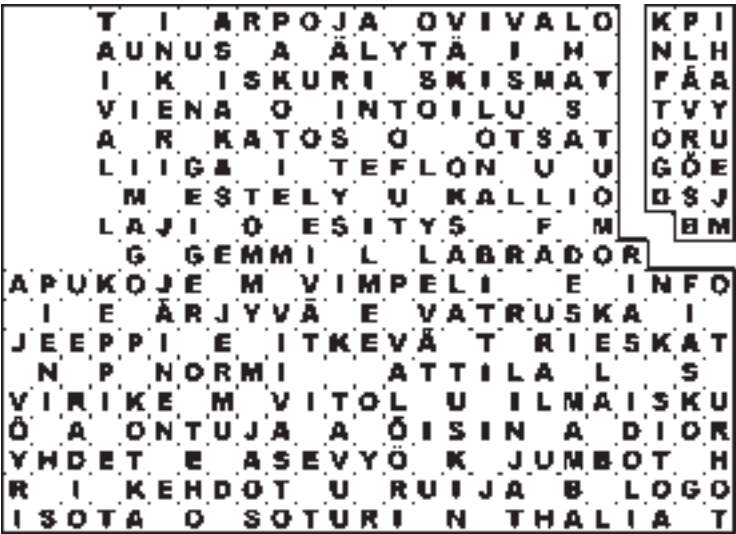
Kaakkois-Suomen rajavartiosto toivoo saavansa ilmoittautumiset (mikäli mahdollista pataljoonittain/vast.) **25.7.2008 mennessä.** Ilmoittautumiset pyydetään osoittamaan esikuntasihtööri Anne Saviojalle puhelimitse p. 020 410 2004, telekopiona p. 020 410 2009, sähköpostina anne.savioja@raja.fi tai kirjeitse osoitteeseen Kaakkois-Suomen rajavartiosto, Niskapietiläntie 32 E, 55910 Imatra. Ilmoittautumisessa pyydetään tuomaan esille seuraavat asiat: nimi, pataljoona /osasto, jossa on palvelut, osallistuminen ruokailuihin (iltapala, aamupala, lounas), kuljetus- ja majoitustarve sekä saattajien nimet.

Rajavartiolaitos
Sodanajan rajajoukkojen perinnetoimikunta

Haetaan yhteyttä

Etsin pappani Mikko Mäkkelin sotakavereita. Hän katosi 21.7.1944 Leppävaarassa. Hänen joukko-osastonsa oli 5445 ja 3./21. Pr. Jos muistat isoisäni, olisin todella iloinen yhteydenotosta. Marianne Pekkinen, puh. 050 502 2270.

Krypton ratkaisu

Oikeat vastaukset

- Oikea vastaus:** Lautta oli yksi niistä 580 laivasta tai proomusta, jolla maksettiin sotakorvauksia.
- Oikea vastaus kohta 2:** sillä maata jouduttiin luovuttamaan 12 % maan pinta-alasta eli joka 8 hehtaari.
- Oikea vastaus:** Jatkosota päättyi aselepoon. Rauhanehdot hyväksyttiin 19.9. ja Lapin sota alkoi taistelusketkuksella 29.9.
- Oikea vastaus:** Teen korvikkeeksi. Myös kerättiin mm. n. 350 tonnia pihkaa, 7,5 tonnia käytettyjä nauvoja uudisrakentamiseen, 550 tonnia varisseita viljantähkiä jne.
- Oikea vastaus:** 6,5 kuutiota. Se oli Kruunupyyn kunnan keskitulos. Mieskohtaisesti suurimman määrän hakkasi Arvo Reijola Kemistä, 15 kuutiota.
- Oikea vastaus:** Tehtiin 1 milj. hehtolitraa puukaasutinpilkeitä äkillisesti kohonnutta tarvetta ja Kannaksella kärsittyjä varastomenetyksiä korvaamaan.

Osoitepalvelu
0600 0 1000
www.vaestorekisterikeskus.fi

Puhelintiedustelu:
1,67 €/min+pvm
Internethaku:
2,25 €/osoite
Avoinna:
24h joka päivä

Julkaisija

Suomen Sotaveteraaniliitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi
tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraaniliitto.fi

Osoitteen muutokset

Sotaveteraaniliiton jäsenet ilmoittavat osoitteen muutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraaniliittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 /Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irttonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Aarno Strömmer
Kirkkokatu 67 B 23
90120 Oulu
puh. ja faksi (08) 311 5282
sähköposti aarno.strommer@mail.suomi.net
Jäsenet: Antti Henttonen, Olavi Karttunen, Matti Lukkari, Eeva Nieminen, Nils-Börje Stormbom, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Jyrki Vesikansa, sihteeri Anni Grundström

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2008

1/08: 20. helmikuuta, 2/08: 23. huhtikuuta,
3/08: 18. kesäkuuta, 4/08: 10. syyskuuta,
5/08: 29. lokakuuta, 6/08: 17. joulukuuta.

Ilmoitushinnat

1,35 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Äänikasetit lehdestä

Sotaveteraani-lehden pääsisällön saa myös äänikasetteina, joiden vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Äänikasetit voi tilata Sotaveteraaniliiton myyntitoimistosta PL 600, 00521 Helsinki puh. (09) 6126 2014
sähköposti helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Ilmoitusmyynti

Media-ammattilainen Adspace Oy
Mikkolantie 20
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
PL 23 (Mikkolantie 20)
00661 Helsinki
puh. ja faksi (09) 711 100
sähköposti printone@printone.fi

Painopaikka

Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2008
ISSN 0782-8543

SUOMALAISTEN TERVEYDEN HYVÄKSI

ORION

HYVINVOINTIA RAKENTAMASSA

www.orion.fi

PANTILLISET PYSYVÄT KIERRÄTYKSESSÄ, POISSA KAATOPAIKOILTA.

KIERRÄTÄ OMAN YMPÄRISTÖSI HYVÄKSI.

Kun tuot pantilliset juomapakkaukset palautusautomaattiin, teet hyvää merelle sekä maalle. Kierrättäminen vähentää roskaantumista ja kaatopaikkajätettä, säästää energiaa sekä luonnonvaroja. Myös ilmasto kiittää.

WWW.PALPA.FI

